MAGYAR PC MAGAZIN · IV. évfolyam, 2. szám · 2005. február

1496 Ft

PCM magyar

4,7 GIGABYTE PROGRAM A DVD-N

TEGYE PRÓBÁRA!

Adobe Photoshop Elements 3

Adobe Premiere Elements

Microsoft AntiSpyware Beta1

DEMÓ

PRINCE OF PERSIA: WARRIOR WITHIN

A TELJES Sulinet expressz Adatbázis a DVD-n

Film a DVD-n:

A KELET AZ KELET

Brit Filmakadémia-díj

www.pcmagazin.hu

Szemétre a videóval?

Digitális tévéadás és műsorrögzítés

LAPOSRA VASALVA

TFT monitorok elérhető áron

DVD-MAGNÓK

Merevlemezes videorögzítők

IT NOSTRADAMUS

Piacelemzők jóslatai 2005-re

CES 2005, LAS VEGAS

IT, elektronika, szórakoztatás

TÖMÖRÍTSÜNK FILMET!

TMPGEnc-tanfolyam

GAMER A PCM-BEN!

Prince of Persia: Warrior Within

1496 Ft

Előfizetéssel 999 Ft

GABA COMPUTER

Ha az ár mellett...
...a minőség is számít.

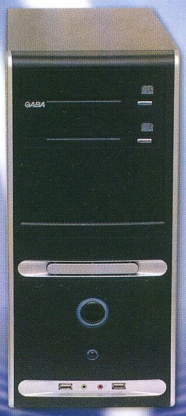

L6024-C43
400W

GB-700
17" LCD

GB-710
17" LCD

Új termék: GABA BUDDY!

Előnyei:
- egy számítógép, több monitor, egér, billentyűzet
- elég egy jogtiszta software
- maximum 5 felhasználó, 5 méteres távolságban
- irodai célra ideális
- otthoni használatra praktikus

Címünk: 1097 Timót utca 4/a
Telefon: 281-4222
Fax: 347-0003
info@gabatech.hu
www.gabatech.hu

TCO 99 ENERGY ECOLOGY ERGONOMICS

7 év helyszíni garancia

Hivatalos márkaszervíz:
Profi Szervíz Központ
1047 Gárdi Jenő u. 41.
Telefon: 399-0405
www.profiszerviz.hu

PROFI SZERVIZ KÖZPONT

Akelet azkelet

East is East – 1999

A kelet az kelet századfordulónk egyik legnagyobb angol filmsikere. A kezdő rendező, Damien O'Donnell tragikomédiájával elnyerte a brit filmakadémia legjobb rendezéséért járó díját. A történet 1971-ben játszódik, az észak-angliai Salfordban, egy jellegzetesen kispolgári otthonban. Itt él angol feleségével és hét gyermekével George „Dzsingisz" Khan (Om Puri – Farkas, Ragadozók), a pakisztáni bolttulajdonos.

A szülők kis halsütő boltot vezetnek, gyermekeik pedig élik a meglehetősen zűrös (és helyenként szabados) életüket. A „békés" idill azonban csak látszólagos, ugyanis míg a családfő a helyi muszlim közösség vezetőjével a pakisztáni hagyományok továbbvitelén fáradozik, addig gyermekei keresztény körmeneten vesznek részt. Ráadásul nem átallnak rajongni a sült kolbászért, diszkóba szöknek, és alkoholt fogyasztanak (sőt még a másság is megkörnyékezi az „engedetlen szarosokat"). De mindez csakis házon kívül, ugyanis a családfő szigorúan az iszlám szabályok szerint vezényli életüket. Nincs azonban könnyű helyzetben, hiszen nyolc különféle személyiséget és másként gondolkodót kellene az egyetlen igaz hit szerint kormányoznia.

A katasztrófa megállíthatatlanul érkezik: a legidősebb fiú a tradíciók szerinti házasság elől menekülve (mássága okán) örökre elhagyja a házat. A végletekig tekintélyelvű rend az apa ellen fordítja gyermekeit, majd egy jókora verés után az anyát is.

A rendező ügyes cselekményszövésének köszönhetően azonban felhorgadt indulataink hamarosan feloldódnak a megbocsátásban és az együttérzésben, hiszen e mikrokozmosz „erős kezű" zsarnoka csupán egy szánni való „paki", aki virágzó vállalkozásnak látja lepukkant halsütő boltocskáját. Gyermekeit elhalmozza csillogó ajándékokkal, amiket azok ócska kacatoknak tartanak.

George a pakisztáni fogalmak szerinti mintaférj és jó muszlim apa szeretne lenni. Ezért metélteti körül a legkisebb gyermekét (aki hagyomány rokonságot mutat a South Park Kennyjével), és ezért akarja a hagyományok szerint kiházasítani a fiait. Ez azonban törvényszerűen nyílt lázadást vált ki angollá lett családjából.

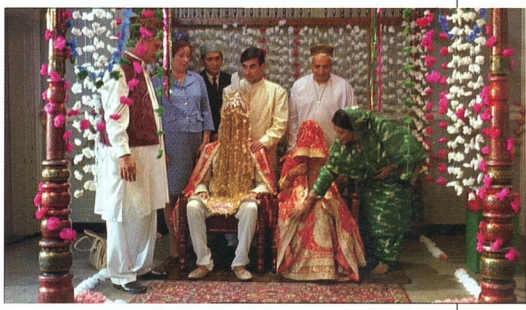

Ebben az izgalmas, szórakoztató és bizarr helyzetben két világ él egy fedél alatt, ám az ellentétek mégsem jutnak el az első vérig, mert szerencsére működésbe lép egy másik erő: a minden előítéleten és tradíción felülkerekedő szeretet. A történet további pikantériája, hogy a pakisztáni férfiak zárt közössége buzgón hagyományt őriz (hol másutt, mint Angliában), csillogó szemmel szidják Indiát és akkori vezetőjét, Indira Ghandit (megfeledkezve Angliának e történelmi szituáció kialakulásában betöltött szerepéről).

A film érzékenyen tárja fel a szereplők egymás közötti viszonyait. Az apa és az anya, az anya és gyermekei kapcsolatát át- meg átszövik az ellentmondások, a pillanatnyi szövetségek, kisszerű indulatok, de minden élethelyzeten átsüt a szeretet és az összetartozás érzése. A fiúkban az apjuktól való félelem keveredik a tisztelettel, a szeretettel és a szabadság iránti vággyal.

A két kultúra konfliktusában szokatlan emberi mélységek tárulnak fel. A film aktuális kérdéseket feszeget, és a legfontosabb túlélési stratégiát villantja fel követendő példaként: a kínjainkon nevetni tudás, a chaplini humor járható útját.

PCM

Színes, szinkronizált angol komédia

- Főszereplők: **Om Puri, Linda Bassett, Jordan Routledge, Archie Panjabi, Emil Marwa, Chris Bisson**
- Rendező: **Damien O'Donnell**
- Dolby Digital 2.0: **magyar**
- Dolby Digital 5.1: **angol**
- Felirat: **magyar, angol**
- Képarány: **16:9, amorf**
- Hossz: **113 perc**

Olvasóink leveleire Tinman válaszol, a leveleket [...] módon jelölt kihagyásokkal, a zavaró elírásokat kiigazítva, feladóik nevét megadva idézzük. Kérdéseiket, kéréseiket a tinman@ipma.hu címre várjuk.

Azzal a kérdéssel fordulnék önökhöz, hogy segítsenek a következő probléma megoldásában. A Sulinetben vásároltunk egy multimédiás számítógépet, melyet internetezésre és munkára használnánk elsősorban, de a játékok is érdekelnek minket. A boltban, ahol vettük a számítógépet, raktak fel rá Windowst is. Mivel rajtam kívül még a párom is szeretné használni a számítógépet, ezért megpróbáltunk különböző felhasználókat létrehozni, ugyanis a boltban azt mondták, hogy ez a jó megoldás erre a dologra, mert így állítólag olyan programok lesznek az egyik néven, amik a másikban nem. Létre is hoztunk két azonosítót, jelszóval, de az újraindítás után eltűnt minden addig feltelepített programunk, és még az internetre is csak segítséggel tudtunk újra felépni. Végül arra a következtetésre jutottunk, hogy igazából nem is olyan fontos az, hogy más neveken legyen a gép, mert egyik barátunk állítása szerint a levelezőprogramunk olyan, hogy abban úgyis külön lehet választani az ilyesmit.

Kérem, mielőbb válaszoljanak.

Tisztelettel: Horváth N.

A felhasználói identitások – „felhasználók" – létrehozása és kezelése során valószínűleg elkövették azt a hibát, hogy a már feltelepített alkalmazásokról nem kértek a saját felhasználónevük mellé másolatot. Sajnos, a Windows (ha jól sejtem) XP-ben, ha már létrehoztunk rendszergazdai jogokkal rendelkező felhasználót (a másik pedig korlátozott jogokkal bír), akkor már nem tudjuk visszaállítani a feltelepítés utáni „eredeti" állapotot, nevezetesen azt, hogy egyetlen felhasználói fiók létezik, mely egyben a rendszergazdáé is.

Az egyszerűség kedvéért elmondanám, hogy a felhasználói fiókok opció alatt kitörölhető a rendszergazdai jogoktól mentes felhasználó, de a másik nem. Valószínűnek tartom, hogy azóta nem telepítettek fel egyéb fontos alkalmazásokat, ezért azt javaslom, indítsák el csökkentett módban a számítógépet, majd az [F1] funkciógombbal nyissák meg a *Súgót*, ezt követően válasszák a rendszer-visszaállító varázslót futtatását. Itt észlelhetik, hogy bizonyos időközönként az operációs rendszer „visszaállítási pontokat" helyezett el. Célszerű a „baleset" előtti napot kiválasztani, és engedélyezni a rendszer visszaállítását. Ezt követően minden az akkori állapotot fogja tükrözni.

Feltehetően az Outlook Express levelezőprogram valamelyik verzióját használják (de ha más levelezőprogramot, az sem probléma), így valóban jó megoldás lehet abban identitásokat létrehozni. Ennek menete a következő: az alapvető konfigurálást és a főidentitás létrehozását követően hozzunk létre új identitást *(Fájl → Identitások → Új identitás hozzáadása)*. Itt megadhatjuk a kívánt nevet és akár jelszóval is levédhetjük fiókunkat. Fontos megjegyezni, hogy érdemes kivenni a pipát a *Programok indításakor használja ezt az identitást* sor elől.

Még a novemberi PC Magazinban olvastam a cikkedet. Abban ajánlottad fel, hogy ha valaki konfigurációt szeretne összeállíttatni, akkor írjon nyugodtan neked, szívesen segítesz. [...] Már felkerestünk egy helyi boltot, és segítséget kértünk egy barátunktól. Így most van két változatunk:

1. Asus A7N8X alaplap, AMD Athlon XP 3000+ CPU, 512 MB 400 MHz Samsung, Codegen 6044L ház 300 wattos táppal, Samsung 160 GB 7200 rpm 3 év gar. 8 MB cache, NEC 2510 DVD-RW, Ati Radeon 9600SE TD 128 MB, Samsung 17", Codegen billentyűzet PS/2 hun, Samsung optikai PS/2, Creative 2.1

2. AMD Athlon 64 2800 box S754 CPU, Soltek SL-K8AV2-RL alaplap, QDI 256 MB PC3200 memória, Ati Radeon 9550 128 MB VGA, Samsung 80 GB 7200 rpm HDD 2 MB puffer, LG GSA-4160B IDE box 16x +/- DL DVD-író, Samsung Optical Wheel Mouse PS/2, Genius Multimedia KB-19E W98 HU PS2 billentyűzet, Jazz 2.1 hangfalrendszer, Philips 109E50 19" 1600x1200/75 Hz TCO'99 monitor, Codegen 3367 300W P4 ház.

Üdvözlettel: Szabó Ferencné

Átböngésztem mindkét konfigurációt, és azt kell mondanom, az elsővel jobban szimpatizálok, mint a másodikkal. Az Asus alaplapok egyet jelentenek az igényességgel, megbízhatósággal. A Soltekről egészen mások a tapasztalatok, de hiba lenne általánosítani. Egyiknél is, másiknál is voltak kisebb-nagyobb bakik. Az első összeállítás paramétereivel hellyel-közzel egyetértek, de ha komolyabb játékok futtatását is tervezik a gépen (mely amúgy tökéletesen alkalmas lenne rá), akkor a VGA vezérlőre áldozzanak még nagyjából 15 ezer Ft-ot és egy Ati 9600 XT (esetleg Pro) mellett tegyék le a voksuk – hosszabb távon megéri! Kiegészíteném továbbá a fenti konfigurációt annyival, hogy feltétlenül szerezzenek be egy „gépőr" (2-3000 Ft) elnevezésű túlfeszültségvédő csatlakozót, mert a Codegen márka népszerű, de ez korántsem jelenti azt, hogy 100%-ig megbízható.

Egy rövid kérdésem volna csak: valamilyen komolyabb gép vásárlását tervezem, igazából mindennel tisztában vagyok, de a ház, illetve a táp kiválasztásához kérném a szerkesztőség segítségét. Amik a gépben lesznek: 3,0 GHz Prescott, Abit IC-7 (sima, GLAN nélküli), 2 mobil rack (20 GB HDD, 120 GB HDD), Ati 9600 PRO Advantage VGA, 2x256 MB DDR, DVD-író, CD-író, FDD, USB-nyomtató. A gép néha (digitalizálás miatt) húzva lenne. Házventilátor nem lenne, de később szeretnék. Az a kérdésem, hogy a 300 W-os Mercury táp elegendő lenne-e a feladatra.

Maverick

Már számtalanszor elmondtuk, mennyire fontos a minőségi és megbízható táp a komolyabb rendszerekben. Az alábbi linken kiszámíthatja, hogy elegendő lesz-e a kiszemelt táp a megfelelő működéshez. A Mercury márkát pedig kérem, mellőzze egy ilyen konfigurációnál.

» Ha megtehetjük, inkább válasszuk a drágább, de megbízhatóbb márkákat

Minden kedves olvasónknak ajánlom a következő webcímet, ahol meglehetős pontossággal kiszámíthatják, milyen teljesítményű tápegységre lehet szükségük: ➲ **www.jscustompcs.com/power_supply**

Tavaly nyáron vásároltunk egy akciós Pentium 4-es gépet, mellyel eddig igazából semmi gondunk nem volt. Egy alkalommal, amikor a merevlemezről másoltunk egy másik meghajtóra, a számítástechnikával foglalkozó ismerősünk szerint a Total Commander 6.0-s verziója által kiírt 20 000 Kbyte/s-os érték meglehetősen kevés volt. Eddig nem is figyeltünk fel rá, de tényleg, mintha gyorsabb lett volna eredetileg a másolás. Mi lehet a baj, mert eddig sajnos nem sikerült rájönnünk. A számítógép paraméterei a következők: ECS P4S5A/DX+, 1,8 GHz Celeron, 512 MB Samsung DDR memória, 80 GB Maxtor HDD, LG 52x24x52x CD-író, 1,44 FDD. Ha valamit kifelejtettem volna, akkor azt kérem, jelezze!

Tisztelettel: Davidge

A probléma összetettebb, mint azt gondolná :-). Ugyanis elképzelhető az is, hogy egyszerre több „gondatlanság" okozza az említett alacsony átviteli sebességet. Az első és legfontosabb lépés: ellenőrizni, hogy az alaplap UDMA csatlakozója és a merevlemez közötti kábel egyáltalán UDMA kábel-e (80 eres, kék/szürke/fekete csatlakozók). Ha az eszköz az IDE-1-es porta van csatlakoztatva,

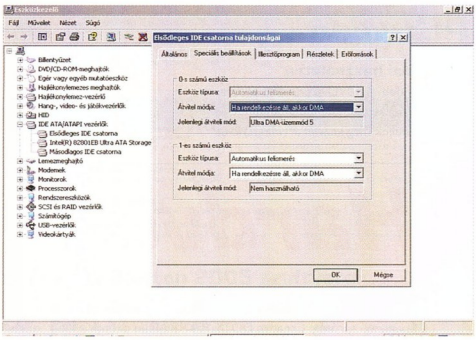

» Érdemes ellenőrizni a helyes beállításokat, mert az apró hibák kellemetlen rendszerlassulások forrásai lehetnek

akkor feltétlenül ellenőrizze, hogy a *Sajátgép → Tulajdonságok → Eszközkezelő* menüpont alatt látható IDE/ATAPI vezérlők rendesen fel vannak-e telepítve. Ha a „Ha rendelkezésre áll, akkor UDMA" opciót látja az IDE csatornáknál, de még mindig nem működik zökkenőmentesen az átvitel, akkor feltétlenül töltse le a SiS chiphez tartozó illesztőprogramot – ezt a www.ecsusa.com/downloads/ címen érheti el. Fontos itt megjegyeznem, hogy ajánlott az *IDE Busmaster driver* legfrissebb verziójának beszerzése – ezt szintén a gyártó hivatalos oldaláról töltheti le. A rend kedvéért: rendszeresen, legalább negyedévente rendezze – „töredezettségmentesítse" – a merevlemezt.

» Egy régebbi motoros... hihetetlen, de a példátlanul olcsó ár ugyan kompromisszumokkal jár, de ebben az esetben nem egyenlő a silány komponensekkel

Már jó ideje zenéléssel (és mindennel, ami ezzel kapcsolatos) foglalkozom. Nem igazán értem azonban, hogy mi az oka annak, ha összekötöm a szintetizátorom a PC-vel (P4 2,4 GHz, 512 MB RAM, Asus P4 alaplap stb.), akkor néha úgy tűnik, mintha megcsúszna a MIDI jel. Nem tudom, van-e erre valami magyarázat, vagy a szintetizátorban lenne a hiba? Ez utóbbi típusa Korg PA80 (merevlemezes, FDD stb.). Már nagyon sok szakértővel beszéltem az ügyben, de eddig senki nem tudott érdemben segíteni. Kérem ezért Önöket, hogy próbáljanak meg választ találni a problémámra. Köszönöm!

Üdv: Jávor Zoltán

Így első hallásra valóban szokatlannak tűnik a probléma. Konkrét ötlettel sajnos mi sem szolgálhatunk, de igyekszünk tanácsot adni. Első lépésként érdemes lenne megvizsgálni, vajon milyen másik eszközzel használ közös IRQ-t a MIDI port. Ritkán ugyan, de előfordul ugyanis, hogy az operációs rendszer nem jól kezeli le az egy időben beérkező megszakításokat – különösen gyakori ez akkor, ha olyan eszközzel „osztozik" a MIDI csatoló, mely állandóan működik. Ha úgy látja, hogy ez okozhatja a problémát, akkor érdemes lehet a gép BIOS-ában manuálisan beállítani az IRQ használatát (ezt egyébként az operációs rendszerben is megteheti).

Másik javaslatunk: tiltsa le az alaplapi hangkártyát, és próbálja ki egy másik hangvezérlő MIDI csatolóját, ugyanis az alaplapi hangkártyák nem a kifogástalan működésükről híresek. Egyébként ajánlott egy ilyen komoly eszköz mellé egy nevesebb gyártó zajkeltő hardverét beszerezni, így biztos lehet abban, hogy kiváló minőségű hangfile-okat tölthet fel szintetizátora memóriájába. Erre a célra a Creative termékcsalád Audigy ES (bruttó kiskereskedelmi ára: 12 ezer Ft) hangkártyája tökéletesen megfelel.

» A gyenge láncszem ebben az esetben valószínűleg a PC

[...] Bevallom, hogy alig akad olyan szoftver, amelynek használata gondot okozna, rövid idő után kiismerem olyan csínját-bínját is, amelyet olyan felhasználók sem ismernek, akik rendszeresen használják az adott szoftvert, de hardveres ügyekben nem tartom magam szakembernek. Nem tudom, hogy egyes hardverek milyen hibát okozhatnak, illetve ha van egy jelenség (például lassulás, hibaüzenet), akkor hol keressem a megoldást, ezért kérem a segítségét, illetve véleményét.

Volt egy alapgépem, négy-öt évvel ezelőtt csúcsnak számított, de tapasztalnom kellett, hogy az informatikai fejlődés nem áll meg, sőt gyorsul, ezért tavaly a Sulinet Expressz keretében egy kicsit átalakítottam a gépet. Segítségem nem volt, ezért magam eszkábáltam össze. Szóval a jelenlegi konfigurációm összetevői:

- *Asus P4S800 1700 MHz alaplap*
- *60 GB Maxtor winchester*
- *Nvidia GeForce FX 5600 videokártya*
- *512 MB 400 MHz PC3200 DDR RAM memória*
- *LG 8520B 52x24x52x CD-író*
- *LG Digital 900B 19" monitor*
- *mindez egy ANS ATX 300W házban.*

Az lenne a kérdésem, hogy egyrészt ez a konfiguráció megfelelő-e, nincs-e valamilyen összeütközés az egyes hardverek között (eddig nem tapasztaltam hibát), a jövőben mire kell figyelnem, ha esetleg bővíteni akarom.

Még egy kérdés, fontolgatom egy TV-kártya beszerzését. A célom az, hogy a tévéműsor nézhető legyen a számítógépen is, és néha rögzíteni is szeretném a műsort. Elsősorban kb. egy óra hosszú dokumentumfilmeket kívánok felvenni. Mire kell figyelnem a vásárlásnál?

Válaszát előre is köszönöm:

Bércesi Gábor

Az Ön által leírt konfigurációval különösebb gond nem lehet, bár megrögzötten valljuk, hogy a márkás tápegység egyre inkább az egyik legfontosabb eleme a konfigurációnak. Ezért ha teheti, akkor javasolt legalább egy aktív PFC-s tápegység beszerzése, de már akkor nagyobb biztonságban lesz, ha beszerez egy „gépőr" jellegű túlfeszültségvédőt – a táp valamelyik kimenetére illesztve megóvhatja alkatrészeit az esetleges tápegységhibából eredő károsodásoktól.

Tévévevő kártya beszerzésekor nincs különösebben mire odafigyelni, de ha pénztárcája engedi, akkor a 20 ezer Ft fölötti kártyákat javasolt megvásárolni. Ezek legtöbbje nem szoftveres módon végzi el a digitalizálás erőforrás-igényes feladatát, hanem a CPU-tól szinte teljesen függetlenül a kártya saját hardvere oldja meg az ilyen jellegű feladatokat. Tehát ha hardveres eszközt vásárol, úgy nem lesz szüksége a processzor cseréjére – ellenkező esetben javasolt egy legalább 2,66 GHz-es Pentium 4-es processzor vásárlásán elgondolkodni.

Lapzárta után 10

10 Hírek
Canon: hattintás személyi fotónyomtató • **Panasonic:** digitális kamkorderek 3CCD rendszerrel • **Samsung:** klasszikus és modern; a fülemüle • **Nokia:** mobiltelefon a betű megszállottjainak • **Intel:** csinálta már szafarin? • **NIIF:** virtuális világtalálkozó • **Cisco Systems:** Hálózati Akadémia a rács mögött • **A.R. Hungária Rt.:** magyar biztonságtechnológia a schengeni határon • **Sony Ericsson, Wayfinder Systems:** mobil navigáció Magyarországon • **IBM, Dassault Systemes:** lendületet vett a Sagrada Familia építése

»Magazin 14

14 Rendezzük a családunkat!
Fókuszban: PC – a korszerű szórakoztatóelektonikai központ.
16 Számolatlanul felvett órák
Teszt: 6 merevlemezes DVD-felvevő.
21 Karnyújtásnyira a HDTV-től
Digitális televíziózás a gyakorlatban.
26 Szórakozzunk a PC-vel
Multimédia és számítógép.
28 A hidegfúziótól a nullponti energiáig
Pro Futuro...

PC mint multimédiás központ 14

»Szerkesztőségi rovatok

3 Filmbemutató
4 Agóra
8 Index
128 Impresszum/Hirdetőink
130 Előzetes

7 TFT monitor **40**
6 merevlemezes DVD-felvevő **16**
Mit jósolnak erre az évre a piacelemzők? **94**
Morzsák és örömök **96**
Egy hasznos szökőár **34**
Perzsia komor hercege **105**

PC+videó 30

30 Házi használatra
4 video- és DVD-szerkesztő program.
34 Egy hasznos szökőár
Tanuljuk meg kezelni a TMPGEnc-et!

»Hardver

38 Gyorsteszt
Ez nem vicc – FIC: FIC P4M-915GD1 • **Ufó a nappaliban:** HP ep9012 • **Mindenevő apróság:** Creative DDTS-100 • **Repülés drótok nélkül:** Saitek Cyborg Evo Wireless
40 Javuló képességek
Teszt: 7 TFT monitor.
44 A fém szépsége
Apple PowerBook G4 és a Mac OS X Panther.

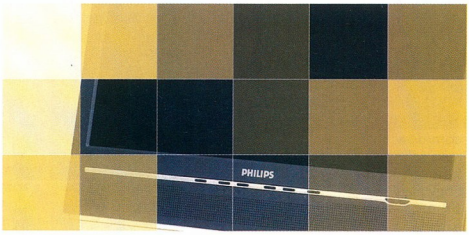

7 TFT monitor 40

47 Új utakon járva
A konfigurációépítés gyakori problémái.
50 A minőség jegyében
Hardverajánló – árakkal.

»Szoftver

54 Kincstár
PCM DVD: korongkalauz.
55 Karácsonyi féregjárás
Vírushíradónk jelenti...
56 Gyorsteszt
Bármit, bármikor: xStarter 1.61 • **Kedves naplóm!:** Advanced Diary 1.0 • **Nyom nélkül:** CCleaner v1.16.084 • **Felhizlalt gyorsindító:** Free Launch Bar 1.0 • **Idő van!:** Kronos 1.3 • **A nyomkövető mester:** Xenu's Link Sleuth 1.2f • **A multimédiás töltögető:** WellGet 1.23b Build 1223
61 Szoftveres páncélszekrény
Montana MonSafe Personal 3.1 titkosítószoftver.
62 Tolmácsegeret mindenkinek!
A MoBiMouse Plus család új tagjai.
63 RAM-ban nagy
WinTools.net RAM Saver Pro 4.0.
64 Mutassuk be!
Bemutatókészítő: CyberLink MediaShow 3.

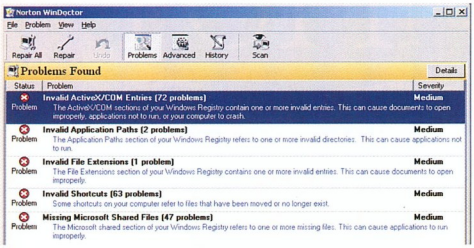

Symantec Norton 2005 szoftverek 66

65 Széles körű bővítés
Válogatás a Firefox kiegészítőiből.

66 Biztonság, rend, kényelem
Symantec Norton 2005 szoftverek.

70 Programozzunk szabadon!
Mindent a Javából: jEdit 4.2.

71 Ha egy gép nem elég...
Xen virtual machine monitor Linuxra.

72 Kalap helyett
A Red Hat asztali folytatása: Fedora Core 3 Linux.

74 Képfeldolgozás, ahogy óhajtja!
Készítsünk saját szűrőt a képszerkesztő programunkhoz!

76 Trükkök fekete-fehérben
Az Adobe Photoshop Elements használata.

79 Egy igazi festőművész
Corel Painter IX.

80 Lángoló feliratok
Lángoló felirat Corel Photo-Painttel.

82 Más világ
Újdonságok az Amiga és az OS/2 világából.

kommunikáció 84

84 Mangák gyűjtőhelye
A hónap nethelye: www.manga.hu.

85 Gyorsteszt
Üde letöltő: FreshDownload 7.18 • Kincsmentő: Surfulater 1.0

86 Éteri forrópont
Nyilvános internetközpont: EnGenius WSR-3800/E.

»Gamer 100

100 Source, te csodás!
FPS körkép – akció minden mennyiségben.

105 Perzsia komor hercege
Prince of Persia: Warrior Within.

108 Exigo seregei
Magyar fejlesztés: Armies of Exigo.

110 Vámpírvilág – kicsit másképp
Vampire the Masquerade – Bloodlines.

113 Pokolian erős fájdalomcsillapító
Painkiller: Battle out of Hell.

116 Egy vidám park
Rollercoaster Tycoon 3.

118 Támadnak a férgek!
Worms Forts: Under Siege!

120 Ismét képernyőn a vietnami zöld pokol
Men of Valor.

»üzlet 88

88 Hírek
HP: átfogó dokumentumkezelés kis- és középvállalatoknak • **Canon:** professzionális fotónyomtatás A/4-es méretben; képolvasó aszferikus lencsével • **Epson:** kicsi, de okos színes lézernyomtató; kivetítő munkacsoportoknak • **Kaspersky Labs:** biztonsági megoldások mindhárom vállalatméretre • **Symantec:** megbízható PC-távvezérlő • **Trend Micro:** vírusvédelem mobiltelefonokhoz és PDA-khoz • **Microsoft:** Windows Server 2003 SP1 és más letölthető próbaverziók • **BEA Systems:** gazdaságosabb üzemeltetés WebLogic szerverrel • **rEVOLUTION Software:** megjelent az Iroda++ 6.15-ös verziója

92 Adathalászok, mobilvírusok
2004: vírusok, férgek, spamek.

94 2005: kITekintő
Mit jósolnak erre az évre a piacelemzők?

96 Morzsák és örömök
International CES 2005, Las Vegas.

98 PC-t Kínából
Az IBM eladta a Személyi Számítógép Divízióját.

99 A megpuhított PeopleSoft
Az Oracle bevásárolt.

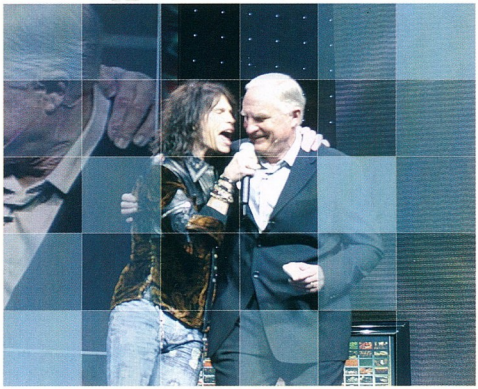

International CES 2005, Las Vegas . . . 96

tartalom és forma 122

122 DVD-ajánló
Tisztelgés egy zseni előtt: Genius: A Night for Ray Charles • **Egy lovag a színpadon:** Cliff Richard Live – Castles in the Air • **Újra akcióban az Olsen-ikrek:** New York-i bújócska • **A gonosz és a még gonoszabb:** Riddick – A sötétség krónikája • **Nem Pendragon, hanem Castus:** Arthur király • **Egy cicus második élete:** A Macskanő

124 Asimov mint marketingelem
A hónap DVD-je: Én, a robot.

126 CD-ajánló
Hadak útján: Hadtörténelmi Közlemények (1997–2004) • **Katonavilág emlékeinek őrei:** Hadtörténelmi Levéltári Kiadványok • **A Magyar Királyság (tér)képekben:** Az első katonai felmérés

127 Könyvek
Adobe Creative Team: **Adobe Indesign CS** • Ambrits Tamás: **Total Commander** • Jennifer Vesperman: **A CVS rendszer**

CÉG- ÉS TERMÉKINDEX

2015 Inc. 120–121
A.R. Hungária Rt. 13
Abit BE-6 47–49
Abit KD7A 50
Abit Radeon X300SE 47–49
Acer 94–95
ACK Software Controls Inc. 82
Act-Labs RS Racing 52
Activision 110–112
Adobe 30–33
Adobe Acrobat Reader 6.0 86–87
Adobe Indesign CS 127
Adobe Photoshop Elements 3.0 54,76–78
Adobe Premiere Elements 1 30–33
Advanced Diary 1.0 56–57
AiR-BOOT v1.04 83
Alerant Rt. 91
Alice! 100–104
Ambrits Bt. 127
AMD 47–49
AMD Athlon 64 91
AMD Athlon 64 3800+ 50
AMD Athlon Sempron 2200+ 50
AMD Athlon XP 26–27
AMD Opteron 91
Amiga 82
Amiga A1200 82
Amiga A4000 82
AmigaOS 82
Amouse v2.7 beta 83
Antenna Hungária 21–25
Anti-Phishing Munkacsoport 92
Anti-Virus 5.0 for Windows Workstations 90
Anti-Virus Business Optimal 5.0 90
Apache 94–95
Apple 44–46,94–97
Apple Aqua 44–46
Apple iPod 96–97
Apple PowerBook G4 44–46
Apple Quartz 44–46
Apple Xcode 44–46
Arcanum Adatbázis Kft. 126
Archos 96–97
ArcSoft PhotoStudio 5.5 88–89
AREXX 82
Armies Of Exigo 108–109
AROS 82
ASRock 775i65GV 47–49
Asus 47–49
Asus A7V 50
Asus DRW-0804P/D 51
Asus P4C800-E DeLuxe 50
Asus P5AD2-E Premium 47–49
Asus TUSL 2-C 47–49
Asus V9180SE 51
Atari 116–117
Ati 54
Ati Radeon 9200SE 51
Ati Technologies XBox 100–104
Audiovox SMT5600 Smartphone 96–97
Auto Copy 65
AX850XT Platinum Edition 47–49
Axico 26–27
Bayrs Multimédia Kft. 16–20
BEA 99
BEA Systems 91
BEA WebLogic Platform 9.0 91
BEA WebLogic Server 8.1 91
Black Hole Entertainment 108–109
Bohemia Interactive 113–115
British Telecom 94–95
Bryce 79
BSD 44–46
C nyelv 44–46
C++ 44–46
C.Enter 39
CAD-handler 041206 83
Canon 10,88–89,96–97
Canon CanoScan 9950F 88–89
Canon ChromaPLUS 88–89
Canon i475D 51
Canon i9950 51
Canon PhotoRecord 10
Canon Pixma iP6000D 10
Canon PIXMA iP8500 88–89
Canopus Let's Edit 2 30–33
CanoScan Toolbox 4.9 88–89
Casetek CK-1016-2B 50
Casio 96–97
CATIA V5 13
CCleaner v1.16.084 57
CD-LabelPrint 10
CDRDAO 82
CDRTool 82
CES 2005 94–95
Chicony KB7906 52
Chieftec Dragon DA01BLD4 50
ChromaPLUS 88–89
Cisco Systems 82
ColdFire 82
Compaq 96–97
Cooler Master ICB-V83-E1 Silent Jet4 52
Corel 79
Corel Painter IX 79
Corel Photo-Paint 80–81
Corsair 47–49
Creative DDTS-100 39
Creative Wireless Optical 3000 52
Crotcam 100–104,113–115
CryEngine 100–104
Crytek 100–104
CSofLab 56–57
CTX 5762A 40–43
CV5 127
CyberLink Corp. 64
CyberLink MediaShow 3 64
CyberLink PowerDVD 21–25
DARUM 34–37
Darwin 44–46
Dassault Systemes 13
Dell 52,94–95
Dell M783g 17" Ultrascan 51
Deutsche Telekom 94–95
DFSee 6.17 83
Dictionary Search 65
Digital PhishNet 92
DirectX 9 47–49,100–104
Doom 3 100–104
DOSBox 82
DOSBox 0.63 54
Dragon ColdFire 82
Dreamcatcher Games 113–115
DSPlayer 21–25
DTK CA5-05B 50
Easy-PhotoPrint 10
Easy-WebPrint 10
eBolt 26–27
eComStation 70,82
Eizo FlexScan L788-K 19" 51
Eizo FlexScan T766 19" 51
Elbox 82
Electronic Arts 108–109
EmperoarTV Update 1.08k 83
EnGenius WSR-3800/E 86–87
Epson 89,96–97
Epson AcuBrite 89
Epson AcuLaser C1100 89
Epson AcuLaser C4100 52
Epson EasyMP.net 89
Epson EMP-7900NL 89
Epson Resolution Improvement Technology 89
Epson Stylus Color 1160 51
Epson Stylus Photo 2100 51
Epson WebZPage 89
Expert Computer Kft. 40–43
Extra Drive Creator Pro 63
eZIP 83
eZIP Tree 83
F-Secure 55,92
Far Cry 100–104
Fedora Core 3 Linux 72–73
FIC P4M-915GD1 38
Firefox 1.0 57,65,83
Firefox PR1 72–73
Forecast Fox 65
Fractal Design Painter 79
France Telecom 94–95
Free Launch Bar 1.0 58
FreeBSD 70
Freecom Bx Double Layer 51
FreePC 54
FreshDownload 7.18 85
Frontier 116–117
Fuji 96–97
Fujitsu-Siemens 94–95
Fujitsu-Siemens T19-1 19" LCD 51
Gamaxnet Kft. 86–87
Gartner 94–95
Gateway 94–97
Gecko 83
GeForce FX 100–104
Genius MaxFire G-08X 52
Genius Power Station 52
Genius Speed Wheel3 52
Gentoo Linux 70
Ghostscript v8.50 83
Giant Company Software Inc. 54
Gigabyte 8I865P-G 50
Gigabyte GA-8I915P-DUO 47–49
Gigabyte GA-K8NSNXP 50
Gigabyte N57128D 51
GIMP 74–75
GNOME 2.8 72–73
Gorky 17 113–115
H323 MCU 12
Half-Life 2 100–104
Harvard Systems Corporation 79
Hauppauge 83
Hitachi 51
HP 88,94–97
HP 9200c Digital Sender 88
HP Autostore 88
HP Color LaserJet 2550ln 52
HP Color LaserJet 5500 52
HP Color LaserJet 8550MFP 52
HP Color LaserJet 9500mfp 88
HP Color Printer CP1160 51
HP Designjet 4000 88
HP Digital Entertainment Center z550 Series 96–97
HP Digital Send Authentication Solution 88
HP Digital Sending Software 4.0 88
HP Double Swath 88
HP ep9012 38
HP LaserJet 4345mfp 88
HP LaserJet 9040mfp 88
HP Magyarország 38,88
HP Media Center m1200n Series Photosmart PC 96–97
HP Officejet 9100 88
IBM 13,82,94–95,98
IBM E74 17" 51
iBook 44–46
iChecker 90
IDC 94–97
IGMA 900 47–49
Illusion Softworks 113–115
Image! 74–75
Imaging Science Foundation 96–97
Info ZIP 83
infoRSS 65
Innotek 83
Instant DVD Recorder 30–33
InstantCinema 30–33
InstantCopy 30–33
InstantDisc 30–33
InstantWrite 30–33
Intel 12,47–49,96–97
Intel 925XE 47–49
Intel Celeron 1,7 GHz 50
Intel Celeron 2,8 GHz 50
Intel D865PERLX 50
Intel D875PBZLK 50
Intel Pentium 4 3,6 GHz LGA775 50
Intel Xeon EM64T 91
International Consumer Electronic Show 2005 96–97
iPod 96–97
iRiver 96–97
Iroda++ 6.15 91
iStreams 90
iTunes 96–97
J.D.Edwards 99
J2EE 1.4 91
Java 13,44–46
JBoss 94–95
Jedit 4.2 70
Jonas 94–95
JVC DR-MH305E 16–20
Kai's Power Tools 79
Kaspersky Administration Kit 5.0 90
Kaspersky Anti-Virus 5.0 for Windows File Servers 90
Kaspersky Lab 55,90
KDE 3.3 72–73
KeepUp2Date 90
Kensington Pocket Pro Wireless 52
KFKI Csoporthoz 12
Kiss DP-508 26–27
Kodak 96–97
Kodak EasyShare 96–97
Kossuth Kiadó 127
Kronos 1.3 58–59
Large Disk Backup 83
LaserJet 9050mfp 88
Leadtek WinFast GeForce4 A400Ultra 50
Legend 94–95
Lenovo Group Limited 94–95,98
LG Electronics 96–97
LG Electronics Magyar Kft. 16–20
LG RH-4820V 16–20
Linux 44–46,71,82,90,94–95
LNX Hálózatintegrációs Rt. 12
Logitech 96–97
Logitech Freedom 2.4 Cordless 52
Logitech Internet Navigator 52
Logitech MOMO Racing Force 52
Logitech MX900 Bluetooth Optical 52
Logitech TrackMan Wheel 52
Logitech WingMan Extreme Digital 3D 52
Logitech WingMan Formula Force 52
Logitech WingMan Formula GP 52
Logitech WingMan Precision 52
Logitech WingMan RumblePad Cordless 52
Mac OS 70
Mac OS X 44–46
Mac OS X Panther 44–46
Macroda 40–43
MacWorld Expo 96–97
Mafia 113–115
Mag 17" HD772 51
Media Center Deluxe III 26–27
Media Markt Westend 16–20
Men of Valor 120–121
Meta Group 94–95
Metacreations Painter 79
MetaTools 79
Microsoft 57,91,94–97,99
Microsoft AntiSpyware 54
Microsoft Media Player 26–27
Microsoft PlaysForSure 96–97
Microsoft Windows Mobile 2003 90
Microsoft Wireless Optical Tilt Wheel 52
Minas Tirith Viewer 54
mirc 65
MoBiDic 62
MoBiMouse Plus 62
MorphoLogic Kft. 62
Montana MonSafe Personal 3.1 61
Montana Rt. 61
MorphOS 82
MotionDV STUDIO 5.3 LE 10
Motorola 68000 82
Mozilla 57,83
Mozilla 1.7.5 54
Mozilla Foundation 83
Mozilla Project 54
MSI 645 Combo 50
MSI DR8-A2 51
MSI K7N2 Master 50
MSI K8T NEO-FSR 50
MSI Mega 180 Deluxe 26–27
MSI NX6600 47–49
MSI X800XT 47–49
Multimedia.hu 21–25,64
MyTheatre 21–25
N-Gage 118–119
NEC 94–95
Netscape Netcenter 65
NIIF 16–20
Nintendo DS 96–97
Nokia 11,96–97
Nokia 6822 11
Nokia 7610 90
NOLF 100–104
Norton AntiVirus 2005 66–69
Norton Ghost 9.0 66–69
Norton GoBack 4.0 66–69
Norton PartitionMagic 8.0 66–69
Norton Personal Firewall 2005 66–69
Norton SystemWorks 2005 66–69
Norton SystemWorks 2005 Premier 66–69
Novell Evolution 2.0 72–73
Nvidia 54,100–104
Nvidia nForce2 26–27
Object Desktop ZIP Folders 83
ObjectiveC 44–46
Olympus 96–97
Open Transport Tycoon Deluxe 82
Openoffice.org 1.1.3 83
OpenGL 1.4 47–49
Openoffice.org 54
OpenSSH 82
OpenSSL 82
Opera 57
Operation Flashpoint 113–115
Oracle 94–95,98
Originaltrade 40–43
OS/2 70
OS/2 82
OS/2 Kit for Java 83
Painkiller: Battle out of Hell 100–104,113–115
Paint Shop Pro 74–75
Panasonic 10,96–97
Panasonic DMR-E95H 16–20
Pegasos 82
People Can Fly 113–115
PeopleSoft 94–95,99
Perfact-Pro Kft. 127
PhaseS PowerUP 82
Philips 96–97
Philips 170B5CG 40–43
Philips 170S5 40–43
Philips 202P40 22" 51
Philips HDRW720 16–20
Philips Magyarország Kft. 16–20
Photoshop 74–75
Photoshop Elements 30–33
Pinnacle MediaManager 30–33
Pinnacle PCTV MediaCenter 300i 21–25
Pinnacle PCTV Stereo 21–25
Pinnacle Showcenter 26–27
Pinnacle Studio 9 30–33
Pinnacle Studio MediaSuite 9 30–33
Pioneer DVR-108D 51
Pioneer DVR-520H 16–20
Pioneer DVR-520H 26–27
PlayStation Portable 96–97
Plextor PX-712SA 51
PMP2Hoz 83
PMMail 83
PMSheet 2.1 83
PMView 83
Pocket PC Phone Edition 90
Polycom 12
PowerPC 82
PowerSDL 82
Premiere Elements 54
Prince Of Persia: Warrior Within 105–107
ProgDVB 21–25
Proview PS-776 40–43
Proview SH-770 40–43
Q-Tec 1391BX 50
Quake 1 Engine 100–104
QuickShot GenX 500 52
Ramiris Rubin Rt. 26–27,39
Red Hat 72–73
rEVOLUTION Software 91
Rollercoaster Tycoon 3 116–117
RUN! v0.60 83
S.T.A.L.K.E.R. – Shadows of Chernobyl 100–104,113–115
Saitek Cyborg 3D 52
Saitek Cyborg Evo Wireless 39
Saitek P880 USB 52
Saitek X45 52
Samsung 11,96–97
Samsung 323T 32" TFT 51
Samsung 959NF 19" 51
Samsung Electronics Hungary 40–43,96–97
Samsung ML-1510 52
Samsung SDM-4510P 52
Samsung SGH-E630 11
Samsung SGH-X460 11
Samsung SP1203N 120 Gbyte 51
Samsung SP1614N 160 Gbyte 51
Samsung SyncMaster 510N 40–43
Samsung Syncmaster 710v 40–43
SAP 94–95,99
Sapphire Radeon 9600XT 51
ScanGear CS 10.3 88–89
ScanSoft OmniPage SE 88–89
Scitech 83
Scribus 1.2.1 54
Scumm 54
ScummVM 0.7.0 54
Sega 118–119
SELinux 72–73
Serious Sam 100–104
Serious Sam 113–115
Siebel 99
Slackware Linux 70
SNAP Graphics 3.0.1 83
Sony 44–46,96–97
Sony Ericsson 13
Sony Ericsson P910i 13
Sony Hungária Kft. 16–20
Sony RDR-NX1000 16–20
Sony SDM-HS73W 17" 51
Spire AtlanticWave CF200-NEB 52
Surfulater 1.0 85
Symantec 90,94–95
Symantec Magyarország 66–69
Symantec Norton 2005 66–69
Symantec Norton AntiSpam 2005 66–69
Symantec Norton Internet Security 2005 66–69
Symantec pcAnywhere 11.5 90
Symbian OS v7.0 90
Team17 118–119
Tele Atlas 13
The Project 100–104
Thermaltake Spark7 52
Thermaltake V2000A 50
THQ 118–119
Thunderbird 0.8 72–73
Thunderbird 1.0 54,83
TMPGEnc 34–37
Top Map Kft. 13
Toshiba 94–95
Total Commander 127
TrayMonitor v1.3 83
Trend Micro 55,90
Trend Micro Mobile Security 1.0 90
Trillian 65
Troika Games 110–112
TrueSoft 58
TSReader 21–25
Tsunami MPEG Encoder 34–37
TwinHan Technology 21–25
TwinhanDTV Mini Ter 21–25
TwinhanDTV USB-Ter 21–25
Ubisoft 105–107
Ulead VideoStudio 8 30–33
UNIAUD 83
Unitek KB-2825 multimédia fekete 52
Unix 44–46
Unreal 2 100–104
Unreal Tournament S3TC 100–104
UNZIP 83
UpdCD 2.48 83
UserLand 65
Valve 100–104
Vampire the Masquerade – Bloodlines 110–112
Vector Effects 79
Vivendi Universal 120–121
VLC media player 21–25
Warpzilla 1.7.5 83
WaveLab Lite 30–33
Wayfinder Mobile Navigator 13
Wayfinder Systems 13
WD 3500JD 250 Gbyte 51
WebLogic Server 9.0 91
Websense Security Labs 92
WellGet 1.23b Build 1223 60
WellGet Soft 60
Windows CE 96–97
Windows Media Player 10 96–97
Windows Pocket PC 90
Windows Server 2003 SP1 91
Windows Server 2003 x64 Edition 91
Windows XP Media Center Edition 2005 96–97
Windows XP Professional x64 Edition 91
WinDVD 21–25
WinTools.net RAM Saver Pro 4.0 63
WinTools.net Software Engineering Ltd. 63
WinUAE 1.0 82
Wizz Computers 65
Wizz RSS News Reader 65
Worms Forts: Under Siege! 118–119
Xen 71
Xenu's Link Sleuth 1.2f 59–60
Xing 34–37
xStarter 1.61 56
xStarter Solutions, Inc. 56
XWorkplace 83
Zafi.D 55
Zalman CNPS7000B-Cu 52
Zalman ZM-OP1 52

TOPINFO®

100% Y2K GARANCIA

Integrált Vállalatirányítási Rendszer

Pénzügy-számvitel-tervezés
Kereskedelem és logisztika
Tárgyieszköz és beruházás
Humánpolitika
Vezetői információ, controlling

Windows NT, Windows 9x, Novell, Unix környezetben,
ORACLE, Ms-SQL adatbáziskezelővel, egy gépen is.

"A győztes kombinánció"

TOPSOFT

TOPSOFT Rendszerház Rt.
1027. Budapest, Kapás u. 11-15
tel: 457-9200, fax: 457-9201
homepage: www.topsoft.hu
e-mail: sales@topsoft.hu

"A jelen filozófiája, a jövő technológiája"

Panasonic

» Digitális kamkorderek 3CCD rendszerrel

A Panasonic új digitális kamkorderei között mutatta be a 3CCD rendszerüknek köszönhetően rendkívüli részletességű és színhűségű felvételek készítésére képes GS250, GS150, GS140, GS75 modelleket, valamint a maximum 30-szoros, nagy teljesítményű optikai zoommal rendelkező GS35, GS21 és GS17 modelleket. Az új kamkorderek Magyarországon 2005 márciusától kerülnek forgalomba.

A digitális kamerák CCD-je (töltéscsatolt eszköze) kritikus szerepet játszik a képminőség kialakításában. A Panasonic erre a célra a 3CCD kamerarendszert alkalmazza, amely korábban kizárólag a professzionális videokamerákban volt megtalálható. Ebben a fejlett rendszerben a beeső fényt egy prizma a három alapszínre (vörös, zöld, kék) bontja fel. Mindhárom színtartományban a fényinformációt külön CCD dolgozza fel. A GS250 3CCD rendszere összesen 3-szor 800 ezer pixelt tartalmaz. A mozgóképeket 3-szor 630 ezer tényleges pixel, az állóképeket pedig 3-szor 710 ezer pixel alakítja ki, ami kimagasló részletességű színreprodukciót biztosít.

» GS250: a gyártó lakossági csúcskamerájával 3,1 megapixel felbontású állóképek is rögzíthetők

» GS35: 30-szoros optikai zoommal és bőrhibakorrekcióval

A 3CCD modellek számos további képjavító technológiát is tartalmaznak, a zajszűrő és felbontásjavító Crystal Engine digitális jelfeldolgozó LSI-től a kézremegés hatását minimálisra csökkentő optikai képstabilizáló rendszerig, melyek mozgó- és állókép felvétele közben egyaránt használhatók. A kamkorderekbe a Leica 9 csoportba rendezett 13 lencsetagból álló Dicomar objektívjét építik, amely többek között az alacsony fényszórású lencsetagnak köszönhetően tisztább, kevesebb színhibát tartalmazó képeket állít elő. A Panasonic egyedi, úgynevezett négyszeres sűrűségű pixeleloszló (Quad-Density Pixel Distribution) technológiája pedig 3.1 megapixel felbontású állóképek rögzítését teszi lehetővé. (Az alkalmazott képjavító technológiák és a felbontás modellenként eltérő.)

A nagy zoomteljesítményű modellek közül a GS35 esetében az előző modellekből ismert, 24-szeres optikai zoommal rendelkező lencserendszert 30-szoros optikai zoommal rendelkező objektív váltja fel, amely akár 35,7 mm-es (35 mm-es fényképezőgépekkel egyenértékű) „nagy látószögű" felvétel készítését is lehetővé teszi. Minden nagy zoomteljesítményű modell számos kényelmi funkcióval is rendelkezik. A bőrhiba-korrekció például azokon a területeken, ahol bőrszínt érzékel, automatikusan lágyabbra állítja a fókuszt, így simább, kellemesebb megjelenést kölcsönöz a bőrnek. A színes éjszakai felvétel üzemmódban pedig csaknem teljes sötétségben is elfogadható minőségű videók készíthetők. A kamkorder 1,3 másodperces gyorsindításának köszönhetően a felhasználó a hirtelen kínálkozó filmezési vagy fotózási lehetőségeket sem mulasztja el.

Formatervezés tekintetében a Panasonic digitális kamkorderek szintén új stílusjegyekkel rendelkeznek. A korábbi modelleken az LCD monitor hátoldalán elhelyezkedő kezelőszervek most magán az LCD képernyőn jelennek meg, és egy menüképernyő, valamint egy érintő joystick segítségével működtethetők. A használatot megkönnyítő jellemzők között szerepel továbbá a nagy teljesítményű Power LCD, amely egyetlen gombnyomásra közel megkétszerezi a monitor fényerejét (így például napsütésben is jól látható képet ad). A képernyőkijelzések nyolc nyelven – de magyarul nem – érhetők el.

A hálózati funkciók sora az SD memóriakártyával kezdődik, melynek segítségével leegyszerűsödik az állóképek felvétele és átvitele. Minden új 3CCD modell és a GS35 támogatja a népszerű USB 2.0 High Speed (nagy sebességű HS üzemmódú) számítógépcsatlakoztatást a DV-adatok egyszerű átviteléhez. A modellek USB Video Class-kompatibilisek, ami – Microsoft Windows XP Home Edition, Professional, SP2 vagy újabb verzió használata mellett – lehetővé teszi a mozgóképek valós idejű feltöltését és a mellékelt MotionDV Studio 5.3 LE videoszerkesztő szoftver segítségével a felvételek szerkesztésének leegyszerűsítését.

➲ www.panasonic.hu

Canon

» Hattintás személyi fotónyomtató

A Canon a magyarországi piacon is megjelent a 6 tintával dolgozó, 4800x1200 dpi (címezhető) felbontású Pixma iP6000D személyi fotónyomtatóval, amely a FINE (Full-photolithography Inkjet Nozzle Engineering) technológiát és 2 pikoliteres Micro-Nozzles fúvókákat alkalmaz a nagy kontrasztú, fényes fotónyomatok elkészítéséhez. Az így kinyomtatott fotók minősége vetekszik a professzionális fotólaborokból származó képekével.

Az összes népszerű memóriakártyaformátum támogatása mellett az iP6000D PC közbeiktatása nélkül összeköthető bármely, a gyártóktól független PictBridge szabványt támogató, digitális fényképezőgéppel és digitális videokamerával. A nyomtató 2,5 col méretű színes LCD-jén jeleníti meg a memóriakártyán található képek előnézetét, és intuitív kezelőfelülettel segíti a képek széleinek levágását, a papírméret kiválasztását, a fotóeffektusok létrehozását, illetve a képek elforgatását.

Mindegyik tinta átlátszó, külön cserélhető tartályban helyezhető a nyomtatóba. A festékkel való takarékoskodást segíti, hogy csak azt a tartályt kell kicserélni, amelyikből kifogyott a tinta. Ha valamelyik tintából már kevés van, akkor a meghajtóprogram egy figyelmeztető ablakban értesíti a felhasználót, ha pedig már túl kevés a tinta egy oldal befejezéséhez, akkor a készülék hozzá sem fog a nyomtatáshoz.

» Pixma iP6000D: lapadagolóval és papírkazettával is rendelkezik, növelve az elhelyezés szabadságát

Az iP6000D-hez az Easy-PhotoPrint, az Easy-WebPrint, a Canon PhotoRecord és a CD-LabelPrint programokat kapja a felhasználó.

➲ www.canon.hu

Samsung

» Klasszikus és modern

A Samsung új, SGH-E630 mobiltelefonja formatervezésének köszönhetően első pillantásra felhívja magára a figyelmet. A két, egymás felületén mozgó panelből álló, úgynevezett slide-up kialakítású készülék a vakuval ellátott VGA-kamera és GPRS Class-10-támogatás mellett a Samsung zajszűrő technológiájának köszönhetően zajos környezetben is tiszta hangot nyújt.

Az új telefon a klasszikus eleganciát ötvözi a szétcsúsztatható slide-up design által képviselt ultramodern stílussal. A karcsú felépítésű, gömbölyded formákkal határolt készülék rejtett antennát kapott, kijelzője 65 ezer szín megjelenítésére képes, 128x160 pixel felbontásban. Beépített 640x480 pixel felbontású kamerájával a felhasználó akár önmagáról is jó minőségű portrét készíthet, amelyben – Sony Ericsson módra – a lencse mellett elhelyezkedő minitükör nyújt segítséget.

Mivel az E630 a háttérzaj kiszűrésével növeli a beszédhang tisztaságát, metrón és forgalmas utcán is jól használható. Érzékeli a környezeti zaj változását, és automatikusan növeli a hangerőt, sőt a hang tisztaságát is. Beépített kihangosítót is tartalmaz, amelynek tervezésénél a Samsung szintén a hangminőség javítására, a visszhang kiküszöbölésére törekedett. A telefon beépített komponáló dallamszerkesztő szoftverével egyedi csengőhangokat szerezhet a felhasználó, a dallamokat még hangszerelheti is. A készülék MMS-képes, így szöveg, kép és zene is küldhető vele, egészen 95 Kbyte méretig.

A telefon WAP 2.0-támogatással rendelkezik, beépített határidőnaplója igény szerint emlékezteti felhasználóját az előzetesen beírt teendőkre. A készülék emellett a megszokott módon számológépként, ébresztőóraként és stopperórakén, valamint hatóránYi tárolókapacitással bíró diktafonként is használható. A háromsávos, 82 grammos E630 6 órás beszélgetési és 240 órás készenléti időt biztosít, és már Magyarországon is kapható.

» SGH-E630: a visszafogott megjelenés színes egyéniséget takar

» A fülemüle

A Samsung másik, az itthoni piacon szintén bevezetett újdonsága az SGH-X460-as mobiltelefon – amely mindössze 75 grammos tömegével, kis méretével és elegánsan gömbölyded formájával a divatos életstílus kialakítására törekvő felhasználó megbecsült kelléke lehet. Az összhatást az antenna sem zavarja, mert az a készüléktest belsejébe került.

Felnyitva a kagylóhéj kialakítású telefont, nagyméretű, 65 ezer színárnyalat megjelenítésére alkalmas, 128x160 pixel felbontású belső kijelző tárul fel, amely a különböző multimédiás tartalmak megjelenítésére szolgál. A készülék külső kijelzője 96x64 pixelben láttatja a legfontosabb információkat, az E330-ról már ismerős ovális keretbe foglalva.

A parányi SGH-X460 polifonikus dallamok és hangok megszólaltatására képes, így mondhatni egy énekesmadárra emlékeztet. A fejlett SMS, EMS és MMS képességeivel szöveg, hang, zene és képek küldésére és fogadására egyaránt alkalmas. A Javát támogató készülék 1,53 Mbyte-os memóriája szabadon feltölthető játékokkal, utazási információkkal és egyéb hasznos vagy szórakoztató tartalmakkal – az X460-as két előre telepített javás játékkal kerül forgalomba.

A telefon emellett további 8,22 Mbyte szabad háttértárterületet biztosít a felhasználó kedvenc képeinek, csengőhangjainak tárolására. Emellett WAP 2.0-támogatással, határidőnapló funkcióval és az elvárható extra szolgáltatások sorával rendelkezik. A kétsávos készülék beszélgetési ideje 3,2 óra, és 133,3 órán át marad készenlétben.

» SGH-X460: multimédiás telefon kamera nélkül

➲ www.samsung.hu

Nokia

» Mobiltelefon a betű megszállottjainak

A Nokia 6822-es mobiltelefonja az üzenetküldésre lett kihegyezve. A különleges formatervezésű készüléken a felhasználó hüvelykujjával egy szétnyitható, teljes billentyűzeten írhatja alkotásait. A kényelmes szövegbevitelt nyújtó telefon emellett fejlett VGA-kamerával és 65 ezer színt megjelenítő kijelzővel rendelkezik. A kompakt üzenetküldő készülék az e-mail és az azonnali üzenetküldési megoldások széles skáláját támogatja, továbbá könnyen használható személyes információkezelési (PIM) funkciókat és vezeték nélküli adatszinkronizálást biztosít.

A Nokia 6822 sokoldalúságának köszönhetően a magánélet és a munka területén egyaránt eleget tehet a felhasználók elvárásainak. A kisméretű készülék több e-mail postafiókot támogat, határidőnaplója pedig néhány lépésben szinkronizálható a személyi számítógéppel. A telefon a legtöbb mobilszolgáltató rendszerén a hálózaton át elérhető beállításokkal könnyen konfigurálható a levelezéshez, üzenetküldéshez és az internetezéshez. A telefonban magán- és üzleti célra használható, gyárilag telepített alkalmazások is helyet kaptak.

» Nokia 6822: lehet az az üzenet akár hosszabb is

A háromsávos világtelefon a GSM/GPRS/EGPRS hálózaton egyaránt használható, IMAP4-, POP3-, SMTP- és SyncML-támogatással, valamint – ahol ez elérhető – BlackBerry e-mail kapcsolattal segíti az elektronikus levelezést. Emellett azonnali üzenetküldésre is használható. Beépített kihangosítójában keresztül öt résztvevős konferenciahívás bonyolítható le hangvezérléssel. Van éjszakai üzemmódja, beépített VGA-kamerájával pedig fotók és videoklipek is készíthetők. Nagy sebességű xHTML internetböngészője SSL/TLS típusú biztonságos kapcsolat létesítését teszi lehetővé. A határidőnapló, a névjegytár, a notesz és a tennivalók listája Bluetooth vagy infravörös kapcsolaton, illetve adatkommunikációs kábelen keresztül szinkronizálható a személyi számítógéppel. A Bluetooth technológiának köszönhetően a vezeték nélküli tartozékok, például autóskészletek és fülhallgatók is vezeték nélkül csatlakoztathatók a telefonhoz.

A finn gyártó világszerte 2005 első negyedévére tervezi a Nokia 6822 piaci bevezetését.

➲ www.nokia.hu

NIIF

» Virtuális világtalálkozó

Öt kontinens több mint negyven országának háromszáz egyetemi és kutatói szervezete 24 órás tudományos világ-eszmecserét folytatott. A kutatóknak és szakembereknek azonban ezúttal nem kellett egy helyre utazniuk, az előadók és a hallgatók az akadémiai videokonferencia-hálózatot vették igénybe a találkozó lebonyolításához. A mega-videoértekezletet a világ minden tájáról több mint háromezren kísérték figyelemmel, és a világrendszert kiszolgáló 30 videokonferencia-szerverből egyet Magyarország épített ki.

A Nemzeti Információs Infrastruktúra Fejlesztési (NIIF) Intézet beruházásával így hazánk lett a kelet-európai régió központja.

A virtuális rendezvény nyelve az angol, alapja pedig a H323 MCU (Multipoint Control Unit) videokonferencia-szerver volt, amelyet – egy Polycom készüléket – Magyarországon az NIIF rendszeréhez a KFKI-csoporthoz tartozó LNX Hálózatintegrációs Rt. szállított. Ilyen technológia nélkül kettőnél több szereplővel videokonferenciát nem lehetne szervezni az interneten. A sok résztvevős konferenciákhoz igen költséges eszközök kellenek, mint amilyen az említett speciális videokonferenciaszerver. A megoldás azonban rövid távon is jelentős megtérülést eredményez, így élénk érdeklődés mutatkozik iránta – erről beszél a résztvevők számának ugrásszerű növekedése is, bár a szervezők által mozgósított 30 szerverből a kelet-európai régióra összesen egy, a Magyarországon található jutott. Így a környező országokból a program lengyel, szlovák, horvát, sőt még olasz és görög résztvevői mind „rajtunk" keresztül jelentkeztek be.

A technika viselkedését egyébként a szervezőkön és a műszaki személyzeten túl a gyártók is árgus szemmel figyelték. Rengeteg végpontberendezés vizsgázott most egyszerre megbízhatóságból (24 órás program), kompatibilitásból (sok gyártó sokféle terméke), és minőségből. A gyártók különböző technológiai díjakat is kitűztek ennek kapcsán. A rendszer végül mindenki megelégedésére, megfelelő kép- és hangminőségben közvetítette az eseményeket. Magyarországon eddig 48 intézményt sikerült csatlakoztatni a hálózathoz, ami komoly eredmény, de kívánatos lenne további intézményeket, egyetemeket is bevonni a költséghatékony megoldás használatába.

» Az NIIF videokonferencia-központja az egész kelet-európai régiót kiszolgálta

➲ www.megaconference.org

Cisco Systems

» Hálózati Akadémia a rács mögött

A nagyfai büntetés-végrehajtási intézetben tavaly elindított Cisco Hálózati Akadémia Program (CNAP) sikere alapján a második oktatási intézményen kívüli hálózatiszakember-képzés vette kezdetét Kecskeméten a Bács-Kiskun Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben a Cisco Systems támogatásával. Hasonló kezdeményezés az Egyesült Államokban és Nagy-Britanniában létezik, a kecskeméti a negyedik ilyen intézmény a világon.

Az intenzív és gyakorlatorientált képzés első ütemében 10 fogva tartott személy vesz részt, akik a munkaerőpiacon rendkívül versenyképes és keresett hálózati szakképesítést szerezhetnek.

A program sikerét jelzi, hogy a nagyfai intézetben a CNAP első szemeszterének záróvizsgáját 12 fogvatartott tette le sikeresen.

A képzés lebonyolítását a büntetés-végrehajtási intézetekben jelentős informatikai oktatási tapasztalatokkal rendelkező Centrál Oktató Központ Kft. végzi. A szervezet célja a tudásalapú társadalom fejlesztése, a hátrányos helyzetű (fogyatékkal élő vagy szabadságvesztésüket töltő) személyek társadalomba való be- és visszailleszkedésének elősegítése az informatikai oktatás révén.

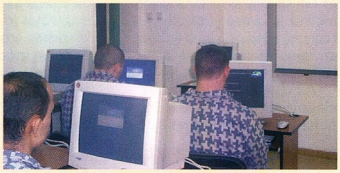

» A gyakorlati képzés európai uniós pályázati forrásokból épült, nagy értékű hálózati berendezéseket tartalmazó laboratóriumban zajlik

➲ www.cisco.com/hu

Intel

» Csinálta már szafarin?

Hőlégballonkosár és szörfdeszka után az Intel elefánthátra pakolta Centrino technológiáját, hogy egy high-tech szafari keretében is szemléltesse a vezeték nélküli csatlakozás lehetőségeit és hatékonyságát.

Az Intel piacfejlesztési menedzsere, Joubert De Lange vezette a szafarit Dél-Afrika, Botswana, Zambia és Namíbia legfélreesőbb és leglenyűgözőbb szavannáin. Az irigylésre méltó csapatot kilencen alkották. Az Auditor-General dél-afrikai irodájának két munkatársa a kaland során igyekezett úgy dolgozni, mintha fizikailag az irodájában ült volna. Őket egy filmes kísérte, aki videohírleveleket készített az út folyamán, a szükséges technikai támogatásról pedig öt szakember gondoskodott. A felszerelés hét Intel Centrino mobiltechnológiára épülő noteszgépből, egy utánfutóra szerelt műholdas kommunikációs rendszerből, egy hordozható 1 kVA-es generátorcsomagból és egy energiaszűrő UPS rendszerből állt. Persze egy tipikus afrikai szafari kellékei sem hiányozhattak.

» Csöppnyi kényelmetlenséget azért be kell vállalni

Az Auditor-General mobil alkalmazottai nagy mennyiségű adatot továbbítanak a vállalat saját WAN hálózatán, illetve az interneten keresztül, ezért választottuk őket útitársul – mondta De Lange. – Louis Fourie, az AG bloemfonteini irodájának vezető menedzsere, aki több mint 90 alkalmazottat irányít, és Werner Du Plessis, az AG támogatási szolgáltatások informatikai menedzsere az út során nap mint nap kommunikált munkahelyével, és adatokat dolgozott fel – többek között időbeosztásokat készített, és a hó végén pénzügyi tranzakciókat összegzett –, miközben folyamatosan olvasta e-mailjeit, illetve egyéb feladatokat végzett. A noteszgépek 802.11g szabványú vezeték nélküli kapcsolaton keresztül kommunikáltak a műholdas routerrel. Az adatok így a Föld körüli pályán keringő műholdra, onnan pedig a Transtel krugersdorpi földi állomására kerültek, ahonnét az interneten keresztül, titkosított VPN-kapcsolaton keresztül továbbították az AG pretoriai központjának ERP-rendszerére.

De Lange elmondása szerint a kommunikációs folyamat legnehezebb része a műholdas kapcsolat fizikai felállítása volt, amire esténként került sor.

– Az adattovábbítás azonban gyors volt, és az AG munkatársai könnyedén bejelentkezhettek a központi irodába. A szafari során egyedül a botswanai Moremi rezervátumban felállított táborhelyen maradtunk műholdas jel nélkül a fák lombkoronája miatt. A kihívások azonban, amelyekkel szembesültünk, elsősorban fizikai és földrajzi jellegűek voltak, nem technológiai eredetűek.

➲ www.intel.hu

A.R. Hungária Rt.

» Magyar biztonságtechnológia a schengeni határon

A schengeni térség közös adat- és információs rendszere (Schengeni Információs Rendszer – angol rövidítése SIS) az információs technológia legújabb vívmányait hívja segítségül. A személyek azonosításában jelentős szerepet kapnak az útlevélbe épített RFID lapkák, melyek felismerését a magyar fejlesztésű Passport Reader (➲ **www.passport-reader.com**) okmányolvasó készülékek már biztosítják. Egy másik követelmény a jövőre nézve a biometrikus adatok ellenőrzése. Ennek egyik lehetséges módja az arcfelismerésre alkalmas technológia alkalmazása – erre is van már használható magyar megoldás, a Faceldent.

A schengeni térséghez a közeljövőben csatlakozó országokban megindult készülődésben mind az okmányolvasás, mind pedig a rendszámfelismerés területén igen jelentős szerepet vállal a magyar biztonságtechnológia. Szlovákiában már évek óta bizonyítanak a magyar okmányolvasók, és a közelmúltban zárult tenderen minden valószínűség szerint ismét a magyar CarMen rendszámazonosítóra (➲ **www.platerecognition.info**) esett a választásuk. Lengyelországban a próbarendszerek tesztelése és kísérleti üzemeltetése már sikeresen befejeződött, így itt is várható a magyar technológia térhódítása.

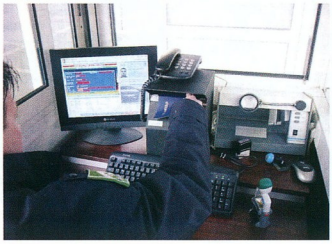

» A Passport Reader az útlevélbe épített RFID lapka olvasására is képes

A határok korszerűsítésében az EU-hoz a közelmúltban csatlakozott országok szomszédai is érdekeltek.

– Horvátország belügyminisztériuma a mi szakembereinket vonta be a felkészüléssel kapcsolatos tervezésbe. Ukrajna és Bulgária határain már évek óta használják az általunk fejlesztett technológiát, illetve Románia is érdeklődést mutat a magyar termékek iránt határátkelőinek informatikai korszerűsítéséhez – mondta Egervári Márk, az A.R. Hungária Rt. vezérigazgatója.

➲ **www.arhungary.hu**

Sony Ericsson, Wayfinder Systems

» Mobil navigáció Magyarországon

A svéd Wayfinder Systems Magyarországon is elindította Európa-szerte már ismert, mobiltelefonos navigációs szolgáltatását, amely elsőként a Sony Ericsson P910i készülékkel került bemutatásra. A Wayfinder Mobile Navigator szolgáltatás eléréséhez egy kompatibilis mobiltelefonra, egy parányi méretű GPS-vevőre van szükség, valamint előfizetésre.

A Wayfinder cég választása azért esett a Sony Ericsson P910i jelzésű telefonjára, mert annak nyílt operációs rendszere számtalan sokoldalú alkalmazást tesz lehetővé, és nagyméretű kijelzője minden további nélkül alkalmas állóképek, így térképek megjelenítésére. Az év első negyedében azonban várható a szolgáltatás Java-alapú változatának bevezetése, így lényegesen bővülni fog a kompatibilis készülék köre Magyarországon is.

A Wayfinder rendszer házszámra pontos navigációként működik, amely pontosan mutatja a felhasználó pozícióját, és magyar nyelven hangosan figyelmeztet minden szükséges irányváltás előtt. A Wayfinder Mobile Navigator használata során az említett parányi méretű GPS-vevő segítségével az országban minden mobilszolgáltató által kínált kitűnő minőségű, nagy sebességű GPRS adattovábbítási rendszeren keresztül a telefon kapcsolatot létesít a Wayfinder térkép- és adattároló számítógépes központjával, ahonnan az adott útvonalhoz szükséges legfrissebb térképrészletek és információk másodpercek alatt a telefonra továbbítódnak. A termékhez a teljes Magyarországot tartalmazó adatbázist a Top Map Kft., illetve az opcióként beszerezhető nyugat-európai adatbázist a Tele Atlas cég biztosítja magyar nyelven. A szoftverhez egy átfogó online utazástervező eszköz, és a ➲ **www.MyWayfinder.com** oldalhoz való hozzáférés tartalmazó szolgáltatás havidíja a közlemény szerint nem lesz több néhány ezer forintnál.

» A Wayfinder Mobile Navigator a Symbian operációs rendszerre épülő Sony Ericsson P910i intelligens telefonon mutatkozott be

➲ **www.wayfinder.hu**

IBM, Dassault Systemes

» Lendületet vett a Sagrada Familia építése

Már több mint egy évszázada folyik a munka a világhírű katalán építész, Gaudí befejezetlen mestermű vén, a Sagrada Familia katedrálison Barcelonában. Gaudi tervei alapján 1883-ben kezdték el építeni a világ egyik legmisztikusabb építészeti konstrukciójának tartott templomot, amely az építész 1926-ban bekövetkezett halála óta a Sagrada Familia Foundation kezelésében áll.

A munka folytatásában jelentős szerepet játszik az építész élete utolsó éveiben készített nagyléptékű makett. Az épület befejezése, Gaudí ötleteinek megvalósítása azonban rendkívüli erőfeszítéseket igényel. A templom gránitkövekből épül, melyek megmunkálása nehéz feladat. A tervezőmérnökök ezért az IBM és a Dassault Systemes közös termékéletciklus-kezelési (PLM) megoldását, a Catia V5-öt hívják segítségül az építkezés befejezésének felgyorsításához. A szoftver lehetővé teszi, hogy – Gaudí eredeti vázlatait is felhasználva – háromdimenziós, virtuális modelleket alkossanak számítógépen az építőelemekből. Ezzel a megoldással nemcsak az épület részleteit lehet leképezni, de a gránitkövek különböző szerszámokkal történő megmunkálása is modellezhető három dimenzióban.

Az új technológia érdemi továbblépést jelent Gaudí terveinek megvalósulásában, hiszen a fejlett tervezőszoftver 1989-es bevezetését megelőzően ezeket a feladatokat keserves kézi munkával kellett elvégezni. A PLM szoftver számos lépést kiküszöböl a munkafolyamatokból, így nagyobb hatékonyságot és pontosságot eredményez. A rendszert a spanyol Gedas cég speciálisan testreszabta a Sagrada Familia projekthez. Ez az első ilyen típusú implementáció, így mértékadó lehet a hasonló építészeti projekteken bevethető új technológiák és szabványok számára is.

» Catia építészeti tervezőszoftverrel próbálják megfejteni Gaudí titkát

➲ **www.ibm.hu**

Ahogy a DVD-írók egyre inkább elérhető közelsége kerülnek, úgy váltja le egyre biztosabban a videomagnót a számítógép. Itt most nemcsak az általánosan elterjedt mozizásról, filmnézésről van szó, hanem a saját készítésű családi felvételek archiválásáról, valamint a digitális és analóg téveműsorok rögzítéséről is.

Rendezzük a családunkat!

Nagy Zoltán

Miközben egyre kevesebben használnak hagyományos fényképezőgépet, a digitális kamerák mellett szinte minden családban található valamilyen videokamera is, akár analóg, akár digitális. Az emberek alkotási kedve pedig ritkán áll meg ott, hogy elkészíti a felvételt, kedvelt időtöltés annak vágása, alakítgatása.

A videózás – a filmezés és a tévéadások rögzítése egyaránt – igencsak tekintélyes múltra tekint vissza, és életének túlnyomó részében analóg technikán került megvalósításra. Kezdetben még hagyott maga után kívánnivalót a minőség, de a mérnökök folyamatosan orvosolták a technológia hibáit, finomították a berendezéseket, növelték azok lehetőségeit.

Ma már egy „mezei", bárhol megvehető videomagnó is jóval többet tud, akár szolgáltatásaiban, akár képminőségében, mint a hőskor profi berendezései. A kezelése is egyszerű (általában), kazetta be, felvétel/lejátszás indítása és kész. Ezzel ki is elégíti a felhasználók egy jelentős csoportjának igényeit, azokét, akiknek nincs szükségük a kifinomult szolgáltatások túlnyomó többségére.

DIGITÁLIS FORRADALOM? Varázsszó a „digitális". Mindent megszépít, mindennek jobb hangzást kölcsönöz, amivel együtt használjuk. Ma már az autók klímája is digitális, még ha csak arról is van szó, hogy számok jelzik a beállított hőmérsékletet. Ha „digit klímás", akkor jöhet. Holott a digitális azt jelenti, hogy valamit csak véges számú állapotban tudunk szabályozni, mérni, mintavételezni – miközben azt azért tudjuk, érezzük, hogy az analóg mégiscsak közelebb áll a természeteshez. A digitális felbontás növelésével is csak közelítünk az analóg felé, amit persze soha nem fogunk elérni.

A számítógépes videotechnikáknak számos előnye van, még akkor is, ha elismerjük, hogy egyébként bizony nem mindig nevezhetők felhasználóbarátnak. Talán mindennél lényegesebb, hogy minőségromlás nélkül tudjuk felvételeinket szerkeszteni. Jómagam is anno rengeteg felvételt készítettem analóg kamerával, beleesve abba a hibába, hogy nagyságrenddel többet ment a kamera, mint kellett volna. Egy idő után rájöttem, hogy nem a mennyiség, hanem a minőség a lényeg, vettem tehát egy jó minőségű videomagnót, és elkezdtem átjátszani kazettára a kamerával felvett anyagokat, illetve azok valóban használható, hasznos részét. El lehetett vele pepecselni, a végeredményen pedig bizony már meglátszott, hogy nem az eredeti felvételt nézzük. Hát még akkor, amikor a rokonság kitalálta, hogy nekik is készítsünk másolatot!

Nem volt nagy csoda tehát, hogy amint lehetett, elkezdtem kacsingatni a digitális megoldások felé. Ennek első lépése egy olyan videokamera beszerzése volt, amely digitálisan rögzíti a képet. Ezek képminősége sokkal jobb, mint az analóg kameráké, ráadásul a velük készített felvétel minőségromlás nélkül másolható digitálisan. Így sokkal egyszerűbbé vált a számítógépes digitalizálás, hiszen az már csak egy rutin adatmásolási műveletté degradálódott.

Szintén óriási előny, hogy a számítógépre másolt digitális felvétellel gyakorlatilag azt tehetünk, amit a fantáziánk megenged, a képminőség továbbra sem romlik. Tetszés szerint alakíthatjuk a jelenetek sorrendjét, akár képkockánként beavatkozhatunk a képbe, feliratot, effektet tehetünk rá, módosíthatjuk a paramétereit, aláfestő zenét, kommentárt tudunk a képhez mellékelni és így tovább.

A végeredményt aztán minden további nélkül visszamásoltam a kazettára, mintha az lenne az eredeti. Ezzel azonnal a tárolási probléma is megoldódott, hiszen a digitális videózás talán legnagyobb rákfenéje, hogy sokszor merevlemez-kapacitást igényel. Az is oka volt a visszamásolásnak, hogy abban az időben még csak álmodozni sem lehetett arról, hogy otthon DVD-t írunk.

Mára a módszer annyiban változott, hogy a kész filmet nem szalagon, hanem DVD-n tárolom, hála az elérhető árú DVD-írónak és korongnak. Roppant elegáns tud lenni, amikor az ember átnyújt a szüleinek egy DVD-t, amelyen dédelgetett unokájuk totyogása, óvodai, iskolai szereplése, kirándulása, ballagása, diplomaosztója, miegyebe látható. A nagyszülők csodálkoznak, ők már azt sem értik, hogy hogyan kerül a film arra CD-re, nem is érdemes próbálkozni annak elmagyarázásával, hogy ez DVD, nem CD.

Mindegy, az a lényeg, hogy be tudják rakni a DVD-lejátszóba, amiről egész eddig azt mondták, hogy ugyan fiam, nincs nekem szükségem ilyesmire, hiszen kezelni sem tudom, meg még felvenni sem lehet vele (ebben is tévednek).

Miközben sokan még csak ismerkednek a digitális rögzítés lehetőségeivel, már a műsorszórásban is megjelent a ditiális technológia. Magyarországon egyelőre csak három csatorna sugározza digitális formában a műsorait, de már ez is elég arra, hogy képet alkothassunk az általa nyújtott lehetőségekről. Például ha a PC-nket úgynevezett házi szórakoztatóközpontként használjuk, megfelelő kártya birtokában a tévéműsorok nézésére és rögzítésére is egyszerűen alkalmassá tehetjük.

A digitálisan rögzített anyagot pedig nagyban segítik a kifejezetten kezdők részére készített szoftverek, amelyek kézen fogva végigvezetik a felhasználót az egyes lépéseken, és bár nem hagynak számára túl nagy szabadságot, általában azt sem engedik, hogy valami végzetes hibát vétsen. Egyetlen komoly probléma még ezekkel a szoftverekkel, hogy angolul beszélnek. De ha valaki leküzdi ezt az akadályt, fantasztikus lehetőségek tárulnak fel előtte.

Számolatlanul felvett órák 16. oldal
Teszt: 6 merevlemezes DVD-felvevő.

Karnyújtásnyira a HDTV-től 21. oldal
Megindult a digitális televíziózás Magyarországon. Hogyan használhatjuk ki ennek előnyeit?

PC, a szórakoztató-központ 26. oldal
Mire tette alkalmassá a multimédia a PC-t?

» A legtöbb háztartásban már van digitális kamera

» Íme, analóg és digitális technika házassága!

Számolatlanul felvett órák

A DVD formátum megjelenésekor csak a legderűlátóbb iparági elemzők jósolták azt, hogy 10 éven belül veszélyeztetni fogja a videomagnók piacát a DVD-felvevők elérhetővé válása. Valójában alig hét év kellett ahhoz, hogy több fogyjon a karácsonyi szezonban DVD-felvevőből, mint videomagnóból, és a kereskedők sorra szüntessék meg az analóg technológia forgalmazását.

Branyiczky Gábor

Arra végképp nem számítottak a piaci trendek hosszú távú jóslására kellő bátorságot érző tanulmányok alkotói, hogy az informatika és szórakoztatóelektronika folyamatosan gyorsuló közeledésének köszönhetően nem csupán adathordozóra, de saját belső háttértárukra is döbbenetes időtartam felvételére képes készülékek garmadája között válogathatunk. Azon cégek egy része is, melyek mostani tesztünkből kimaradtak, már bejelentették saját hasonló eszközüket, csak éppen az európai vagy magyar piacra nem vezették még be. Egy biztos: 2005 a merevlemezes asztali felvevők éve lesz, bár egyelőre még elég drágák. Ugyanakkor olyan felvételi és – ami még fontosabb – archiválási lehetőséget kínálnak, amiről korábban csak professzionális berendezések esetében lehetett szó. Ugyanakkor használatuk még csak annyira sem bonyolult, mint a legegyszerűbb videomagnóé.

ANALÓG FORRÁSOK DIGITÁLIS RÖGZÍTÉSE

Mivel alapvetően a tévéadások rögzítésére szánt készülékekről van szó, és Európában meg csak szárnyait bontogatja a digitális televíziózás, a készülékek is analóg környezetben való használathoz készültek. Analóg tunerük maximum csak érzékenységében különbözik a VHS-magnók tévévevőitől, ami csak akkor jelent előnyt, ha a kábeltévé-szolgáltató vagy a saját antenna ki is tudja szolgálni. Igaz, képminőséget javító áramköröket gyakorlatilag minden készülék kapott, de ezek a digitalizálás előtt a képet helyrepofozni hivatott algoritmusok sem tudnak csodát tenni. Egy légköri zavaroktól kissé szemcsésné vált Négy páncélos és a kutyából nem fognak DVD-képminőséggel vetekedő Ryan közlegény megmentését varázsolni.

Persze nemcsak az antennacsatlakozó jöhet számításba jelforrásként, hiszen a SCART bemeneten érkező jelet nemcsak tovább küldeni tudja másik csatlakozójára a készülék, hanem rögzíteni is. Így már akár műholdvevő vagy speciális set top box képét is rögzíthetjük, nem beszélve a VHS-kazettákra archivált családi videókról. Szerencsére akkor sem jönnek zavarba készülékeink, ha a felvenni kívánt jelforrás nem ismeri a soktűs európai csatlakozószabványt, az abban foglalt kompozit és S-Video-csatlakozók külön is megtalálhatók, igaz színre bontott változatuk csak kimenetként található tesztünk modelljein, és SCART-on keresztül sem kezeli ezeket bemenetként.

» JVC DR-MH30SE: könyvtárakba szervezhető felvételek

DIGITÁLIS FELVÉTELEK

És ha már a saját készítésű filmeknél tartunk, akkor arról sem szabad megfeledkezni, hogy ma nem számít űrtechnológiának a felvételeit digitális formátumban tároló videokamera. Ezt szerencsére a gyártók többsége szem előtt tartotta, és így i.Link csatlakozón keresztül közvetlenül a DV jelfolyam rögzítésére kínál lehetőséget. Ráadásul a csatlakozót az előlapra vezetik ki, hogy egyszerűbben csatlakoztathassuk a kamerát.

Szintén digitális formátumban kerül kapcsolatba azokkal a videókkal a készülék, amelyeket DVD korongon a tálcájába helyezünk. Sajnos az aggályos szerzői jogi kérdések miatt nem minden modell kínálja

ezek tartalmának közvetlen lemezre mentését, és az így készült „lenyomatok" sem egészen olyanok, mint a számítógépen előállítható disk image-ek, ahol minden az eredetivel azonos módon és formában hozzáférhető.

MEREVRŐL OPTIKAI LEMEZRE

A modellek a 80 vagy 160 Gbyte kapacitású merevlemezükkel lehengerlő tárolókapacitást ígérnek. No de semmi sem végtelen, illetve jóval egyszerűbb egy zsebre vágható lemezen magunkkal vinni egy filmet, mint az egész készüléket. És persze arról sem szabad megfeledkezni, hogy a merevlemez egy összetett elektronikus szerkezet, míg jó minőségű DVD-re írt felvételeket, tokban, polcon nem tudja tönkretenni, ha hirtelen 380 V lesz a konnektorban.

Egy szó, mint száz, azokat a felvételeket, amiket nemcsak egyszeri, utólagos megnézésre vettünk fel, ki kell írni korongra. Ez történhet DVD-VR (a felvevőkhöz kialakított, rugalmasabb lemezkezelést lehetővé tevő szabvány) vagy más lejátszóban is használható DVD-Video formátumban. Utóbbi esetében természetesen le kell mondanunk néhány, a kereskedelmi kiadványok esetében megszokott lehetőségről, hiszen nincsenek különböző hangsávok, és az esetleges felirat is „beégetve" van a felvételen. Ellenben a jelenetválasztás lehetősége megmarad, bár csak a lejátszók által kínált statikus menüben. Hogy a hozzá való képet kiválasztani, a címfeliratot elkészíteni, vagy éppen kézzel megadni a váltópontokat mennyire időigényes feladat, az már készülékenként változik. Mint ahogy az is, hogy a merevlemezes rögzítő milyen lemezt tudja felvenni az éppen futó, illetve kiírni a merevlemezen tárolt videoanyagot, a létező öt (DVD-RAM, ±R, ±RW) szabvány támogatása ugyanis roppant változatos. Magunk közt szólva leginkább attól függ, hogy az adott gyártó melyik szabvány kifejlesztésében vett részt, és melyik lemeztípus használatában érdekelt.

» LG RH-4820V: a videó mellett fotók megjelenítése sem okoz gondot

FELVÉTEL INDUL! A készülékek konkrét teszteléséhez szükséges azonos körülményeket televízióadás felvételével gyakorlatilag nem lehetett volna megteremteni. Főképpen azért, mert az MPEG-2-es kódolás közismert problémás területeit kívántuk megvizsgálni, ráadásul úgy, hogy mindig ugyanazokat a képsorokat rögzíthessük a készülék különböző kódolási minőségeivel. Az összehasonlítás és a minőségről – reményeink szerint – árulkodó képek úgy készültek, hogy egy speciális, superbit-DVD jeleneteiből összeállított lemezt olyan külső DVD-lejátszóval játszottunk le, amelyben kikapcsoltuk a képjavító áramköröket. A lejátszót SCART csatlakozón keresztül kötöttük a felvevőkhöz. Ez olyan minőségű jelet biztosított, mint a legkiválóbb jelminőséggel adó kábelszolgáltatók adásai.

» Panasonic DMR-E95H: erőteljesen támogatja a DVD-RAM használatát

Általánosságban elmondható, hogy a legjobb minőségben minden felvevő olyan felvételi minőséget biztosít, amit tévéadók műsorait rögzítve ritkán lehet csak kihasználni. A legnagyobb tömörítés mellett pedig szintén mindenhol az agyonmásolt VHS-kazetták korszaka jutott eszünkbe – persze a kettő között bőséggel vannak fokozatok. Azon sem kell gondolkodni, hogy a felvétel végül rá fog-e férni később egy lemezre, mert átkódolásra a DVD-re égetésnél is van mód (persze felfelé is, csak annak nincs semmi értelme, az egyszer elveszett képi információk nem jönnek vissza).

Ezek után lássuk a mezőnyt!

JVC DR-MH30SE Az előlapi tükörsáv alatt szerényen meghúzódó fedél mögött egy sor kameracsatlakozót találunk. Ez nemcsak digitális video- és hangjelet képes fogadni, hanem a DV-kamerát közvetlenül az i.Link csatolón keresztül is hozzákapcsolhatjuk. Távirányítójának gombkiosztása is egészen felhasználóbarátra sikerült, a könnyen megjegyezhető elrendezésért csak azzal kell fizetni, hogy a felvételhez két gomb egyidejű lenyomása szükséges, illetve hogy a hang- és feliratsávot, valamint a kameraállást váltó gombok egy lehajtható fedél alá kerültek. Üzemmódját, vagyis azt, hogy a merevlemezre vagy DVD-re rögzíthetünk a készülékkel, eltérő (kék és zöld) színű feliratok jelzik az előlapon.

A tévéadások pontosabb behangolásához első indításkor kéri a telepítés helyének ország szintű meghatározását, de természetesen módot ad a kézi hangolásra, illetve az automatikusan felismert csatornák sorrendjének tetszőleges megváltoztatására. Érdekes szolgáltatás, hogy a tunerjén keresztül nézett csatornát folyamatosan rögzíti (előre beállítható időtartamig), így visszamenőleg is kiadható felvételi parancs, ha esetleg valami olyan történik, amit hirtelenjében és lehetőleg az elejéről akar megörökíteni a felhasználó. A merevlemezen tárolt felvételeket könyvtárakba is szervezhetjük, ami kellően megkönnyíti egy sok darabból álló gyűjtemény kezelését.

A felvételének minőségét a négy fix sávszélesség mellett változónak is meg lehet adni, utóbbi esetben a műsor várható hossza és a rendelkezésre álló szabad hely alapján határozza meg a készülék a rögzítés minőségét. Értelemszerűen ennek jóval gyakrabban jut szerep a közvetlen le-

Képminőség

Az MPEG-2-es videotömörítésnél a képminőség, a felvétel időtartama és a szükséges tárterület szorosan összefügg egymással. A szabály egyszerű: a jó képminőség és a hosszú felvétel nagy területet igényel.
A hosszú felvétel kis területen nem lesz jó minőségű. Jó képminőséggel kevés szabad helyre, csak rövid anyag vehető fel.

Ennek legfőbb oka, hogy az asztali felvevők egymenetes, fix sávszélességű tömörítéssel dolgoznak (még abban az esetben is, ha a sávszélességet a felvétel idejéhez és a rendelkezésre álló szabad helyhez igazítják). A mellékelt táblázatunkra tekintve az is nyilvánvalóvá válik, hogy ezek a sávszélességek néhány extra módtól eltekintve azonosak a különböző gyártók készülékeiben.

A legjobb (HQ, FINE, XP, M1) minőséget nyújtó módban, közel a DVD-Video szabvány sávszélességi maximumához gyakorlatilag hibamentes képet kapunk. Konkrétabban: minden apró háttérrészlet és finom mozgás – még a tömörítési algoritmust erősen próbára tevő pasztell árnyalatú hátterek és sötét felvételek esetén is – úgy kerül rögzítésre, ahogy azt az eredeti jelforráson láthattuk. Ez persze a tévécsatornák esetleges légköri, vagy kábelszolgáltatótól eredő zajára és hibáira is igaz. Ez minőség a merevlemezre rögzítésnél használható leginkább, hiszen az egyrétegű írható lemezre nagyjából egyórányi felvétel fér ilyen sávszélesség mellett.

Jó minőséget (SP, SQ, M2 mód) választva átlagosan kétszer olyan hosszú felvétel rögzíthető ugyanakkora tárhelyen, és tapasztalataink szerint ez a mód tökéletesen elég egy átlagos tévéadás tárolására.

Közepes minőséget (LQ, LP, M4) használva, nagyjából az alap VHS-videomagnók képminősége köszön vissza, viszont akár négyórányi műsor is rögzíthető egy írható DVD-re. Persze ezért a háttér részleteinek feltűnő részletvesztésével és a színárnyalatok enyhe összemosódásával kell fizetni.

Képminőség tekintetében nagyon komoly kompromisszumokat kell tenni az egy lemezre akár hat óra felvételt zsúfolni képes (EP, EQ, M6) tömörítést választva. Nagyjából az agyonmásolt videokazetták részleteket összemosó, fakó képi világát idéző felvételeket kapunk, amelyben ittott még a makroblokkosodás is érezhetővé válik.

Merevlemezes rögzítőt használva nyugodtan gondolkodhatunk kizárólag a legjobb és esetleg a jó rögzítési módban. A felvétel később is újratömöríthető alacsonyabb sávszélességgel.

Gyártó, típus	JVC DR-MH30SE	LG RH-4820V	Panasonic DMR-E95H	Philips HDRW720	Pioneer DVR-520H	Sony RDR-NX1000
Honlap	www.jvc-europe.com	www.lge.com/index.do	www.panasonic.co.jp/global	www.philips.com/index.html	www.pioneer-eur.com	www.sony.net
Műszaki adatok						
Merevlemez mérete	160 Gbyte	80 Gbyte	160 Gbyte	80 Gbyte	80 Gbyte	250 Gbyte
Írható lemeztípusok	DVD-RAM, DVD-R/RW	DVD-R/RW	DVD-RAM, DVD-R	DVD+R/RW	DVD-R/RW	DVD+R/RW, DVD-R/RW
Lejátszott formátumok	DVD-Video, SVCD, VCD, CD, WMA, MP3, JPG	DVD-Video, SVCD, VCD, CD, MP3, JPG, Kodak Picture CD	DVD-Video, DVD-Audio, VCD, CD, MP3, JPEG, TIFF	DVD-Video, SVCD, VCD, CD, MP3	DVD-Video, SVCD, VCD, CD, WMA, MP3, JPG	DVD-Video, VCD, CD, MP3
Olvasott lemeztípusok	DVD-RAM, DVD-R/RW, CD-R/RW	DVD+R/RW, DVD-R/RW, CD-R/RW	DVD-RAM, DVD-R/RW, CD-R/RW	DVD+R/RW, DVD-R/RW, CD-R/RW	DVD-R/RW, CD-R/RW	DVD+R/RW, DVD-R/RW, CD-R/RW
Csatlakozók az előlapon						
Scart csatlakozó	○	○	○	○	○	○
Kompozit bemenet	●	●	●	●	●	●
S-Video bemenet	○	●	●	●	●	●
Kompozit kimenet	○	○	○	○	○	○
Analóg sztereó hangbemenet	●	●	●	●	●	●
Digitális hangkimenet	○	○	○	○	○	○
iLink (IEEE-1934) csatoló	●	●	●	●	●	●
Memóriakártya-olvasó	○	Memory Stick, SD Card, MMC	SD Card, PC Card	○	○	○
Csatlakozók a hátlapon						
Scart csatlakozó	2	2	2	2	2	2
Kompozit kimenet/bemenet	○/○	●/●	●/●	●/○	●/○	●/●
S-Video kimenet/bemenet	●/○	●/○	●/●	●/○	●/○	●/●
Kompozit kimenet	1	1	1	1	○	1
Analóg sztereó hangkimenet/bemenet	●/○	●/●	●/●	●/○	●/○	●/●
Digitális hangkimenet	koax, optika	koax, optika	koax, optika	koax, optika	optika	koax, optika
iLink (IEEE-1934) csatoló	○	○	○	○	●	○
Memóriakártya-olvasó	○	○	○	○	○	○
Egyéb	AV compulink, SAT control, antenna ki- és bemenet	antenna ki- és bemenet	antenna ki- és bemenet	antenna ki- és bemenet, g-link	System Remote Control, antenna ki- és bemenet	antenna ki- és bemenet
Kereskedelmi adatok						
Forgalmazza	Media Markt Westend ☎ 238-7555	LG Electronics Magyar Kft. ☎ 455-6060	Media Markt Westend ☎ 238-7555	Philips Magyarország Kft. ☎ 382-1700	Basys Multimédia Kft. ☎ (23) 415-541	Sony Hungária Kft. ☎ 346-8288
Forgalmazó honlapja	www.mediamarkt.hu	www.lg.hu	www.mediamarkt.hu	www.philips.hu	www.basys.hu	www.sony.hu
Ár (bruttó)	244 990 Ft	179 900 Ft	199 990 Ft	179 990 Ft	149 900 Ft	279 990 Ft
Garancia	1 év	1 év	1 év	1 év	3 év	1 év

mezre írásnál. Használatbavétel előtt természetesen formázhatók vele az RW korongok. És egy jó tanács: ahhoz hogy bármely (az adott lemeztípust olvasni képes) lejátszó elboldoguljon a felvett videóval, célszerű lezárni a lemezt, ami így megfelel a DVD-Video szabvány előírásainak. 12 menüsablonból választható ki a leginkább szimpatikus, és a készülék utasítható arra, hogy a lemez elkészítése után kikapcsolja magát.

A készüléket MP3-lejátszóként használva érdekes jelenséggel szembesülhetünk. Nemcsak CD-re, hanem DVD-re írva is felismeri, hogy tömörített zenével szembesült, megkülönbözteti a könyvtárakat, és a file-nevek ábécébe rendezett listájából könnyedén kiválasztható a lejátszani kívánt muzsika. Sajnos hangot előcsalogatni csak CD-t használva sikerült. MP3-as DVD esetében azt még jelezte, hogy megkapta a lejátszási parancsot, de itt meg is akadt a folyamat.

LG RH-4820V Az uralkodó tükrös-soklámpás trenddel szemben (az én szemem számára kedvesebb) visszafogott formatervezői irányvonalat követ eloxált alumínium készülékházával az LG. Az előlap lehajtható fedele mögött nemcsak az analóg és digitális kamera csatlakozói bújnak meg, de digitális fényképezőgépek memóriakártyáival is érdemes arrafelé keresgélni. Távirányítójának kiosztása könnyen betanulható, a főbb vezérlő gomboktól kissé elkülönítve helyezték el a felvétel billentyűt, így nem valószínű, hogy véletlenül nyomkodnánk. A DVD-lejátszón megszokott váltógombok sem kerültek a kiegészítő funkciókat rejtő fedél alá. Merevlemezes és DVD-s üzemmódját a felhasználónak kell beállítania. Alapértelmezett a merevlemezes rögzítési mód.

Az automatika problémamentesen behangolta a tévécsatornákat, de ha valamiért elégedetlenek lennénk, felül lehet bírálni, és a csatornák is tetszés szerinti sorrendbe rakhatók. Time shift funkciója nem állandó, de arra lehetőséget ad, hogy még az előre beállított műsor teljes rögzítése előtt nézni kezdhessük azt az elejéről.

Három, rögzített sávszélességű üzemmódot kínál. Bár kevesebbet a teszt többi résztvevőjénél, mégsem hiszem, hogy egy merevlemezes rekorder esetében az lenne a legfontosabb szempont, hogy egy lemezre lehessen zsúfolni pocsék minőségben határányi videót. A merevlemezre rögzített felvételeket a nevük és a rögzítési időpontjuk mellett témák szerint is lehet csoportosítani a keresgélésnél, és a készülék külön kiemeli a felvett, de vissza még nem játszott tételeket.

A CD-re írott MP3-as muzsikát könyvtárakba és file-név szerint rendező készülék beállító menüje egyszerűsége tekintetében kiemelkedik a teszt résztvevői közül. Az országra-nyelvre vonatkozó beállítások (tévécsatorna-kereső vagy preferált hangsáv, felirat) esetében mindig meg le-

hetett találni a képernyőn görgethető listában a „magyar"-t, nem kellett a kézikönyvben kódok után keresgélni. Ugyanakkor nagyon aprólékos beállításokra nincs mód, ami egy projektoros házimozirendszer esetében ugyancsak fontos lehet, de ez a készülék elsősorban felvevőnek készült és nem videophile házimoziépítők elsődleges lejátszójának.

Rögzítőként mindenképpen pozitívan értékelendő egyszerű kezelhetőségét csak az árnyékolja be némileg, hogy a merevlemezről DVD-re írva a tételek felhasználói elnevezését nem viszi át, így azokat újra be kell pötyögni a virtuális billentyűzeten.

PANASONIC DMR-E95H A már hagyományosnak is nevezhető Diga formatervet követő készülékházon már az első pillantásra feltűnik az SD és PC Card formátumokat kezelő memóriakártya-olvasó. Ez az olvasó adapterekkel gyakorlatilag az összes lehetséges digitális fényképezőgépben használt képhordozó fogadására alkalmassá tehető. Az analóg és digitális kameracsatlakozók ellenben szemérmesen egy ajtó alá húzódtak. Távirányítója áttekinthető, és még rejtett gombokra sincs szükség a vezérléshez. A felvétel gomb azért tisztes távolságba került a lemezkezelés egyéb parancsaitól. Felhasználó által váltandó üzemmódjai között a merevlemezes és lemezes mellett külön megjelenik a memóriakártyás is.

» Philips HDRW720: valósággal beragyogja a szobát, amikor dolgozhat

Nem okoz túl nagy meglepetést, hogy a DVD-RAM fejlesztésben oroszlánrészt vállat Panasonic erősen támogatja ezt a formátumot. Egyrészt mellékelnek is egy ilyen adathordozót, másrészt a lemeztálca kialakítása is olyan, hogy saját kazettájukból nem kell kivenni a RAM korongokat. Ez a támogatás odáig terjed, hogy felvenni más szabványú újraírható lemezre nem is hajlandó. Szintén nem meglepő, hogy tunerje pontosan hangolja be a tévécsatornákat, melyek sorrendje természetesen szabadon átrendezhető, de akinek feltétlen passziója maga is megkeresheti az adókat.

» Pioneer DVR-520H: csak méretei szerények, képességeit nem kell szégyellnie

A DirektNavigator nevű kezelőfelületet újratervezték, no persze nem annyira, hogy aki korábban is Panasonic felvevőt vagy lejátszót használt, az ne ismerjen rá, de néhány funkcióval, például a lista és ikonos elrendezés váltogatásával modernizálták.

A már merevlemezre vett anyagot négy, állandó sávszélességű rögzítési módja bármelyikével korongra tudja menteni gyorsmásoló üzemmódban, de az újratömörítés lehetőségét is választhatjuk, azonban ez időigényesebb, és valós eredményt csak nagyobbról kisebbre történő tömörítés esetén hoz. Ahhoz, hogy DVD-lejátszóban is használható legyen a végtermék, természetesen illik a DVD-Video formátumot eredményező, 9 sablonból választható menüt is elé szerkesztő lezárást végrehajtani, s ha nem vagyunk biztosak a célolvasó DVD-RAM-kezelési hajlandóságában, akkor DVD-R korongot használjunk.

A DVD-Audio lemezeket lejátssza, az MP3-as zenéket azonban csak CD-n ismeri fel, de ekkor a könyvtár és fájlnév szerinti elrendezésben, vagy ezek ábécérendje alapján képzett sorszámok szerint is válogathatunk közöttük.

PHILIPS HDRW720 Házának előlapján tükörcsíkot is viselő merevlemezes rögzítő tesztünk legszínesebb egyénisége: bekapcsolása után színes világítással jelzi különböző üzemmódjait, például felvételkor a record gomb körül gyullad ki egy nagy piros lámpa, egy lemez felvételekor pedig az egész lemeztálca ajtaját körülragyogja a piros fény. E show-elemek után szép lassan felfedezzük az analóg és digitális kamerák előlapi csatlakozóit rejtő fedelet is.

Kellemes meglepetés a kicsomagoláskor előkerülő tartozékok között fellehető műholdvevő-vezérlő. Ez egy infradióda, melyet a saját állványával a beltéri egység infravevője elé lehet állítani, és a rekorder azon keresztül adja ki csatornaváltási és egyéb parancsait, ami az előre programozott felvétel elkészítéséhez szükséges. Az időzített programozást nagyban megkönnyíti a Guide Plus+ rendszer, ami egy képernyőn megjelenő, több szempont (csatorna, műfaj stb.) alapján rendezhető lista, ebből csak ki kell választani a felvenni kívánt műsort. Üröm az örömben, hogy az önmagát egy hétre előre feltöltő elektronikus műsorfüzet szolgáltatás információi Európában csak néhány műholdas csatorna esetében működnek.

Az egyéb alapfunkcióktól biztos távolságra helyezett egyetlen felvétel gomb megnyomásával mindenféle programozás nélkül is rögzíthetünk egy műsort. Az öt lehetséges sávszélességet azonban csak a menüben lehet kiválasztani, ennek viszont némely pontja igencsak lassan reagál a felhasználó utasítására. A felvételek elnevezését ellenben nagyon megkönnyíti, hogy nem virtuális billentyűzetet, hanem a távirányító számbillentyűit (a mobiltelefonos SMS-íráshoz hasonlóan) használhatjuk ehhez.

A merevlemezen tárolt felvételeket a Philips által támogatott DVD+R/RW lemezekre hajlandó kiírni, és menüsablont sem lehet választani.

Az MP3-as file-okat csak CD-n ismeri fel, de ekkor megjeleníti az ID3 tag infor-

Felvételi minőség	Merevlemezre írható idő	DVD-re írható idő
JVC DR-MH30SE		
XP	34 óra	1 óra
SP	68 óra	2 óra
LP	136 óra	4 óra
EP	204 óra	6 óra
FR	változó	változó
LG RH-4820V		
HQ	20 óra	1 óra
SQ	40 óra	2 óra
LQ	80 óra	4 óra
Panasonic DMR-E95H		
XP	36 óra	1 óra
SP	70 óra	2 óra
LP	138 óra	4 óra
EP	248 óra	6 óra
Philips HDRW720		
M1	20 óra	1 óra
M2	40 óra	2 óra
M2x	50 óra	2,5 óra
M3	60 óra	3 óra
M4	80 óra	4 óra
M6	130 óra	6 óra
Pioneer DVR-520H		
FINE	17 óra	1 óra
SP	34 óra	2 óra
LP	68 óra	4 óra
EP	102 óra	6 óra
MN	változó	változó
Sony RDR-NX1000		
HQ+	36 óra	n.a.
HQ	54 óra	1 óra
HSP	81 óra	1,5 óra
SP	108 óra	2 óra
LP	162 óra	3 óra
EP	216 óra	4 óra
SLP	325 óra	6 óra

JVC DR-MH30SE

⊕ Könyvtárakba szervezhető felvételek; szabad helyhez igazodó sávszélesség.
⊖ DVD+ szabvány támogatásának hiánya, analóg hangkimenet csak SCART csatlakozóban.

LG RH-4820V

⊕ Célratörően egyszerű kezelés, Kodak PhotoCD lejátszása.
⊖ Lejátszóként korlátozott finomhangolás, csak DVD-R/RW lemezre ír.

Panasonic DMR-E95H

⊕ Kiforrott kezelőfelület, DVD-Audio lejátszása.
⊖ Csak két írható lemeztípust kezel, csak optikai digitális hangkimenete van.

Philips HDRW720

⊕ Műholdvevő külső infravezérlése, jó és átlagos minőség közötti eredményt hozó sávszélesség-beállítás.
⊖ Lassan reagáló menü, csak DVD+R/RW lemezekre ír.

Pioneer DVR-520H-s

⊕ Három tárolható képjellemző-beállítás a különböző megjelenítőkhöz, WMA kezelése.
⊖ Kompozit (YcYbYpr) kimenet hiánya, Csak DVD-R/RW-re ír.

Sony RDR-HX1000

⊕ Nagy kapacitású merevlemez, DVD+R/RW és DVD-R/RW szabványú lemezek azonos támogatottsága.
⊖ A nagyobb kapacitás az árában is meglátszik, körülményes virtuális billentyűzet.

mációkat. A számok között navigálni azonban csak léptetéssel vagy a könyvtár és file-név szerinti ábécé alapján kiosztott sorszám megadásával lehet.

PIONEER DVR-520H-S Tesztünk legvékonyabb versenyzője némiképp tudathasadásosnak bizonyult, mivel a DVD-lejátszó és -felvevő mód menüje is látványosan különbözik merevlemezes üzemmódjának menüjétől. Előbbi a Pioneer lejátszók megszokott menüje, utóbbi pedig egy jóval több grafikát használó, de jól áttekinthető felület. Így a különbség a pillanatnyi meghökkentésen túl nagyobb problémákat azért nem okozott. Az elsőre kissé zsúfoltnak látszó távirányítóján is hamar ki tudunk igazodni, csak azt lehet – jogosan – a szemére vetni, hogy a felvételt indító gomb közvetlenül a léptető gomb mellett van – bár más méretű, így sötétben is megkülönböztethető. A távirányítónak és a menünek van egy fontos erénye: a felvételek nevének megadása a vetélytársakénál sokkal gyorsabb a távirányító számbillentyűihez rendelt betűi és a virtuális billentyűzeten való lépkedést együttesen használva.

A merevlemezes és DVD-s üzemmódját nagy kék, illetve narancs színben világító felirat jelzi az előlapon, melynek lehajtható rekesze mögött analóg kameracsatlakozót lehet találni, míg a digitális kamera csatlakoztatására használható i.Link aljzat szabadon áll. Menüjében aprólékosan beállíthatók a lejátszóként nyújtott képének jellemzői és szűrői, ugyanakkor kompozit kimenetet nem találunk a hátlapon, csupán a SCART kimeneten keresztül küldhetünk RGB-re bontott jelet az azt feldolgozni képes megjelenítőnek.

A négy fix sávszélességű tömörítési arány mellett választhatjuk azt is, hogy a minőséget a felvétel hossza és a rendelkezésre álló szabad kapacitás alapján a rögzítő határozza meg. A DVD-R/RW lemezekre dolgozó íróval természetesen létrehozhatók DVD-Video szabványnak megfelelő lemezek, a néhány perces lezárási folyamat előtt csupán választanunk kell a néhány sablonból egyet.

» Sony RDR-HX1000: kapacitásának nagysága az árcédulán is nyomot hagy

Tömörített zenei formátumból nemcsak MP3-akat, hanem a WMA file-okat is felismeri, igaz csak ha CD-n kerülnek tálcájára. Az ID tag információkat nem olvassa be, de a lemez könyvtárstruktúráját is ábrázoló navigációs menüben meg lehet találni mindent, amit keresünk, feltéve, hogy file-név szintjén is elneveztük a számokat, vagy tudjuk, melyik tracket kell elindítani.

SONY RDR-HX1000 Tesztünk mezőnyének legnagyobb kapacitású darabja, de fizikai méreteivel sem tartozik az aprócska készülékek közé. A visszafogott formatervű, de az üzemmódját nagyobbacska színes lámpával jelző készülék előlapján, a fedél mögött analóg és digitális videokamera csatlakoztatására hivatott aljzatok várakoznak. Áttekinthető távirányítóján szintén egy fedél mögött kaptak helyet a felvétel vezérlésének gombjai, melyek között nem csak annak elindítására, de pillanatnyi és végleges megállítására is külön gombot találunk.

A készülék nem csupán a merevlemeze kapacitásával, hanem felvételi módjaival is többet nyújt tesztünk átlagánál, a legjobb

» A trendi tükör mellőzésével is tudtak csinos készüléket tervezni a Sonynál

és jó minőség között álló köztes módot a megfelelő minőséget nyújtani képes jelforrásnál lehet kihasználni, mint ahogy a legjobbnál is jobb módnak is csak akkor van gyakorlati értelme, ha a hangsáv minőségében kihasználható pluszt valóban igénybe tudjuk venni. A felvétel elkészülte után, annak elnevezését kissé körülményessé teszi a virtuális billentyűzet. Ezt kissé nehézkes elérni az amúgy más vonatkozásaiban jól használható menüből.

A merevlemezre menthető tömérdek órányi felvételt csoportosan (kötegelve) is

lehet kezelni, akár a szerkesztéshez, akár lemezre íráshoz egyszerre több tételt is ki lehet jelölni.

Az MP3-as zeneket CD-ről megszólaltatni képes lejátszó a navigáláshoz könyvtárstruktúrát követő rendszerben kínálja kiválasztásra az állományneveikkel azonosított számokat.

VÁSÁRLÁSI AJÁNLAT Mivel a magyar tévécsatornák kevés hajlandóságot mutatnak az elektronikus programfüzetek vagy a felvételt más módon megkönnyítő segédletek bevezetésére, a készülékek kényelmi szolgáltatásainak összevetése álságos lenne. Egyéb jellemzői alapján tesztünk mezőnyében két vásárlási ajánlatot teszünk.

A Sony RDR-NX1000 készüléke kiemelkedik merevlemezének kapacitásával, másrészt sokféle írható formátumot támogat, így a legtöbb lejátszóval kompatibilis lemezek előállítására képes. Emellett a legjobb és közepes minőségi mód közé további felvételi üzemmódokra is képes. Így az egyik vásárlási ajánlatunk őt illeti, annak ellenére, hogy a pénztárcabarátság szempontjából a lista végére került.

Szolidabb árú másik ajánlatunk, a Pioneer DVR-520H. A készüléket lejátszóként használva is részletesen állíthatjuk a képminőséget. Nagyon jó a tárolt anyagok lemezre írását megkönnyítő szolgáltatása, hogy képes a sávszélességet a rendelkezésre álló kapacitáshoz igazítani kódoláskor. Ha televízióval használjuk, még a kompozit kimenet hiánya sem lesz feltűnő, projektoros vagy plazma képernyős házimozirendszerben viszont nem javasolható elsődleges lejátszónak. PCM

2004 októberében új korszak kezdődött a magyar televíziózás történetében, az Antenna Hungária Rt. elkezdte a nyilvánosan meghirdetett digitális műsorsugárzást. Mint minden műszaki újítás, ez sem teszi automatikusan jobbá a már meglévő berendezések használatát.

Karnyújtásnyira a HDTV-től

Bata László

Ahogy az audio-CD-ket sem lehetett megszólaltatni a hagyományos lemezjátszókon, úgy az új digitális tévéadást sem lehet a régi készülékeken élvezni kiegészítő eszközök beszerzése nélkül. Lássuk hát, mit is kapunk a pénzünkért, miért jobb a digitális a hagyományosnál!

• *Jobb a sávszélesség kihasználása:* a tévécsatornák tömörítve, digitalizált formában kerülnek adásba. A tömörítés lehetővé teszi, hogy egy hagyományos tévécsatorna sávszélességében akár 4-6 tömörített programot is sugározni lehet. Mivel a felhasználható csatornahelyek száma korlátozott, a teljes átállással az eddigi három országos csatorna helyett akár 18-at lehetne fogni Magyarországon.

• *Nagy felbontású adás:* a szokásostól eltérő képméretű programot is lehet sugározni, akár HDTV-felbontásban is. A képméret növelésével természetesen nő a szükséges sávszélesség, ilyenkor csökken az egy hagyományos csatorna helyén adható digitális programok száma.

• *DVD-minőségű hang:* a DVD-khez hasonlóan egy programhoz többcsatornás hang tartozhat. Így lehetséges a választható, többnyelvű hangcsatornák használata.

• *Zajmentes vétel:* az átvitelt kétszeres hibajavító kód védi. A zavartalan jelátvitel miatt nincs szellemkép, elcsúszott színek, hangproblémák, villódzás – a kép és a hang teljesen zajmentes.

• *Mobil vételi körülmények:* a hibavédett adás miatt egész kicsi, akár 10 centis botantenna is megfelelő lehet a vételre, és mozgó autóban ülve is élvezhető a műsor. Elérkezett a mobil készülékekbe – órákba, telefonokba, PDA-kba – épített televíziók ideje. A dolognak van egy hátulütője is: ha mégis egy erősen leárnyékolt helyre érünk, az adás szinte átmenet nélkül tűnik el – bekockásodik a kép, elkezd kattogni a hang –, nincs meg a „sistereg a hang, hangyás a kép, de még azért élvezhető az adás" hosszabb átmeneti szakasza.

• *Egyéb digitális információk:* a szokásos teletext mellett egyéb szöveges információk is átvihetők, például műsorlista, az éppen adott műsor címe, hossza, rövid tartalma stb. A műsorlistát használva sokkal egyszerűbb a válogatás az adások közt, megszűnik a „nem is tudom, hogy mit nézek..." problémája.

• *Könnyen rögzíthető adás:* digitális átvitelről lévén szó az adás adatfolyamként érkezik, ez egyszerűen rögzíthető merevlemezre vagy optikai adathordozóra. Egy számítógépes vevőkártya vagy egy asztali, merevlemezes digitális tévévevő/videofelvevő esetén ez tényleg csak egy gombnyomáson múlik.

A dologhoz hozzátartozik, hogy ez szerzői jogi problémákkal is jár. Az Egyesült Államokban jelenleg nem hozható forgalomba olyan HDTV-adás vételére alkalmas eszköz, ami az adásban megjelenő tiltó jel által másolásvédettnek minősített műsorok rögzítésére alkalmas. Persze ez csak egy apró szoftverprobléma, amit az internetről letölthető „segédprogramok" gyorsan megoldanak.

• *Rugalmasabb szabványok:* bár a digitális műsorsugárzás „kőbe vésett" nemzetközi szabványokon alapul, megváltoztatásuk, korszerűsítésük sokkal egyszerűbb, mint az analóg esetben. Miután a vételi eszköz – a tuner – adatfolyammá alakította a vett jelet, az adatfolyam dekódolása és értelmezése már szoftveres probléma. A korszerű tévék és asztali készülékek szinte mind frissíthető firmware-t futtatnak, a számítógépes lejátszószoftverek frissítése még egyszerűbb, ezáltal könnyen követhetjük az esetlegesen megváltozó szabványokat, pl. a HDTV-t.

DVB-SZABVÁNYOK A digitális televíziózás a *Digital Video Broadcasting* (rövidítve DVB) szabványokon alapul. Ismét egy hárombetűs rövidítés, amit nem árt megjegyezni! A DVB adásnak háromféle formája van, ezek nagymértékben hasonlítanak egymásra, leginkább a vételi frekvenciasávban és az ehhez szükséges vevőeszközökben térnek el egymástól.

• *DVB-S:* szatellites, azaz műholdas műsorsugárzás. Hazánkban jó ideje ismert, aki tisztában van a DVB-S fogalomrendszerével, az ebben a cikkben már nem fog sok műszaki újdonságra lelni.

• *DVB-C:* cable, azaz kábeles digitális műsorszórás. Japánban szinte nincs is már analóg kábeltévé, az Egyesült Államokban is rohamos iramban hódít a digitális kábel. Az öreg kontinensen is vannak már próbálkozások ennek kiépítésére. Hazánkban sajnos teljesen ismeretlen, a kábelszolgáltatók nem törik magukat, hogy jobb minőségű adással kápráztassák el felhasználóikat. Amíg milliónyi háztartás várja még a kábel bekötését, addig minek a tőkeigényes korszerűsítéssel foglalkozni...

• *DVB-T:* terrestrial, azaz földi sugárzású, antennával fogható digitális tévésugárzás. A DVB-T adás a hagyományos adások helyén, az UHF vagy VHS sávban történhet,

»infó

➲ Antenna Hungária Rt.:
www.ahrt.hu

6, 7 vagy 8 MHz sávszélességben. Az itt sugárzott, tömörített adatfolyam a transport stream (TS), ez tartalmazza a képet, a hangot és a szöveges információkat. Szakkifejezéssel élve a kép-, hang- és kiegészítő információkat a transport streambe multiplexálják. Mint már írtam, a transport streamben a tömörítésnek köszönhetően nemcsak egy, hanem akár akár 4-6 tévécsatorna is lehet. Az egy transport streamben érkező műsorcsokrot *multiplex*nek vagy muxnak is hívják.

A multiplexben érkező videó MPEG-2, az audio MPEG-1 Layer II vagy AC3 formában lehet. A szabványos szöveges információ a csatornák neve, a teletext és az EPG adatai. Az *Electronic Program Guide*, rövidebb nevén az EPG a már említett műsorfüzet, amely kereshető formában tartalmazza a műsorok kezdetét, címét és rövid leírását.

A multiplexben lehet még bármilyen más, nem egységesített adatfolyam is, amit a vevőeszköz szoftvere értelmezni tud. Például egy reklám-, hír- vagy dokumentumműsor alatt letölthető az adott termékhez, hírhez vagy filmhez kapcsolódó számítógépes dokumentum vagy egyéb file.

Kétfajta adás lehet: a mindenki számára vehető *Free to Air, FTA* és a csak előfizetéses chipkártyával dekódolható. Utóbbihoz természetesen a kódkártyát fogadni tudó set top box vagy PC-s vevő szükséges.

A HAZAI MEGVALÓSÍTÁS A tavaly októberben megkezdett üzemszerű sugárzás három multiplexből áll, mindegyik az UHF sávban vehető, 8 MHz-es sávszélességben, 8K FFT módban. A 8K FFT módot azért szükséges hangsúlyozni, mert ezt a régebbi vevőkészülékek nem mind támogatják. A szinte csak Nagy-Britanniában használt 2K-s FFT-t ismerő régebbi vasak nem fognak itthon működni, ezért ha külföldön vásárlunk, nem árt utánanézni, hogy a 8K-s módot is ismeri-e a vevőkészülék.

A három multiplex gyakorlatilag ugyanazt az öt programot tartalmazza, ebből kettő még kihasználatlan, a maradék hármon a közszolgálati csatornák (mtv, m2 és Duna TV) jönnek.

Mindhárom transport stream kicsit több mint 24 megabit adatot szállít másodpercenként (megközelítőleg 3 Mbyte/s), a videoformátum változó bitrátás (VBR) MPEG-2 704x576 képpont felbontású képpel, csatornánként változó 3-4 Mbit/s-os átlag bitrátán. A csúcs bitrátát mindenütt 15 Mbit/s-ban határozták meg – ez a DVB-T szabvány előírása –, de ténylegesen nagyon ritkán ugrik fel 6 Mbit/s-ra, többnyire még a 4,5 Mbit/s-ot is alulról verdesi. A kis sávszélesség ellenére a kép minősége kiváló, tévékészüléken szinte észrevehetetlen a tömörítés brutális mértéke. Számítógépen fogva azért látszik, hogy a kép kicsit „mosott", néhol kisimulnak a részletek. A dolog kellemes része az, hogy ez a digitális zajszűrő direkt jót tesz a közszolgálati csatornák régi, szétkopott filmkópiáinak. Kicsit hiányzik a tévé megszokott bizsergése :-).

Mindhárom élő adó hangja 256 kbit/s-os, sztereó MPEG-audio, a minőségükre nem lehetett panasz. Természetesen a filmek többségében a „sztereó" kétcsatornás monót jelent.

A digitális tartalom a teletexten túl az EPG-füzetet is tartalmazza, mindhárom csatorna esetén egy hétre előre. Ebben az a szép, hogy gyakran az adott tévécsatornák teletextje és webes műsorfüzete sem mindig lép előre ennyire az időben, és nem ilyen részletes. Sajnos az EPG-infók nem naprakészek, műsorcsúszás esetén is az eredetileg meghirdetett időpontok olvas-

» A DVB-T sugárzás lefedettségi térképe *(Forrás: Antenna Hungária)*

hatók. Ezt a trehányságot a teletexteknél is megszokhattuk – időnként ott is elfelejtik aktualizálni az adatokat.

A három multiplex három adóból származik. Az Antenna Hungária közleménye szerint két 1 kW-os adó van Budapesten (UHF 43-as és 51-es csatorna), valamint a Veszprémtől nem messze levő Kabhegy sugároz 2,5 kW-tal az UHF 64-es csatornán. A budapesti és kabhegyi adások elérhetősége az Antenna Hungária Rt. lefedettségi térképén látszik.

A kiadott információkkal szemben mi egészen más tapasztalatokat szereztünk a vételi lehetőségekről. Budapesten a pesti oldalon próbálkozva három multiplexet találtunk a 29-es, 43-as és 51-es UHF csatornán (530, 650 és 714 MHz), utóbbi gyengébben vehető, azaz biztosan távolabbi. Ha ez tényleg a kabhegyi adó, akkor a valós vételi viszonyok sokkal jobbak a térképen láthatónál. Most jönnek az ebből adódó, korántsem bizonyított következtetések: a Dunántúlon és a Duna–Tisza közén nagy valószínűséggel vehető az adás, kivéve persze a domborzat miatt leárnyékolt településeket. Érdemes próbálkozni!

Kísérleti eszközeink egy erősítős Thomson szobaantenna és kétfajata számítógépes DVB-T kártya volt. A 10 centis botantennás produkció nekünk sehogy sem jött össze, 36 dB-es, koppanásig tekert erősítés mellett kellett keresnünk a szerkesztőség vasbeton épületében egy olyan ablakot, ahonnan egyáltalán bejöttek az adások. A rendszert tetőantennás vételre tervezték, ezért nem árt, ha van az embernek egy rendes UHF-sávra kihegyezett (tető)antennája meg egy bikás antennaerősítője. Ekkor nem érhetik csúnya meglepetések.

„HAGYOMÁNYOS" DVB-T VÉTEL Mielőtt rátérnénk a számítógépes felhasználás lehetőségeire, érdemes egy pár szót szólni arról, hogyan is tudjuk a digitális adást behozni egy hagyományos tévékészülékbe.

Első módszer az, hogy DVB-T vételére alkalmas tévét kell beszereznünk. Ilyen, „digitális tunerrel" is ellátott készülék minden nagyobb gyártó kínálatában van, többnyire a csúcsmodellek közt. Idő kérdése, hogy mikor jelennek meg itthon is az ilyen tévék, hiszen adás már van, hamarosan kereslet is lesz rájuk.

A másik módszer, hogy tévénk mellé szerzünk valami kütyüt, ami helyette veszi a digitális adást. Az általánosságban csak set top boxnak nevezett egységek már meg is jelentek a hazai kereskedelemben, és a választék napról napra bővül.

Az alapmodellek ára 30 ezer forint körül indul. Ezek csak a DVB-T szabványt ismerik, de a fejlettebbek akár DVB-C és beltéri DVB-S műholdvevőként is használhatók. Az igazi csúcsmodellekbe merevlemezt is építenek, amire akár 48 órányi adást is rögzíthetünk, amit vezetékmentes hálózaton keresztül PC-nkről is nézhetünk. Az olcsóbb darabokon is van házimozi-erősítőre köthető digitális hangkimenet, és valamilyen szintű EPG-támogatást is nyújtanak.

Bármelyik módszert is követjük, figyeljünk oda, hogy a DVB-T adást veszi-e a ké-

» Siemens Gigaset M 740 AV: 300 euróért mindent tud, amit egy DVB-T-vevőnek tudni érdemes, külső USB-s merevlemez kapcsolható hozzá

szülék. Sajnos gyártónként és kereskedőnként is mást jelenthet a „digitális tuner" kifejezés, nem szabad elsőre beugrani neki.

PINNACLE PCTV MEDIACENTER 3001 Kezdjük akkor a számítógépes eszközök bemutatását! Első kísérleti nyulunk a Pinnacle Systems legújabb tévévevő kártyája. Mielőtt a hardver ismertetésébe kezdenék, pár gondolat az „elmédiacenteredésről".

A Pinnacle MediaCenter koncepciója arról szól, hogy számítógépünket családi szórakoztató eszközzé tegyük, azaz filmjeinket, zenei felvételeinket, digitális fotóinkat a számítógépen tároljuk, majd innen jutnak a tévére és/vagy a hifire. Mindezt egyszerű kezelőfelületen, egy távirányító segítségével. Az első ilyen Pinnacle eszköz

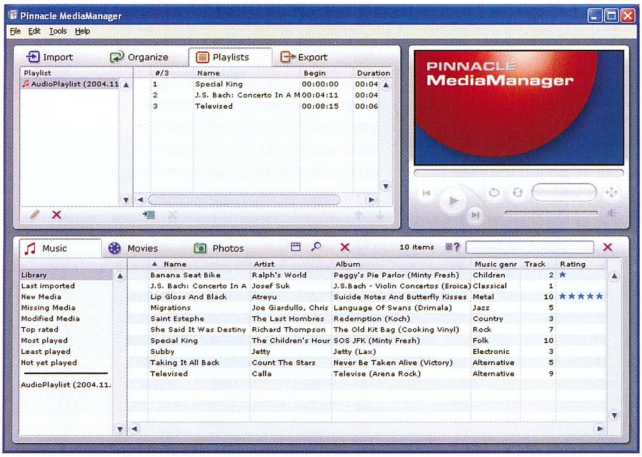

» Pinnacle MediaManager – egy kellemes műsorlista-készítő program, bár kicsit ágyú a verébre

a ShowCenter volt (➲ **A számítógép számüzése – PCM 2004/08/34**). Ez a set top box a helyi hálózaton keresztül kapcsolódik gépünkhöz, onnan játssza ki a tévére/erősítőre a kapott tartalmat.

A MediaCenter sorozat gyakorlatilag a ShowCenterhez tartozó MediaManager programot és a ShowCentert pótló, szintén MediaCenter névre hallgató lejátszóprogramot tartalmazza, háromfajta, választható tévévevő eszköz kíséretében. A MediaCenter 100i-t egy belső, a 100e-t egy külső USB-s, hagyományos tévévevő kártyával szállítják. A 300i típus a legújabb fejlesztéssel, egy hagyományos és DVB-T adás vételére is alkalmas kombinált belső tunerkártyával büszkélkedhet. Mindhárom csomaghoz jár egy-egy, a soros portos érzékelőn keresztül kommunikáló infravörös távirányító. Az általunk összeállított műsor a monitorunkon vagy a grafikus kártyánk videokimenetén keresztül tévén jeleníthető meg. Természetesen a külső ShowCenter továbbra is elérhető.

A fő gondom evvel az összeállítással az, hogy nagyon erőforrás-pazarló, ráadásul nehezen kezelhető. Sok minden mellett rezzenéstelen arccal megyek el – például hogy a macska szikrázik a nejlonszőnyegen a sötétben –, de hogy egy médialejátszó/menedzser program Microsoft SQL Servert telepítsen a médiaadatbázisának rendezgetéséhez, ez nekem is sok(k) volt. Azonnal ugrik 90 Mbyte szabad memóriánk, és még csak a Windows indult el.

Maga a MediaCenter program kioszk felületű. Az óriási gombokból csak kevés fér el egyszerre a képernyőn. A különféle funkciók közt ezért képernyőről képernyőre kell navigálni, néha magam sem tudtam, hogy hol is vagyok éppen.

» MediaCenter 300i kártya, a Pinnacle all-in-one tévévevő eszköze

A Pinnacle tévévevő alkalmazásáról korábban már írtam (➲ **Szeretem is, meg nem is – Pinnacle PCTV Stereo; PCM 2004/06/81**), az ott olvashatók nagyjából itt is igazak – rögzítés, időzített felvétel, timeshiftes vételi mód, teletext stb. –, csak a még egyszerűbb kezelőfelület miatt egy csomó beállítási lehetőségről, például az analóg forrásokból készült MPEG-felvételek bitrátájának beállításáról le kell mondanunk. Szintén a kies kioszk módnak tudható be, hogy nincs ablakos tévévétel, csak teljes képernyős. Pontosabban ablakos is, csak az ablak nem méretezhető át, és nem helyezhető arrébb. Zseniális!

A legzseniálisabb trükk viszont az, hogy az EPG-funkció shareware, külön kell fizetni érte, ráadásul egy német internetes műsormagazintól szerzi az információit. Az analóg adók esetében ezt meg is értem, de miért kell a digitális adások műsorlistájáért is külön a zsebembe nyúlni? Valaki jót nyaralhatott annak a bizonyos műsorportálnak a pénzén...

Az összes ostoba hiba ellenére van egy igen nagy előnye ennek a terméknek: az analóg és digitális tévéadások vételére és rögzítésére is alkalmas, igazi mindent egyben megoldás. Jóval olcsóbb, mint egy analóg és egy digitális tévékártya együtt. Ahol nincs más lehetőség, ott szinte megduplázza a vehető tévéadók számát. Mellesleg tényleg egy családi multimédiás mindenes: film- és zenelejátszó, fotóalbum és tévé.

Pinnacle MediaCenter 300i

- Fejlesztő: **Pinnacle Systems; www.pinnaclesys.com**
- Forgalmazó: **Axico Kft., ☎ 342-3255; www.axico.hu**
- Ár (bruttó): **41 000 Ft**

TWINHANDTV A TwinHan Technology több fajta DVB kártyát is gyárt. DVB-T-vevő kínálatukban van külső USB-s és a Pinnacle MediaCenter 300i-hez hasonló kombinált eszköz is. Ezekből mi a belső *TwinhanDTV Mini Ter* és a külső *TwinhanDTV USB-Ter* típust próbálhattuk ki. Egyik sem alkalmas hagyományos analóg tévévételre, azaz DVB-T alaptípusok. A termékek csomagolásán felbukkan a „VisionPlus" szó is, ami a dokumentációban már nem szerepel.

A Mini Terhez való infravevő USB-portra csatlakozik, az USB-Ter infra érzékelője magán a külső dobozkán található. Utóbbi előnye – külső doboz lévén – az egység mobilitása.

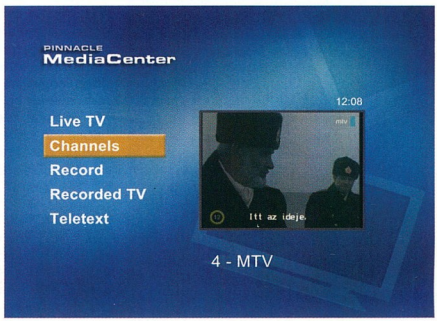

» A MediaCenter elegáns, de kevéssé jól használható felülete

Alternatív szoftverek

Adva van tehát számítógépes digitális tévévevőnk, és szeretnénk egy kicsit jobb szoftvert beszerezni hozzá. Nem vagyunk könnyű helyzetben, a neten fellelhető programok többsége DVB-S műholdvevő kártyákhoz készült, alig van pár, ami a viszonylag újabb DVB-T kártyákat is ismerné.

Freeware alkalmazás csak egy ígéri, hogy hamarosan ismerni fog DVB-T-vevőt, ez a *DSPlayer*. Cikkünk írásakor a funkció még csak a szűk körben elérhető fejlesztői verzióban van benne, a bárki által letölthetőben még nincs. Szintén freeware a *ProgDVB*, ez egy modulárisan bővíthető DVB-S-vevő. Mivel a TwinHan cég DVB-S kártyáit már támogatja, várható, hogy egyszer lesz DVB-T modulja is.

Mindössze két olyan fizetős alkalmazást találtunk, ami a TwinHan eszközöket támogatja, a MediaCenter 300i-nek csak az analóg részét ismeri fel néhány tévévevő program, azaz a digitális vételhez marad a gyári szoftver.

A *MyTheatre* egy nagyon sok műholdvevőt támogató program, néhány DVB-T kártyát is megismer már. Cache-eli és nagyon ügyesen használja fel az EPG-információkat, például az aktuálisan nézett csatornánál kiírja a menő film címét és rövid ismertetőjét.

Felvételnél lehetőség van arra, hogy a file-ba a tényleges csúcsbitrátát írja be, evvel megspórolva a patch-elésből adódó bosszúságot DVD-készítéskor.

» MyTheatre, egy barátságos digitális tévévevő program

A program nem tartalmaz saját MPEG-2 dekódert, a telepített PowerDVD vagy WinDVD dekóderét tudja használni. A letölthető próbaverzió sajnos egyszerre csak egy óra vételt, illetve felvételt/visszajátszást támogat, de még így is érdemes kipróbálni ezt a kezes DVB-vevőt.

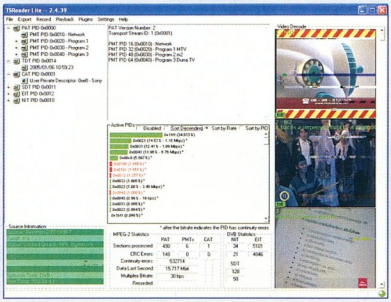

» TSReader, a mindent tudó transport stream felvevő és analizátor

A *TSReader* egy igazi digitálistévé-mániákusoknak való segédprogram. Igazából nem lejátszó – azt is tud, de ahhoz a VLC media playert használja fel –, hanem információs központ. Az éppen vett multiplex minden műszaki adatát képes megjeleníteni. Statisztikákat készít a transport streamben (innen a program neve) utazó adatfolyamokról – aktuális bitráta és más tulajdonságok –, a vételi hibákról stb. Az így készült statisztikákat és a teljes EPG-füzeteket XML vagy HTML dokumentumba lehet menteni.

Képes az egész transport streamet, azaz az egész muliplexet file-ba menteni. Így ha ugyanabban a multiplexben két vagy több olyan műsor is megy párhuzamosan, amit meg szeretnénk nézni, egyikről sem kell lemondanunk, a lementett multiplexből később visszanézhetjük a filmeket külön-külön. Újabb szeg a jó öreg VHS-felvevőnk koporsójába.

Az ingyen letölthető Lite változat sajnos csak statisztikákat készít, a lejátszás és sok más funkció korlátozott, a felvevő funkciók tiltva vannak.

Néhány internetes oldalt is érdemes figyelni a DVB-kártyák (S, C vagy T) tulajdonosainak; a megjelenő újabb alkalmazásokról és hardverekről a TV-Cards.com-on és a MultiDec & CO oldalain érdemes tájékozódni.

- DSPlayer: **www.dsplayer.de**
- ProgDVB: **www.progdvb.com**
- MyTheatre: **www.dvbcore.com**
- TSReader: **www.coolstf.com**
- TV-Cards.com: **www.tv-cards.com**
- MultiDec & CO: **www.dvbsoft.net**

Mindkét nálunk járt eszköz képes a digitális rádióvételre is – ezt sajnos ilyen adás híján nem próbálhattuk ki. A kétfajta tévévevő kezelése és a hozzájuk adott szoftver gyakorlatilag azonos. Saját beépített DVD-lejátszójuk nincs, a dobozokban a CyberLink PowerDVD5 telepítőjét találhatjuk meg, ez jóval kezesebb szoftver, mint a Pinnacle MediaCenter butácska DVD playere.

A TwinHanDTV szoftver mindazt tudja, mint pinnacle-es társa, csak egy kicsit használhatóbb felületen, igaz, bosszantó hibái ennek is vannak. Első mindjárt a csatornaváltás, ez elég lassú. Csatornát kiválasztani a *Favorites* (kis szívecske gomb) listájából lehet, vagy fel-le kell váltani a megfelelő gombokkal. A csatornalista file-ba menthető, így ha valami gond van, ezt egyszerűen vissza lehet tölteni. Ez egy hasznos szolgáltatás, a legtöbb tévékártya szoftvere valahova a Registrybe rejti a listát, ahol nem egyszerű megtalálni. Egyszer-kétszer már megéltem, hogy egy újratelepítéskor a szépen elrendezett listámnak nyoma veszett, kezdhettem a csatornakeresést, majd a lista rendezgetését elölről.

Az EPG-információk kezelésében az a legjobb, hogy van. Az EPG-adatok körülbelül percenként kerülnek adásba, legalábbis a TwinHanDTV szoftvernek nagyjából ennyi időre van szüksége, hogy frissíteni tudjon. Sajnos a program nem cache-eli ezeket a műsorlistákat, ezért ha bármikor szükségünk van rá, kezdődik a várakozás. A program nem jelzi ki, hogy a nézett csatornán éppen mi megy, azaz rendszeresen szükségünk van erre a nem túl kapkodós információforrásra.

Az EPG-füzetből közvetlenül tehetünk fel egy műsort a rögzítendők listájára. A lista kézzel is szerkeszthető – és szerkesztendő, mert mint írtam, a műsorok csúszhatnak,

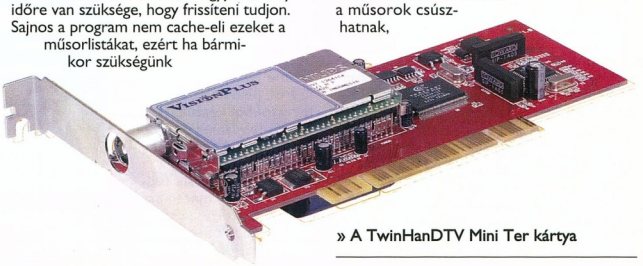

» A TwinHanDTV Mini Ter kártya

» A TwinHanDTV felülete és a teletext program

nem árt egy kis rátartással számolni.

Itt futottam bele egy érdekes problémába. Az EPG-listában csak a műsorok kezdetét adják meg, a hosszát nem, azaz a film hossza a következő film kezdetéig eltelő idő. Ha a filmünk a műsorzáró, a „hossza" akár 5-7 óra is lehet, lévén ennyivel később kezdődik a másnap reggeli adás. Ha nincs ennyi felvételre való helyünk a merevlemezen, a filmet nem lehet automatikusan rátenni a felvételi listára, a program visszautasítja a próbálkozást, marad a pötyögés kézzel.

A teletext cashe-elését viszont megoldották, nem kell várnunk az oldal betöltésére. A gond csak az, hogy a magyar ékezetes betűket nem ismeri a szoftver. Majd egyszer, lehet figyelni a frissítéseket!

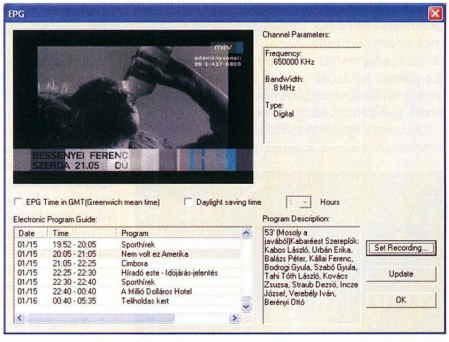

» EPG-füzet TwinHan módra

TwinhanDTV Mini Ter és USB-Ter

- Fejlesztő: **TwinHan Technology; www.twinhan.com**
- Forgalmazó: **Multimédia.hu, ☎ 463-9030; www.multimedia.hu**
- Ár (bruttó): Mini Ter: **34 990 Ft;** USB-Ter: **39 990 Ft**

HOGYAN TOVÁBB DVB-T? Az Antenna Hungária tervei szerint néhány éven belül kiépül Magyarországon a teljes lefedettségű, országos digitális adóhálózat. Várhatóan még az idén megegyezés születik az európai országok közt a felhasználható frekvenciasávok kiosztásában. Ez után az Európai Unió tagjai, köztük Magyarország is átáll a földfelszíni digitális televíziós műsorszórásra. A hazai tervek szerint 2008 és 2012 közt mindhárom országos tévécsatorna analóg sugárzása megszűnik, a felszaduló helyeken több digitális csatorna, akár HDTV-adók is beléphetnek. PCM

Hogy lesz mindebből DVD?

A DVB-T-vevő kártyákkal egyszerűen rögzíthető a nézett film, a keletkezett MPEG-2 file pedig ideális nyersanyag DVD-készítéshez, még áttömöríteni sem kell. Mégis akadnak gondok.

Az első probléma az, ha a rögzített MPEG-be beírt csúcs bitráta értéke nem a valódi, hanem a DVB-T szabvány által meghatározott maximum (15 Mbit/s). Ez jóval több, mint amit a DVD-szabvány megenged, ezért minden jól nevelt DVD-készítő alkalmazás elutasítja, vagy ami még rosszabb, át akarja tömöríteni az ilyen file-okat. Mind a Pinnacle MediaCenter 300i, mind a TwinHanDTV szoftvere a 15 Mbit/s-ot rögzíti a felvett file-ba. Mit lehet ilyenkor tenni? Egy megfelelő szoftverrel, mondjuk a freeware DVDPatcherrel (➲ **www.wincesoft.de**) módosítani kell a file-t a megfelelő értékre. A pontos értéket nem kell tudnunk, a 8 Mbit/s biztosan több, mint ami a felvételükben van, és a DVD-szabványnak is megfelel.
A program „helyben" dolgozik, azaz a meglévő file-t módosítja, nem hoz újat létre.

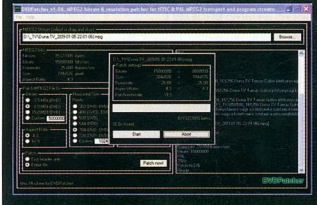

» DVDPatcher, ha módosítani kell az MPEG-paramétereket

A másik gond akkor jön elő, ha felvételi hibák vannak file-unkban. Mivel meg kell szabadulnunk a felvétel elején és végén levő felesleges részektől, esetleg reklámoktól, ezért minden file-t vágnunk kell. Sok vágó- és DVD-készítő szoftver rosszul kezeli a rögzítési hibákkal teletűzdelt MPEG-et, a velük készült vágásokban el fog csúszni a hang a képhez képest, esetleg egyáltalán nem lesz hang egy hiba után. Azok a profi szoftverek, melyek az MPEG-et elemi file-okra bontva (külön audio- és videofile) igénylik, szinte biztosan elhasalnak a problémán. Érdekes módon az amatőr felhasználásra készült programok – például a Ulead olcsóbb videovágó és DVD-készítő alkalmazásai – helyből veszik az akadályt. A felvételi hibákat nem kell kivagdosnunk a file-ból, a hibás MPEG-részeket tartalmazó DVD-ket minden rendes DVD-lejátszónak le kell tudnia játszania, a szabvány szerint a hibás részeket át kell ugraniuk, legfeljebb egy pillanatra bekockásodik a kép.

Szórakozzunk a PC-vel

A háztartásokban lévő számítógépek túlnyomó többsége valamilyen szürke – esetleg már színes – doboz, amiből rengeteg zsinór vezet ki más szürke dobozokba, vagy billentyűzetbe, zúg benne a merevlemez, zörög benne a ventilátor, csipog, és gyűjti a port. Ezt a Laokoón-csoportot nem szívesen látja szülő/feleség a nappaliban, emiatt félreeső sarkokba kerül, hogy aztán ott a szűk hely miatt még nagyobb káosz alakuljon ki.

Nagy Zoltán

A számítógépnek azonban, ha képességeit tekintjük, egyre inkább helye van a nappaliban, mégpedig közel a televízióhoz, erősítőhöz, ugyanis mind jobban az a tendencia, hogy átveszi az egyéb jelforrások feladatát, és egyre inkább önmaga szolgálja ki a megjelenítőt, illetve a hangrendszert.

BAREBONE-OK Kétféle módon tudjuk ma a számítógépet bevonni a szórakoztatásba. Az egyszerűbb megoldás: közvetlenül kötjük a gépet a tévéhez, erősítőhöz – ehhez azonban az is kell, hogy a gép illeszkedjen a környezetébe, és ne keltsen nagy zajt. Ezt ma leginkább a barebone gépekkel lehet megvalósítani. Kicsit csalóka az elnevezés, mert a szó *csupasz* vázat jelent, és arra utal, hogy ezt az integrált alaplapból, tápegységből és házból álló vázat a vásárlónak kell megtöltenie tartalommal – processzorral, memóriával és merevlemezzel. Előre gyártott PC-ről van tehát szó, amelyet (ellentétben a hagyományos, toronyba szerelt, alkatrészekből összeillesztett számítógéppel) nehezen, vagy egyáltalán nem tudunk bővíteni. Cserébe a gép jól néz ki, általában mutatósabb, mint toronylakó társai, ráadásul halkabb.

A rendszerbe illesztést megkönnyíti, hogy szinte kivétel nélkül mindegyik barebone gépnek van S-Video kimenete. Sajnos ma számos kommersz tévének egyszerűen nincs ilyen bemenete, ami miatt már más cikkben is kénytelen voltam felháborodni. Az RGB bemenet ugyanis, bármilyen jó, nem pótolja az S-Videót, ami minőségben valahol közte és a kompozit között helyezkedik el, és ami fő, a videokamerák legtöbbjének, valamint a számítógépeknek az S-Video nyújtja a legjobb minőségű átvitelt.

A multimédiás PC-re jó példa az MSI által gyártott Mega 180 Deluxe. A téglatest formájú gép sötét plexi előlapja, a rajta lévő kezelőszervek, az elrejtett optikaimeghajtó-tányér mind segítenek beilleszteni a tévé, hifi, videó által uralt környezetbe. A számítógép bekapcsolása nélkül is használható a CD-meghajtó, nem csak audio-, hanem MP3-lemezek lejátszására is, valamint hallgatható a beépített FM rádió. Ez teljesen zajmentes működést tesz lehetővé – vagyis úgy viselkedik, mint bármilyen hifi komponens. Az előlap jókora kijelzője minihifi módjára mutatja az éppen használt üzemmódot, frekvenciát, track sorszámát, hangerőt stb.

A számítógép egyébként AMD Athlon XP processzort képes fogadni, a megjelenítést pedig az alaplapi chipkészletbe integrált Nvidia nForce2 grafikus chip végzi, ami 8x AGP buszon keresztül kapja az adatokat a számítógéptől. Ez a páros PC3200-as DDR DIMM memóriával kiegészítve ki tudja elégíteni mindazokat az igényeket, melyeket egy – nem fanatikus – FPS-rajongó a géppel szemben támaszthat.

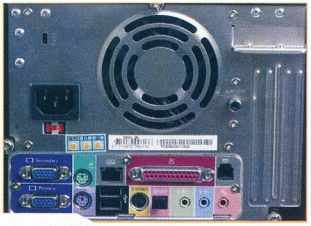

» Hátulról viszont teljesen számítógépszerű

» Úgy tud viselkedni, mint a minihifi

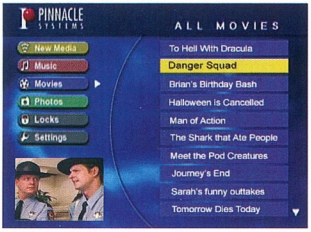

» Kifejezetten kulturált a Pinnacle képernyőmenüje

Már az előlapon is számos csatlakozó teszi rugalmassá a használatot. A két IEEE-1394-es portra egyszerre tudunk például DV-kamerát és külső Firewire merevlemezt illeszteni, miközben a mellettük lévő két USB port valamelyikén MP3-lejátszóba tölthetjük fel kedvenc számainkat. A kombinált kártyafoglalat CF, Memory Stick, SD, MMC és Smart Media kártyát egyaránt tud fogadni – csak az xD, illetve a miniSD kártya maradt ki a szórásból, de ezek jelenléte, használata még mindig nem jellemző tőlünk nyugatabbra sem.

A megszólaltatás feladata az alaplapra integrált Realtek650 audiochipé, amely sztereó és 5.1-es módban egyaránt tud dolgozni. A hangképet az nForce vezérlőpaneljén tudjuk befolyásolni, a hangerő állításán kívül ma már egészen szokatlan módon grafikus ekvalizert is alkalmazhatunk, amelynek beállításait le is menthetjük. Ha van külső házimozi-dekóderünk vagy erősítőnk, akkor az S/PDIF kimeneten ahhoz is tudunk csatlakozni.

A multimédiás képességeket a Media Center Deluxe III szoftvercsomag fogja össze. Ezzel egy helyen lehet filmet nézni DVD-ről vagy AVI file-ból, zenét hallgatni CD-ről, MP3-ból, továbbá tévét nézni. A tévétuner az alapgépnek nem tartozéka, de kérhető hozzá. Ezzel videomagnóként is használhatjuk a készüléket, egyetlen gombnyomással vagy előre programozva felvehetjük kedvenc műsorunkat, amelyet aztán akár monitoron, akár tévén nézhetünk vissza. A felvett műsorok között mintakép alapján is tallózhatunk, ami ki-

fejezetten látványos és kulturált megoldás. A felvétel minősége a beállításoktól függ – ha van elég merevlemezhely, és nem kell spórolni a sávszélességgel, akkor gyakorlatilag csak nehezen vehető észre, hogy nem élő, hanem előre rögzített műsort látunk. Felvétel közben is nézhetjük a már rögzített anyagot, visszatekerhetünk, vagy éppen előreugorhatunk – persze csak az élő műsor időpontjáig –, átlépve például a reklámokat, vagyis nagyon rugalmas tévénézést tudunk megvalósítani.

Zenehallgatáshoz a Media Center Deluxe III a Microsoft Media Player által összeállított adatbázist használja fel, ami jócskán megkönnyíti a felhasználó, no meg persze a szoftverfejlesztők dolgát, mivel a Media Player a háttérben, automatizálva tudja karbantartani a listáját, emellett különféle szempontok (például rangsorolás, utolsó hallgatás időpontja, sosem hallgatott számok stb.) szerint lehet szűrni annak tartalmát.

A kényelmes, fotelből történő használathoz normál méretű infravörös távirányító áll rendelkezésre, ami a tévé és a videolejátszás mellett a teljes Media Centert is képes vezérelni, így minden funkciót össze lehet fogni egy kézbe.

A barebone megoldás hátulütője jelenleg a magas ára. Ha ugyanezeket a szolgáltatásokat mezei számítógéppel valósítjuk meg – leszámítva a bekapcsolás nélküli hifi üzemmódot –, akkor több tízezer Ft-ot is megtakaríthatunk. Egy teljesen kiépített barebone árából kiváló képességű merevlemezes DVD-felvevőt is vásárolhatunk (lásd tesztünket), igaz, azon nem futnak a játékok, és az interneten sem lehet vele böngészni.

» Nemcsak a készülék, a lehetőségei is sok vannak

Elérhetőségek

MSI MegaPC 180:
- Ramiris Rubin Rt. ☎ 888-3200
- www.ramiris.hu
- www.msi.com.tw/program/products/slim_pc/slim_index.php

Kiss DP-508:
- eBolt ☎ 464-7550
- www.ebolt.hu/product94362.html
- www.kiss-technology.com/?p=dp508&v=users

Pinnacle Showcenter:
- Axico ☎ 342-3255
- www.axico.hu
- www.pinnaclesys.hu

BŐVÍTETT DVD-LEJÁTSZÓ Ha semmiképpen sem akarunk számítógépet telepíteni a nappaliba, vagy a moziszobába, de nem szeretnénk lemondani a számítógépről mint jelforrásról, akkor is tudunk megoldást találni. Egyik ilyen lehetőség a Kiss DP-508 DVD-lejátszó. A neves dán cég terméke a hagyományos DVD-ken kívül DivX-es lemezeket is le tud játszani, akár CD-ről, akár DVD-ről. Ezen felül a beépített Ethernet csatolóval beilleszthetjük az otthoni helyi hálózatba, ami jócskán kiterjeszti a használhatóságát. A mellékelt PC-Link programot fel kell telepíteni arra a számítógépre, amelyen a lejátszani kívánt zene, film, vagy képek találhatók. Mindezeket a file-okat a PC-Link továbbítja a lejátszóprogramnak, az általunk létrehozott struktúrában. A DP-508 menüjéből ezek után csak ki kell választani a lejátszandó műsort, és már indulhat is. Mivel a számítógép a hálózaton belül bárhol lehet, ezért zúgásával nem fogja zavarni a filmnézést, zenehallgatást, ha pedig csak egyszer használatos műsort szeretnénk megnézni (például letöltöttünk valamilyen filmet, amit szeretnénk megnézni, de nem akarjuk megtartani, hiszen az törvénybe ütköző), akkor nem kell CD-RW vagy DVD-RW lemezekkel vesződni. A PC-Link egyedülálló szolgáltatása, hogy a lejátszandó film mellé (amit eredeti formájában, vagyis dekódolás nélkül továbbít) elküldi az ahhoz tartozó feliratfile-t is. A DivX-ek szinte bármilyen formáját képes lejátszani, egyedül a QPEL, illetve a GMC (Global Motion Compensation) tömörítési opciók azok, amelyeket – sok más DivX-es lejátszóval együtt – nem szeret.

» DVD-lejátszónak álcázott multimédia-központ

Ha a valamit mégis szeretnénk többször is megnézni, meghallgatni, de nem a számítógépen tárolni, akkor a hálózaton keresztül átmásolhatjuk azt a lejátszó beépített 80 Gbyte-os merevlemezére. Ez a művelet egyirányú – ami egyszer bekerült a merevlemezre, az már csak a video-, illetve hangkimeneten keresztül távozhat onnan, kimásolni nem lehet. Viszont annyiszor nézzük és hallgatjuk meg, ahányszor akarjuk.

Ha a helyi hálózat az internethez kapcsolódik, a DP-508 ezt is ki tudja használni. Azon felül, hogy szinkronizálja a beépített óráját, lehet vele webrádiót hallgatni, vagyis olyan netes rádióadásokat, amelyek Shoutcast kiszolgáló alkalmazásával, MP3 formátumban sugároznak műsort. A kívánt adások kiválasztását segíti, hogy földrész, illetve műfaj szerint is csoportosíthatjuk azokat.

A kliens–szerver megosztás segít abban, hogy minden készülék megőrizze azt a célját, amire alapvetően készült – vagyis a számítógép az adattárolást és -feldolgozást, míg a lejátszó mindenféle médiumok kezelését, megszólaltatását, megjelenítését. Ráadásul a két különálló készülék nem zavarja egymás munkáját, nyugodtan lehet használni a számítógépet, miközben valaki távolról filmet néz róla.

Bruttó árak

- *MSI MegaPC 180* – Athlon XP 2500+ processzor, 512 Mbyte memória, 120 Gbyte-os merevlemez, DVD-író kiépítésben: hozzávetőleg 180 000 Ft
- *Kiss DP-508:* 80 000 Ft
- *Pinnacle Showcenter:* 86 500 Ft
- *Összehasonlításképpen:* Pioneer DVR-520H merevlemezes DVD-felvevő: 149 900 Ft

SET TOP BOXOK Hasonló megoldást nyújtanak a tévékészülékek tetejére tervezett, ezért a keresztségben a set top box névvel illetett készülékek, amelyek egyik, hazánkban is kapható képviselője a Pinnacle Showcenter. Ez is két részből áll – PC-s kiszolgálóprogramból és egy set top boxból, amit a tévé környékén kell elhelyezni –, közöttük Ethernet hálózat biztosítja a kapcsolatot. Ez a set top box egyetlen műsorforrása, ezért a külső kialakítása egyszerű, mindössze egy nyomógomb van rajta. Mindent a jókora távirányítóval vezérelhetünk, képernyőmenük révén.

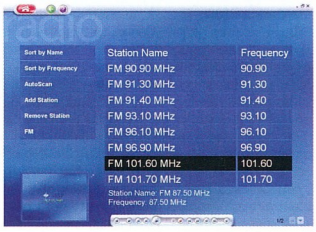

» Médiaközponttá vált a PC

A PC-s kiszolgálóprogram elég egyszerű – ennek előnye, hogy könnyen kezelhető, hátránya viszont, hogy kevés szolgáltatást nyújt. Legfontosabb feladata, hogy összegyűjtse a számítógépről azokat a file-okat, amiket aztán a Showcenterrel meg lehet jeleníteni, illetve szólaltatni. Ha a fellelt file közvetlenül nem lejátszható formátumú, akkor azt át tudja konvertálni fogyaszthető formára.

Az adattovábbítás módja kissé különbözik a Kiss DP-508-hoz képest, mivel a Pinnacle kiszolgálóprogramja már előre dekódolja a lejátszandó műsort, és úgy továbbítja a Showcenternek. Ennek előnye, hogy a készülék belső kialakítása viszonylag egyszerű lehet, hátránya viszont, hogy feliratot nem lehet továbbítani a képpel.

Az alapötlet jó, a megvalósítással már vannak problémák, legnagyobb gond azonban az ára, hiszen a Kiss DP-508-at már kedvezőbb áron lehet beszerezni, miközben az jóval több szolgáltatást nyújt. Ha sikerül az árat lejjebb szorítani, akkor már van mit keresnie a számítógéppel támogatott videózás palettáján. PCM

A hidegfúziótól a nullponti energiáig

Üdvözlet az új és a régi olvasóknak! Ez a cikk a megdicsőült GAMER Pro Futuro rovatát folytató sorozat első, bemutatkozó része. Szívesen várom észrevételeiteket, kívánságaitokat, biztató és fújoló hozzáfűznivalótokat a cikkekkel kapcsolatban. Kellemes szórakozást, és ne felejtsétek el olvasgatni a régi GAMER-eket sem, nosztalgiából! :)

Dachyr

Akkor vágjunk is bele. A XXI. században olyan energiaforrásokra tevődik majd át a hangsúly, amelyek a lehető legnagyobb populációt a lehető legkisebb befektetéssel szolgálják ki, emellett a lehető legkisebb negatív hatást gyakorolják környezetünkre. Ma az energiaforrásaink 85%-a fosszilis eredetű – kőolaj, földgáz és szén. A jövőben ez az arány erősen csökkenni fog az olajmezők kimerülése és a globális fölmelegedés miatt. 2050-re a jelenlegi népességnövekedés és gazdasági fejlődés mellett a világnak 50–100%-kal több energiára lesz szüksége. Az egyre forróbb nyarak miatt ugye mindenkinek klíma kell otthonra – és ha már klíma, akkor elektromos, hiszen az kapható akciósan. De ha számba vesszük egy átlagos nyugati család elektromos háztartási berendezéseinek sokszínűségét, és a keletieknél is ugyanennyivel számolunk, már az is az energiafogyasztás tekintélyes növekedését vetíti előre.

Apadó energiaforrások, egyre fokozódó fogyasztás, globális fölmelegedés... Az előttünk kirajzolódó kép elég riasztó – éppen ezért oly nagy az érdeklődés az új, igazán ütős energiaforrások iránt. Tudósok és mérnökök sokasága keres, kutat, fejleszt ezen a területen, és nap mint nap jelennek meg egyre újabb és mind különösebb reménybeli energia-előállító rendszerek. Nem elég azonban felfedezni őket és kísérletezni velük, a jövő energiaforrásai csak akkor válhatnak mindennapjaink részévé, ha a projektek megfelelő anyagi és kormányzati támogatásban részesülnek.

» Plazmaerőmű belülről

Hogy mely tudományos eredmények esélyesek a „jövő energiaforrása" címre? Ezekből említenék meg most egy csokorra valót.

HIDEGFÚZIÓ – TÉNY, VAGY FIKCIÓ? A kémiailag megtámogatott nukleáris reakciókat (CANR) nevezték először hidegfúziónak. 1989 tavaszán, egy sajtókonferencián robbant be a köztudatba két elektrokémikus, Stanley Pons és Martin Fleischmann nevével fémjelezve.

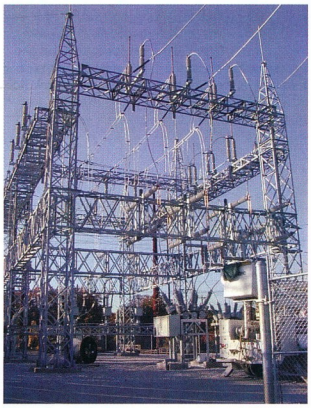

» Itt osztják szét az energiát

Mi a különbség az ismertebb melegfúzió és a tündérmesék szintjén rebesgetett hidegfúzió között? Nos, ég és föld. A melegfúzió több millió fokon játszódik le, amikor a hidrogénatomok legyőzik a köztük feszülő taszító erőket és egyesülnek, vagyis fuzionálnak, héliumatomot hozva létre. Ugyanez a reakció megy végbe a Napban és más csillagokban is. A folyamat közben óriási energia szabadul fel, ám melléktermékként egy adag radioaktív hulladékot is kapunk ajándékba, neutronsugárzás és gammasugarak formájában.

A Pro Futuro rovatot folytató sorozatunkban a képzelet és a valóság szűk határmezsgyéjén egyensúlyozva érdekes témákat boncolgatunk. Olyanokat, amelyek nemcsak izgalmasak, hanem meghatározó jelentőségűvé válhatnak mindennapi életünkben. A tudomány és technika élvonalából szemezget szerzőnk, gyakran vitatott elméleteket és kísérleteket is elénk tárva. Bizonyításuk vagy cáfolásuk nem a mi feladatunk – mi csak a lehetőségeket és a lehetséges következményeiket mérlegeljük – *a szerk.*

A hidegfúzió sokkal barátságosabb: a hidrogén középső izotópjának, a deutériumnak a nukleáris fúziója szobahőmérsékleten. A folyamat közben hő és hélium, valamint kevés neutron szabadul fel. A felszabaduló hő lehetne a megoldás minden problémánkra. Hiszen olcsó és szennyezésmentes energiaforrást jelentene, ami nagy szó, ha a melegfúzió melléktermékét, a nukleáris hulladékot nézzük. Akkor mégis miért nem ezzel fűtünk? Sajnos, ehhez előbb még meg kéne győzni a klasszikus tudományok pártolóit arról, hogy a hidegfúzió nem csak illúzió. A szkeptikus tudósok azzal érvelnek, hogy a hidegfúzió során trilliószor kevesebb neutron szabadul fel, mint a plazmafúzió vagy a maghasadás során, ezért még csak azt sem hajlandóak elhinni, hogy ez nukleáris reakció. Viszont kémiai reakció sem lehet, mert nem kell hozzá üzemanyag és nincs égéstermék. Mondjuk az elnevezésből adódó összeférhetetlenség lenne a kisebb probléma. A hidegfúzió támogatóinak előbb még eredményesen kéne reprodukálniuk a folyamatokat többször egymás után.

Szerencsére a pártolók az anyagi és politikai támogatás hiánya ellenére sem adták fel a több mint egy évtizede vívott csatájukat, és nem hajlandók elismerni, hogy ham-

PERPETUUM MOBILE: örökmozgó gép. Naiv feltalálóknak az a rögeszméje, hogy olyan gépet alkossanak, amely egyszer megindítva újabb külső energia bevitele nélkül állandóan mozog. Ellenkezik az energiamegmaradás törvényével, fizikai képtelenség.

vába holt ötlet a hidegfúzióval kísérletezni. Az itt-ott megrendezésre kerülő tudományos szimpóziumokon mindig előkerül egy-egy újabb ötlet, vagy érdekes kísérlet a témával kapcsolatban. A hidegfúzió tehát egyelőre körülményesen reprodukálható folyamat. Sajnos számos próbálkozás mond csődöt még ma is. Ám ha egyszer sikerülne...

UNIVERZÁLIS ERŐK: FEKETE LYUKAK, ELEKTRO-GRAVITÁCIÓ A Nagy Bumm-elmélet pártolói szerint az univerzum keletkezésének idején egyetlen hatalmas erő volt jelen, ám ahogy az univerzum tágulni és hűlni kezdett, ez az erő gravitációvá, elektromágnesességgé és erősebb-gyengébb nukleáris erőkké alakult. A fizikusok kitartóan dolgoznak az egységes tételmélet megalkotásán, amely egyesítené Albert Einstein gravitációs törvényeit és a kvantummechanikát,

» Fantáziarajz egy fekete lyukról

ám még nem találták meg a tökéletes megoldást. Sőt, egyelőre úgy tűnik, hogy a külön-külön meggyőző relativitáselmélet és a kvantummechanika teljességgel összeférhetetlen. Az alapvető erők közül a gravitáció mibenlétébe látunk bele legkevésbé. Bár a leggyengébb univerzális erőként tartjuk számon, a gravitációs mezőket hatalmas tömegű testek hozzák létre – ha a gravitáció olyan erős lenne, mint az elektromos erő, a földi élet lehetetlenné válna, mivel az emberek összelapulnának saját súlyuk miatt.

1783-ban John Michell vetette föl az elképzelést, miszerint a newtoni gravitációs elméletek alapján egy elegendően nagy csillag vonzereje talán még a fényt sem engedi megszökni a csillag felszínéről. 1915-ben Albert Einstein közzétette általános relativitáselméletét, ezzel az addig csak spekulatív lehetőség meggyőző alapot kapott. 1916-ban pedig egy német tudós, Karl Schwarzschild Einstein egyenletei alapján kiszámolta a fény gömb alakú test erős gravitációjának hatására fellépő elhajlásának mértékét. Észlelhető elhajláshoz vagy gigantikus tömegű, vagy iszonyúan sűrű test kell. Ilyen sűrű égitestek a csillagok halálából keletkezhetnek. A csillagok úgy „működnek", mint egy erőmű, és tömegüktől függően fehér törpévé, neutroncsillaggá, vagy fekete lyukká alakulnak, ha kifogytak nukleáris üzemanyagukból.

Az univerzális erők leglelkesebb kutatója jelenleg a NASA. A fekete lyukakat és a gravitációs energiamezőket tanulmányozza, hogy a folyékony üzemanyagoknál jobb módot találjon a műholdak űrbe juttatására és meghajtására. A kutatás jelenleg ott tart, hogy az 1999-ben feljuttatott Rosat (RO-entgen SATellite) műhold által készített képek segítségével a tudósok a töltéssel bíró részecskék „életét" tanulmányozzák egészen addig, míg be nem szippantja őket egy fekete lyuk.

Az elektromagnetizmus az elektrosztatikus energia és a gravitika szintézise. Ennek lényege, hogy például egy jármű egyik oldalán nagyon erős pozitív, a másikon pedig nagyon erős negatív töltést hozunk létre, ami mozgatóerőt eredményez. Ennek az eljárásnak a gyakorlati alkalmazására vonatkozó kísérleteket a második világháború szakította félbe. Ám már akkor egy amerikai fizikus, Thomas Townsend Brown megépített egy repülőgép-prototípust, amelynek mozgatását az elektromos töltések váltogatása biztosította. Kísérletét többször is sikeresen megismételte, melyeknek számos tudós és a katonaság is szemtanúja volt. A fene tudja, hol van most ez a technika, de ha újra előszednék, szintén környezetkímélő, egyszerű hajtóerőhöz juthatnánk.

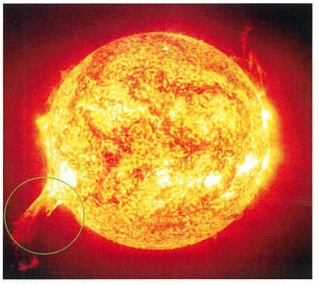

» Mágneses vihar a legnagyobb „fúziós erőműben"

NULLPONTI ENERGIA (ZPE) A következő – sokak szerint nagyon ígéretes – reménybeli új energiaforrás a ZPE (zero point energy) avagy vákuumenergia. A klasszikus fizika tanításai szerint egy test belső energiája a hőmérsékletével egyenesen arányos. Ez ugye azt jelenti, hogy ha egy testet le tudnánk hűteni abszolút nulla fokra, akkor a belső energiája nulla lenne. A kvantummechanika szerint azonban minden, ami létezik, az leírható egy hullámfüggvénnyel, és ha leírható, akkor rendelkezik egy minimális mozgási energiával.

» A Jasker „mosógépe"

Nézzünk egy gyors példát a klasszikus és a kvantumfizika közti „különbség" szemléltetésére. Valószínű, hogy mindenki találkozott már középiskolai tanulmányai során a matematikai inga fogalmával. (Ha mégsem, akkor itt az ideje.) A matematikai inga pontszerűnek tekinthető függő súly, amely egyenletes lengő mozgást végez. Az inga energiája az amplitúdója (maximális kitérése) növelésével fokozható. Ha az inga nyugszik, akkor az energiája zérus. A kvantumelmélet szerint azonban még a klasszikus értelemben vett nyugvó inga sincs teljesen nyugvó állapotban, hiszen ebben az elméletben nincsenek olyan fogalmak, hogy „nyugvó" vagy „mozgó" – esetünkben csak az ingánkat leíró valószínűségi hullámfüggvény létezik. Ez a hullámfüggvény megadja, hogy az ingánk a függvény által megadott térrész mely pontján található meg a legnagyobb valószínűséggel. Persze a klasszikusan „nyugvó" inga energiája, ZPE-je nagyon picike (10^{-34} J nagyságrendű).

A kvantumelmélet helyességét támasztják alá azok a mérések, amelyek egyes anyagok energiáit adják meg a hőmérséklet függvényében. Az eredmények szerint az abszolút nulla fokhoz közelítve az anyagok addig lineáris energiacsökkenése módosul, és a nulla helyett egy E_0 nullponti energiához tart.

Ha a fentieket megemésztve tudomásul vesszük, hogy mindennek van egy kis „többlet"-energiája, és ezt valamiképpen hasznosítani tudjuk, akkor akár a vákuumból is nyerhetünk energiát, ami ugye a „klasszikus" fizika szerint üres tér. A gond a hasznosítás... a ZPE-t kiaknázó gépet még nem készítettek, legfeljebb vázlaton. Ezek a vázlatok pedig sajnos súrolják a másodfajú örökmozgó példáját.

•

A nagy energiaforradalom szinte már itt topog a küszöbön, de még nem éri fel a csengőt. Sajnos a legjobb esetben is csak elméleti síkon működnek az új csodagépek, melyek megoldanák a jövő energiaproblémáit. Egyre újabb feltalálók jönnek, világszenzációk követik egymást a napi hírekben, de hosszú távon is működő csodagéppel még senki sem állt a nyilvánosság elé. Egyelőre.

JASKER POWER SYSTEM: 2002-ben nagy port kavart egy ír feltaláló elektromechanikus eszköze. A mosógép méretű készülék egyszer beindítva korlátlan ideig működött, miközben villamos energiát termelt – legalábbis feltalálója szerint. Sajnos azóta sem indult meg a sorozatgyártása. Sőt, a cég honlapja, a ➲ www.jasker.com kiárusításra került.

Video- és DVD-szerkesztő programok

» Házi használatra

Közhely, hogy egy ma már átlagos teljesítményű konfiguráció számítási és tárkapacitása elég a számítástechnika egyik nagy kihívásának mondható munkájához, a digitális videoszerkesztéshez is. Márpedig, ha ez így van, akkor az emberben igenis felhorgad a gondolat, hogy az évek óta videokazettákon kopó, romló felvételeit ne csak digitalizálja, hanem igazi DVD-t készítsen belőlük.

Branyiczky Gábor

A videovágás, DVD-szerkesztés könnyen túl nagy fának bizonyulhat, ha nem a megfelelő fejszét vágja bele az egyszeri felhasználó. Kétségtelen, hogy bárki számára hozzáférhetőek olyan vágó és szerkesztő alkalmazások, melyeket nem egy filmstúdió használ sikerfilmjeink utómunkálatai vagy DVD-s kiadásának elkészítése során. Ezekért azonban horribilis összeget kell fizetni, ráadásul használatukhoz közel sem elég a hobbivideósok átlagos tudása. A félprofesszionális, avagy vállalati kategóriába tartozó alkalmazások, esetében még mindig hasonló lehet a helyzet, különösen, ha röptesztünk résztvevőivel, a kifejezetten otthoni felhasználókat megcélzó programokkal hasonlítjuk össze őket.

Első olvasásra talán szerénynek is tűnhetnek a szoftverek kínálta lehetőségek, különösen a DVD-Video lemezek szerkesztése területén, hiszen nyoma sincs a bolti lemezeken megszokott szinkronsávoknak, 5.1-es hangrendszer helyett csak sztereó hangszórókat szólaltatnak meg, és nincsenek urdu nyelvű feliratok sem. Ám ha kicsit komolyabban végiggondoljuk mindezeket, akkor hamar rá lehet jönni, hogy a családi videóknál azt az egyetlen hangsávot is általában zenével kell elnyomni, a videokamerából csak a drágábbakon van sztereó mikrofon, és a nyolc éve a tévéből felvett színházi közvetítés is monóban szól. Aki pedig megpróbál valamilyen indíttatásból akár csak egy negyedórás felvételt is lefordítani és feliratozni, csak némi önsanyargató hajlam esetén hiányolja többet a lehetőséget.

ADOBE PREMIERE ELEMENTS 1 A professzionális videoszerkesztőjével sok babért learatott Adobe elég sokáig szinte tétlenül szemlélte a otthoni videovágáshoz és DVD-szerkesztéshez eszközt kereső felhasználók egyre nagyobb tömegét. Csak 2004 végén jelentkezett olyan eszközzel, amelyet valóban otthoni, hobbiszintű felhasználásra szánt. A Premiere Elements kezelése már követel pilótavizsgát, és nem utolsósorban árát is az otthoni felhasználók pénztárcájához szabták.

A Premiere Elements egyszerre jelent meg a szoftverház másik zászlóshajójának, a Photoshopnak az Elements változatával (**ez utóbbiról lásd PCM 2005/1/74**). Bár a két termék külön is megvásárolható, kétségtelen, hogy együttműködési képességüket kihasználva egészen egyedi lehetőségekhez jut a felhasználó.

A telepítés után a Premiere más verzióinak ismerői otthonos környezetbe jutnak. Szokatlan elemek leginkább a kevésbé hozzáértő felhasználókat segítő megoldások lehetnek. Ennek legmarkánsabb eleme az állandó szöveges (sajnos idegen nyelvű) segítséget nyújtó „hogyan" ablak, amiben röviden elmagyarázzák például, hogy miként is kell kameráról behúzni a DV file-okat, vagy hogyan kell levágni a fölösleges jeleneteket, hogyan kell módosítani a kiválasztott menüsablont stb. – éppen mindig azt, amit a felhasználó csinál. No persze lélekláró mesterséges intelligenciával nem ruházták fel szoftverüket az Adobe programozói, csupán arról van szó, hogy az ikonokban is tükröződő, és a munkaasztalt is a feladathoz igazító logikai sorrend – capture, videoszerkesztés, effektezés, feliratozás és DVD-szerkesztés – lépéseihez jelenik meg egy általános, rövid help.

A profi Premiere-hez viszonyítva persze szerényebbek az Elements videovágó, effektkezelő és exportáló moduljának képességei, de nem igazán kimaradt funkciókról, mint inkább egyszerűsítésről beszélhetünk.

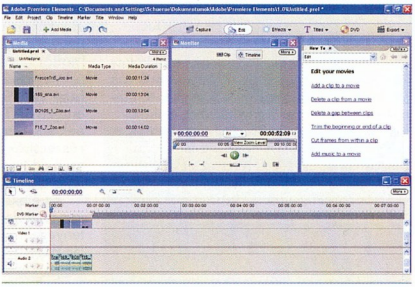

» Valóban on-line kézikönyv, közvetlenül a kontrollkép mellett

» A menüsablonok részleteikben is módosíthatók, de Photoshoppal át is rajzolhatók

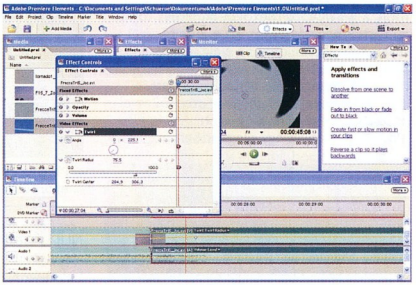

» Az egyszerűsített kezelőfelületen csak külön menüből hívható elő az effektusok számszerű beállítására szolgáló ablak

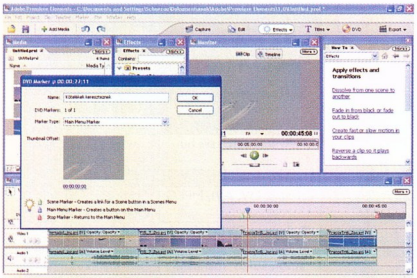

» Háromféle DVD-jelölővel a szerkesztőlécen előre bejelölhető a menü belépési, kapcsolódási és visszatérési pontja

Például a szerkesztés maximálisan csak sztereó hangsávot támogat, ami házi felvételekhez általában több, mint elegendő. A vágások és effektusok messze nem paraméterezhetők olyan részletesen, mint a „nagy testvérben", de lehet őket időzíteni, és megadhatjuk a legfontosabb jellemzőiket. A kimenetnek is csak otthoni szórakoztatóelektronikában, illetve számítógépen használatos formátumokat választhatunk, az ipari video-, DVD-szerkesztő alkalmazásokban nincs átjáró.

Egyben viszont többet nyújt a profi célokra készült Premiere verziónál: a DVD-szerkesztésben. Az Elementsben ugyanis nem ér véget a szoftver tudománya a videó összevágásánál és a kimeneti állomány elkészítésénél. A Premiere Elements nemcsak DVD-Video szabványnak megfelelő MPEG-2-beállításokkal képes az egyéb – QuickTime és WMV – formátumok mellett elmenteni az összeállított filmet, hanem közvetlenül, menüvel vagy anélkül asztali DVD-lejátszóban használható lemezt is készít belőle. Igaz, a szabvány minden lehetőségét nem tudja kihasználni az automatizmusokra kedve szerint támaszkodó vagy azokat felülbíráló felhasználó, de viszonylag kevés házi videó kap szinkront vagy alternatív hangsávot, és feliratozásra is igen ritkán van igény.

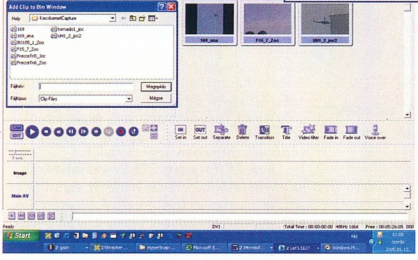

» Nehéz lett volna jobban szem elé tenni a szerkesztés legfontosabb ikonjait

A DVD-re a menüszerkesztést igen frappánsan oldották meg. A felhasználó egy sor menüsablonból választhat. A menü épülhet a szoftver saját keresőrutinja által megkeresett vágásokra, de azokra a DVD-markerekre is, amiket a felhasználó saját elképzelései szerint helyez el a szerkesztőlécen. Három markertípust lehet használni: a lejátszást továbbengedő fejezetjelet, a közvetlenül a főmenüben gombot létrehozó főmenüjelet és a lejátszást megállító, a menübe visszatérítő stop jelet. Ha a jeleket elnevezzük, azzal már kiválasztása előtt is módosítjuk a menü gombjainak feliratát, így amint kiválasztjuk a gombot a témakörök szerint rendezett listából, az azonnal ezzel a szöveggel jelenik meg. A felhasználó munkája során bármikor ellenőrizheti műve aktuális állapotát, mintha az lemezen lenne.

CANOPUS LET'S EDIT 2

A Canopus otthoni célokra szánt videoszerkesztő alkalmazását, a Let's Editet majd egy éve, magazinunk 2004. márciusi számában mutattuk be legutóbb. Azóta azonban jelentős változásokon esett át. Ezek elsősorban nem funkcióit, a vágásokat, szűrőket érintik, hanem a kezelőfelületet, melynek egyszerűsítésével még kezesebbé igyekeztek tenni a programot.

» Felesleges sallangok és időrablás nélkül készül a nappaliban is lejátszható megtekintő lemez

Sikerült olyannyira egyszerűsíteni a munkát, hogy néhány kattintással összevágható legyen egy külső forrásból digitalizált (vagy DV-bemeneten keresztül lementett), illetve már MPEG formátumban a számítógépen tárolt felvétel egyaránt. Ugyanakkor ha a felhasználó igényli, és rá is szánja az időt, megkap minden eszközt az aprólékos munkához: a finom vágások elkészítéséhez, a képi problémák kiszűréséhez vagy ahhoz, hogy a képsorokat digitális effektusokkal tehesse látványosabbá. A gyakorlatban ez úgy néz ki, hogy néhány nagyméretű ikonnal minden alapvető dolgot el lehet intézni: vágást, átúsztatást, ki- és belépési pontok kijelölését. Néhány alapvető effektus külső gombot kapott, például a kivilágosítás a film elején, a besötétítés a végén vagy a roppant szimpatikus mikrofonos narráció felvétele. Minden egyéb, az effektusok, átúsztatások a szerkesztősávon bal gombbal előhívható menüből érhetők el – már ha el akarunk térni az alapértelmezett beállításától.

Kimenetként DV AVI, AVI, ASF, QuickTime, RealMedia vagy MPEG file választható. Legtöbb kimeneti formátumnál a felhasználó határozhatja meg a minőséget, de vannak előre definiált, a hivatalos és gyakorlati szabványokhoz igazodó beállítások is – az ASF esetében például ez az átlagos letöltési sávszélességhez igazodik.

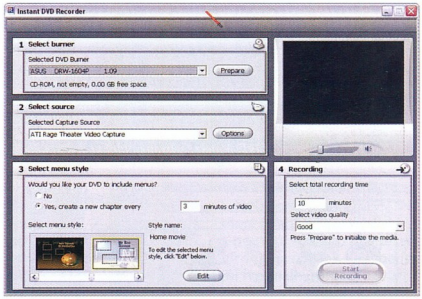

» Egy digitalizálásra képes eszköz bemenetéről közvetlenül a DVD-íróban várakozó lemezre...

A program MPEG-tömörítője sem bonyolítja túl a felhasználó életét. Ha valaki nem akar mindenféle változó vagy állandó sávszélességekkel foglalkozni, akkor csak kiválasztja, hogy VCD szabványú lemezt szeretne végeredményként majd a kezébe venni, és az encoder már neki is lát a feladatnak. DVD-ben gondolkodva az lehet esetleg némileg problémás, hogy a hangot még kézi beállításokat választva sem lehet Dolby Digital formátumban rögzíteni, csak a nagyobb helyigényű PCM-ben vagy a szabványos, de egyes készülékeken gondot okozó MPEG Multichannelben.

Az elkészült mű egy külön gombbal rögvest DVD-re menthető. A funkció érezhetően arra készült, hogy a munka állapotát a számítógéptől függetlenül is ellenőrizni lehessen, hiszen a kódolás meghatározásánál semmit sem állíthatunk be, csupán három – magas, általános és leghosszabb minőségű – mód közül lehet választani. Sem menürendszer, sem a videótól független felirat- és alternatív hangsáv nem állítható elő a közvetlenül a DVD-írót meghajtó programrészben. Az írható DVD-k jelenlegi ára mellett igen jó ötlet, hogy az akár órákig tartó vágás után az eredményt a nappaliban ellenőrizheti le a felhasználó. Így még időben kiderülhetnek a mű hiányosságai, hibái, hogy például valahol picit hosszabb az ideálisnál az áttűnés, vagy nem a háttérzene ritmusában váltják egymást a jelenetek.

Gyártó, termék	Adobe Premiere Elements 1	Canopus Let's Edit 2	Pinnacle Studio MediaSuite 9	Ulead Video Studio 8
Webhely	www.designshop.hu/adobe	http://canopus.teco.hu	www.pinnaclesys.hu	www.ulead.com/vs/runme.htm
Főbb jellemzők				
Forráskezelés	DV, AVI, MPEG, QuickTime, WMV, FLM	DV, AVI, MPEG	capture, DV, AVI, MPEG	capture, AVI, MPEG, QuickTime, WMV, FLM
Közvetlen DVD-írás	○	○	● (Instant DVD Write)	● (Movie Wizard)
DVD-Video szerkesztési lehetőségek				
Fejezetkezelés	automatikus, manuális	○	automatikus, manuális	automatikus, manuális
Felirat	○	○	○	○
Hangsávok	1	1	1	1
Menüszerkesztés	●	○	● (mozgóképes)	●
Formátumok támogatása				
DVD-Video MPEG-2 *	CBR, VBR, hang: PCM, MPEG	CBR, VBR, hang: PCM, MPEG, Dolby Digital	CBR, VBR, hang: PCM, MPEG, Dolby Digital	CBR, VBR, hang: PCM, MPEG
352x576-os MPEG-2 **	CBR, VBR, hang: PCM, MPEG	CBR, VBR, hang: PCM, MPEG	CBR, VBR, hang: MPEG	CBR, VBR, hang: PCM, MPEG
Kereskedelmi adatok				
Forgalmazó	Designshop.hu	Teco Kft. ☎ 253-0038	Axico Kft. ☎ 342-3255	KeSzo Kft. ☎ 332-8717
Webhely	www.designshop.hu	www.teco.hu	www.axico.hu	www.keszo.hu
Ár (bruttó)	23 750 Ft	33 750 Ft	34 375 Ft	30 000 Ft

*: 720x576 képpontos, DVD-Video szabványú MPEG-2. **: 352x576 képpontos MPEG-2.*

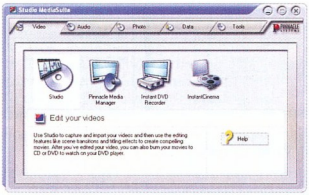

» Segédprogramok feladatkör szerint rendezve

PINNACLE STUDIO MEDIASUITE 9 A súlyos dobozban a múlt év decemberi számunkban már bemutatott Studio 9 Plus szoftver mellett önállóan futtatható programok gyűjteményét találjuk – egy speciális hardverelem társaságában. Ezek a programok a video- és DVD-szerkesztés részfeladataiban alkalmazhatók. A hardverelem pedig egy igen tisztes méretű (5-6 négyzetméteres) zöld lepedő, amit nem a számítógépes videoszerkesztés során, hanem még előtte kell használni: a felvételek elkészítésénél. A különféle werkfilmekből már biztosan ismerős rikító világoszöld árnyalat ugyanis egyike a természetben, a mindennapokban legritkábban előforduló színeknek, így remekül használható a hagyománytisztelettel bluebox technikának is nevezett, Chroma Key körbevágási eljáráshoz. Azt azért sietve tenném hozzá, hogy a színes lepedő önmagában nem biztosítja az automatizmus hibamentes működését, ugyanis a világításnak is komoly szerepe van bluebox technikában.

A telepítés kissé hosszadalmas. Bár automatikusan lezajlik, néhány érdekes epizód tarkítja (például SQL kiszolgáló telepítése) a folyamatot. A telepítés végén a *Start* menü programjai közé kerül a segédprogramokban gazdag Studio MediaSuite menüpont is, ami számos alpontja mellett egy feladatkör szerint rendszerezett indítófelületet is kínál négy fő csoporttal.

Video. Itt a sort a *Studio 9* vezeti, melynek telepítése nélkül a MediaSuite nem is telepíthető a számítógépre. A sorban más sodikként a több más témakörben is felbukkanó *Pinnacle Media Manager*, a számítógépen található video-, kép és hangfile-okat katalogizáló, lejátszó és lemezre írásukat is levezénylő program áll. Az *Instant DVD Recorder* pedig DVD-rögzítőt varázsol a tuner- vagy videodigitalizáló kártyával felszerelt PC-ből. A közvetlenül DVD-íróra, de a merevlemez tetszőleges könyvtárába is dolgozni képes alkalmazásban három minőségben menthetők a képsorok, melyek elé számtalan lehetőség szerint módosítható menüt is készít a program.

A sort az *InstantCinema* zárja, amely a DVD-Video lemezek mellett videofile-ok, köztük WMV, DivX vagy akár VOB formátumban tárolt mozgóképek lejátszására használható. Szolgáltatásaiban, beállítási lehetőségeiben ugyan nem veszi fel a versenyt a legnépszerűbb DVD-lejátszó programokkal, viszont egyszerű kezelhetőséget kínál.

Audio. Ez a csoport a Media Manager mellett egy hangszerkesztő alkalmazás, a *WaveLab Lite* elindítására ad módot. A program nevével ellentétben nemcsak WAV formátumú hangok szerkesztését teszi lehetővé, hanem AIFF és MP3 file-okat is vághat és effektezhet a felhasználó. Igaz, utóbbiakat beolvasás közben átkódolja a program, és a komolyabb beavatkozások (például visszhangeffekt) hatásának ellenőrzésére renderelni kell a hangsávot.

Photo. Ahhoz, hogy ebben a részben a Media Manager mellett más ikon is feltűnjön, külön kell telepíteni a csomag negyedik lemezén érkező *Corel Photobook* alkalmazást. A digitális képek puszta albumba rendezésén túl alapvető képmódosításra, -javításra is használható a program. Emellett vezérli a nyomtatót – ha van –, de a fotók internetes megosztásában is segít. Ezenfelül diavetítés, háttérkép vagy saját képernyővédő készítésében segédkezik.

Data. DVD- vagy CD-íróval felszerelt konfigurációkban lehet hasznát venni az itt sorakozó alkalmazásoknak. Az *InstantDisc* a hagyományos adatlemezek és audio-CD-k létrehozására szolgál. Képes a merevlemezen tárolt image file-ok kiírására, no meg természetesen létrehozására is.

Az *InstantCopy* CD-k és DVD-k, köztük a nem másolásvédett DVD-Video lemezek

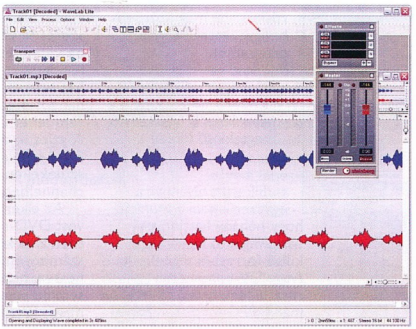

» A hangot az önálló hangszerkesztőben tehetjük rendbe

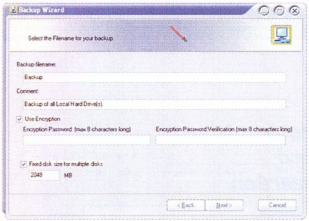

» Néha több hétig is eltart, míg összeáll egy lemez, ezért nem árt közben menteni

másolására alkalmas. Utóbbi esetben nemcsak megegyező másolat elkészítésre, hanem a tárolt videó VCD formátumú átírására is utasítható.

Adataink tárolására-mentésére konténerlemezt is létre lehet hozni bármilyen írható médiumon az *InstantWrite* segítségével. A formázás után úgy használja a konfiguráció CD-/DVD-íróját, mint egy floppymeghajtót vagy merevlemezt: közvetlenül vagy a Windows asztalra betelepedő húzd és ejtsd zónáján keresztül.

A sort a *Backup* és a *Restore* alkalmazás zárja. A Restore természetesen a Backuppal létrehozott, és CD-n, DVD-n vagy merevlemezen tárolt, tömöríthető és titkosítható biztonsági mentésekhez való visszatérést szolgálja.

ULEAD VIDEO STUDIO 8 Az otthoni videoszerkesztő szoftverek kiadói között régóta közismert és elismert név a Ulead. Legújabb videovágó alkalmazása egyszerre céloz meg két felhasználói réteget, ugyanis indításakor különálló programként kínálja a Video Studio és a Movie Wizard elindítását.

Utóbbi, na nem is minden felhasználói beavatkozástól mentes, de igen erősen automatizált folyamat eredményeként videofile-ba vagy lemezre összegzi a felhasználó által helyben digitalizált vagy a merevlemezről kijelölt, esetleg DVD-ről beolvastatott mozgó- és állóképek sorát. Néhány sablon kiválasztásával zene és menü kerül az automatizmus által a túlfutásoktól megszabadított képsorok elé és alá. Az eredményt rögvest lehet ellenőrizni saját lejátszófelületén. Ha elégedettek vagyunk az eredménnyel, csupán a kimeneti file vagy a lemez formátumát kell megadni, és végeztünk is a családi felvételek archiválásával. Ha mégis át szeretnénk helyezni a vágásokat, vagy egyéb ok miatt magunk állnánk neki a szerkesztésnek, innen továbbléphetünk a Video Studio Editorba.

Ez a program az asztali videoszerkesztés teljes eszköztárát nyújtja a digitalizálástól a kimeneti file vagy lemez elkészítéséig. Rögzített méretezésű és beosztású kezelőfelületét a munkafázisok szerint osztották fel. Első lépésként saját médiatárából vagy közvetlenül a merevlemez könyvtárából kell behívni és sorba rendezni a file-okat. Utána következhet a felesleges részek lenyirbálása és az effektek elhelyezése, majd jöhetnek a külön munkafázisba szervezett vágási és áttűnési effektusok. Ezt követi a szintén külön fül alatt elhelyezett overlay, vagyis a kép-a-képben hatást eredményező fázis. A címfeliratok beírása és elhelyezése, a hangok beállítása, lecserélése, valamint az esetleges kommentár felvétele után pedig már csak annak meghatározása marad, hogy milyen formában is osztjuk meg az elkészült művet másokkal. A program képes közvetlenül a CD-/DVD-íróra dolgozni VCD, SVCD és DVD formátumban, vagy készíthetünk disc image-et. Emellett munkánk eredményét elmenthetjük saját állítású MPEG, MOV, WMV és RM formátumú file-ba is.

•

Pusztán olvasás alapján nem valószínű, hogy meg lehet találni a legideálisabb eszközt a most bemutatott négy, új kiadású szoftver közül. Leginkább azért, mert feladatukat, tehát hogy a nem túl sok hozzáértéssel bíró felhasználók kezébe is jól használható eszközt adjanak, mind teljesítik. Nem a vágási effektusok számán vagy a szűrők sokoldalúságán van az elsődleges hangsúly, hanem a vágás-szerkesztés összetett folyamatának átláthatóvá tételén, amit mindenki egyéni szempontjai szerint tud csak értékelni. A Pinnacle Studio 9 kiegészítő alkalmazásaival kimondottan kedves lehet azoknak, akik legalább annyit néznek és rögzítenek műsorokat, mint digitalizálják és vágják saját felvételeiket. A Canopus Let's Edit 2 realtime megjelenítési képessége és a szerkesztőléc pillanatnyi állapotának gyors kíratása kimondottan kedvez a kísérletező kedvűeknek, akik nem csupán a gondosan szem elé helyezett alapvető funkcióit, de az egy-két többletkattintással elérhető összetettebb szűrőket és beállításaikat is ki szeretnék használni. Azoknak pedig, akik nem bíznak saját rendezői-vágói képességükben, jó támogatás lehet a Ulead Video Studio 8 Movie Wizardja. Ettől akár kedvet is kapnak a vele összeállított film saját szájízük szerinti módosítására. A grafikában otthonosan mozgó felhasználóknak az Adobe Premiere Elements lehet igazán szimpatikus, amelyben saját menüt lehet tervezni, és a Photoshop Elementsszel szorosan együttműködve is segíti kreativitásunk kiteljesedését. Ez utóbbi ikerpár kipróbálásához rögvest segítséget is nyújtunk, hiszen magazinunk DVD-mellékletén mindkét alkalmazás 30 napos próbaverziója megtalálható. PCM

» A menüben megjelenő ablakok számát a lemezre kerülő tételekhez és fejezetekhez igazítja

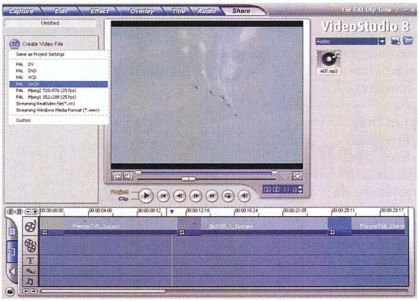

» Előre definiált beállításokkal külön is elmenthetjük a később lemezzé összeálló jeleneteket

» Az automatikus lemezkészítő néha egész látványos kompozíciót hoz össze

Digitális videotechnika XVI.

» Egy hasznos szökőár

Mintegy nyolc éve a kezembe került egy CD, ami az egyik vezető amerikai autógyártó cég továbbképző tanfolyamának ismertető anyagát tartalmazta. Az ismerősöm – aki nekem adta – egyszerűen nem tudott vele mit kezdeni.

–laz–

A CD-vel az volt a probléma, hogy a számítógép nem volt hajlandó beolvasni. Annyi kiderült, hogy videó van rajta, de hogy azt hogyan lehet megnézni, arra nem volt ötlete. Az MPEG-ről már volt némi fogalmam, és sejtettem, hogy valami ilyesmiről van szó. Már csak azért is, mert a CD-n lévő jellegzetes CD-Audio címke helyett a CDi volt olvasható, aminek a jelentése Compact Disc Interactive. Ez a szabvány annyiban tért el az akkor már ismert Video-CD-től, hogy sokkal több interaktív lehetőséget kínált. Hosszas kutakodás után sikerült találnom egy olyan lejátszószoftvert, ami kezelte ezt a lemezt. Néhányan emlékeznek tán a Xing nevére. Ennek a cégnek volt ilyen lejátszója. A lejátszás sikerén felbuzdulva nyomban azon törtem a fejem, hogyan gyárthatnék én is ilyen „jó minőségű" digitális videót.

Ebben az időben a hazai internet még gyerekcipőben járt. Nekem történetesen Compuserve-előfizetésem volt. Ezen a hálózaton nem volt olyan széles választék a fellelhető cégek számának tekintetében, de annyit azért sikerült kiderítenem, hogy egy működőképes MPEG-1 tömörítőszoftver ára elérheti a háromezer dollárt is, és még a leggyorsabb géppel is egy napig tart egy rövid film tömörítése. Ez igencsak letörte a lelkesedésemet.

Rá nem sokkal – talán egy év múlva – böngésztem egy számítástechnikai lapot, amelyben arról tudósítottak, hogy a Darim nevezetű koreai cég olyan MPEG-1-es valós idejű kártyát dob a piacra, aminek az ára 2000 dollár alatt lesz. Némi nyomozás után sikerült a céggel kapcsolatba lépnem, és rövid időn belül – 2-3 hónap múlva – a kezemben volt álmaim netovábbja, egy hardveres MPEG-tömörítő. Ezt a beszerzést továbbiak követték. Az a cél vezérelt, hogy megtaláljam a lehető legjobb tömörítőt. Nem kevés időt és pénzt fecséreltem el, főleg ha azt is beleszámítom, amit az MPEG-2-es enkóderekre fordítottam – bár ez utóbbiak esetében főleg az időráfordítás volt jelentős, mert ekkor már számos cég ingyen bocsátotta a rendelkezésemre a termékét, csakhogy elmondjam a – sokszor lesújtó – véleményemet róla. Ezek a termékek – akár szoftver, akár hardver – nem voltak olcsók.

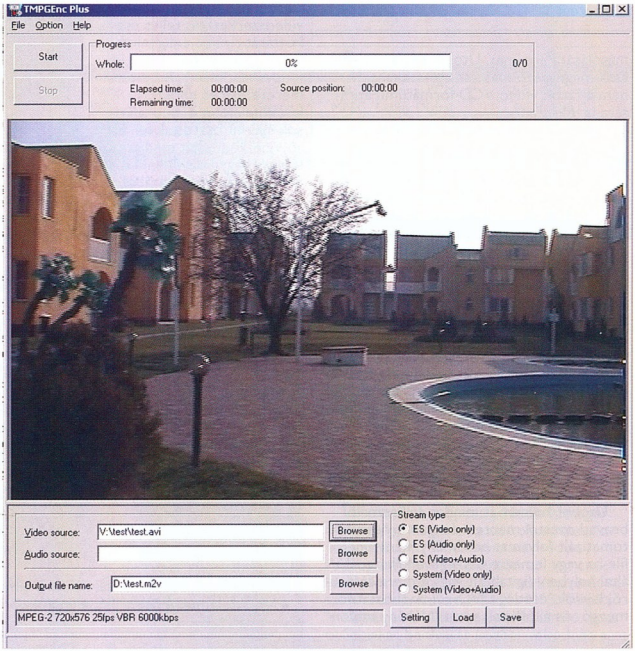

» 1. TMPGEnc, a korai gáttörő

Volt olyan kártya, aminek az ára 3000 dollár volt, de kaptam olyan szoftvert is, ami szintén ennyibe került. Az árak tekintetében tehát nem volt túl rózsás a helyzet, bár tudtam, hogy lesz idő, amikor sokkal jobb minőségű eszközöket kapunk sokkal kevesebbért, sőt reméltem, hogy előbb-utóbb ingyenes szoftverek is megjelennek. És egyszer csak megjelent egy szoftver, ami valóban ingyenes volt, és ráadásul igen jó minőségű MPEG-et tudott készíteni. Röviden csak Tsunaminak hívták.

TMPGENC A program teljes neve Tsunami MPEG Encoder. A cunami a tenger alatti földmozgások hatására létrejövő szökőár japán neve. (Az elmúlt hetek szomorú aktualitása, hogy a világ megtapasztalhatta a természetes cunami pusztító erejét.)

A szoftver sebessége ugyan egyáltalán nem hasonlítható a szökőáréhoz, de más szempontból már fellelhető némi hasonlatosság: szerencsére katasztrófát nem okozott, de nagyon erősen befolyásolta az elkövetkező időszak szoftveres MPEG-tömörítők piacát – főleg az árak tekintetében. A szoftvert ingyenesen le lehetett tölteni az internetről. Volt némi időkorlátozása, de mire lejárt volna, mindig megjelent az újabb béta-változat, meghosszabbítva a lejárati időt.

Már az első verziók is igen ígéretesnek tűntek, és természetesen az idő előre haladtával tökéletesedett a szoftver. Ám elérkezett az, amire számítani lehetett, a ter-

»infó

- TMPGEnc: **www.tmpgenc.net/e_main.html**
- TMPGEnc Plus (család): **www.pegasys-inc.com**

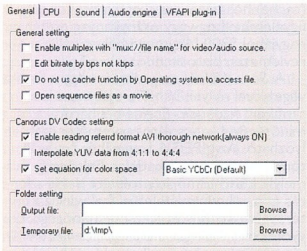

» 2. Az Environmental Settings ablaka

mék fizetőssé vált. Ennek oka elsősorban az MPEG tömörítési technológiával kapcsolatos jogdíjak birtokosait képviselő MPEG LA konzorcium volt, amely perrel fenyegetve kért licencdíjat minden egyes letöltött példányért. Ezért Hiroyuki Hori – a szoftver fejlesztője – kénytelen volt üzleti alapokra helyezni a szoftver terjesztését. Persze az elektronikusan regisztrálható változat 48 dolláros ára (mintegy 9 ezer forint) nem igazán mellbevágó összeg. Gondolom ezért a kitűnő szoftverért bárki hajlandó megadni ezt a nevetséges árat, ezzel is méltányolva a japán mérnök erőfeszítéseit.

Ahogy említettem, a szoftver letölthető az internetről. A korábbi, freeware változat neve megmaradt TMPGEnc, ez harminc nap után már csak MPEG-1 tömörítésére használható, az MPEG-2-t engedélyező fizetős változatot TPMGEnc Plusnak hívják. A két változat kinézete és használata gyakorlatilag alig különbözik. A TMPGEnc azóta egész programcsaláddá nőtte ki magát, már van MPEG-vágó és DVD-készítő testvére is a klasszikus programnak.

ALAPOZÁS A TMPGEnc(ek) használata nem igazán egyszerű. Van egy varázslós projektmód is, de így nem igazán tudjuk kiaknázni a program minden lehetőségét.

Normál esetben könnyen el lehet tévedni a számos beállítási lehetőség között. Nem segít az sem, hogy a vezérlőelem fölé húzott egérkurzor egy „magyarázat" ablacskát jelenít meg, mert a megfogalmazás sokszor zűrzavaros vagy könnyen félreérthető. Helyenként az angol szöveg furcsa, bonyolult, szinte érthetetlen. A TMPGEnc kezelőfelülete sokszor inkább fedélzeti mérnökök kíván.

Számtalanszor tesz fel olyan kérdéseket, melyektől még a felkészült szakember is zavarba jön. A telepítést követően némi alapvető környezeti beállításra van szükség. Az *Environmental Settings* ablak az *Options* (Opciók) menüpontra kattintáskor nyílik ki. Az itt található fülek közül az elsőn találjuk az általános beállításokat (2. ábra).

Enable multiplex...: ennek akkor van hatása, ha a hang MPEG tömörítésű külső file, tehát a forrásfile vagy nem tartalmaz hangot, vagy nem akarjuk azt használni. Ezt bekapcsolva a szoftver automatikus összemuxolja (muxolás: az audio és video stream összefűzése egy system streammé) a külső hangot a videóval. Ez a beállítás azért félre-

Különböző minőségű képek egy GOP-on belül

Az MPEG GOP felépítése PAL szabvány esetében általában 12 képkocka hosszú. Másképp fogalmazva 12 kockánként van egy I kép, vagy kulcskép. Az átlagos bitrátát az I, P és B képek összege adja. Ha egy képtípusnál, mondjuk a B-nél sokkal alacsonyabb minőséget adunk meg, mondván az I kép majd szép lesz, és az kompenzálja a dolgot, ez utóbbira valóban több hely jut, és tényleg szebb lehet. A dolog hátulütője azonban az, hogy a B és I képek közötti nagyon nagy minőségkülönbség miatt – főleg állóképeknél – lüktetést észlelhetünk a lejátszáskor. A lüktetés frekvenciája pontosan megegyezik a GOP-hosszal, tehát például 12 esetén nagyjából 2 Hz-es lesz. Ezért az ilyen beállításokkal nagyon óvatosan kell bánni, mert ha túllövünk a célon, az eredmény élvezhetetlen lesz. A megfelelő beállítást tapasztalatok alapján tudjuk megadni, de a legjobb, ha az alapbeállítást használjuk.

„Az informatika átlátható."
– magyar pc magazin

DVD-filmmel!

PCM magyar ...az IT-szaklap

KeSzo
Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
Telefon: 332-8717
Email:sales@keszo.hu
1055 Budapest, Falk Miksa utca 6.

A szakértő szoftverkereskedő

Vásároljon közvetlenül az importőrtől!

Egyedi regisztrációk
Internetes beszerzések
Hagyományos dobozos szoftverek
Mennyiségi liszenszek

Az igazi választékot nálunk találja!

Kérje egyedi árajánlatunkat!

A TMPGEnc támogatta kimeneti szabványok (projektbeállítások)	
ES (Video Only)	Elementary Video Stream, azaz csak video
ES (Audio only)	Elementary Audio Stream, azaz csak audio
ES (Video + Audio)	a DVD-szerkesztő szoftverek által támogatott formátum; két file keletkezik, egy video és egy audio
System (Video only)	olyan system stream, ami csak videót tartalmaz; nagyon ritkán használt formátum, nincs jelentősége
System (Video + Audio)	klasszikus összemuxolt system vagy program stream, azaz a video és az audio egy file-ban van

vezető, mert – mint azt később látni fogjuk – azt is meg lehet adni, hogy a program muxoljon-e egyáltalán, vagy sem.

Edit bitrate...: a bitrátát bit/s-ban lehet megadni kbit/s helyett. A szorzó egyébként ezer.

Do not use cache...: letiltja az olvasási memóriát. Akkor érdemes bekapcsolni, ha a TMPGEnc a saját VFAPI rendszerén keresztül, közvetlenül kezeli a forrásfile-t. Ez sem igazán világos. A VFAPI a Video File Application Interface rövidítése. A szoftvernek van saját belső formátumkonvertálója, mivel a Microsoft-féle DirectShow rendszert (sajnos) nem mindig használja. Indoklás nincs. Az összefüggés meg nem értelmezhető, mármint az, hogy igazából mért jobb, ha a cache ki- vagy be van kapcsolva, pontosabban nem derül ki, milyen baj származik abból, ha kikapcsoljuk, és a VFAPI-t használja a szoftver.

Open Sequence...: a forrásfile-ok nevében sorszámok szerepelnek, a szoftver automatikusan egy file-ként kezeli azokat, és a végeredmény egyetlen MPEG file lesz.

Enable reading...: engedélyezi a Canopus-, valamint Panasonic- és I-O DATA-féle referencia AVI file-ok kezelését hálózati meghajtóról. Ez hasznos lehet, mert aki ismeri, hogyan épül fel egy ilyen AVI file, rögtön rájöhet, hogy azok normális esetben csak úgy kezelhetők, ha beolvasáskor az eredeti helyükön „látszódnak". Hálózaton keresztül ez nem feltétlenül biztosítható. A TMPGenc gondoskodik e probléma megoldásáról.

Interpolate YUV...: a TMPGEnc alapvetően 8 bites RGB színtérben dolgozik. Ha komponensjelet kap, tehát a PAL DV-re jellemző 4:2:0 YUV-t, akkor azt előbb átkonvertálja (a VFAPI-val) RGB-be. Az itt megválaszolandó kérdés az, hogy ez konverzió előtt interpolálja-e 4:4:4-be az adatokat, vagy se. Úgy tűnik, mindegy. Nem érzékeltem különbséget. Elméletileg az NTSC szabványban – ahol 4:1:1 a kvantálás – előfordulhat, hogy a közvetlen konverzió adatveszteséget okoz bizonyos színtartományokban. De csak elméletileg.

Set equation for...: ez a kérdés nagyon zavarba ejtő. Tudniillik a Canopus DV Codec keretben található. Ez kodek azon kevesek közé tartozik, ahol biztosan megmarad az eredeti, a Blue Bookban rögzített, CCIR 601-nek megfelelő YUV kvantálás. Egyszerűen elképzelésem sincs, hogyan lehetne olyan Canopus DV tömörítésű file-t készíteni, amiben ne ez lenne, hanem mondjuk 4:4:4 YCbCr. Egyébként ismét az köszön vissza, hogy a TMPGEnc alapértelmezésben nem használja a DirectShow-t. A probléma abban gyökeredzik, hogy a szoftver igazából nincs tisztában azzal, hogy ha egy adott kodek nem RGB színtérben adja át az adatokat, hanem valamilyen komponensben, akkor milyen lehet a kvantálás. De lehet, hogy az a gondja, hogy nem tudja, mekkora az átfogás csatornánként, hogy 0–255 vagy 16–235, esetleg más képletet kell az YUV–RGB konverzióhoz használni. Erről majd később még írok. Ha biztosra akarunk menni, és Canopus kodekkel készült a forrás, kapcsoljuk be és válasszuk ki a „CCIR 601 (DV Standard)" elemet. Egyéb kodek esetén kísérletezni kell. Az a lényeg, hogy a legyártott MPEG kontrasztja és színvilága megegyezzen a forrásével.

A *Folder setting* keretben azt állíthatjuk be, hogy mi legyen az alapértelmezett célkönyvtár, és mi legyen az átmeneti file-ok könyvtára.

A következő fül a szoftver optimalizálásával kapcsolatos beállításokat tartalmazza (3. ábra). A TMPGEnc automatikusan detektálja, hogy milyen processzorunk van, és ennek megfelelően be is állít néhány alapvető értéket.

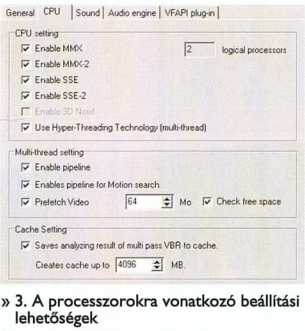

» 3. A processzorokra vonatkozó beállítási lehetőségek

A *CPU setting* keretben nem igazán tudunk rossz beállításokat alkalmazni, mert csak azokat engedélyezi, amelyek a processzor típusa alapján rendelkezésre állnak. A szoftver azt is detektálja, hogy hány fizikai vagy logikai (Hyper-Threading technológia) processzor van a gépünkben. A *Multi-Thread* keretben a többszálú működést engedélyezhetjük, azt, hogy a forrásfile beolvasása függetlenül (aszinkronban) történik annak feldolgozásától, mert a két funkció külön szálon fut. A képernyőn lévő beállítást érdemes alkalmazni, így kissé gyorsul a tömörítés. A *Cache setting* csak akkor gyakorol – tetemes – gyorsító hatást, ha kétmenetes VBR tömörítést végzünk. A második menet akár a kétszeresére is gyorsulhat. A gyorsítótár (cache) hosszának meghatározásakor vegyük figyelembe, hogy egy órányi anyag esetében nagyjából 5300 Mbyte-nyi helyet kell a merevlemezen biztosítani.

A *Sound* fülnél megadható, hogy a munka végeztével milyen hangfile-t játsszon le a szoftver. Az *Audio Engine*-nél három, a hang minőségével kapcsolatos paraméter szabályozható. Az MPEG-1 Layer II és Layer III tömörítéshez választhatjuk a belső vagy valamelyik külső tömörítőszoftvert is. Ha a forrás és a cél mintavételezési frekvenciája eltér, választhatunk az alacsony minőségű, de gyors, vagy a magas minőségű, de lassú eljárás között, vagy megadhatunk egy külső szoftvert a feladat elvégzésére.

A *VFAPI plug-in* részhez érve (4. ábra) teljessé válik a káosz. Mi is ez? A dolog lényege, hogy a TMPGEnc a különféle video- és audiofile-okat különféle módon tudja megnyitni. Lehetséges a rendszerbe épített DirectShow vagy a korábbi Video for Windows (VfW) módszerrel, illetve külső fejlesztőktől származó plug-inekkel bővíthető a program formátumismerete.

A *VFAPI* beállító képernyő célja az, hogy megadjuk a szoftvernek, melyik dekódereket próbálja használni egy-egy file olvasásakor. Azt is beállíthatjuk, hogy milyen sorrendben próbálkozzon, ha valami nagyon nem akar összejönni. A program alap prioritási beállításai általában jók, csak akkor módosítsuk, ha valami kívülről beszerzett plug-in összevész a már meglevőkkel, illetve ha az adott formátumot feltétlenül az adott plug-innel akarjuk dekódoltatni.

Az *Options* menü alatt további beállításokat találhatunk. A *Preview* elem kiválasztásakor egy három részre tagolt almenü jelenik meg. A felső részben lehet megadni, hogy a tömörítés folyamán mit lássunk a videó képkockáiból. Sorrendben fentről lefele: ne mutasson egy képkockát sem; csak ritkán, kb. minden tizediket mutassa; mutassa mindegyiket. A beállítás valamelyest kihat a tömörítés sebességére, mert a szoftver nem a gyors, a DirectShow VGA overlay-en keresztüli kijelzést, hanem a GDI-t (Graphics Device Inteface) használja – érthetetlen módon. A középső blokk szintén arról tanúskodik, hogy a fejlesztő valami egészen más világban él, és tudomást sem vesz a konvenciókról. Ha odafigyelne erre az apróságra, akkor azt lehetne itt megadni, hogy milyen képarányban (1:1, 4:3, 16:9 stb.) és hány százalékos nagyításban történjen a kijelzés. Ehelyett azt lehet megadni, hogy az eredeti, 320x240-esben vagy valamilyen szabadon választott felbontásban jelenítsen meg. A harmadik blokk csak egy elemet tartalmaz, ami arról szólna, hogy a forrás betöltésekor automatikusan méretezze át az ablakot, de ennek csak akkor van hatása, ha valamelyik fix méretezést választottuk az előző blokkban.

A *Task Priority* menüelem hasznos beállításokat tartalmaz, ha az enkódolás alatt a számítógépen egyéb munkát is végzünk, például szöveget szerkesztünk. Két blokkból áll ez a rész. Az elsőnél az aktív módban, tehát amikor a program nem minimalizált, a másodiknál pedig a nem aktív, tehát minimalizált módban. A három választási lehetőség a magas, normális és alacsony mód. A magas (high priority) esetében a program igyekszik

magához ragadni a processzor idejének legnagyobb részét. Ilyenkor egy taszkváltás is hosszabb időt vehet igénybe, mert a processzor alig figyel a többi alkalmazásra. A normál módban arányosan elosztásra kerül a processzor ideje a TMPGEnc és a többi alkalmazás között. Alacsony módban (iddle time only) csak akkor dolgozik a szoftver, ha a többi futó alkalmazás időt hagy rá.

A *Display Encode log* bekapcsolásakor egy kis ablak folyamatosan informál a tömörítés folyamatáról, kijelezi az aktuális képkocka számát, annak tömörítettségét stb. Az *Always save encode log...* bekapcsolásával file-ba menti az információkat, így azok később is rendelkezésre állnak. Ha bekapcsoljuk a *Set Current project as default* elemet, alapértelmezetté válik az összes beállítás, amit a *Settings* gomb (lásd később) alatt találunk meg. A *Register TMPGEnc.vfp ...* elem jelentősége a program frame-szerverként való használatakor nyilvánul meg. A frame-szerverek működése és használata alaposan túlmutat e cikk keretein, egyszer talán ezekkel is foglalkozunk majd.

PROJEKTBEÁLLÍTÁSOK A képernyő alsó részén adható meg a forrásfile. Függetlenül attól, hogy a forrás videofile (AVI, MPG stb.) tartalmaz-e hangot vagy sem. Használhatunk úgynevezett külső hangfile-t is. Persze meg kell adnunk a célfile nevét is. A szoftver ötféle kimeneti szabványt támogat, ami tulajdonképpen két szabvány kombinációjából adódik (lásd a táblázatot).

MPEG-BEÁLLÍTÁS A *Settings* gombra kattintással tárul elénk a leglényegesebb, az MPEG minőségét meghatározó beállítóablak. A kérdések zöme teljesen világos, hasonlít a más tömörítőknél szokásosokhoz. Legfelül kell kiválasztani, hogy MPEG-1-et vagy MPEG-2-t készítünk-e, lejjebb pedig a felbontást. Ez utóbbinak összhangban kell lennie bizonyos szabványokkal (Video-CD, S-VCD, DVD-Video stb., vagy SD vagy HD, azaz Simple Definition vagy High Definiton – a felbontás szempontjából egyedülálló módon ezt is támogatja a TMPGEnc). A következő a már jól ismert képarány (Aspect Ratio), ahol négy lehetséges értéket adhatunk meg.

A *Frame Rate* a képfrekvenciát határozza meg kocka/másodpercben. A szoftver képes a forrástól eltérő képfrekvenciára konvertálni. Mivel a felbontást is megváltoztathatjuk, kézenfekvő a kérdés: használható-e a program PAL/NTSC konvertálására? A válasz:

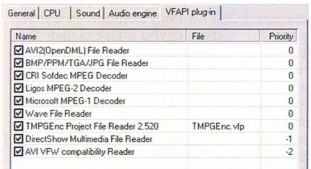

» 4. Az elérhető file-dekódolási szűrők listája

nem. A képfrekvencia-váltást nem interpolációval végzi el, hanem képismétléssel vagy -kihagyással, ezért a végeredmény erősen vibrál vagy ugrál.

A *Rate control mode* arról szól, hogy konstans bitrátát és konstans minőséget vagy változó bitrátát alkalmazunk-e. A variációk száma eltér a szokásos háromtól, mert speciális beállításra is lehetőség van. Íme, a magyarázatok.

Constant Bitrate (CBR): klasszikus konstans bitráta, különösebb magyarázatra nem szorul, egyetlen számot kell megadni, a bitrátát.

2 pass VBR (VBR): nagyon pontosan tartja az átlag és a csúcs bitrátát. A beállításoknál (5. ábra) a minimális bitrátát is meg lehet adni, rendkívül hasznos rajzfilmek és egyéb animációk tömörítésekor. Sok szoftverből ez nagyon hiányzik. A *max. pass* paraméternek jelenleg nincs különösebb jelentősége, valószínűleg a későbbiekben kettőnél több menetes VBR is lesz. A *2 pass (old type)* nem jelent alternatívát, mert a leírás szerint rosszabb minőséget ad. Érdekes és szintén nagyon hasznos az *Enable padding...* kapcsoló. Nagyon egyszerű képeknél, például egy egyszínűnél képtelenség a megadott minimális bitrátát tartani. Egy bizonyos érték alatt a lejátszás akadozhat, ezért érdemes padding, azaz kitöltő adatokkal kiegészíteni, felhizlalni az ilyen adatfolyamot a minimális bitrátáig.

P picture spoilage: a kifejezés arról tanúskodik, hogy a szerző fogott egy angol szótárt, és szóról szóra lefordította a japán szöveget. Az angol nyelvű felhasználók valószínűleg jókat derülnek rajta – habár a kifejezés végül is érthető, csak ebben a vonatkozásban nem használatos. A kérdés arra vonatkozik, hogy mennyire rontsa a P és a B képek minőségét az I-hez képest. A pozitív szám nagyobb mértékű a negatív szám pedig kisebb mértékűt romlást jelent (lásd a keretes írást).

Manual VBR: ez tulajdonképpen CBR-beállítást jelent. Összefüggésben van a később ismertetésre kerülő jelenetmegadási (Force picture type setting) funkcióval. A lényeg az, hogy jelenetenként szabályozhatjuk a bitrátát. Ez a hosszabb filmeknél fáradságos munka. Az egész file-ra vonatkoztatott átlagos bitráta megjósolhatatlan, ami igen hátrányos, viszont profik nagyon be tudják vele lőni az ideális képminőséget. Nagyon sok kézi munkával és főleg próbálkozással jár a használata. Ha majd nekünk kell a Lucasfilm következő DVD-jét elkészítenünk, lehet, hogy meg is fizetik az ezzel eltöltött napokat...

Automatic VBR (CQ_VBR): CQ, azaz konstans minőség. Megadhatjuk a maximális és minimális bitrátát, de a végeredményként jelentkező átlagos bitráta a jövő titka.

Constant Quality (CQ): ugyanaz, mint az előző, csak itt befolyásolhatjuk a P és B képek minőségét. Szintén a távoli jövőbe vész a leendő átlagos bitráta értéke.

VBV buffer size: alapértelmezésben automatán van, amit nem igazán érdemes elállítani, mert a minőségre nincs hatása. Ha viszont rossz értéket állítunk be, jó esélyünk van arra, hogy a lejátszás akadozni fog.

Profile&Level: ez abban különbözik az e cikksorozatban korábban ismertetett enkóderek hasonló lehetőségétől, hogy több,

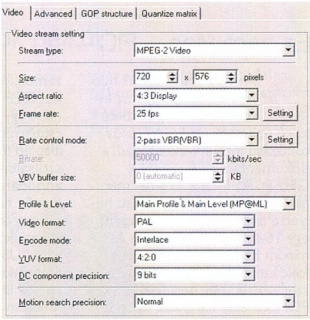

» 5. A *Settings* menü, benne az MPEG-paraméterek fő beállításaival

a HD-t támogató beállítás is van. Egyébiránt a szokásos lehetőségeket érdemes használni.

Video Format: forrástól eltérő szabványt is megadhatunk, sőt ha a felbontás és a képfrekvencia is megfelel az adott szabványnak, az MPEG lejátszható lesz. Sajnos azonban a kép ugrálni fog, mert a szoftver nem végez igazi szabványkonvertálást.

Encode mode: a szokásos progresszív (non-interlaced) vagy váltott soros képfelépítésre vonatkozik. NTSC szabvány esetében beállítható a 3:2 Pull Down mód is, ami 24 progresszív képet kódol 59,97 félképfrekvenciába, sőt ennek a fordítottját is beállíthatjuk. Ez utóbbi jelentőségét – tömörítési oldalon – nem igazán értem.

YUV format: általános esetben 4:2:0. A szoftver azonban támogatja a professzionális célra alkalmas MPEG-2-es file tömörítést is, és a megfelelő profil kiválasztása esetén a 4:2:2 is alkalmazható. A DVD-Video szabvány csak a 4:2:0-t támogatja.

DC precision: itt arra érdemes ügyelni, hogy alacsony bitrátánál mindig az alacsonyabbik értéket adjuk meg.

Motion search precision: ennek beállítása kényes kérdés, mert a gyors mozgásokat tartalmazó képeknél kellemetlen élményben lehet részünk, ha túl gyorsra állítjuk (Lowest Quality). A Highest Quality beállításnál viszont sokat javulhat a dolog, de a tömörítés aránytalanul lelassul, akár az ötödére is leeshet a sebessége. A TMPGEnc amúgy sem arról híres, hogy vihargyors lenne, úgyhogy a normál beállítás nagyon jó kompromisszumot ad minőség és sebesség tekintetében. Nem világos az, hogy mit fed a *Motion Estimate search* beállítás, és miben különbözik a többitől technikai szempontból. Az MPEG-nél ugyanis minden mozgásvektor a mozgásbecslésen alapul, vagy mozgásbecslés (azaz Motion Estimation) nélkül nehezen képzelhető el mozgásvektor, szóval ez utóbbi beállítást nem értem.

•

A legfontosabb alapbeállításokat áttekintettük, korábbi ismereteink alapján elkezdhetjük a tömörítést. Sorozatunk következő részeiben a TMPGEnc finomhangolását és egyéb lehetőségeit ismerhetjük meg.

FIC P4M-915GD1

Ez nem vicc – FIC

A FIC P4M-915GD1 micro-ATX alaplapját az Intel 915-ös chipkészlete köré építették, és LGA775-ös tokozású Intel P4-eket fogad, a dokumentációja szerint 4,4 GHz-ig. Az Intel a 915-nél már elhagyta az AGP-támogatást, helyette ezen az alaplapon kapunk egy 16-szoros PCI Express és három PCI kártyahelyet. Ha a fokozatosság elve alapján nem szeretnénk még beruházni egy PCI Expressz kártyába, nyugodtan lehet használni az integrált VGA chipet is.

Kicsit furcsa, hogy mindössze egy PATA port van rajta – ez főleg azoknak okozhat szívfájdalmat, akik kettőnél több PATA csatolójú eszközzel rendelkeznek, ők kénytelenek lesznek ezeket SATA eszközökre cserélni, mivel ellenpontként kapunk négy RAID-elhető SATA portot. Egyértelműen a gyártó üzenete: a PATA ideje (legalábbis a merevlemezek tekintetében) lejárt, csak az optikai meghajtók miatt hagyták meg.

A megnyugtató ebben az alaplapban, hogy amikor már úgy tűnik, a régi rendszerünkből semmit sem tudunk átmenteni ebbe, kiderül, hogy szereti a DDR1-es memóriamodulokat, 333/400 MHz-en (ellenben testvére, a GD2, csak DDR2-es RAM-okat fogad). A négy memóriafoglalatba összesen 4 Gbyte-ot zsúfolhatunk, természetesen DualChannel üzemmódban.

Az alaplapon találhatunk továbbá egy-egy soros és párhuzamos, nyolc(!) USB 2.0-s és két IEEE-1394-es portot, valamint egy hálózati és egy nyolccsatornás hangvezérlőt. Az alaplap méretéből és a rázsúfolt szolgáltatások tömkelegéből adódóan nem tudtak mindenhez fix hátlapi kivezetést készíteni, ezért a csomagban megtalálhatjuk az IEEE-1394 és a további USB 2.0-s kivezetéseket, amelyeket az üres kártyahelyekre kell illeszteni. Kicsit sérelmeztem viszont, hogy SATA kábelből ugyanannyi található a dobozban, mint amennyi PATA port van az alaplapon.

Az alaplap szerelhetősége kiváló, apró mérete ellenére is minden a helyén és kellő távolságban van egymástól ahhoz, hogy ne kelljen trükközni az alkatrészek beszerelésekor.

Minden földi jóval telezsúfolt alaplapot kap az, aki emellett dönt. A tesztek során hiba nélkül vette az akadályokat, megbízhatóan görgette a biteket teljes terhelésnél is, így nyugodtan állíthatom, hogy jó vétel lesz.

Az alaplapot a FIC csehországi képviseletétől kapuk kipróbálásra, hazánkban jelenleg még nem kapható, a DDR memóriamodulokat a Bluefish biztosította. *(CsGy)*

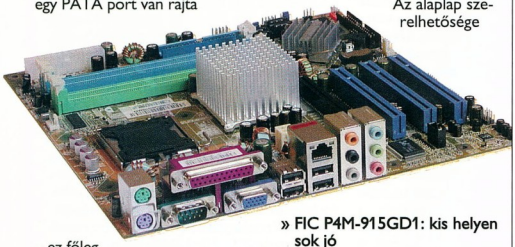

» FIC P4M-915GD1: kis helyen sok jó

➲ **www.fic.com.tw/product/motherboard/intel/p4m-915pd1.aspx**

	FIC P4M-915GD1
Műszaki adatok	
Méret	244x244 mm
Északi híd	Intel 915G/P
Déli híd	Intel ICH6/R
PATA/SATA csatlakozók	1/4
Ethernet vezérlő	RTL 8100C
Hangvezérlő	Realtek ALC880
Mérési eredmények	
Aquamark 3	34 121 pont
PCMark04	4754 pont
3DMark03	8787 3D mark

HP ep9012

Ufó a nappaliban

Sajátos formájú ez az 52x40x32 cm méretű vetítő – gömbölyded alakjának köszönhetően a házi keresztségben az ufóka nevet kapta. Bár alapvetően fix telepítésűnek szánták – erre utal mérete és 10 kg-os tömege –, hátul egy nagy hordfül található rajta.

A nagy testben egy DLP-s vetítő található, amelynek felbontása 800x600 képpont. A DLP technológia a TFT-vel ellentétben tükrözéssel és nem átvilágítással dolgozik, ezért kontrasztosabb képet tud létrehozni, ami főleg a mélyebb fekete árnyalatoknál szembetűnő. A kontrasztaránya 400:1 sakktábla-ábrán mérve, és 1600:1 teljes be/kikapcsolás módban. A színhűséget hatszegmenses (RGBRGB) forgótárcsa biztosítja (a prezentációra készített projektorokban általában négyszegmenses WRGB forgótárcsa van). Ennek megfelelően a fényereje csak 840 ANSI lumen, viszont nagyon eleven színei vannak.

Jelforrásként tud fogadni számítógépet DVI bemeneten, valamint videojelet S-Video és kompozit bemeneten. De önmagában is el tudja szórakoztatni használóját, ugyanis van egy beépített DVD-lejátszója, amit akár a projektor tetején lévő gombokkal, akár a távirányítóval is vezérelhetünk. Apró üröm az örömben, hogy DVD-vezérlése elsősorban a filmek saját menüjére épül, így az olyan lemezeken, amelyeknek nincs menüje (tipikusan ilyen a másolt lemezek jó része), nem lehet hangsávot vagy feliratot váltani. Úgy kell annak, aki másolt DVD-t akar nézni! Igen ám, de filmnézéshez külön hangrendszer is kell. Jelentem, nem kell, ugyanis a készülékbe beépítettek egy 2.1-es hangrendszert. A két hangszóró a vetítő két oldalán kifelé sugároz, míg a mélynyomó a talpban kapott helyet, és lefelé dübörög. Meglepően jól szól az egész, bár persze nem tudja pótolni a valódi hangrendszereket.

A vetíthető távolság 1–10 m között van, míg a képátló 0,8 és 6,9 m közötti, ez utóbbit optikai zoommal lehet befolyásolni.

Összességében jó szerkezet ez a vetítő, bár komoly házimozihoz nem éppen ideális. Inkább spontánul szerveződő filmnézésekhez valóról van szó, amit bárhol meg lehet ejteni, ha van megfelelő vetíthető felület.

A kényelemnek és a mindent egybe kialakításnak ára van, mégpedig pontosan bruttó 599 990 Ft. Ehhez jár egy év garancia a vetítőre és egy év vagy 1000 üzemóra a lámpára (aminek az átlagos élettartama 4000 üzemóra). *(NZ)*

» Nagy fülénél fogva lehet hordozni

» HP ep9012: 3 az 1-ben vetítő

➲ HP Magyarország
☎ **382-1111**
➲ **www.hpshop.hu/category.my?idt=542**

Creative DDTS-100

Mindenevő apróság

Ma már minden új számítógépben van sokcsatornás hangkártya, ha más nem, akkor 5.1-es alaplapi hangvezérlő. Sokan használják számítógépüket szórakoztatócentrumként, és bár a képernyő gyakran kisebb, mint az otthoni tévé, ez nem jelenti azt, hogy a hangminőségből lejjebb kéne adni. A Creative DDTS-100 dekóder képes kiszolgálni a számítógép köré épült birodalmat, ha van megfelelő 5.1, 6.1 vagy 7.1 csatornás hangrendszer. A Creative természetesen saját 7.1-es hangrendszerét ajánlja hozzá, de nem kötelező ezt használni, ha csak 5.1-es rendszerünk van, egy kapcsolóval lehet ennek megfelelően beállítani a dekódert. A dekódernek 1 koax és 3 optikai bemenete van, ez testvérek között is négy digitális jelforrást jelent, ebből egy lehet a számítógép digitális kimenete, a többi pedig Mini-Disc, CD-játszó, asztali DVD-lejátszó stb. Emellett van már három analóg sztereó aljzata, gondolván például a régi jó videomagnóra, valamilyen zeneszolgáltató eszközre, vagy a számítógép sztereó kimenetére (ha nincs digitális kimenete).

A kisméretű doboz függőlegesen és vízszintesen is elhelyezhető. Kezelhető infrás távirányítóval, vagy az előlapján lévő gombokkal, a két megoldás teljesen egyenértékű. A visszajelzést feliratok, és mellettük kigyulladó LEDek biztosítják. Ez a megoldás jelzi, hogy alapvetően a számítógép monitora mellé szánták a dekódert, mert például a tévé alatti polcon elhelyezve csak akkor tudjuk, hogy éppen milyen üzemmódban vagyunk, ha már fejből ismerjük az összes LED elhelyezkedését.

A dekóder képességei a legkifinomultabb igényeknek is megfelelnek: a Dolby Digital EX mellett képes a DTS-ES Matrix és Discrete dekódolásra is, a sztereojelből pedig Dolby Pro Logic II vagy DTS Neo:6 eljárással lehet a teljes teret betöltő hangzást varázsolni. További öröm, hogy fel van készítve DivX-lejátszásra is: gond nélkül megbirkózik az ilyen filmek MP3 formátumú hangsávjával.

Ha nem akarjuk a ház többi lakóját zavarni, akkor használhatunk fejhallgatót is, sőt ha a kedvesünkkel együtt szeretnénk csendben izgulni egy filmen, akkor két fejhallgatót is tudunk csatlakoztatni. Mindezt bruttó 30 750 Ft-ért tudhatjuk magunkénak, a garancia 2 év. *(NZ)*

» **Creative DDTS-100: házimozi kicsiben**

➲ Ramiris Rubin Kft.
☎ **888-3200**

Saitek Cyborg Evo Wireless

Repülés drótok nélkül

Játszani jó, még a dolgos hétköznapokon is jólesik egy kis kikapcsolódás. A játékvezérlőkkel azonban mindig gondban van az ember, mert ha fixen vannak telepítve, akkor általában útban vannak, ha meg nem, akkor macerás elővenni, a gép háta mögé mászva bedugni stb.

A Saitek Cyborg Evo joystickjával ilyen problémák nincsenek, főleg azért, mert nem drót köti össze a számítógéppel. Ehelyett egy apró vevőegységet kell egy USB csatlakozóba illeszteni, betölteni az elemeket a megfelelő helyre, és irány a kék ég. A drót nélküli kapcsolat arra bőven elég, hogy egy szobán belül bárhol elhelyezkedhetünk, így akár használhatjuk a tévét is monitorként, miközben a fotelben ülve, a joystickot magunk elé helyezve repkedünk. A mellékelt két elemmel 50 órán keresztül lehet vele játszani, a készenléti idő pedig egy év, vagyis nem kell kikapcsolni, elemet kivenni, elég csak félretenni.

Mindemellett kiépítésében sem szerénykedik a Cyborg Evo. A markolatán van öt tűzgomb és egy nyolcirányú kapcsoló, négy gomb és két váltó (shift) a talpon, és egy tolóerő-szabályzó, amely mindkét kézzel elérhető. Ráadásnak a markolat csavarható is, ami például egy repülőszimulátorban a lábpedál feladatát tudja ellátni. A biztos fogást kéztámasz segíti, amely állítható, vagy akár átszerelhető a másik oldalra, balkezeseknek. Őket segíti a teljesen szimmetrikus kivitel is.

A gombok kiosztását a Saitek nem bízza a véletlenre. Bár a legtöbb játéknál van lehetőség a funkciók és a gombok egymáshoz rendelésére, a botkormányhoz mellékelt SST nevű szoftverrel teljeskörűen testreszabhatjuk a vezérlést. Ennek előnye, hogy olyan feladatokra is használhatjuk, amelyeket az adott játékból biztosan nem tudunk beállítani. Ezek közül is legfontosabb, hogy makrózható, vagyis több billentyű egymás utáni leütését vagy más akciót el lehet végeztetni egyszerre. A makrózás finomítható is, például tetszés szerint beállítható az egyes események között eltelő idő. Ez komoly cheat lehetőséget nyújt például bunyós játékok összetett ütéseinek kivitelezéséhez.

A joystick használójának kezéhez lehet idomítani a bot felső részét, két nagy csavarral döntheto, illetve a gombok magassága állítható. Mindez teljesen egyedivé teszi a Saiteket, és ami a fő, gyors reagálást igénylő akcióban nagyon hasznos.

A drót nélküli rendszer teljesen „láthatatlan", nem okoz lassulást, kapcsolódási problémája gyakorlatilag nincsen. A szerkezet bruttó ára 14 875 Ft, a garancia 1 év. *(NZ)*

» **Kézre szabható botkormány**

➲ C.Enter ☎ **999-4460**
➲ **www.saitekusa.com/usa/prod/joysticks.htm**

Javuló képességek

Utóbbi tesztünk óta sok minden változott a TFT monitorok terén: olcsóbbak, jobbak és nagyobbak lettek ezek a megjelenítők. Igaz, ezzel együtt a hagyományos technológia is jóval olcsóbb lett, mégis olyan elérhető közelségbe kerültek a vékonyfilm-tranzisztorokra épülő megjelenítők, hogy már komolyan lehet azon gondolkodni, vegyünk-e ilyet.

Nagy Zoltán

Ezeknek a lapos és vékony képernyőknek számos előnyük van a hagyományos katódsugárcsöves megjelenítőkkel szemben. Először is sokkal kevesebb helyet igényelnek, és jóval könnyebbek, akár falra is szerelhetők. Ez nehezen képzelhető el egy 15-16 kg-os CRT-ről. Másodszor: gyakorlatilag nincs káros sugárzásuk, így nyugodtan lehet órákon keresztül is ülni előttük. És végül, de nem utolsósorban, a működési elvéből fakadóan nem soronként rajzolják ki a képet, hanem egyszerre, így nem vibrálnak. A képfrissítési frekvencia ebben az esetben csak annyit jelent, hogy 1 s alatt hány kép jelenik meg, a képváltás észrevehetetlen. A TFT monitorok legnagyobb képfrissítési frekvenciája általában 75 Hz körül van. Ez a minimum egy valamirevaló CRT esetében, hiszen azoknál minél magasabb ez az érték, annál jobb, vibrálásmentesebb a kép. A TFT-knél azonban ez nem számít, hiszen egyébként sincs vibrálás. Sőt az alacsonyabb sávszélesség (kisebb képfrissítési frekvencia) egyszerűbb, olcsóbb áramköröket igényel, és kevésbé érzékeny a zavarokra.

» CTX S762A: egyszerűen dönthető, jó képességű megjelenítő

» Philips 170B: a mezőny legjobbja

Fontos paramétere a TFT monitoroknak a reakcióidő, ami azt méri, hogy egy elemi tranzisztor milyen gyorsan reagál a kigyújtási vagy eloltási parancsra. Ezt nem tudjuk mérni, ezért kénytelenek vagyunk a gyárak által megadott értékeket elfogadni, remélve, hogy az köszönő viszonyban van a valósággal. A tesztelt monitorok egy kivételével 16 ms-os értékkel büszkélkedhetnek, ez azt jelenti, hogy 1 s alatt mintegy 62-szer tud állapotot váltani egy-egy képpont. Ez bőven elég a hétköznapi munkához, sőt a videózáshoz is, ami a teszt során be is bizonyosodott, nyoma sincs már a régebben gyakran előforduló töredezett képváltásnak.

A katódsugárcsöves monitorok gyártói mindenféle hangzatos névvel illetik a teljesen síkra formált képcsöveiket, miközben TFT-s körökben teljesen természetes a sík kivitel. Ebből következően a képgeometria is tökéletes. Ezzel szemben nagyon érzékeny a kép- és sorfrekvencia értékeire. Például kifejezetten csúnya és zavaró tud lenni, ha a videokártya által generált képpontok nem a hozzájuk rendelt pixelekre esnek. Ezért a legtöbb monitoron lehetőség van ezekre a frekvenciákra finoman ráállni, hogy eltűnjenek a zavarok.

Mindezt el lehet kerülni, ha DVI csatlakozóval kötjük össze a monitort, illetve a videokártyát. Ezzel egyszerűen kihagyjuk a digitális–analóg, majd az újbóli analóg–digitális átalakítást, és a monitor egyből digitális jelet kap. Ma már a legtöbb videokártyának DVI kimenete van, amelyre viszonylag egyszerűen, egy átalakítóval lehet analóg monitort kapcsolni. Érdekes és kevéssé érthető viszont, hogy 100 ezer forint alatt kevés olyan TFT monitort találni, amelynek van DVI bemenete.

Philips pixelgarancia

Világító pont hibáról akkor beszélünk, ha a pixel vagy szubpixel állandóan világít. Fekete pont hiba esetén a pixel vagy szubpixel állandóan sötét. A Philips pontosan meghatározza, hogy milyen hibák esetén vehetjük igénybe javításra vagy cserére vonatkozó garanciáját – természetesen a garanciaidőn belül.

Típus	170S	170B5
Világító pont hiba		
1 világító szubpixel	≦ 6	0
2 együttesen világító szubpixel	≦ 2	0
3 együttesen világító szubpixel	≦ 0	0
2 világító pont közti távolság	≧ 15 mm	0
20 mm-es körön belül világító pontok száma	≦ 3	0
Összes világító pont száma	≦ 6	0
Fekete pont hiba		
1 sötét szubpixel	≦ 6	≦ 4
2 db együttesen sötét szubpixel	≦ 3	≦ 2
3 db együttesen sötét szubpixel	0	0
2 sötét pont közti távolság	≧ 5 mm	≧ 15 mm
20 mm-es körön belüli sötét pontok száma	–	≦ 3
Összes sötét pont száma	≦ 6	≦ 4
Összes hiba száma	≦ 8	≦ 5

Beállítási segédlet a Samsungtól

Mindkét Samsung monitor mellé egy CD-t is csomagolnak, amelyen a monitor magyar nyelvű dokumentációja és meghajtóprogramja (amire egyébként általában semmi szükség, mert a legtöbb számítógép felismeri plug and play monitorként) mellett két hasznos program található. Az egyik a MagicTune, amely segítséget nyújt a monitor minden paraméterének szakszerű beállításához, így nem a véletlenre van bízva, hogy sikerül-e megtalálnunk az optimális értékeket. A program főleg a Clock és a Phase paraméterek beállításánál hasznos, de jól jön az alapszínek vagy akár a kontraszt beállításához is. A program beépül az Asztal *Tulajdonságok* menüjébe is.

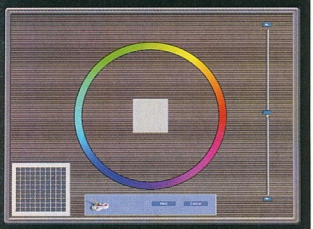

» A Samsung MagicTune programjának egyik beállítóábrája

A másik segédprogram a Natural Color, amely arra szolgál, hogy műszer nélkül is be tudjuk állítani a monitoron a legjobb színhűséget. Ehhez először a képernyő dőlésszögét, a kontrasztot és a fényerőt kell megfelelő szintre hozni, aztán az egyes színcsatornákat kell beállítani. Nemcsak a monitorhoz, hanem a nyomtatóhoz is létre tud hozni színprofilfile-t, ami jól jön az amatőr fényképészeknek és a vékonyabb pénztárcájú grafikusoknak is.

ÍGY MÉRTÜNK MI A tökéletes képgeometriának köszönhetően megspóroltunk egy csomó vizsgálatot, ami máris szimpatikussá tette ezt a monitorfajtát. A teszt első lépéseként bekalibráltuk az egyes monitorokat, amihez a GretagMacbeth spektrofotométerét használtuk, vagyis igyekeztük elérni azt, hogy mindegyik ugyanolyan fényerővel, kontraszttal, színhőmérséklettel üzemeljen, és létrehoztunk egy színprofilfile-t is, ami korrigálja az egyes színek jellegzetességeit, hogy valóban az a szín legyen látható, amit a videokártya „elképzelt". Mindeközben feljegyeztük a kalibrálás során elért fényerő- és kontrasztértékeket, hogy ezzel támpontot adjunk mindazoknak, akik már rendelkeznek a szóban forgó monitorral. Ha már a színek közelében jártunk, megvizsgáltuk az is, hogy a gyárilag beállított színhőmérsékleti értékek mennyire térnek el a valóságtól. A 100 K-nyi különbség még elfogadható, a több száz azonban már nem szerencsés, ekkor láthatóan eltolódik a kép árnyalata a meleg sárga vagy a hideg kék felé.

» Philips 170S: tiszta ezüstben

» Proview PS-776: jó vétel

Megmértük a monitor legnagyobb fényerejét is, ám ennek kihasználására legfeljebb akkor van szükség, ha a környezeti fény is nagyon erős (bár tűző napsütésben teljesen mindegy, mert úgysem látszik a képtartalom), hiszen az általánosan használt, elviselhető fényerő úgy 80 cd/m² körül van. Feljegyeztük a fekete szinthez tartozó fényerőt is, ami arról informál, hogy az a fekete vajon tényleg fekete-e.

Ezután megvizsgáltuk a színeltérést, mégpedig több helyen is, hiszen a nagy felületen nagyobb az esély arra, hogy nem minden ponton tökéletes a megjelenítés. Szerencsére a TFT-gyártás minősége már elérte azt a színvonalat, hogy ez az eltérés a nem számottevő kategóriába sorolható, még az olcsó típusoknál is.

» Proview SH-770: masszív fémlábon áll

Nem mérhető, de ismerhető érték a gyártók által nyújtott pixelgarancia. Egy 17 colos TFT képernyő 1280x1024x3, azaz 3 932 160 tranzisztorból épül fel. Ez ugyan nem sok, ha az egy processzorba zsúfolt tranzisztorok számát nézzük, de itt azonnal szembetűnik, ha ezek közül egy is hibás. A költségek csökkentése okán a gyártók csak akkor tekintik selejtnek a panelt, ha azon több hiba is van – hogy pontosan hány, az gyártónként változó. Mindenesetre van erre egy szabvány, az ISO13406-2, amely kimondja, hogy egymillió képponton-ként 2 pixel, 5 alpixel, 0 dupla pixel, 2 dupla alpixel hibája különkülön még tűréshatáron belül van, vagyis ezek nem jogosítanak cserére. Ez a 17 colos kategóriában azt jelenti, hogy 4 pixel vagy 8 alpixel, netán 1 dupla pixel vagy 4 dupla alpixel hibája esetén már kérhető csere (hogy aztán valóban lesz-e cserélve, az mindig az adott kereskedőtől, illetve a vásárló rámenősségétől függ – sajnos).

CTX S762A Már ismerős a típus. Amikor megjelent, kipróbálhattuk, de ez nem akadályoz meg bennünket abban, hogy ismét, immár alaposabban szemügyre vegyük. A széles talpon előre-hátra döntve lehet megtalálni a nézőnek megfelelő pozícióját, könnyen lehet mozdítani, de magától nem esik hanyatt a képernyő. Gyanítom, a talp műanyag burkolata alatt lehet a szorítóerőn állítani, ha már meglazult.

A főkapcsolón kívül négy nyomógombja van, amivel a grafikus menüt lehet kezelni. Közvetlenül lehet előcsalni a kontrasztot és a fényerő szabályzóját, valamint a hangszórók némítását, de a hangerő állításának lehetőségét már elrejtették a menübe. A VGA csatlakozózsinór, ma már szokatlan módon, be van építve a monitorba, ami egyrészt jó, mert így nem lehet elhagyni a kábelt, viszont ha például hosszabbra szeretnénk cserélni, az már nem egyszerű.

A képminősége a középmezőnyben helyezkedik el, picit fénylik a feketéje, de nem vészes. Színei szépek, élénkek, fényereje kellőképpen nagy, nem győztük visszaszabályozni.

PHILIPS 170B A kerek talpon álló monitort forgatni is lehet, magasságát pedig a rugós talapzat segítségével tudjuk könnyedén beállítani – ez utóbbi egyedülálló szolgáltatás a me-

Beállítási segédlet a Philipstől

A Philipsnek is megvan a maga monitorbeállító programja, az FPAdjust. Ez lépésről lépésre végigmegy az egyes paramétereken, és megfelelő ábrákkal segíti a beállítást. Ez is nagyon hasznos, de ennél még sokkal érdekesebb a Philips Lightframe3 nevű programja. Ez együttműködve a monitorba épített vezérlőchippel, képes kiválasztani azokat az ablakokat, amelyekben például fotó vagy videó látható, és csak ezeken a területeken módosítja úgy a megjelenítés paramétereit, hogy fényes, magas kontrasztú, élénk színű képet kapjunk, miközben a képernyő többi része (például a szöveges ablakok) érintetlenek maradnak. Így nincs szükség arra, hogy folyton állítgassuk a fényerőt, kontrasztot attól függően, hogy mit csinálunk a monitoron. A programon kívül szükség van a már említett chipre, tehát csak azokkal a típusokkal lehet használni, amelyekbe ezt beépítették. A chip meglétét az előlapon lévő LightFrame logó mutatja.

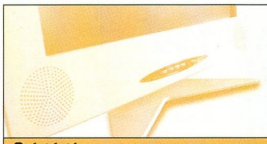

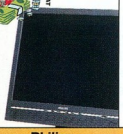
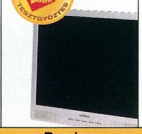
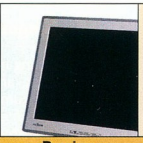

Gyártó, típus	CTX S762A	Philips 170B5CG	Philips 170S5	Proview PS-776	Proview SH-770
Honlap	www.ctxeurope.com	www.consumer .philips.com	www.consumer .philips.com	www.originaltrade.hu	www.originaltrade.hu
Műszaki adatok					
Látható képátló	433 mm	433 mm	433 mm	433 mm	433 mm
Felbontás	1280x1024 képpont	1280x1024 képpont	1280x1024 képpont	1280x1024 képpont	1280x1024 képpont
Pixelméret	0,264x0,264 mm	0,264x0,264 mm	0,264x0,264 mm	0,264x0,264 mm	0,264x0,264 mm
Reakcióidő	16 ms	16 ms	16 ms	16 ms	16 ms
Színmélység	24 bit	24 bit	24 bit	18 bit	18 bit
Fényerő	260 cd/m²	250 cd/m²	250 cd/m²	260 cd/m²	260 cd/m²
Kontrasztarány	450:1	450:1	450:1	450:1	450:1
Legnagyobb sorfrekvencia	80 kHz	82 kHz	82 kHz	80 kHz	80 kHz
Legnagyobb képfrissítési frekvencia	75 Hz	76 Hz	76 Hz	75 Hz	75 Hz
Látószög (vízszintes/függőleges)	140/120 fok	160/140 fok	160/140 fok	140/140 fok	140/140 fok
Sugárzási szabvány	TCO'99	TCO'99	TCO'99	TCO'99	TCO'99
VESA energiatakarékos üzem	●	●	●	●	●
Elforgatható a panel?	○	○	○	○	○
Csatlakozók	VGA	VGA, DVI	VGA	DVI	VGA
Beépített hangszóró	●	●	○	●	●
USB csatlakozó	○	○	○	○	○
Tápegység	belső	belső	belső	külső	külső
Képoptimalizálás egy gombbal	○	●	●	●	●
Falra szerelhető?	●	●	●	●	○
Méret (szélességxmagasságxmélység)	36,9x37,4x20,4 cm	37,6x37,5x22,5 cm	37,6x20,4x39,1 cm	37,8x39x15,8 cm	40,8x42,3x18 cm
Tömeg	5,1 kg	5,4 kg	4,2 kg	6,5 kg	4,2 kg
Dokumentáció	kézikönyv	CD-n	CD-n (magyar)	kézikönyv	magyar kézikönyv
Mérési eredmények					
Fekete fényereje	0,6 cd/m²	0,4 cd/m²	0,7 cd/m²	0,5 cd/m²	1,9 cd/m²
Legnagyobb fényerő	292 cd/m²	218,7 cd/m²	262 cd/m²	300,4 cd/m²	174 cd/m²
Gyári 6500K valódi színhőmérséklete	6200 K	6900 K	6400 K	6300 K	6500 K
Javasolt fényerő és kontraszt	38/100	62/64	43/100	12/100	67/83
Színeltérés (dE) átlaga	0,68	0,53	0,71	0,42	3,85
Legnagyobb eltérés	1,99	1,57	1,61	1,33	24,39
Legnagyobb teljesítményfelvétel	22 W	18 W	20 W	27 W	24 W
Standby teljesítményfelvétel	2,2 W	0,0 W	0,0 W	2,4 W	1,9 W
Kereskedelmi adatok					
Forgalmazó	Expert Computer Kft. ☎ 450-2430	Macroda ☎ 214-2393/110 m	Macroda ☎ 214-2393/110 m	Originaltrade ☎ 320-0386	Originaltrade ☎ 320-0386
Webhelye	www.expert.hu	www.macroda.hu	www.macroda.hu	www.originaltrade.hu	www.originaltrade.hu
Ár (bruttó ajánlott)	79 000 Ft	119 875 Ft	83 125 Ft	72 180 Ft	73 370 Ft
Garancia	3 év	3 év	3 év	3 év	3 év

zőnyben. Az elegáns külsejű monitor sötétszürke kávájában egy hangszóropár is helyet kapott, persze nem kell tőlük hifi minőséget várni, de alapfokú „zajkeltéshez" elegendők.

Kellemes meglepetés, hogy az analóg mellett DVI bemenetet is találunk rajta. A hat kezelőgombból egy az automatikus beállításra szolgál, a menü összetett, de jól használható, a gombokkal pedig közvetlenül el tudjuk érni a hangerő-szabályozást, valamint a fényerő állítását. A monitorhoz mellékelt CD-n a dokumentáció mellett egy beállítóprogram is található, melynek segítségével műszer nélkül, szemmel is jól be tudjuk állítani a monitor megfelelő paramétereit. Nagyon szép, kontrasztos képe van, a fekete, bár világít, valóban feketének hat. A színek élénkek, de nem túlzottak, bátran állíthatom, hogy a legszebb a mezőnyben.

PHILIPS 170S Külsőleg kicsit szerényebb kivitelezésű, például nem forog a talapzata, kávájának fényezése egyszerűbb, és a nyomógombok ezüst színűre vannak fújva. A menüje viszont hasonló, sőt a fényerőt közvetlenül, egy gombnyomással lehet állítani. Egy külön gomb indítja az automatikus beállítást, ami nem mindig szerencsés, éppen ezért a folyamat végén rákérdez, hogy elmentse-e az új paramétereket, vagy megtartsa a régit.

Mindkét Philipsen található egy apró figyelmesség: a képernyő felső élén található vájat, amelybe például fényképet lehet illeszteni, otthonosabbá téve ezzel a munkahelyet.

» **Samsung SyncMaster 510N: kisméretű, de jó képű**

PROVIEW PS-776 Egyszerű fémtalpon áll, amit egy nagy csavar rögzít a monitor aljához. Az egyszerűségnek persze ára van: a képernyő magasságát nem lehet állítani, csak a dőlésszögét. Bemenetként mindössze egy DVI aljzat található a hátulján, de érdekes módon ha DVI kábellel csatlakoztatjuk a videokártyához, nincsen kép. A mellékelt kábel egyben egy analóg–DVI átalakító is. Más kábelt egyébként sem nagyon lehet használni hozzá, mert a csatlakozóaljzat félig a tartóállvány mögött van, ezért a saját kábele végén a dugó derékszögű kialakítású. A beállítómenüje és a kezelőszervei, így beállítási lehetőségei is megegyeznek a másik Proview-éval, a képe viszont sokkal szebb, a fekete alig világít, a színeltérés értéke pedig, ha hajszállal is, de a legjobb a mezőnyben.

	Samsung SyncMaster 510N	Samsung SyncMaster 710v
	www.samsung.com	www.samsung.com
	380 mm	433 mm
	1027x768 képpont	1280x1024 képpont
	0,264x0,264 mm	0,264x0,264 mm
	16 ms	25 ms
	24 bit	24 bit
	250 cd/m²	290 cd/m²
	450:1	500:1
	61 kHz	81 kHz
	75 Hz	75 Hz
	120/140 fok	150/120 fok
	TCO'99	TCO'99
	●	●
	○	○
	VGA	VGA
	○	○
	○	○
	belső	belső
	●	●
	●	●
	33,8x34x17,5 cm	38x38,8x17,6 cm
	3,1 kg	4,55 kg
	CD-n (magyar)	CD-n (magyar)
	0,6 cd/m²	0,7 cd/m²
	225 cd/m²	223,1 cd/m²
	6600 K	6400 K
	63/85	46/100
	0,85	0,73
	2,54	1,94
	15 W	18 W
	0,0 W	0,0 W
	Samsung Electronics ☎ 453-1180	Samsung Electronics ☎ 453-1180
	www.samsung.hu	www.samsung.hu
	82 900 Ft	99 900 Ft
	3 év	3 év

PROVIEW SH-770 A PS-766-os „munkatársán" azonnal szembetűnik a képernyő alsó élére biggyesztett hangszóró-pár, ami ugyan komoly zenehallgatásra kevéssé alkalmas, arra azonban kiváló, hogy az operációs rendszer minden pittyegését közvetítse. A szabályzógombok, ha nem választunk ki más funkciót, alapértelmezésben a hangerőt vezérlik.

» Samsung SyncMaster 710V: kívülről egyszerű, belül sokat tudó

A monitor fémből készült talpát üzembe helyezéskor trükkös módon kell kihajtogatni és a helyére kattintani. Egyszerű megoldás, de masszívan tartja a képernyőt.

Az OSD menü némi gyakorlás után könnyen használható, a négy nyomógombból egynek pedig kitüntetett feladata van, mégpedig az automatikus beállítás. Ez a bejövő kép- és sorfrekvenciához igazítja az áramköröket, hogy a kép teljesen kitöltse az LCD panelt, de ne lógjon túl rajta. A képe inkább irodai munkához jó. Elég nagy a színeltérés (dE) értéke és a fekete fényereje is.

SAMSUNG SYNCMASTER 510N A többiekhez képest egészen aprónak tűnik, mivel ő az egyetlen 15 colos képátlójú a csapatban. A 17 colhoz szokott szemnek valóban kicsi, pedig egyébként nagyon jól használható, főleg azoknak, akik esetleg nehezen olvassák a 17 colos képernyők éles, de apró betűit. Játékra is jó, mivel könnyebben át lehet látni az egész képernyőt, valamint a kisebb felbontásnak köszönhetően a számítógép is zökkenőmentesebben tudja előállítani a 3D-s képet. A menüje megegyezik nagyobb testvérével (lásd lentebb), de a kezelőgombok elhelyezése némileg szerencsésebb, a főkapcsoló mindenesetre már nem középen van, hanem a legszélén.

Kisebb méretének is köszönhető meggyőző fényereje. A megjelenített kép éles, jó a kontrasztja, a színek pedig szinte leugranak a felületről. Aki nem tart igényt a nagy képméretre (ne felejtsük el, hogy ez majdnem akkora, mint egy 17 colos CRT képernyő), annak csak ajánlani tudom.

SAMSUNG SYNCMASTER 710V Ennek a monitornak az üzembe helyezése nem egyszerű művelet. Persze itt nem a talp összeszerelésére és a monitor felállítására gondolok, mert az pofonegyszerű. A monitor menüje viszont annyiféle beállítási lehetőséget tartalmaz, hogy egy darabig el lehet vele szórakozni, míg megleljük a nekünk tetsző és helyes értékeket. A szokásos fényerő, kontraszt, színhőmérséklet, esetleg fázis beállítása mellett gammát is lehet állítani, valamint meg lehet szüntetni az esetleges függőleges és vízszintes csíkozódást – már ha az automatikus beállításnak nem sikerült eltüntetni. Segítség nélkül nem is érdemes belevágni ebbe a műveletbe, mindenképpen érdemes valamilyen mintaábrát használni, ha mást nem, legalább valamilyen dokumentumot, lehetőleg apró betűkkel. A fényerő-beállítás közvetlenül is elérhető egy nyomógombbal, egy másikkal pedig négyféle előre beállított fényerőszint között lehet választani az éppen végzett tevékenységnek megfelelően. Ezt a Samsung-terminológia a hangzatos Magic-Bright névvel illeti, pedig mágia nem sok van benne. A nyomógombok egyébként el vannak rejtve a monitor alsó peremére, ami nem baj. Az már inkább gond, hogy a főkapcsoló pont középen van, így állítgatás közben gyakran sikerült kikapcsolni a monitort.

A képe kellemes, kifejezetten kontrasztos, világos, de nem vakító, a színek természetesek, talán nem újdonság, ha azt mondom, hogy ez is egy jó monitor.

A BEFUTÓ Szoros a mezőny, de van kiugró teljesítményű versenyző, mégpedig a Philips 170B5CG. A tűéles képét többek között DVI bemenetének is köszönheti, a feketéje pedig igen meggyőző. Rádaásul sötét színével jól is mutat akár az irodában, akár az otthoni íróasztalon. Ha nem csúszna túl a korlátként megszabott 100 ezer forintos értékhatáron, akkor biztos győztes lenne, sajnos azonban a szolgáltatásoknak ára van, vásárlási ajánlatot viszont mindenképpen megérdemel. A teszt győztese így a Proview PS-776, szép képének és jó mérési eredményeinek, valamint ehhez képest kellemes árának köszönhetően. PCM

CTX S762A

- ⊕ Átlagos minőség.
- ⊖ Beépített csatlakozókábel.

Philips 170B

- ⊕ Forgatható, emelhető talapzat; DVI bemenet; kiváló képminőség.
- ⊖ Magas ár.

Philips 170S

- ⊕ Fényképtartó a monitorperemen; az automatikus beállítás eredménye visszavonható.
- ⊖ Szerény külső.

Proview PS-776

- ⊕ Egyszerű, masszív talp; jó képminőség.
- ⊖ Beépített csatlakozókábel. A DVI bemenet nem teljesen kompatibilis.

Proview SH-770

- ⊕ Egyszerű, masszív talp.
- ⊖ Beépített csatlakozókábel. Problémás a képminősége.

Samsung SyncMaster 510N

- ⊕ Nagy fényerő; egyenletes képminőség; segédprogramok a beállításhoz.
- ⊖ Beépített csatlakozókábel. Csak 15 colos.

Samsung SyncMaster 710V

- ⊕ Segédprogramok a beállításhoz; jó képminőség.
- ⊖ Beépített csatlakozókábel. Bonyolult a beállítása; rossz helyen van a főkapcsoló.

A fém szépsége

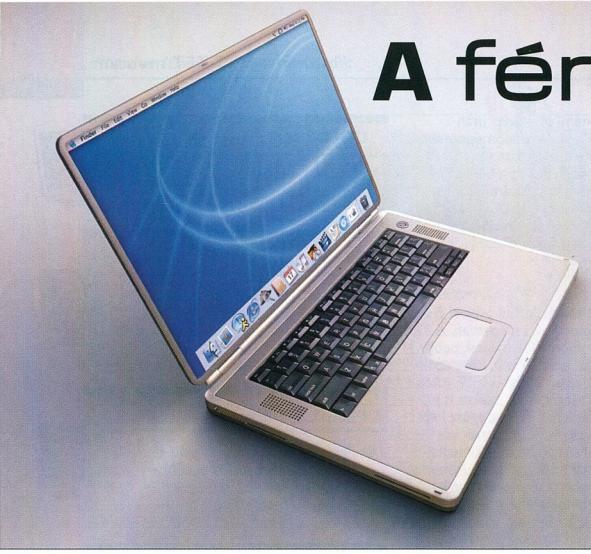

A nem hétköznapi eszközök és megoldások bemutatása eddig sem volt idegen a PC Magazintól. Most is egy nagy jövő előtt álló platformot mutatunk be, illetve az azt futtató hardvert. Bár nem lesz belőle tömegtermék, megérdemli a figyelmünket.

Nagy Lajos

Az Apple gépek nagyon sokáig egyfajta másságot jelképeztek, áruk jócskán meghaladta a PC-ket. Az operációs rendszerük húsz éven át kerülte a valódi multitasking-nak még a látszatát is, viszont irodai munkára, DTP-re – legalábbis a klasszikus Mac OS-t használók szerint – azóta se sikerült megbízhatóbb, egyszerűbben kezelhető platformot létrehozni.

Az ezredforduló és Steve Jobs visszatérése az Apple-höz viszont új korszakot nyitott az operációs rendszer történetében. Az Apple rájött, hogy óriási szabad szellemi értéket halmoztak fel a szabad szoftverek fejlesztői, amit eddig egy nagy cég sem aknázott ki. Egy olyan megoldást álmodtak meg, amely ötvözi a legkorszerűbb megjelenést, az egyszerű használatot és a megfelelő programellátottságot biztosító környezetet egy nyílt forráskódra épülő, biztonságos és megbízható, Unix-alapú operációs rendszerrel.

Ezt úgy sikerült megvalósítani, hogy a fejlesztést egy nyílt és egy zárt csomagra bontották, az előbbi a Darwin nevű BSD-klón, amely nyílt forráskódú operációs rendszer, míg az utóbbi az Apple zárt technológiáján alapuló grafikus felület és az ehhez kapcsolódó, licenckötelés alkotórészek.

A Darwin biztosítja a Mac OS X legalsó rétegét, beleértve a kernelt, a memória-, a taszk-, a hálózat-, a file-rendszer-, a jogosultság- és az erőforrás-kezelést. Ezt ráadásul úgy teszi, hogy erről a klasszikus Mac OS-hez szokott felhasználónak nem is kell tudnia, hiszen nem lát fekete képernyőn megjelenő értheteten üzeneteket a boot folyamán, nem kell a Linuxok grafikus rendszereit bűvölnie, nem kell tudnia semmit a file-rendszerek vagy partíciók becsatolásáról stb. A rendszer egyszerűen csak működik! Talán úgy is fogalmazhatnánk: a Mac OS X a legjobb kereskedelmi Linux/BSD-klón, persze azzal a megkötéssel, hogy Apple gép kell a futtatásához.

TALÁLKOZÁS A cikk megírásának apropóját egy PowerBook G4 noteszgép adta, amely a jelenleg kapható leggyorsabb, legtöbb extrával szerelt típus. Nem kapható minden sarki boltban, és nem is olcsó – ára vetekszik a Sony felső kategóriás gépeivel.

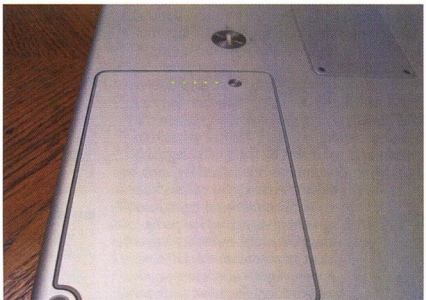

» Az akku töltöttségéről bármikor, egy gombnyomással meggyőződhetünk

De ez a felső kategória! Az Apple idén bevezetett árképzésének köszönhetően viszont megjelentek az új iBook típusok is a kínálatban, így már versenyképesek a PC noteszekkel: 300 ezer forint alatti áron kerülnek piacra.

De vissza a csúcsra!

A találkozás az ember és a gép között egy fekete doboz felnyitásával kezdődik, amelynek oldalát a benne rejtőzködő gép két artisztikus fotója díszíti. A külsőségekből is sejthető: nem akármilyen tárgy rejtőzik a dobozban, az Apple dizájnért felelős szakemberei rendkívül alapos munkát végeztek, erre majd több helyen is utalunk az alábbiakban.

A viszonylag testes dobozban egy felettébb karcsú és a PC-s szemnek szokatlan oldalarányú, ezüstösen csillogó képződmény a PowerBook. Első élmény a dobozból való kivétel után – köszönhetően az alacsony külső hőmérsékletnek, amely a szállítás során „beszivárgott" a doboz

Alkalmazkodás

A Mac OS X-hez adott alkalmazások egy-egy külön cikket érdemelnének, ezért ezekre csak felületesen térünk ki.

Az internet napi használatához elengedhetetlen webböngésző (Safari) és levelezőprogram (Apple Mail) is belekerült a géphez adott csomagba, ugyanúgy mint a videokonferencia vagy szöveges chat megvalósítására alkalmas iChat AV.

A manapság divatos multimédiás eszközök használatához mellékelik a megfelelő interpretációkra alkalmas programokat: az iTunes a zenelejátszó, a GarageBand az otthoni zeneszerkesztő, az iPhoto a digitális kamerákkal készült fotók kezelője, az iMovie a házi videók szerkesztője, az eredményből pedig az iDVD-vel lehet DVD-t készíteni.

Az általánosan használt hálózati protokollokat mind integrálták a Mac OS X-be, így két kattintással elérhető a windowsos hálózat, egy távoli FTP szerver vagy az Apple szerverek. A hálózaton megosztott dokumentumok, nyomtatók, szkennerek és faxok kezelése is rendkívül egyszerű. A fejlesztők használhatják a teljes BSD alrendszert és az Apple Xcode fejlesztőeszközét, amely C/C++, ObjectiveC, Java nyelvet támogat. A Mac OS X-nek vannak beépített szerverszolgáltatásai is, opcionálisan bekapcsolható, hogy web-, FTP, file- vagy éppen mailszerver is fusson a gépen.

Extrák

A Mac OS X-ben található „extrákat" felsorolni is hosszú lenne. Itt most csupán néhány érdekességet emelünk ki.

- *Expose* **(www.apple.com/macosx/features/expose/)**: ha a desktopon már rengeteg ablak van, nehézkes közöttük váltogatni. Ilyenkor segít az Expose. Az [F9], [F10] és az [F11] gomb megnyomásával három dolgot tehetünk: Az összes ablakot lekicsinyíti a rendszer akkorára, hogy elférjenek egymás mellett, és így választhassunk közülük. Az összes ablakot sötétebben jeleníti meg és a [Tab] gombbal mindig a következőt tehetjük előtérbe, világosabban. Eltünteti az összes ablakot a desktopról.

  Persze ha az egyik ablakban egy videót játszunk le, az tovább folytatódik kicsinyített vagy sötétített módban is, illetve az előbb említett funkciók hozzárendelhetők akár a desktop sarkába húzott pointer pozíciójához is.
- *PDF dokumentumok létrehozása:* ennek is a legegyszerűbb módját találták meg az Apple fejlesztői. Bármilyen szövegszerkesztő programban (például Microsoft Wordben) létrehozzuk a kívánt dokumentumot, képekkel, szöveggel beszerkesztve, majd a nyomtatást kiválasztva a *Save As PDF* gombra kell kattintanunk, és máris elkészül a szabványos PDF dokumentum.
- *Képernyőmentés és nagyítás*: a [Shift Alma 3] gombkombinációval a teljes képernyő tartalmát menthetjük le egy PDF file-ba, míg a [Shift Alma 4]-gyel kivágható a mentésre szánt képernyőrész. Az [Alt Alma 8] kombináció aktiválja a képnagyító funkciót, aminek erősségét az [Alt Alma +] és [Alt Alma -] kombinációval lehet szabályozni.

belsejébe is –, hogy a gép jéghideg, fémes tapintású, és mégis nagyon könnyű! Ez a PowerBook ugyanis a titánborítás helyett alumíniumborítást kapott, aminek a szépségén és tartósságán túl néhány perccel az üzembe helyezés után megállapítottuk egy komoly hátrányosságát is: a beépített WLAN (AirPort) kártya ugyanazon körülmények között jóval kisebb térerőt jelez, mint a fémborítás nélküli iBook.

A TECHNIKA SZÉPSÉGE A PowerBook külső megjelenése arisztokratikus és futurisztikus egyben. Minden él lekerekítve, az alumínium- és műanyag rétegek illesztése kifogástalan. A billentyűzet – amely sötétben halványan világít, ha a gazdája úgy kívánja – és az egeret pótló touchpad műanyagból van, de színben és fénytörésben tökéletesen illeszkedik a körülötte terpeszkedő alumíniumrészekhez.

A billentyűzeten nincsenek „multimédia" gombok, két szokatlan gomb viszont mindenkinek fel fog tűnni, az egyik a [Eject], amely CD/DVD kidobására szolgál, a másik pedig a [Power] a gép be- és kikapcsolására. Mindkettőt elláttták a technikában megszokott szabványos jelöléssel.

A billentyűzet melletti két oldalon, mintegy 3-3 cm szélességben rejtették el a hangszórókat, a belső mikrofont, valamint a külső fény mennyiségét érzékelő diódát. Ez utóbbi szenzor ad lehetőséget az automatikus fényerőállításra mind a monitor, mind a billentyűzet tekintetében.

A gép a három kapható méret közül a középső kiadás, 15 colos képátlójú, 16:10 képarányú TFT kijelzőt kapott. A kijelző keretébe építették be a vezeték nélküli hálózati (WLAN) eszköz antennáját.

A géphez adott tápegység is említést érdemel. A gépbe dugható csatlakozója külön színnel jelzi, hogy töltés alatt vagy feltöltött állapotban van-e az akkumulátor. A konnektorba kerülő részére rákerült két fül, amelyre a fölösleges kábel tekerhető fel. Szállításkor az erre feltekert kábel egy apró rögzítőcsipesszel feledteti a megszokott csomózást, gumizást. A PowerBook és iBook akkumulátorok a gép bekapcsolása nélkül is képesek közölni töltöttségi szintjüket, a rajtuk található gomb megnyomása után egy LED-sor mutatja az értéket.

A PowerBook és az iBook között a leglátványosabbb különbség a külső portok száma. A PowerBookon található PCMCIA bővítőport, DVI- és S-Video-kimenet külső megjelenítőkhöz – ezek az iBookokról hiányoznak. Viszont a FireWire, USB, modem, hangkimenet és -bemenet, valamint Ethernet csatlakozás minden típuson van. Ugyanígy általános tartozék a belülre került AirPort, amely a vezeték nélküli hálózatokhoz biztosít egyszerű csatlakozást. A PowerBook belső Bluetooth kártyát kapott, ezt a többi modellen olcsó külső, USB-s adapterrel lehet megoldani.

Az optikai meghajtó kialakítása is elegáns: nincs tálca a lemezekhez, a slot-loading résbe kell a gép elején behelyezni a korongot. Az olcsóbb gépekbe CD-író/DVD-olvasó kombó, míg a drágábbakba DVD-írásra is alkalmas SuperDrive kerül.

A KIS OKOS A gép bekapcsolása után – bár a forgalmazó már telepített állapotban szállította házhoz a gépet – újra nekifogtunk a rendszer felrakásához. A dobozban található két DVD-n egészen elképesztő programválasztékra leltünk, az operációs rendszeren túl DVD-szerkesztő, videovágó, zeneszerkesztő, grafikai program és fotókezelő, irodai szoftverek és fejlesztőeszközök is benne vannak a gép árában.

A Mac OS X Panther telepítése 20 percet vett igénybe, az internetes frissítés is ugyanennyit rabolt el az időnkből, amibe háromszori újraindítás is belefért. A fentebb említett extra programok telepítésével és beállítgatásával körülbelül másfél órára nőtt a teljes telepítésre fordított idő.

Viszont ennyi idő alatt egy naprakész operációs rendszert kapott a PowerBook, amelyben minden hardvereszköz működött a hálózattól kezdve a DVD-írón át a külső nyomtatókig és szkennerekig. És mindehhez csupán általános titkárnői felkészültséget igénylő számítástechnikai ismeret kellett!

Az operációs rendszer megjelenésére – amelynek tervezésekor egyesek szerint a Feng Shui elméletét is figyelembe vették – az egyértelműség és az elegancia jellemző leginkább. Az elegancia nagyon feltűnő, főleg a Linux vagy a Windows felülete után. Az ablakok felső része lekerekített, az aktív ablakok nagyobb árnyékot vetnek, mint az inaktívak, a betűtípusok rendkívül szépen jelennek meg a programokon belül, oda nem illő pixelek sehol nem látszanak. Az ikonok szépek, 32 bites alfás árnyéko-

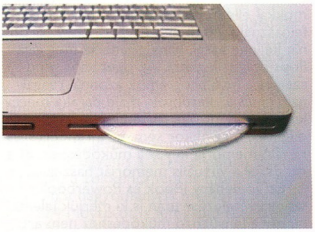

Előnyök és hátrányok

Előnyök

- Elfelejthetjük a vírusokat és vírusölőket.
- Nincsenek naponta felmerülő biztonsági rések.
- Nem kell állandóan újratelepíteni a rendszert.
- Gyors és megbízható operációs rendszer.
- Elegáns külső és belső.
- Kiváló a szoftverellátottság.
- Kiváló a hálózati és a helyi adatbiztonság.
- Az iBookoknak jó az ár/teljesítmény aránya.
- Teljes BSD alrendszer, Unix/POSIX-kompatibilitás.
- Nagyon jó, ingyenes fejlesztői eszközök, jó támogatottság.
- A géphez adott szoftvercsomag minden alapvető alkalmazást tartalmaz.
- Minden alkalmazás tud PDF-be nyomtatni.

Hátrányok

- Az Apple Terminal lassú az XTermhez képest.
- A MacOS X Panthernek nincs magyar változata.
- Nincs hozzá magyar nyelvű Microsoft Office.
- A PowerBook gépek drágák.
- A PowerBook G4 akkumulátora csak 2,5 óráig bírja.
- Könnyen rá lehet szokni :).

lást és átlátszóságot biztosít számukra az Aqua nevű grafikus rendszer és a Quartz alrendszer, amely maximálisan kihasználja a korszerű grafikus kártyák OpenGL-támogatását.

A rendszer minden porcikájára az átgondoltság jellemző, egy kezdő Mac OS X-használó számára jó tanács, hogy ha valamire nem talál megoldást, csukja be a szemét, gondoljon arra, hogy a keresett gombnak hol kéne lennie logikusan, és csodák csodája, ott is lesz! Ez főleg más operációs rendszerekről váltó felhasználókra érvényes. Aki még sosem használt számítógépet, annak a logikus felépítés természetes lesz.

SZÉPSÉGBE ZÁRT SZÖRNYETEG Eddig a gép paramétereiről még csak említést sem tettünk, mert szerencsére – más platformokkal ellentétben – erre nem is gondol a felhasználó. Nem érzi ugyanis, hogy törődnie kellene azzal, hány gigahertz meg gigaflops dolgozik alatta. Az operációs rendszer és a futó programok azonnal reagálnak, nincs a „kattintok, majd darál a merevlemez, és nemsoká történik is valami" effektus, még akkor sem, ha a rendelkezésre álló memória kevés a működéshez, és a rendszer a virtuális memóriát használja.

Ezt jó néhány iBook és Powerbook szemrevételezése után is ki merjük jelenteni, bár a lenyűgöző működéshez nem árt egy 600 MHz-es processzor és 512 Mbyte memória. A gyorsabb processzor csak a számításigényes feladatok miatt kellhet, az operációs rendszernek elég egy jó grafikus kártya ahhoz, hogy a processzor esetleges gyengeségét kompenzálja a megjelenítéskor.

Cikkünk tárgya, a PowerBook persze nem szerénykedik, hiszen 1,5 GHz-es G4 processzort kapott, amit 167 MHz-es belső rendszerbusz, 2 Gbyte-ig bővíthető DDR memória és 128 Mbyte-os Ati Mobility Radeon 9700 grafikus kártya segít. A külvilág felől érkező ingerek fogadásáról a beépített WLAN kártya 802.11g szabványú eszköz (54 Mbit/s), a GigaBit Ethernet csatoló, az 56Kv.92-es modem, az USB 2.0, a FireWire 800 és a mobil telefonok, PDA-k egyszerű csatlakoztatását lehetővé tevő Bluetooth csatoló gondoskodik.

A videokimenetek közül az S-Video és a DVI is mint másodlagos megjelenítő dolgozik, tehát különböző képet tudunk kitenni például a tévére vagy a projektorra és a PowerBook belső megjelenítésére egy időben. Erre jó példa egy DVD lejátszása: a DVD film az S-Video-kimeneten keresztül a tévékészülékre kerül, de közben a gépen lehet dolgozni, és prezentációval kapcsolatos műveleteket lehet végezni a belső monitoron.

Általános használat esetén a gép néma csendben teszi a dolgát, a merevlemeznek a hangja sem hallatszik, a belső hűtőventilátor is csak akkor kapcsol be, ha nagy számításigényű programot futtatunk. Levelezéssel, szövegszerkesztéssel, weboldalak nézegetésével, zenehallgatással vagy DVD film nézésével nem sikerült annyira megterhelnünk, hogy ventilátor zaja verje fel a szoba csendjét. Viszont DVD-szerkesztés vagy nagyobb projekt fordítása előhozza belőle a zúgást néhány perc után.

BIZTONSÁGBAN A felhasználók legnagyobb félelme, hogy a gépen tárolt bizalmas adataikhoz illetéktelenek is hozzájuthatnak. Ez történhet – vezetékes és vezeték nélküli – hálózaton keresztüli behatolással vagy akár férgek/vírusok tevékenysége következtében is. Ez utóbbi a Mac OS X felhasználóit jelenleg nem érinti, eddig egyetlen vírust sem találtak ezen a platformon! A hálózaton keresztüli behatolás is komoly feladat elé állítja a betörőt, hiszen a BSD alrendszer és a beépített tűzfal alapbeállításban is sokkal nagyobb biztonságot nyújt, mint például a Linux rendszerek.

A gépen tárolt adatok helyi védelmére is nyújt a Mac OS X egy elegáns megoldást. Ez a File Vault, amely lényegében az adott felhasználó által használt file-ok valós idejű, háttérben történő titkosítása. Így az ellopott gépről csak akkor lehet leszedni az adatokat, ha a tolvaj ismeri a felhasználó jelszavát, különben nagyon hosszú ideig tartana a titkosított adatok visszafejtése.

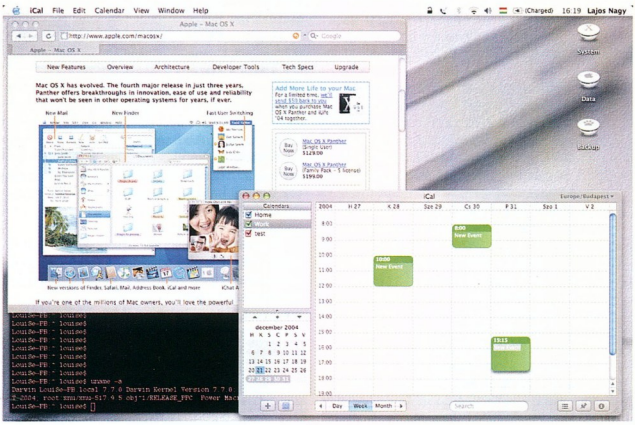

» Pillantás a desktopra

AJÁNLÓ Végül fel kell tennünk a kérdést: kinek érdemes Apple gépre és Mac OS X-re váltania? A magyarországi tapasztalat az, hogy elsősorban nem a Windows-felhasználók váltanak, hanem azok, akik eddig Linux vagy BSD platformon dolgoztak, fejlesztettek, és ráuntak a „rendszerbütykölésre" és arra, hogy a legapróbb feladatokra – mint például egy webkamera, nyomtató vagy szkenner telepítésére – is órákat, esetenként kernelfordítást is igénylő munkát kellett szánni.

És akkor arról még nem is beszéltünk, hogy professzionális programok – videovágáshoz, DVD-szerkesztéshez, tördeléshez stb. – eleddig csak elvétve jelentek meg Linuxra, így ezeket a munkákat vagy el kell feljetnünk, vagy Windowst kell használnunk.

Utoljára talán érdemes megjegyezni – ahogy az Apple hirdetéseiben is szerepel –, vannak PC-ről Apple-re váltók, szerencsére egyre többen, viszont önszántából Apple-ről PC-re váltó emberről eddig nem sokan hallottak... PCM

Új utakon járva

A karácsonyi gépvásárlási láz elmúltával érdemes lehet feladni a várakozó álláspontot azoknak, akik lemaradtak a rohamról, vagy csak most jutottak dűlőre, hogy milyen irányban bővítsék tovább számítógépüket.

Tinman (tinman@ipma.hu)

Akik Intel 865-875 chippel szerelt alaplapokkal, vagy AMD Athlon – netán Opteron – rendszerekkel rendelkeznek, azoknak semmiképpen sem ajánlott belátható időn belül lecserélni a szokásos ördögi kör jeles képviselőit (alaplap, processzor, memória, videokártya). Ugyanis teljesen felesleges súlyos tíz-, esetleg százezreket áldozni viszonylag szerény teljesítménynövekedés érdekében.

Akiknek viszont elegük van már az állandó swappelésből, az állókép jellegű játékprogramokból, és elég tőkeerősnek érzik magukat az új gép vásárlásának nemes feladatához, azoknak – valamint a korral állandóan lépést tartó kedves olvasóinknak – olyan konfigurációs alappilléreket ajánlunk, melyek még a legextrább igényeknek is eleget tesznek.

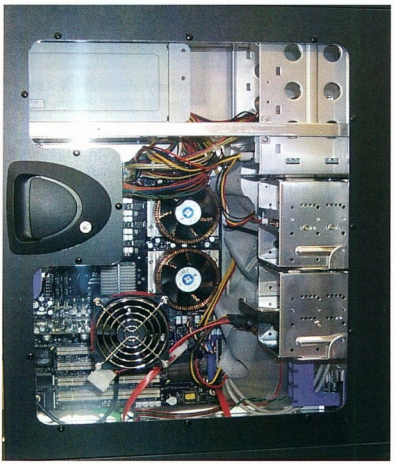

» Tényleg komoly hűtésre van szükség...

INTEL 91X CHIPKÉSZLETEK Mielőtt belevetnénk magunkat a horribilis összegek és a szédítő paraméterek világába, úgy érzem, meg kell válaszolnunk a számos olvasói levélben megfogalmazódó kérdést: „Mennyiben különbözik a Socket 478-as foglalatra épülő rendszer az úttörőnek is kikiáltott P5-ös rendszerektől?"

Idestova lassan háromnegyed év telt el azóta, hogy elkezdtek szállingózni az első hírek az Intel új lapkakészleteiről, az újdonságokról és az AGP adatsín sokakat meglepő mellőzéséről. Nem véletlenül javasoltunk eddig várakozó álláspontot. Azonban úgy érezzük, hogy a piacon bekövetkezett változásoknak hála, akik feltétlenül váltani szeretnének, azok számára már nagyobb biztonsággal tudunk kiforrott eszközöket ajánlani. Így a téma alapos körbejárása után egy „gazdaságos" és egy kifejezetten játékra szánt konfiguráció elemeivel fogunk alaposan megismerkedni.

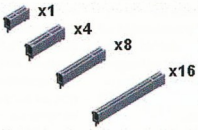

» A PCI-E tetszés szerint integrálható a különféle alaplapokra, ez sokkal nagyobb szabadságot ad a gyártóknak

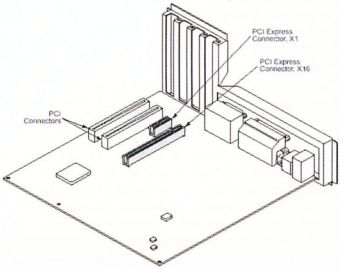

» Ugye, hogy a méret számít? :-)

A megjelenési dátumok hosszas tologatása és a technológiai akadályok leküzdése után immár 6 lapkakészletet kínálnak a gyártók – 925XE, 925X, 915G, 915P, 915GV, 910 GL. Ezek közül a 915G, illetve 915GV jelzésű chipekkel szerelt alaplapokat általában igyekezzünk elkerülni. A 915G jó választás lehet irodai és otthoni célokra, mert az alapesetben beépítésre kerülő alaplapi VGA vezérlőt tetszésünk szerint letiltathatjuk. A GV esetében azonban kénytelenek leszünk kompromisszumokkal beérni, ugyanis a 3D-s alkalmazások legtöbbje a zökkenőmentes működés érdekében a hagyományos memóriából fog akár 224 Mbyte-ot is lefoglalni (Dynamic Video Memory Technology), és nincs le-

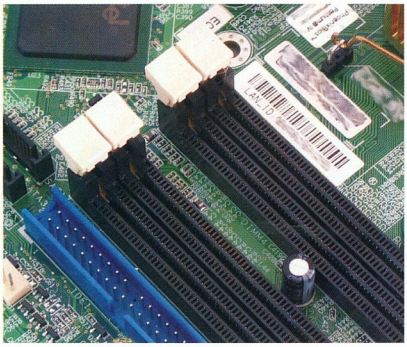

» A DDR-2 legalább annyira dinamikusan kezdett, mint anno a DDR-1

hetőség egyéb PCI Express grafikus vezérlő használatára. Fontos még megjegyeznünk, hogy az integrált IGMA 900 ugyan OpenGL 1.4- és DirectX 9-kompatibilis, de ez a gyakorlatban annyit jelent, hogy segítségével elindulnak a komolyabb 3D-s játékprogramok, de ezek működési

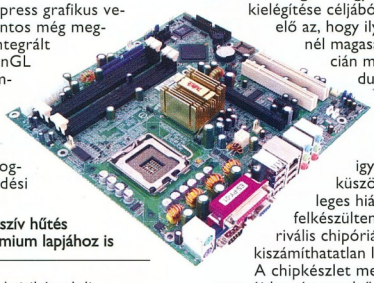

» Legalább ekkora passzív hűtés dukálna az Asus Premium lapjához is

sebessége esetenként kritikán aluli. A 910GL szintén „vissza a múltba" jellegű, hiszen az ilyen lapkával felszerelt alaplapokban nincs lehetőség a 800 MHz-es FSB-jű processzorok üzemeltetésére.

LGA775-ös foglalattal olyan alaplapokat is készítenek, melyek például 865PE, 865GV, 848P, vagy a szemtelenül olcsó SiS661FX/964-es lapkákkal vannak ellátva. Ezek beszerzésétől óva intem az értékállóságot szem előtt tartó vásárlókat, ugyanis mindegyik esetben kompromisszumokkal és a múltat idéző – legfeljebb – 400 MHz-es memóriatámogatás szellemével találjuk szembe magunkat. Gyakorlatilag mindegyik 91x-es chipre jellemző a

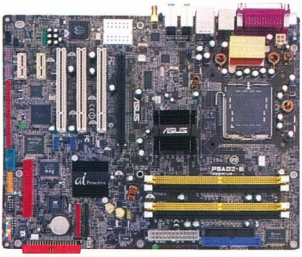

» Álmaink netovábbja...

HT-támogatás, a PCI Express csatolófelület, a kétcsatornás (legfeljebb 533 MHz-es modulok) memóriatámogatás, a 7.1-es alaplapi hangvezérlő jelenléte, valamint a mára már alapkövetelménynek minősülő SATA csatlakozók.

Itt megragadom az alkalmat arra, hogy válaszoljak egyik kedves olvasónknak, aki azt a kérdést tette fel, hogy mi értelme van igazából a 600 MHz-es, vagy afölötti DDR memóriáknak? Kis ideje már jellemző az a tendencia, hogy jóval előbb érkeznek a megemelt frekvencián „ketyegő" memóriák, mint ahogy bármilyen lapkakészlet vagy alaplap képes lenne teljesen kiaknázni a bennük rejlő lehetőségeket. Emiatt, és a tuningolni vágyók igényeinek kielégítése céljából fordulhat elő az, hogy ilyen, vagy ennél magasabb frekvencián működő modulokkal találkozhatunk. Persze a gyártók ezenkívül igyekeznek kiküszöbölni az esetleges hiányokat, és felkészülten várják a két rivális chipóriás esetenként kiszámíthatatlan lépéseit.

A chipkészlet megosztása nem újdonság, az első elosztásban (északi híd) találhatjuk a szokásos Memory Controller Hubot, melynek érdekessége a DDR-2-es memóriák támogatása és az AGP adatsín teljes mellőzése. Helyére az egyelőre még kiaknázatlan PCI Express csatolófelület került, mely elméletileg 8,4 Gbyte/s-os adatátviteli sebességre képes. A másik blokkban találjuk a „deluxe" eszközök kezelésének képességét biztosító technológiát, nevezetesen a RAID, a vezeték nélküli, vagy a Dual GLAN támogatást (utóbbi különösen hasznos lehet szélessávú netelérés megosztására). Az Asus mérnökeinek hála, már egy ideje elérhetők azok az alaplapok, melyek, fittyet hányva az Intel korlátozó intézkedéseire, egy 800 MHz-es FSP-jű processzor mellett vígan támogatják a 600 MHz-es modulokat is. Az alapesetben is elérhető Intel PAT alkalmazása mellett még egy kellemes újítást sikerült bevezetniük, a Hyper Path2 technológiát. Segítségével a processzor és a memória közti késleltetés rövidebbé válik, anélkül, hogy ezzel a rendszer stabilitása veszélybe kerülne. Mind a PAT, mind pedig a HP2 alkalmazása egy időben történhet. Az ilyen alaplapok rendelkeznek továbbá a közel 3,5-szer gyorsabb (500 Mbyte/s) PCI Express adatsínekkel.

Külön érdemes szólni az exkluzívnak titulálható 925XE készletről, mely egyes Asus alaplapokban (lásd P5AD2-E Premium) képes 1066 MHz-es rendszerbuszórajellel dolgozni. Konkrétan ebben az alaplapban volt szerencsém látni egy 675 MHz-es válogatott memóriát (effektíven 711 MHz-en üzemelt), és olyan döbbenetes értékeket ért el egyes tesztprogramok alatt, hogy ismét be kellett látnom, az Asus szakemberei tudják, mitől döglik a légy. (Az említett légy elhalálozásának valószínűsége az ICH6 déli hídon a legmagasabb, ugyanis a déli híd hőmérséklete érezhetően felülmúlja az északiét :-))

PCI EXPRESS – CSAK LE NE MARADJUNK RÓLA! Mivel a PCI Express soros protokollt követve kommunikál az adott eszközzel, ezért az adatsín méretén láthatjuk a legjobban, mennyire kevés illesztés elegendő a korábban elképzelhetetlen adatmennyiség gyors továbbításához. Ennek méretbeli és teljesítménybeli előnyein kívül az ilyen technológiával felszerelt alaplapokban a PCI Express sokkal magasabb órajelen működik. A sávszélesség sokszorozásával – az egyes csatornák összekapcsolásával – pedig még nagyobb teljesítményt nyerhetünk ki ebből az „univerzális" csatolófelületből.

Miért mondom, hogy univerzális? A PCI-E nemcsak az AGP adatsínt, hanem az összes PCI portot képes leváltani. Tehát ismét egy kisebb történelmi pillanatnak lehettünk tanúi, ugyanis az ISA csatoló eltűnésekor senki nem merte volna kijelenteni, hogy a PCI és az akkoriban villámgyorsan terjedő AGP port ideje ilyen

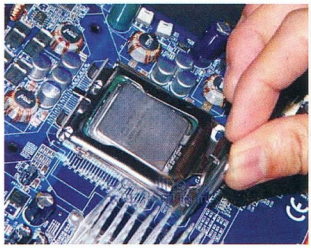

» A processzor behelyezésekor óvatosan járjunk el, a lefogókar erőtlenebb, mint valaha

gyorsan lejár. Bizonyára sokan vannak, akik emlékeznek például az Abit BE-6 (Rev 2.) vagy az Asus TUSL 2-C népszerű alaplapokra, melyeken még megtalálható volt ISA, PCI és AGP csatoló is.

A PCI-E tényleg nagyszerű újítás, hiszen a régi, szükségszerűen párhuzamos megoldás széles körű felhasználást tett lehetővé, de ezért súlyos árat kellett fizetnünk, mert minden egyes adatsín különböző órajelének lekezelése korántsem volt egyszerű feladat. Arról nem is beszélve, hogy jó ideig a tuningőrültek rémálma volt, hogy az FSB emelésével egyenes arányban emelkedett az adatsínek órajele is, ami miatt kényszerűen kisebb teljesítménynövekedést lehetett elérni (megbízható stabilitás mellett). A PCI-E sokkal egyszerűbb és dinamikusabb kezelést képes biztosítani... igazi telitalálat.

AZ OLCSÓ, DE MINŐSÉGI KONFIGURÁCIÓ ALAPPILLÉREI Igéretünkhöz híven igyekszünk először egy gazdaságosnak nevezhető, de megbízható, szinte bármilyen jellegű igényt kielégítő konfigurációt összeállítani.

E kategória egyértelmű győztese a Gigabyte GA-8I915P-DUO. Bruttó 29 ezer Ft-ért még többet is nyújt, mint amennyire szükség volna. A DUO jelzés az alaplapra integrált két GLAN (Broadcom, Marvell) vezérlőre utal – ezekre elsősorban otthoni használat során lehet szükség. Az egyre alacsonyabb hardveráraknak köszönhetően megnőtt azon háztartások száma, ahol a szülők gyermeküknek külön számítógépet vásároltak, ám – érthetően – nem szeretnének a neteléréért is kétszeres díjat fizetni. További előnye a Gigabyte termékének, hogy az ICH6-os

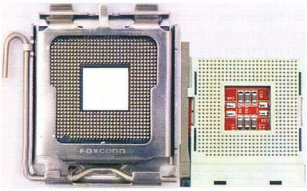

» Nagyobb, hosszabb, vágatlan :-)

hídnak hála, nem kell lemondanunk az 533 MHz-es órajelű DDR-2 memóriák használatáról sem. Szerencsére a Gigabyte szakemberei gondoltak azokra is, akik nem szeretnék ismét lecserélni alig pár éves házukat, így a sokat szidott 6 tűs tápcsatlakozó helyére a már jól megszokott 24+4 tűs ATX szabványú csatlakozók kerültek. Picit árulásnak érezzük a 3 hagyományos PCI slot jelenlétét – ezeknek semmi értelmét nem látjuk e gazdagon felszerelt alaplapon. Ezzel a megoldással megint kénytelenek voltak visszanyúlni a párhuzamos adatsín kezelésének elavult normáihoz, mely egyet jelent egy minimális lassulással (a gyakorlatban nem érezhető, de kimutatható).

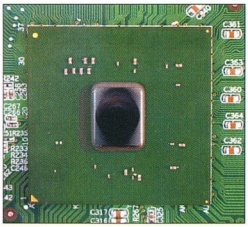

» Olcsó, de sokat nyújtó megoldás

A gyártót mindenképpen piros pont illeti azért, hogy egy ilyen korszerű alaplapot – a költséghatékonyságnak hátat fordítva – a SATA csatlakozók mellett RAID vezérlővel is ellláttak. A futottak még kategóriában nevetségesen alacsony árával mindenképpen elismerést szerzett az Asrock 775I65GV típusú alaplapja – az integrált VGA vezérlő miatt nem kifejezetten ajánlott, de árához képest meglepően jól felszerelt és stabil.

Különös módon az Nvidia kártyái közül egyelőre csak az FX6600/800-as sorozat büszkélkedhet PCI-E csatlakozófelülettel, de ezek ára még annyira magas, hogy „gazdaságosnak" kikiáltott gépbe nem kerülhetnek. A játékprogramok kedvelőinek azonban jó vétel lehet az MSI NX6600 (128 Mbyte DDR memória, tévékimenet, DVI) videokártya, bruttó kiskereskedelmi ára 37 ezer Ft körüli.

Térjünk vissza a gazdaságossághoz... Itt az Abit Radeon X300SE (128 Mbyte DDR, tévékimenet, DVI) kártyát abszolút győztesnek érezzük, ugyanis 16 ezres áron meglepően korrekt teljesítményt nyújt.

A JÖVŐ GÉPE A JELENBEN Egyértelmű tesztgyőztes és minden játékos lelkületű egyén álma az Asus P5AD2-E Premium alaplap – 4 teljes napon át tartó kínzással sem sikerült szinte semmi rosszat összehoznunk róla, de gonoszságunk nem ismer határt, és picit részletesebben ecseteljük egyetlen hibáját, a déli híd passzív hűtését. Egy-egy komolyabb alkalmazás „loopolását" követően az ICH6 hűtése annyira felmelegedett, hogy szabad kézzel szinte érinthetetlenné vált. Nem értjük, hogy egy 60 ezres, ennyire igényes és különlegességek hadát felvonultató lapról hogyan hagyhatták le az aktív hűtést?! Ilyen típusú alaplap vásárlása esetén azonnal pótoljuk a hiányzó déli ventilátort, ugyanis rejtélyes fagyásokat nem tapasztaltunk, de a gép zárt házában a rendszerhőmérséklet néha egészen ijesztő értéket ért el. (A hőelvonás problémáját megoldva az értékek teljesen normalizálódtak.) Örültünk volna egy „OTES jellegű" kondenzátorsoros hűtőcsőnek is, de ez már tényleg csak szőrszálhasogatás.

Az alaplap tulajdonságainak felsorolására talán két oldal elég volna, így csak a leglényegesebb elemeket taglaljuk bővebben.

Ez az alaplap a deluxe kategória totális ura, hiszen az Intel 925XE chipkészletének minden előnyével rendelkezik, de az Asus mérnökei ennél is tovább léptek. Fentebb már szóltunk arról az örömteli újításról, hogy 1066 MHz-es FSB esetén lehetőségünk nyílhat a 711 MHz-es memória-órajelek kihasználására is, valamint ezektől függetlenül élvezhetjük a PAT és a Hyper-Path2 nyújtotta sebességnövekedést is. A gyártó ajánlása szerint ezzel az alaplap-

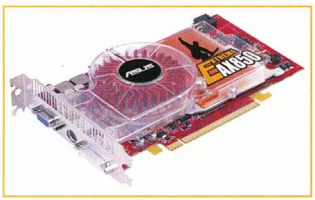

» Kissé drága, viszont nem értékálló, ám mentségére szól az elkeserítő ár–érték aránya ;-)

» Kiváló vétel, bár ennek az értékállósága is erősen kérdőjeles

pal elérhetjük a high-end PC által jelenleg nyújtható maximumot. Ezzel az állítással teljesen egyet kellett értsünk. A tripla RAID rendszernek hála, adataink mozgatása már nemcsak többszörösen biztonságos, de villámgyors is. A PCI-E sín természetesen a lapka velejárója, így erről sem kell lemondanunk. A 8 Mbyte flash ROM bőségesen elegendőnek bizonyult arra is, hogy az idegesítő „speech reporter" hangjait lecseréljük a sajátunkra (az Asus logó most is szabadon variálható). Külön örvendetes, hogy az eszközhöz kapunk egy vezeték nélküli antennát is, mely gigabites sebesség mellett teljesen kábelmentesen és elegánsan oldja meg hálózati igényeinket. A Gigabyte alaplapjához hasonlatosan itt is két integrált LAN vezérlő jár (mindkettő Marvell). Negatívum, hogy a netkapcsolatot megosztó varázsló manuális konfigurálása esetén előfordulhat, hogy nem tudjuk, melyik Marvell LAN-ra kötöttük a másik gépet, és melyik kapcsolódik az internetre. Ebből a szempontból a Gigabyte LAN-ja kitűnőre vizsgázott. Az Asus jól ismert A.I. rendszere nem maradhatott ki a cég e lapjáról... az automatikus (OS nélküli!) kábelellenőrzéstől egészen a kitűnően bevált NOS-ig (erőforrásigényes alkalmazásoknál lép életbe, mely optimális teljesítménynövekedést jelent) e minden földi jóval ellátott alaplap szinte megállíthatatlan erőmű.

Ilyen rendszerbe minőségi memória dukál, így örömmel tapasztaltuk, hogy egyes válogatott Corsair memóriák (alapbeállításban 675 MHz) vígan elszaladgálnak 711 MHz-en, ami ugye annyit tesz, hogy az 1066 MHz-es FSB mellé, bár kissé borsos áron, de kaphatók memóriák (256 Mbyte 675 MHz-es 24 ezer Ft). A videovezérlő típusa ilyen konfigurációban nem lehet más, csak a – számos külföldi szaklap által is tesztgyőztesnek kikiáltott – MSI X800XT, vagy pedig a jóval drágábban beszerezhető AX850XT Platinum Edition. Míg az első versenyzőért 120 ezer Ft körüli összeget kell fizetnünk, addig ez utóbbi 40 ezres különbsége nem éri meg azt a csepget sem elhanyagolható pluszt, hogy a kártyán található hűtés kívülről szívja be a levegőt (és fújja is ki), valamint a kártya komponensei válogatott példányok.

Összességében elmondható, hogy eljött a LGA775 ideje, és akik tehetik, már semmiképpen ne vásároljanak AGP-s VGA kártyát, hiszen egyes jóslatok szerint a gyártók előreláthatóan az ősszel teljesen beszüntetik ezek előállítását!

Top 5

» A minőség jegyében

Úgy döntöttünk, hogy az éjszakába nyúló tanulással fűszerezett vizsgaidőszakok és tanulmányi félévzárók mellé mi is bekeményítünk, és kibuktatjuk a Top 5 azon tanulóit, melyek vonzó árukkal és néha alacsony minőségükkel eddig hónapról hónapra oly sikeresen foglalták el a legolcsóbb kategória első helyeit – kedvező ár–érték arányuknak köszönhetően.

Tinman (tinman@ipma.hu)

Ennek megfelelően tehát senki ne keressen Codegen vagy Mercury házakat, Lexmark nyomtatókat, avagy Inno VGA vezérlőket, mert ebben a hónapban kizárólag az igazán minőségi termékeknek jut szerep összeállításunkban. A hangkártyák, sztereó és surround hangrendszerek piacán meglehetősen nagy a csönd, ezért helyüket bemeneti eszközök és egyéb kiegészítők vették át.

DVD-mellékletünk \CIKKEKHEZ\ könyvtárában természetesen ismét fellelhetők az egyes eszközökről részletes információkat közlő webcímek, az egyszerűbb kezelhetőség céljából XLS és TXT formátumú file-ban egyaránt.

Számítógépház	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
Casetek CK-1016-2B	8 ezer Ft	4 db 5,25 colos, 6 db 3,5 colos meghajtóhely (ebből 4 rejtett), 300 W-os ATX	alacsony ár, háromféle szín, csavarhúzó nélkül szerelhető
Q-Tec 13918X	13 ezer Ft	1 db 5,25 colos, 1 db 3,5 colos meghajtóhely, PFC, 300 W-os ATX	minőségi ház irodai munkára, gyerekek számára
DTK CAS-05B	19 ezer Ft	4 db 5,25, 2 db rejtett, 1 db látható 3,5 colos meghajtóhely, ATX	DTK-minőség, aktív PFC, könnyen szerelhető, ízléses kivitel
Chieftec Dragon DA01BLD4	38 ezer Ft	6 db 5,25 colos, 2 db 3,5 colos meghajtóhely, 4 db ventilátorhely, 340 W-os ATX	kissé magas áron, de kitűnő komponensekkel felvértezve
Thermaltake V2000A	61 ezer Ft	4 db 5,25 colos, 2 db 3,5 colos meghajtóhely, házventilátorok, plexi oldallap	túlzóan magas ár, deluxe kategória, csúcsminőség, LCD panel, állítható fordulatszám

Socket A és Socket 754 foglalatos alaplap	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
Asus A7V	9 ezer Ft	Socket A, AMD Duron-XP 3,2 GHz-ig, Via KT133 chipkészlet	az egyik legolcsóbb „márkás" AMD alaplap, általános felhasználásra ideális
Abit KD7A	12 ezer Ft	Socket A, KT400A, 333 MHz-es FSB, ATA133, DDR333/400, LAN, 5.1	viszonylag jól felszerelt, kedvező árú, stabil
MSI K8T NEO-FSR	23 ezer Ft	Socket 754, 800 MHz-es FSB, DDR400, 8x AGP, LAN, 5.1	ár–érték arányban győztes
Gigabyte GA-K8NSNXP	49 ezer Ft	AMD S754 Athlon 64, 800 MHz-es FSB Via K8T800/VT8237 chipkészlet	az egyik legjobb AMD-alapú rendszer, ezernyi extra
MSI K7D Master	54 ezer Ft	Socket A, single módban Athlon, Athlon XP és Duron; dual módban 2 Socket 462-es processzor	kitűnően felszerelt kétprocesszoros alaplap

478PIN foglalatos alaplap	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
MSI 645 Combo	10 ezer Ft	Socket 478, DDR400, SiS 645, 400 MHz-es FSB, USB 2.0, AC'97	alacsony ár, belépő szint
Gigabyte 8I865P-G	18 ezer Ft	i865PE, 800 MHz-es FSB, SATA, GigaLAN, 5.1, 8xAGP	játékra és munkára egyaránt kitűnő, stabil, tuningbarát, olcsó
Intel D865PERLX	27 ezer Ft	i865PE, 8x, 1 CNR, SATA, 8 USB, 5.1, LAN	igazi otthoni célokra tervezett lap, jó ár–érték arány
Asus P4C800-E DeLuxe	44 ezer Ft	i875P, Dual DDR400, SATA, 6CH, GigaLAN, FSB 800	gazdagon felszerelt, Wi-Fi slot, A.I. technológia, jó vétel
Intel D875PBZLK	49 ezer Ft	i875P, Dual CH, 1CNR, SATA, RAID, IEEE-1394, 5.1, GigaLAN	kissé magas ár, Intel-megbízhatóság

Asztali processzor	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
Intel Celeron 1,7 GHz	11 ezer Ft	Socket 478, PGA, 128 Kbyte másodszintű cache, 400 MHz-es FSB	alacsony ár, alacsony tuningpotenciál
AMD Athlon Sempron 2200+	11 ezer Ft	Socket A, 256 Kbyte másodszintű cache, HT-támogatás	olcsó, leginkább irodai célokra alkalmas
Intel Celeron 2,8 GHz	22 ezer Ft	Socket 478, 256 Kbyte cache, 533 MHz-es FSB	alacsony áron, megbízható teljesítmény, jól tuningolható
Intel Pentium 4 3,6 GHz LGA775	105 ezer Ft	LGA775, 1 Mbyte cache, 800 MHz-es FSB	túlságosan drága, egyelőre nem ajánlott
AMD Athlon 64 3800+	179 ezer Ft	Socket A, 1 Mbyte cache, 64 bit	gigászi teljesítmény, sokkoló áron, fél év múlva érdemes lehet a vásárlásán elgondolkodni

VGA kártya	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
Asus V9180SE	9 ezer Ft	Nvidia GF4 chip, 64 Mbyte DDR, 275/266, 2x/4x/8x AGP, DVI	belépő szintű, aktív hűtés hiányzik
Ati Radeon 9200SE	10 ezer Ft	Ati Radeon 9200 chip, 64 Mbyte DDR RAM	kitűnő tévékimenet, alapszint
Gigabyte N57128D	27 ezer Ft	Nvidia GF FX 5700 chip, 128 Mbyte DDR-II SDRAM, 256 bites memóriabusz, TV, DVI	középkategóriás, a mai játékok 95%-ához (esetenként kisebb kompromisszumokkal) bőségesen elegendő
Sapphire Radeon 9600XT	40 ezer Ft	Ati Radeon 9600 XT, 128 Mbyte DDR, 128 bit, 500/300	ár/teljesítmény arány győztes, csak játékosoknak
Leadtek WinFast GeForce4 A400 Ultra	160 ezer Ft	Nvidia GF FX 6800 Ultra, 256 MB DDR-III, 2 DVI	túlzóan magas ár, brutális teljesítmény (6,4 milliárd texel/s!)

DVD-író	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
MSI DR8-A2	17 ezer Ft	4x DVD-RW, 4x DVD+RW, 8x DVD-R, 8x DVD+R, 40x CD-R, 24x CD-RW	alacsony ár, jó kompatibilitás olcsóbb lemezekkel is
Asus DRW-0804P/D	22 ezer Ft	40x CD, 12x DVD, 4x DVD±RW, 8x DVD±R, 24x CD	minőség, jó kompatibilitás a lemezekkel, ajánlott, alacsony ár
Pioneer DVR-108D	23 ezer Ft	DL-írás, 16x ±	olcsón nyújt széles körű szolgáltatásokat
Freecom 8x Double Layer	31 ezer Ft	2/4x DVD-R DL, 8x DVD±R, 4x DVD±RW, 32x CD-R, 16x CD-RW	gyors DL-es írás, de még mindig nem értem, hogy törvényes célokra hová kell DL?!
Plextor PX-712SA	32 ezer Ft	12x DVD+R, 4x DVD+RW, 8x DVD-R, 4x DVD-RW, 48x CD-R, 24x CD-RW	az egyik legremekebb SATA-író, jó vétel

Merevlemez	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
Hitachi 40 Gbyte	11 ezer Ft	Ultra ATA 133, 7200/perc, 2 Mbyte gyorsítótár	„rackbe" vele :-)
Samsung SP1203N 120 Gbyte	22 ezer Ft	Ultra ATA 133, 7200/perc, 2 Mbyte gyorsítótár	jó vétel, mindenféle célokra kitűnő, megbízható, csendes, gyors
Samsung SP1614N 160 Gbyte	26 ezer Ft	Ultra ATA 133, 7200/perc, 8 Mbyte gyorsítótár	Megér 4 ezer Ft-ot 40 Gbyte? Igeeen!
WD 2500JD 250 Gbyte	47 ezer Ft	Serial ATA, 7200/perc, 8 Mbyte gyorsítótár	a régi név még mindig képes remek megoldásokat szolgáltatni
Hitachi 400 Gbyte	107 ezer Ft	Serial ATA, 7200/perc, 8 Mbyte gyorsítótár	szoftverkalózok álma :-), 3 év garancia, gigászi tárolókapacitás

TFT monitor	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
Mag 17" HD772	78 ezer Ft	17 colos, analóg, 0,26 mm, 1280x1024, 400:1, 250 cd/m², 25 ms	igényes irodákba szánva
Sony SDM-HS73W 17"	111 ezer Ft	17 colos, 1280x1024@75Hz, 0,26 mm, OSD, TCO'99, 450:1	profi kivitel, kellemes belbecs, játékra nem ajánlott
Fujitsu-Siemens T19-1 19" LCD	128 ezer Ft	1280x1024, 130/130 fok, 450:1, 15 tűs D-Sub, DVI-D, 250 cd/m² fényerő, TCO'99	gyönyörű kép, jó vétel
Eizo FlexScan L788-K 19"	272 ezer Ft	19 colos', 0,29 mm, 1000:1, 25 ms, 1280x1024	erős középkategóriás, profi felhasználásra szánt
Samsung 323T 32" TFT	750 ezer Ft	1280x768, 170/170 fok, 500:1, 15 tűs D-Sub, DVI-D, S-Video- és komponens video-bemenet, 16:9	távirányítóval, falra szerelhető, kizárólag az elit számára

CRT monitor	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
IBM E74 17"	39 ezer Ft	0,27 mm, 1024x768 NI, VESA, Energy Star, MPR-II, Stealth Black	elsőrangú 17 colos monitor, „évtizedekre" tervezve, munkához, illetve otthoni felhasználáshoz
Dell M783p 17" Ultrascan	76 ezer Ft	1280x1024@75Hz, 0,25 mm 30–85 kHz, 1024x768@85Hz	megbízható, akár komolyabb feladatokra is
Samsung 959NF 19"	81 ezer Ft	45,7 cm, 0,24 mm, 1920x1440, OSD, TCO'99	kitűnő paraméterek, pengeéles kép, ajánlott vétel mindennemű felhasználásra
Eizo FlexScan T766 19"	157 ezer Ft	19 colos, 90 fokig tükröződést gátló maszk, 0,24 mm, 1920x1440@76Hz, TCO'99	tökéletes kép, élettel teli színek, kissé drága
Philips 202P40 22"	168 ezer Ft	20 colos látható kép, AG Real Flat képcső, 2048x1536, TCO'99, D-Sub/BNC-bemenet, Real Flat	látható képmérete miatt tökéletesen alkalmas tervezői feladatok ellátására, viszonylag olcsó

Tintasugaras nyomtató	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
Canon i475D	20 ezer Ft	18/12 oldal/perc (ff/színes), 4800x1200, USB, 100 lapos automatikus lapadagoló, közvetlen nyomtatás digitális fényképezőgépről	elérhető áron nyújt szinte kifogástalan minőséget, jó vétel
HP Color Printer CP1160	50 ezer Ft	600x1200 dpi monó, 1200x2400 dpi színes nyomtatás, 4 nyomtatófej, fekete/trikolor patron, 17/16 oldal/perc	jól terhelhető, strapabíró
Epson Stylus Color 1160	100 ezer Ft	A/3+ lapméret, 1440x720 dpi, 9,5 lap/perc fekete és 9,2 lap/perc színes, USB/LPT	gyengébb gépek mellé jó választás, viszonylag gyors
Canon i9950	180 ezer Ft	A/3-as fotónyomtató, 16/12 oldal/perc ff/színes, 4800x2400, USB 2.0, 37dB, 8 színrendszerű	a digitális fényképezőgépek tulajdonosainak álma, valósághű színek, nagyon csendes
Epson Stylus Photo 2100	200 ezer Ft	7,4 oldal/perc; 2880x1440 dpi, professzionális fotónyomtató, 7 színnel történő nyomtatás, színenként cserélhető patronok	professzionális fotónyomtató, kiváló minőség

Lézernyomtató	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
Samsung ML-1510	35 ezer Ft	fekete, 14 lap/perc, 600 dpi, Samsung 66 MHz, 2 Mbyte, 250 lapos tálca, 1 lapos kézi lapadagoló	az egyik legolcsóbb monó lézernyomtató, jó vétel
HP Color LaserJet 2550ln	156 ezer Ft	A/4, fekete 16 lap/perc, színes 4 lap/perc, 300 MHz-es processzor, 64 MB, 600x600 dpi, USB/LPT/IEEE	elérhető árú színes lézernyomtató
Epson AcuLaser C4100	500 ezer Ft	24 oldal/perc, 600 dpi, legfeljebb 100 ezer oldal/hó, LPT/USB , 10/100-as LAN, 400 MHz-es 64 bites RISC	hálózati nyomtatásra is alkalmazható, nagyobb vállalatok számára
HP Color LaserJet 5500	1,16 millió Ft	színes A/3-as, 22/11 lap/perc (A/4/A/3) fekete és színes, 400 MHz-es RISC processzor, 96 Mbyte RAM, 600 dpi	grafikai munkák hű társa, megbízható, jól terhelhető
HP Color LaserJet 8550MFP	4 millió Ft	színes A/3-as	professzionális lézernyomtató, gyors, kiváló minőségben nyomtat, ipari méretekben terhelhető

Hűtőventilátor	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
Thermaltake Spark7	5 ezer Ft	S478-as processzorokhoz, 1300–6000/perc, 5 éves élettartam, 17–43 dBA	tuningolt Celeronokhoz ideális, olcsó
Zalman ZM-OP1 Cooler Master ICB-V83-E1 Silent Jet4	2 ezer Ft 10 ezer Ft	aktív VGA hűtő elsősorban Socket A-hoz, 3,2+ GHz	fölpörgetett GPU-jú VGA kártyákhoz brutális küllem, hangos, kiváló hőelvonás
Zalman CNPS7000B-Cu	12 ezer Ft	S478, AMD Athlon/XP/Sempron/AMD64	rézhűtő, állítható fordulatszám, olcsó
Spire AtlanticWave CF200-NEB	35 ezer Ft	vízhűtés Socket A/S478-as processzorokhoz, 3,12 W, 25–35 dBA, legfeljebb 3,6 GHz-ig	alumíniumház, kiegészítő ventilátor, kissé „hangos", a 3,6 GHz-es határ túl alacsony

Billentyűzet	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
Samsung SDM-4510P	3 ezer Ft	104 gomb, programozható gombok, halk és puha billentyűk, csuklótámasz, PS/2	ízléses kivitel, strapabíró, olcsó, személyes kedvenc, ajánlott vétel!
Unitek KB-2825 multimédia fekete	3,5 ezer Ft	105 gomb, netes és multimédia gombok	futurisztikus külső, néhány zavaró gomb
Dell	4 ezer Ft	105 gomb, PS/2	átlagos küllem, kissé kemény gombok
Chicony KB7906	4 ezer Ft	105 gombos, ergonomikus, kéztámasz, PS/2	szolid küllem, irodák asztalára
Logitech Internet Navigator	10 ezer Ft	számtalan multimédiás funkciógomb, futurisztikus küllem	netezéshez jól használható

Egér	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
Creative Wireless Optical 3000	5 ezer Ft	optikai, vezeték nélküli, 1,5 m hatótávolság, 800 dpi felbontás, USB	gyors, pontos, igényes
Microsoft Wireless Optical Tilt Wheel	7 ezer Ft	vezeték nélküli, USB	elnyűhetetlen, ajánlott vétel
Kensington Pocket Pro Wireless	11 ezer Ft	3 gombos, scrollos, rádiós egér, USB	egyszerű kivitel, de pontossága miatt játékra is jól alkalmazható
Logitech TrackMan Wheel	12 ezer Ft	2 gombos, scroll, ergonomikus trackball, optikai, USB vagy PS/2 csatlakozás	Logitech-minőség, könnyen a rabjává válhatunk ;-)
Logitech MX900 Bluetooth Optical	23 ezer Ft	5+3 gombos, Bluetooth, programozható gombok	sajnos ez az egér is csak akkuval képes működni, így kb. 20-30 naponta tölteni kell, viszont kimagaslóan pontos, abszolút igényes kategória

Joystick	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
QuickShot GenX 500	5 ezer Ft	USB csatlakozás	már a nosztalgia miatt is jó vétel ;-)
Logitech WingMan Extreme Digital 3D	9 ezer Ft	forgatható, 7 gomb (programozható), 8 utas kapcsoló, COM/MIDI port, acéllemezes talapzat	kezdőknek jó választás lehet, jó ár–érték arány
Saitek Cyborg 3D	12 ezer Ft	fémütközők, forgatható, FF, USB	tudáshoz képest olcsó
Logitech Freedom 2.4 Cordless	16 ezer Ft	2,4 GHz-en üzemelő rádiós joy, 6 m-ig, 1 nyolcirányú billenőgomb	egy feltöltéssel legfeljebb 50 óra
Saitek X45	26 ezer Ft	USB, programozható gombok	strapabíró, mindenféle típusú játékhoz, kissé drága

Gamepad	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
Genius MaxFire G-08X	1,2 ezer Ft	USB	teljesen alapszintű gamepad
Logitech WingMan Precision	3 ezer Ft	USB, 8 irányú billenőgomb, 6 gomb,	jó vétel, olcsó, PS/2 jelleg
Genius Power Station	4,5 ezer Ft	masszív kivitel, fémmerevítőkkel ellátott botkormány, hat gomb	igényesebb kivitel, jól kezelhető
Saitek P880 USB	7 ezer Ft	USB, programozható gombok	Saitek-minőség
Logitech WingMan RumblePad Cordless	11,5 ezer Ft	2,4 GHz-es rádiós pad, üzemmód-/ rezgésválasztó kapcsolók, 8 állású irányítópult, kettős rezgőmotor	kötelező vétel minden játékos számára, kiváló ár/érték arány

Kormány	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
Act-Labs RS Racing	9 ezer Ft	PC- és PSX-kompatibilis, pedálok, programozható gombok, USB	gyanúsan olcsó, kezdőknek
Genius Speed Wheel3	10 ezer Ft	8 programozható gomb, pedálok, USB	sokkal jobb választás az előbbinél, jó ár–érték arány
Logitech WingMan Formula GP	12 ezer Ft	4 programozható gomb, gumiburkolat, 2 sebességváltó kar, pedálok, USB	Logitech-minőség, de az NFS-t ne ezzel játsszuk, mert kissé érzékeny konstrukció
Logitech WingMan Formula Force	18 ezer Ft	4 programozható gomb, gumiburkolat, 2 sebességváltó kar, pedálok, FF, USB	a realisztikus körülmények kedvelőinek
Logitech MOMO Racing Force	33 ezer Ft	6 programozható gomb, gumibevonatú kormány, szekvenciális váltókar, gáz és fékpedálok, FF	az autóversenyek megszállottainak álma, nagyon jó vétel, szinte elnyűhetetlen

Színes Háttérképek

+18

WPN4508 WPN4400 WPN3768 WPN4527 WPN2957 WPN4525

WPN3756 WPN3470 WPN4434 WPN3865 WPN1532 WPN1535 WPN4083 WPN1534

WPN4510 WPN1535 WPN4430 WPN1579 WPN4523 WPN2603 WPN3940 WPN4438

WPN2913 WPN4399 WPN3634 WPN4084 WPN3969 WPN4471 WPN4476 WPN4507

WPN2891 WPN4490 WPN4479 WPN3324 WPN2880 WPN3259 WPN4482 WPN2685

Minden játék kerhető: Nokia3100, 3108, 3200, 3300, 3510, 3530, 3595, 5140, 6100,6108, 6200,6220,6230,6510,6650,6680,6820,7200,7210,7250,7250i,7600, 8910, Motorola T720, C370, C450, C550, V220, C650, C350, H10, C650, Siemens C60, MC60, S55, SL55, Samsung E100, E700, E800, E820, X100, X600, Sharp GX 10, GS540, Panteck3100, G670

JAVA Játékok

TPN1057

Rezsút kocka légzsombolóval a Felkel! Próbáljon meg a lehetőleg maradni! Az ugrómagnyi körben egyre fogy.

Mag: Nokia 3410,3650,5100,6230,6600,7650 Siemens SL55,M50 Sony-Ericsson T610 Samsung E105, E715, P400, P510, X450, X458

TPN1058

Megint Nokia 3410,6230,6310 S.-Ericsson T610 Siemens SL55 Samsung E105 Motorola V220 V300 V525 V600 Panteck3100, G670

Pattogtassa a labdát és bontsa le a falat, hogy átjusa a következő szintre! Klasszikus falbontó játék új fal típusokkal.

TPN1059

Hancsú sárkánycsoda lovagok, denevérek, zombik ellen és gyűjtsd le Drakulát! Ha ugyis vagy, megölve!Mert sárkánynyá! Mentsd!

Mag: Nokia3410,3650,5100,6230,6600,7650 Sony-Ericsson T610 Samsung E105 Motorola V220 V300 V525 V600 Panteck3100, G670

TPN1061

Little Jane elvesztett az egyiptomi nagy piramisban. Szerencsére a fa vadászó mumiák elől bújik, ugyhogy lehet egy óra a menekülésre Na sejtesz nekí

Egyszerű ütmunkásemberként kezded a küldetést és a játék végére igaz szamurájlaj vagy nincsza lesz belőled. Csak rajtunk múlik!

TPN1062

Robo csapdába esett egy ócskás kalorisi robotban. A kijáratokat abbontalys lezárta, ugyuk védik, amelyeket ki tudsz cselecsinálni.

Mag: Nokia3410,6100,6230,6310, Siemens35,M50, SonyEricsson T610 Samsung E105, E710, E715, P400, P510, X450, X458

TPN1063

Robo kisgabaduljt ugyan, de elfogták bar randiet Evy-t! Segíts neki kijutni a szörnyű katonai tagisról. A lezerek az oszlopba, kijáratot ütgatsd!

TPN1064

Különleges kormánodszerrel véghez kell vinned veszélyes küldetéseket. Gyorsan vell dontened veszélyes helyzetekben, mert az élened múlhat rajta!

Mag: Nokia3410,3650,5100,6230,6600,7650 Siemens C55,M50 Sony-Ericsson T610 Samsung E105 Motorola V220 V300 V525 V600 Panteck3100, G670

TPN1065

SMS MANIA mix

Töltsd fel élettel a mobilod!

MOBIL MÁNIA

www.logostudio.hu

VADIÚJ Csengőhangok

mindegyik POLIFÓNIKUS verzóban is!!!

TOP

McHauer:kimegyek a tem	PN2359
A Profi	PN2402
Mosskajaj	PN2346
Tarkcsapda:Be vagyok rúg	PN2366
Keresztapa	PN2360
Gigi D'Agostino:L'amour	PN2272
Az Operaház fantomja	PN2317
TNT: Szekeres Hid a folyót	PN2357
Emilio:Ne nézz vissza rám	PN2219
Simon:Fuck it	PN2452

KOLLY

Beethove:Fur Elise	PN2371
Szabmos:Magyar táncok	PN2291

ROCK

Incobus: Talk showss on mut	PN2461
LinkinPark:From the inside	PN2354
Edda:A kör középén állok	PN2183
Linkin Park:Numb	PN2187
Tarkcsapda:Adjon az ég	PN2258
Busted:Crashed The Wed	PN2176
Beatrice:Nyolc óra munka	PN2277
Audioslave:AmThe Highway	PN2304
Jovibacek:FiguredYouOut	PN2431
Blink182:I Miss You	PN2306
Velvet Revolver:Slither	PN2442
Jet:Cold Hard	PN2437
Avril Lavigne:Dont tell me	PN2430
Offspring:Hit that	PN2316
Audioslave:I'm the highway	PN2304
Republic:Ha itt lennel velem	PN2397

FILM

Shrek2	PN2453
Dity Dancing2	PN2451
A tűz óceánja	PN2449
Evita	PN2422
Love Story	PN2406
Star Wars	PN2385
Fashdance	PN2380
Rocky	PN2365
Valami Amerika	PN2273
Vas	PN2261
Titanic	PN2260
Terminator	PN2259
Gladiator	PN2231
Gyűrűk Úra: A Király visszat	PN2229
Charlie Angyalai	PN2212

POP

SafriD anderson:All the peop	PN2463
BabyBash:Suga Suga	PN2459
Erős.Spigiboy:Valami véget	PN2460
MasterB,TurboB:Ballet danc	PN2462
DjSterbinsky:ClubRotation	PN2448
NellyFurtado:Forca	PN2447
MarioWinans:I dont wanna	PN2446
Frankie:Fuck you right back	PN2444
Bonbon,Gangsta:Kapod amit	PN2443
Velvet revolver:Slither	PN2442
Usher:Confessions	PN2441
HeavenStr.S:Csizbörger	PN2351
LionerRichie:Just for you	PN2355
Maroon5:This love	PN2357
Beiga:Gyere kislány gyere	PN2450
Usher:Burn	PN2440
Pink:Last know	PN2439
Kelis:Trick me	PN2438
Jet:Cold hard bitch	PN2437
Janet Jackson:Just a little	PN2436
Faithless:Mass destruction	PN2434
Roxette:It Must Have Been Lo	PN2414
McHauer:Mar minulunk	PN2413
Mario:Szájszor is	PN2412
Mario:Surga Rozsa	PN2411
Mario:Gyöngyvirág	PN2410
Sting:Fields of gold	PN2407
Oldfield:Moonlight Shadow	PN2404
V-Tech:Homokba it szerel	PN2265
Liza:Záporeső	PN2238
Crystal:Itt megtalálsz	PN2215
Robbie Williams:Sexed Up	PN2249
Black Eyed Peas:Shut Up!	PN2207
George Michael:Amazing	PN2223
LMC vs U2:Take me to the	PN2235
Nox:Százszor élelj	PN2243
C.Augiliera:Can't hold	PN2213
S.Paul,Sasha:I mSlillnLove	PN2271
Scooter:Maria	PN2253
Scooter:Jigga-jigga	PN2252
Tomcraft:Lonelyness	PN2261
Sylver:Wild horses	PN2256
Bon-bon:Köszönöm	PN2209
Tonka,L McAllen:Get back	PN2262
Kate Ryen:Libertine	PN2232
Pink:Trouble	PN2195
Boy:Az otthon itt van	PN2201
Gareth Gates:Sunshine	PN2222
Madonna:Love Profusion	PN2239
Club54:Mégegyszer	PN2433
Christina Milian:Dip it low	PN2432
Baby Gaby:Darabokra szakPN2431	
Akos:Az utolsó hangos dal	PN2429
Vangelis:Chairots of fire	PN2428
Queen:We will rock you	PN2427
O-Zone:Dragostea din tei	PN2426
Mario:Imádok újra kelni	PN2425
Mario:Elsőpri a szél	PN2424
Mario:Amikor a szívem	PN2423
Madonna: Dont cry for me	PN2422
Kevin Lyttle:Turn me on	PN2421
Dupla Kávé:Kék a szeme	PN2419
Blue, S Wonder:Signed sea	PN2418
B.Sreisand:Woman in love	PN2417
Alphaville:Big in Japan	PN2416
Beatles:Yesterday	PN2415
Unique:Uton	PN2264
TNT:Nincs baj	PN2257
Desperado:Ég veled	PN2216
Baby6:Lala:Örült Szerelem	PN2203
Venus:Mire jó	PN2268
50Cent.G-Unit:If I Can't	PN2339
Anastacia:Left outside	PN2340
AtomicK:RightNow2004	PN2341
AtomicK:SomeoneLikeMe	PN2342
Basemet,Jaxx:GoodLuck	PN2343
Blue:BreatheEasy	PN2344
E.Iglesias:Kelis:Not in love	PN2189
George Michael:Patience	PN2225
Gigi D'Agostino:Silence	PN2227
Seal:Love's dimive	PN2266
AtomicK:If you come to me	PN2312
Kacsatánc	PN2379
Matyi és a Teg.:Necsi,necsi	PN2358
Scooter:Weekend	PN2375
Hooligans:Játszom	PN2349
The Rasmus:First day of	PN2197
K.Minogue:Red Blooded W	PN2234
Romantic:A tűz amit gyújt	PN2250
Szigarbabes:ToLostInYou	PN2315
Unique:AngyaL	PN2319
Ákos:Tűzvarázsló	PN2275
ATB:Hold You	PN2276
Crystal:Fújja el a szél	PN2278
Desperado:Gyere és álmodj	PN2279
J.Lopez,Jenny from the b	PN2280
J.Timberlake:Cry me a river	PN2281
Padódó:Bye bye Szása	PN2282
R-GO:Szeretlek is meg nem	PN2283
TNT:Egyetlen szó	PN2196
D.Guetta:Love don't let me	PN2290
DJ Bobo:Chihuahua	PN2292
Las Ketchup:Aserje	PN2296
Shania Twain:Ka ching	PN2297
Eiffel65:Blue	PN2298
Crystal:Jég a tűzben	PN2178
Alicia Keys:You Don't Know	PN2303
Beyoncé Me, Myself And I	PN2305
Madonna: Nothing Fails	PN2310
Pink:God is a DJ	PN2312
S.Ellis-Bextor:I won't Ch	PN2313
Sting:Send Your Love	PN2314
Sugarbabes:ToLostInYou	PN2315
Unique:Angyal	PN2319
K.Minogue:Red Blooded W	PN2234
Romantic:A tűz amit gyújt	PN2250
Emilio:Ne nézz vissza rám	PN2219
C.Augiliera:The Voice With	PN2214
Király L.:Szerelem utolsó	PN2233
Unique-Mozaik	PN2263
Gigi D'Agostino:L'Amour T	PN2272
Bon Bon:Valami Amerika	PN2273
Eminem:Lose Your Self	PN2274
Ákos:Tűzvarázsló	PN2275
ATB:Hold You	PN2276
Crystal:Fújja el a szél	PN2278
Desperado:Gyere és álmodj	PN2279
J.Lopez,Jenny from the b	PN2280
J.Timberlake:Cry me a river	PN2281
Padódó:Bye bye Szása	PN2282
R-GO Szeretlek is meg nem	PN2283
Romantic:Szeretem Ő	PN2284
Shakira:Objection	PN2285
T.A.T.U.:All the things she	PN2286
TNT:Kicsi gesztenye	PN2287
Unique:Csillagtenger	PN2288
Koral:Hazafelé	PN2289

Csengőhangok betűjelei:
MONO Nokia/Samsung/ /SonyEr/LG.....N
MONO Siemens.....Z
POLI Nokia.....B
POLI többi típus.....D

Színes háttér Játék SMS - szám: 06/90 62 92 62

Így rendelj!
Küldd el SMS-ben a kiválasztott kódszámot! Ha csengést kérsz, a kód elé írjad be a táblázatból kiválasztott betűjelet! (Pl.: Nokia MONO csengés-ÁPN1234) Másnak küldöd?: A kód után egy szóközzel add meg a céltelefon 06 nélküli számát! (Pl.: NPN1234 201234567)
Vezetékesről: Hívd a **06/90 411 805**-as számot és kövesd a számítógép utasításait! Vigyázz, ezen a számon csak logót, képüzenetet és mono csengést rendelhetsz!

Így mentsd el!
Poli csengést, háttéret, játékot: 1. a válaszban megérkezett wap címet mentsd el könyvjelőzéknt 2. a wap menü segítségével csatlakozz a megadott címre 3. miután csatlakoztál, nyisd meg a már elmentett könyvjelőzét, a letöltés automatikusan elindul 4. mentsd el a letöltött tartalmat a telefonba **2)** -csak polifónikusban **S** -Csak megfelelő WAP elfogadó telefonokat használtunk a szolgáltatás! (tesztelés: http://wap.logostudio.hu wap oldal)

Csengés, Képüzi, Logo, Mozgó Háttér SMS - szám: 06/90 63 50 63

Mozgó Hátterek

MPN1297 MPN1331 MPN1330 MPN1315 MPN1314 MPN1313 MPN1312 MPN1311 MPN1310 MPN1308 MPN1307 MPN1306

MPN1404 MPN1025 MPN1402 MPN1403 MPN1114 MPN1333 MPN1365 MPN1298 MPN1118 MPN1299 MPN1301 MPN1366 MPN1302 MPN1304

Képüzenetek és Siemens Logók

Ha a kódban a K helyére R-t írsz, Siemens Logót kapsz!

Leszel a macim? KPN2058 | KPN2810 | Boldog karácsonyt! KPN1031

BUSK 2005 KPN3425 | Szeretlek Cica! KPN2105 | Örülök ezt a Karácsony KPN3440

merry x-mas KPN3198 | Na mi a megint Karácsony KPN3438 | Bólod álmodom! KPN3232

Szeretlek babám! KPN3248 | KPN3195 | BÚJJÖLK!! 2005 KPN3430

Siemens Képüzenetek

Boldog Karácsonyt! XPN1445

Hiányzol babám! XPN1601

XPN1417

LOGÓK

Ha a kódban az L helyére C-t írsz, Group Logót kapsz!

Merry Kismas! LPN6794 | LPN5895

NOKIA LPN1334 | Merry X-mas LPN2855

LPN2859 | LPN3890

CTRL ALT DEL LPN2454 | LPN5406

LPN3882 | LPN6102

EROTIKUS PÁRKERESŐ

Szeretnél..., de nincs kivel?

Küldd el a PNSZE!! szót SMS-ben a 06/90 632 532 számra!

Majd elkerjük nemed, korod, kikre keresel (lány, csalatot és mariis, SMS-ezhassa a testhezálló partnerekkel!

Ne hagyd ki, lehet, hogy életed legforróbb kapcsolata vár!

Az SMS díja: 160 Ft+áfa. Infó.: 220 60 52

Mi mire kehetős? Logót arra alkalmas: Nokia;Samsung S100,S300,V200,C100,E710,X450 Siemens Group Logót arra alkalmas: Nokia, Képüzenetet arra alkalmas: Nokia, Ericsson, Samsung, SonyEricsson 1300,T310,T610,T630,1,6,6650,440 Siemens A50,C45,C55,CF62,MC60,ME45,M55,M65,S45,ME45,C46,M50,M55,A50,C55,CF62,S55 Samsung A310,A300,A400,E,E1080,N620,R210,S100,T100,X100,X450 SonyEricsson T610,T630,L6400,L6500 Siemens Group Logót arra alkalmas: Nokia;Motorola;Siemens 35i,ME45,C46,M50,M55,A50,C55,CF62,S55 Samsung A310,A300,A400,E,E1080,N620,R210,S100,T100,X100,X450 SonyEricsson T610,T630,L6400,L6500 Siemens Group Logót arra alkalmas: Nokia

Barangolás DVD-nken

Cikkek a DVD-ről

» **DVD-film**
A kelet az kelet 3. oldal

» **Alkalmazások, rendszerkiegészítők**
jEdit 4.2 70. oldal
Firefox kiterjesztések 65. oldal
WinTools.net
RAM Saver Pro 4.0 63. oldal
xStarter 1.61 56. oldal

» **Alternatíva**
Amigás és OS/2-es válogatás 82. oldal

» **Freeware-ek**
Advanced Diary 1.0 56. oldal
CCleaner v1.16.084 57. oldal
Free Launch Bar 1.0 58. oldal
Kronos 1.3 58. oldal
WeelGet 1.23b build 12223 60. oldal
Xenu's Link Sleuth 1.2f 59. oldal

» **Játékdemók, előzetesek**
Armies of Exigo ??. oldal
Prince of Persia: Warrior Within ??. oldal
Rollercoaster Tycoon 3 ??. oldal
Painkiller: Battle out of Hell trailer ??. oldal

» **Próbaverziók**
Adobe Photoshop Elements 3 ??. oldal
Adobe Premiere Elements ??. oldal
MorphoLogic MoBiMouse... ??. oldal

» **Linux**
Xen virtual machine ??. oldal

» Kincstár

Az új év csendesen indult, legalábbis informatikai téren. Az év végi nagy leállás miatt viszonylag kevés új program született, még a frissítési kedv is alábbhagyott. A nagy cégek új évi bejelentései főleg karitatív adományokról szóltak; ki mennyivel járul hozzá a szökőár sújtotta országok megsegítéséhez.

Magyar PC Magazin

A nagy „informatikai üresség" helyet biztosított néhány olyan dolognak, amik máskor nem férhettek volna fel a korongra, például az Adobe Photoshop Elements 3 és a Premiere Elements 30 napos próbaverziója.

FREEPC A gyűjteményekbe szedett freeware szoftverek mindig, mindenhol nagy sikert szoktak aratni, főleg ha operációs rendszer szerint és tematikusan is rendezettek. A magyar FreePC csapat már jó ideje gyűjtögeti archívumát, most jelent meg a harmadik válogatás-CD-jük. A korongunkra is felkerült csokor csak a jéghegy csúcsa, az utoljára összegyűjtött anyagok találhatók meg itt, a teljes archívum a ➲ **www.free-pc.hu**, illetve az ➲ **ftp://ftp.free-pc.hu** címen lelhető fel. A CD-s anyag egyébként elég gyakran hivatkozik webes társára, ezért nem árt odafigyelnünk, hogy mikor melyik linkre kattintunk.

MINAS TIRITH VIEWER A könyvet olvasva, de még inkább a filmet megnézve ki ne szeretné bejárni a Gyűrűk Ura világának legszebb városát, Minas Tirith-t? A nyílt Minas Tirith Project keretében néhány 3D-mániákus elkezdte felépíteni a fehér város számítógépes modelljét. Az óriási munkának – néhány (tíz)ezer épületet kell csak újraalkotni a film alapján – mára az első zsengéi is látványosak. Az ötödik kiadás is elég bugos, de egy erős gépen (Windows XP, 2 GHz-es CPU, 512 Mbyte RAM, legalább Nvidia GeForce FX 5700 vagy Ati Radeon 9800) már elkezdhetjük első sétánkat.

➲ **www.minastirith-project.com**

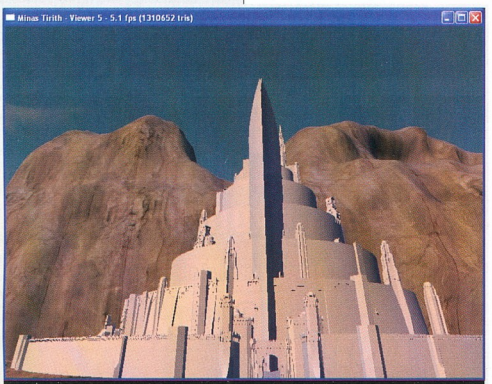

» A textúra még sehol, de már áll a vár

» Microsoft AntiSpyware – egyszerű beállítások, hatékony keresési funkciók

A BIZTONSÁGOSABB WINDOWSÉRT Megjelent a Microsoft AntiSpyware első béta-változata. Ezzel a programmal a felhasználók könnyebben megvédhetik magukat a kémprogramoktól (spyware) és az egyéb nemkívánatos szoftverektől. Emellett elkészült a Microsoft kártékony szoftverek expressz eltávolítására szolgáló programja is, a *Microsoft Windows rosszindulatú szoftvereket eltávolító eszköz.*

A Windows AntiSpyware a 2004 decemberében felvásárolt Giant Company Software Inc. technológiáján alapul. Segítségével csökkenthetők a kémszoftverek negatív hatásai. Megakadályozható például a számítógép lelassulása, a felugró hirdetések megjelenése, az internetbeállítások nem kívánt módosulása, illetve a személyes adatok illetéktelen kezekbe jutása. A Windows AntiSpyware a Microsoft Windows 2000 és annál újabb verziójú rendszerekhez érhető el.

A kémszoftverellenes megoldások esetében az egyik legfontosabb szempont az, hogy meg tudják-e állapítani, melyek a valóban nemkívánatos programok. Ezt megnehezíti, hogy egyre újabb és újabb kémszoftverek és más nemkívánatos programok jelennek meg. A Windows AntiSpyware esetében kulcsszerepet játszik a nemzetközi SpyNet közösség, ez dönti el, hogy mely gyanús programok minősüljenek kémszoftvernek.

A Microsoft Windows rosszindulatú szoftvereket eltávolító eszköz telepítés nélkül tudja eltávolítani a memóriából és a registryből a leggyakoribb vírusokat és férgeket. Ha gyanúsan viselkedik a gépünk, érdemes elindítani.

Az AntiSpyware az interneten keresztül frissít(het)i magát, a rosszindulatú szoftvereket eltávolító eszköznek havonta jelenik meg új verziója.

KISEBB FRISSÍTÉSEK Az Ati a Windows 2000/XP-s, az Nvidia pedig a Windows 9x-es meghajtóit frissítette. A Mozilla Project megjelentette az 1.0-s Thunderbird levelezőprogramot és az 1.7.5-ös új Mozillát. Amelyik platformra elkészült a magyar verzió, ott azt tettük korongunkra. Szintén többplatformos alkalmazás a régi DOS-os játékokat futtató DOSBox 0.63, valamint a Scumm engine-re épülő játékokhoz készült futtatókörnyezet, a ScummVM 0.7.0-s verziója. A szokásos linuxos frissítések közül a Scribus DTP-alkalmazást kell kiemelni, ennek 1.2.1-es verziója stílushelyesen képes importálni az OpenOffice.org dokumentumokat, és már előfizetéses terméktámogatás is igényelhető hozzá.

Vírushíradó

» Karácsonyi féregjárás

Sokak által ismert tény, hogy az ünnepek és a hétvégi szabadnapok alatt megjelenő kártevők – ezek közül is leginkább a férgek – jóval nagyobb „sikert" érnek el, szélesebb körben tudnak elterjedni, mint azok a társaik, amelyek hétköznap kezdik meg szaporodásukat.

Dévényi Viktor

A helyzetet súlyosbítja a féreg megjelenése utáni első munkanap, amikor a kártevő a reggeli munkakezdést követően hatalmas sebességgel egyik pillanatról a másikra kitör, és tömegesen szaporodik mindaddig, amíg az antivíruscégek ki nem adják a frissített vírusadatbázisokat. Mindezt az elmúlt évek tapasztalatai szépen alátámasztják, elég megnézni a nagyobb féregjárványok terjedési jellemzőit. Miért van ez így? Elsősorban azért, mert ezekben az időszakokban a szakemberek közül kevesebben követik nyomon az általuk felügyelt rendszerek állapotát, és emiatt egy olyan gyanús esemény is nehezebben felismerhető, mint például – csak hogy a legkézenfekvőbb esetet említsük – a hirtelen többszörösére növekedett hálózati forgalom. Ilyenkor egy új kártevő megjelenése esetén magának a vírustámadásnak a felismerése és az ellenlépések megtétele is nehezebben, esetleg már csak késve végezhető el.

Nincs ez másként a karácsony és szilveszter közeledtével sem. A vírustámadások száma ebben az időszakban is rendszerint jelentősen megugrik, és mivel az ünnepek alatt, a munkaszüneti napok és szabadságolások miatt jóval kevesebb rendszergazda dolgozik, a felügyelt rendszerek védettsége gyengül és lassul a reakcióidő. Talán a karácsonyi roham egyik előhírnöke volt a december közepén felbukkant magyar eredetű, Zafi nevű féregprogram egy újabb variánsa, a Zafi.D, amely igen rövid idő alatt nemcsak Magyarországon, hanem világszerte is tömegesen elterjedt.

ZAFI.D Névváltozatai: W32/Zafi.D@mm, Email-Worm.-Win32.Zafi.d. A Zafi.D féreg karácsonyi üdvözletnek látszó, hamisított feladóval érkező levelekben terjed. Különlegessége – és sikerének egyik titka –, hogy a címzettek többségének a saját nyelvén érkező üzenettel „kedveskedik" – ezzel a „social engineering" (hiszékenység/megtévesztés) kategóriába tartozó trükkel bátorítja arra a felhasználókat, hogy megnyissák a veszélyes mellékletet.

Az egyes nyelveken az üzenet az alábbiakhoz hasonlóan néz ki:

Feladó T. Maria
Tárgysor: boldog karacsony...
Levéltörzs:
Kellemes Unnepeket!
:) [Recipient]

Az üzenethez tartozó file-melléklet név több részből tevődik össze: a „postcard" (képeslap) szó megfelelője az adott nyelven, egy véletlen számsor és egy file-kiterjesztés: bat, cmd, com, pif vagy zip. A levél egy képet is tartalmaz, amelyen két, „egymással meglehetősen közeli kapcsolatban lévő" smile látható. :-)

A fertőzés menete: A 11 745 byte méretű Zafi.D féreg mintegy 30 Kbyte-nyi, FSG-vel tömörített, kézzel írt assembly kódot tartalmaz. Ha a férget elindítják, a program először is a Windows rendszerkönyvtárába másolja magát egy véletlenszerűen elnevezett .DLL-be, illetve egy „Norton Update.exe" nevű file-ba. Az .EXE rendszerindításkor történő lefuttatásáról egy registrykulcs gondoskodik a rendszerleíró adatbázis HKLM\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Run ágában.

A féreg ezután létrehoz számos, véletlenszerűen választott nevű DLL kiterjesztésű file-t, amelyekben a működéséhez szükséges adatokat tárolja. Mivel igyekszik elkerülni a rendszer többszörös megfertőzését, ezért létrehoz egy „Wxp4" nevű mutexet (kölcsönös kizárás) is, aminek állapotát ellenőrzi.

Havi statisztika

Sor.	Százalék	Érték	Vírusnév
1.		29.70	I-Worm.Zafi.d
2.		26.82	I-Worm.Sober.i
3.		11.33	I-Worm.NetSky.q
4.		6.24	I-Worm.LovGate.w
5.		4.98	I-Worm.Bagle.at
6.		4.30	I-Worm.NetSky.aa
7.		3.31	I-Worm.Bagle.z
8.		2.08	I-Worm.Zafi.b
9.		1.26	I-Worm.NetSky.b
10.		1.20	I-Worm.Bagle.gen
11.		1.10	I-Worm.NetSky.c
12.		0.71	I-Worm.Dumaru.a
13.		0.59	I-Worm.Bagle.ai
14.		0.55	I-Worm.Mydoom.m
15.		0.48	I-Worm.Bagle.y
16.		0.44	Trojan-Spy.HTML.Bankfraud.w
17.		0.33	I-Worm.Bagle.au
18.		0.32	I-Worm.Bofra.b
19.		0.32	I-Worm.Bagle.ah
20.		0.30	I-Worm.NetSky.r

» 2004. decemberi vírusstatisztika *(forrás: Kaspersky)*

Működése során a kártevő átvizsgálja a rendszerben található „share", „music" vagy „upload" nevű mappákat és mindegyikbe bemásolja magát „winamp 5.7 new!.exe" vagy „ICQ 2005a new!.exe" néven.

A Zafi.D féreg a saját továbbterjesztéséhez szükséges e-mail címeket a Windows Address Bookból és az adb, asp, dbx, eml, fpt,htm, inb, mbx, php, pmr, sht, tbb, txt, wab kiterjesztésű file-ok átvizsgálásával gyűjti össze, és ezekre a címekre saját SMTP motorjával küldi tovább magát. Az SMTP motor lehetővé teszi, hogy a Zafi.D az alábbi csúcsszintű domainnevek alatt található e-mail címek felhasználóit saját nyelvükön írott levéllel „örvendeztesse meg": .at, .cz, .de, .dk, .es, .fi, .fr, .hu, .it, .lt, .mx, .nl, .no, .pl, .pt, .ro, .ru, .se, .sp

Hogy elkerülje a korai lelepleződést, nem küld levelet olyan címre, amely tartalmazza az alábbi karaktersorozatok valamelyikét: admi, cafee, google, help, hotm, info, kasper, micro, msn, panda, secur, sopho, suppor, syman, trend, use, viru, webm, win, yaho.

Zafi.D retro jellemzőkkel is rendelkezik, ugyanis leállítja a memóriában futó olyan folyamatokat, amelyeknek nevében szerepel a „firewall" vagy „virus" szó, sőt az ilyen file-okat felül is írja saját féregpéldányával. Ennek a megtorló funkciónak az eredményeképpen a fertőzött gépeken a legtöbb biztonsági szoftver működése megszűnik, további támadásoknak kitéve ezzel a rendszert, ami különösen veszélyessé teszi a kártevőt.

Hogy tovább nehezítse a fertőzött rendszer mentesítését, a Zafi.D több windowsos rendszerprogram futtatását megakadályozza (például feladatkezelő, registry editor stb.).

Végül a fertőzött gépekre hátsó ajtót (backdoor) telepít, amely a 8181-es porton vár parancsokra.

DETEKTÁLÁS Az F-Secure és Kaspersky antivíruscégek termékei a [2004-12-14_02] vagy újabb frissítéssel már felismerik a Zafi.D-t. Trend Micróhoz a 2.297.00 verziójú pattern file kell.

A szerkesztőségi anyagok vírusellenőrzéséhez a **Kaspersky Anti-Virus** programot is használjuk, amelyet a **2F 2000 Kft.**, a szoftver magyarországi forgalmazója biztosít.

xStarter 1.61
Bármit, bármikor

A Windows rendszereszközei közt található feladatütemező arra nagyon jó, hogy egy bizonyos időpontban, ismétlődően, a számítógép indításakor vagy bejelentkezéskor valamilyen programot elindítsunk. Nos, ez a szolgáltatás jóval többre lenne képes.

Több segédeszköz fejlesztői gondoltak arra, hogy a nyújtott funkciókat egy beprogramozott időpontban vagy valamilyen esemény bekövetkeztével végre lehessen hajtani. Egy magára valamit is adó letöltéskezelő például a megadott időpontban tud csatlakozni az internethez, és indítja a file letöltését. Egyes klienst vagy a memóriakezelőt. Kis cégeknél az e-mail marketing szempontjából lehet érdekes a bizonyos időpontban történő levélküldés és az elküldött üzenet másolatának mentése EML vagy MSG formátumban. Erre a feladatra több száz dolláros alkalmazásra volna szükség.

A feladatok végrehajtása történhet valamilyen billentyűparancs leütésére, mappa vagy file létrehozására, ablak fokuszálására, valamilyen NT-esemény bekövetkeztekor, vagy akkor, ha a gép üresjáratban működik egy bizonyos ideje. Ezek a parancsok kombinálhatók egymással, így az xStarter összetett

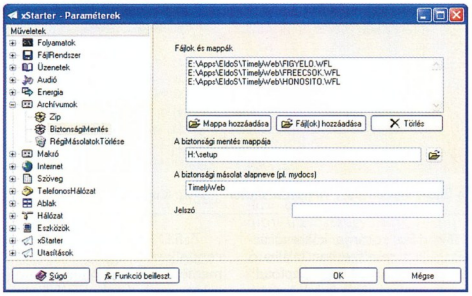

» A helyi menüből gyorsabb a feladatok beütemezése

webböngészők bizonyos időközönként frissítik az aktív oldalt, a takarítóprogramok pedig a beprogramozott napon ürítik ki a TEMP mappát, vagy törlik az ideiglenes internetfile-okat.

A számítógép – bár még nem tudja helyettünk megfogalmazni a levelet – arra (is) való, hogy a feladatok végrehajtásának automatizálásával megkönnyítse a munkát.

Az xStarter ilyen tevékenységek széles tárháza. Ha indítása után bal egérgombbal a tálca jobb oldali részén feltűnő ikonjára rákattintunk, a helyi menüben a 14 csoportba sorolt műveletek közül választhatjuk ki azt, amelyikre szükségünk van. Sok apró teendőt végeztethetünk el vele, amihez egyébként speciális programra volna szükség. Az xStarter használatával többek közt megspórolhatjuk a biztonsági másolót, az FTP-feladat végrehajtására is alkalmas. A billentyűleütések és egérmozdulatok makróként rögzítése még összetettebb műveleteket tesz lehetővé. A futtatást meggyorsítja, hogy a létrehozott feladatokhoz a *Feladat* menüből vagy a főablak bal paneljében látható elemek helyi menüiből parancsikont helyezhetünk az asztalra.

Jelenleg arra van mód, hogy az egyes feladatok végrehajtásának eredményét a feladatnaplóban ellenőrizzük. Így nem igazán tekinthetők át az esedékes tevékenységek – a megoldás egy olyan nézet lenne, amiben a program kilistázza az aktualitásokat. Sajnos erre még egy picit várnunk kell.

A programhoz kapott 23 példán keresztül tanulmányozhatjuk képességeit. Új modulokat a kizárólag angol nyelvű xStartDesigner alkalmazással készíthetnek a programozásban jártasak. A nyelv a Pascalban kódolóknak lehet ismerős, mert az időközben a RemObjects Software-rel (➲ www.remobjects.com) fuzionált *Carlo Kok* Pascal Scriptjére épül. Ezzel hozhatók létre a felhasználói kezelőfelület formjai, fejleszthetők eseménykezelők, készíthetők el a plug-inek honosításai.

A program Windows 98/Me, valamint NT4/2000/XP/2003 alatt használható. *(HJT)*

➲ Fejlesztő: **xStarter Solutions, Inc.; www.xstarter.com**
PCM DVD: \honosito\segedprogramok\asztal\xstarter.zip
TESZT: 30 nap; 39,50 USD

Advanced Diary 1.0
Kedves naplóm!

Aki már kipróbálta vagy használja a C-Organizer személyi információkezelő valamelyik változatát, az ő számára ismerősek lehetnek az Advanced Diary kezelőfelületének színei, hisz ugyanazon cég, a CSoftLab újszülöttjéről, nevezetesen egy digitális naplóról van szó. Végül is a két alkalmazás egymást egészíti ki: a C-Organizerből megnyithatjuk a naplót, a naplóból pedig a PIM-et.

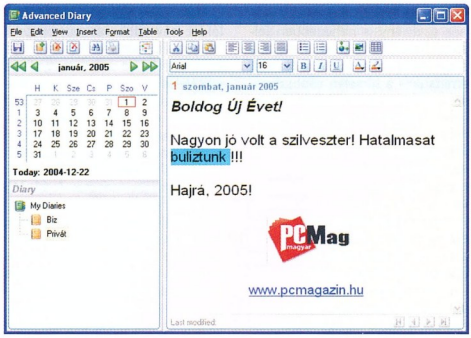

» A plug-inként használható digitális napló

Kezdetben azt hittem, hogy csak egyetlen naplóba lehet bejegyzéseket létrehozni, mert a *File* menüben hiába kerestem a megfelelő parancsot. Aztán az eszköztáron ráleltem a *New Diary* gombra, amivel új naplót lehet készíteni.

A feljegyzések megalkotásához nagyjából hasonló lehetőségek állnak a rendelkezésünkre, mint egy jobb RTF-editorban. A szöveg kevésbé formázható, viszont a naplót dekorálhatjuk JPEG, BMP, EMF, WMF képpel vagy ikonki szépen, ha a cellák és az oszlopok láthatatlanok). Említésre méltó viszont, hogy a szegély színe és vastagsága tetszés szerinti lehet, a cellák feloszthatók vízszintesen vagy függőlegesen. A cellák tartalma nemcsak vízszintesen (az eszköztár gombjaival) igazítható, hanem a *Table* menü *Vertical Alignment* menüpontjában függőlegesen is.

A bal panel felső felében kapott helyet a bejegyzéseket félkövér stílusú számmal jelző naptár, alatta a naplók. A *View* menü *Documents Tree* menü-

pontjával vagy a [Ctrl 2] billentyűkombináció leütésével a főablak ezen része egypanelessé alakul, a naplókon belül az időpontokban csoportosítva a beírásokat.

Mivel az ember memóriája véges, egy idő múlva elfelejti, hogy mi mikor is történt. Ezen az eszköztárról elérhető kereső hivatott segíteni, amivel az összes vagy az aktív naplóban kutathatjuk fel az iratot, ha találó kulcsszót gépelünk be.

Akinek van kedvenc betűtípusa, a beállításokban átválthat rá, és a digitális napló mindig azzal fogadja. Meg tudja jegyezni, hogy melyik nézetben dolgoztunk vele utoljára, és legközelebb ott „nyílik ki" – de ez is csak a választásunktól függ.

A menüsorok és az eszköztár gombjai nincsenek összhangban, amire több példát is felhozhatnék, ezért ajánlatos megjegyezni, hogy mit hova helyeztek a szerzők, bár elnézhetjük ezt az apró hibáját, mert otthon és munkahelyen egyaránt ingyen használható. Nem készült hozzá súgó, és terméktámogatást sem ad hozzá a kiadó.

Az Advanced Diary Windows 98/Me, valamint NT/2000/XP alatt használható. *(HJT)*

Fejlesztő: **CSoftLab; www.csoftlab.com**
PCM DVD: \freeware\AdvDiary.exe FREEWARE

CCleaner v1.16.084
Nyom nélkül

Az internetezés nyomainak eltüntetéséről tavaly májusi számunkban (**Nyom nélkül, PCM 2004/5/76**) már írtunk. A CCleaner is ilyen takarító eszköz, csakhogy ingyenes! Bár a Mozillának, a Firefoxnak és az Operának magas szintű ez a szolgáltatása, a CCleaner ezen böngészők gyorsítótárát is kiüríti, így több böngésző használata esetén egyetlen központi helyről rakhatunk rendet.

A legnagyobb veszélyforrás az Internet Explorer, ezért a Microsoft böngészőjével hagyott nyomok eltüntetéséhez több opció áll a rendelkezésünkre. Kitörli a címsorba begépelt hivatkozásokat, az előzményeket és az automatikus űrlapkitöltéshez tárolt információkat. Az index.dat file-ok is tartalmazhatnak bizalmas adatokat, amit freeware létére a CCleaner el tud tüntetni. A cookie-k között lehetnek fontosak, ezek megtartásáról az *Options* ablakban rendelkezhetünk.

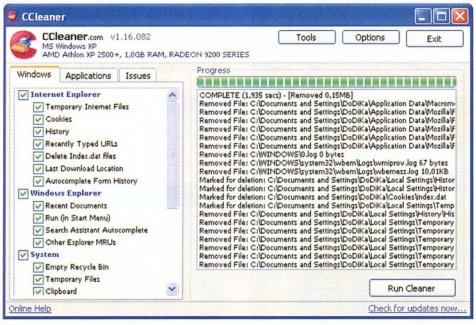

» Rend, tisztaság és több szabad hely: CCleaner

Mint ilyen program esetén szokás, kiüríti a *Start* menüben a Dokumentumok mappából elérhető parancsikonokat és a *Futtatás* ablakából az előzményeket. Kisöpri a Lomtárba dobott file-okat (ez a művelet a Lomtár helyi menüjéből is elérhető), a TEMP mappát, majd eltávolítja a Windows által vezetett naplókat és a vágólapra helyezett információt.

Hadd említsem meg néhány különleges opcióját, melyek a bal oldali panel *Windows* fülén, az *Advanced* csoportban kaptak helyet.
A Windows XP automatikusan rendszerezi és rejti el az órától balra lévő ikonokat. Megfigyelhető, hogy azok az ikonok láthatók, melyeket sűrűbben használunk, tehát a rendszer figyeli a tevékenységünket, hogy könnyebb legyen a munkánk. A *Tray Notifications Cache* opció kipipálásával eltávolíthatjuk a régebbi programok listáját a megjelenítési/elrejtési beállításokkal egyetemben. Ugyancsak az XP újítása, hogy a *Start* menüben a leggyakrabban használt programjaink parancsikonjai kapnak helyet, népszerűségi sorrendben. A *User Assist History* tulajdonság engedélyezésének hatására a CCleaner kiüríti ezt a listát, és új lapot kezdhetünk.

Számos alkalmazásból eltávolítja a legutoljára megnyitott file-ok útvonalát, intelligenciájának köszönhetően csak a telepített programokat gyűjti ki az *Applications* fülön látható listába, mint a Webroot Software Window Washerje.

Bizonyára többen jártak már úgy, hogy egy-egy alkalmazás eltávolítása nem sikerült tökéletesen, és a Vezérlőpult Programok telepítése és törlése ablak listájából nem lehet eltávolítani a bejegyzést. A CCleaner *Tools* gombjára kattintva az *Uninstall Programs* lapról az eltávolításon kívül törölhetjük az ilyen bejegyzést, vagy átnevezhetjük valamelyiket. Ez a kiegészítő nem olyan díszes, mint némely segédeszközé, de a célnak megfelel.

Fejlesztője felismerte, hogy rendet rakni a rendszerleíró adatbázisban is tanácsos, amire ilyen takarítóprogramok között erre még nem láttam példát. A CCleaner 11-féle szempont alapján keresi meg a registryben a fölösleges kulcsokat és értékeket, amiket a panel helyi menüjéből jelölhetünk ki. A biztonság érdekében a program felkínálja biztonsági másolat készítését, majd rátérhetünk a problémák egyenkénti vagy csoportos kijavítására. A feltárt hibákhoz megadja a megoldást, amit a *Fix Issue* gomb megnyomásával végre is hajt.

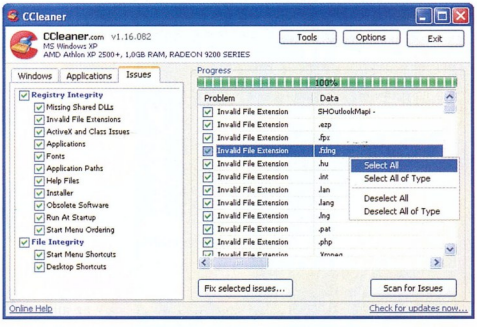

» A CCleaner a registryt is átvizsgálja 11 szempont szerint

Kezelőfelülete nem olyan dekoratív, mint fizetős riválisaié, de kevesebb helyet kér a merevlemezen. Némely hasonló fizetős program tartozéka egy plug-in -gyártó, amivel a telepített alkalmazásokban megnyitott file-listához készíthetünk modult. A CCleanerben nincs erre lehetőség, azaz a mappájában található WINAPP.INI file-ban adhatjuk hozzá a saját programjainkat, ha rájöttünk, hogyan kell.

Az angol nyelvű súgóhoz el kell látogatnunk a **www.ccleaner.com/help/** címre, mert a gépünkre nem telepít dokumentációt. Egyaránt használható Windows 95/98/Me és NT4/2000/XP/2003 alatt. *(HJT)*

Fejlesztő: **CCleaner.com; www.ccleaner.com**
PCM DVD: \freeware\ccsetup116.exe FREEWARE

Free Launch Bar 1.0
Felhizlalt gyorsindító

Én a Gyorsindítás eszköztárat tartom a Windowsok legnagyobb találmányának, mert kedvenc programjaim parancsikonjaihoz az ablakok kis méretre váltása nélkül, egyetlen központi helyen férhetek hozzá. Bár az *Asztal megjelenítése* gombbal egyetlen kattintással eltüntethetem és visszaállíthatom a megnyitott ablakokat, a Gyorsindítás eszköztáron helyet foglaló parancsikonokkal gyorsabban célba érek. Mivel sok programot használok, a terjedelmes listában nehézkes a navigálás. A fizetős True Launch Bar azért tetszett meg már évekkel ezelőtt, mert az ide helyezett ikonokat mappákba csoportosíthatom, nem is említve a többi extrát. Aztán tavaly október végén vagy november elején a TrueSoft elérkezettnek látta az időt a szerényebb képességekkel megáldott, ám ingyenes változat kiadására.

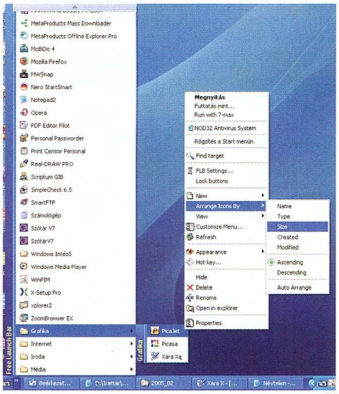

» Többszintű csoportok – egyetlen lista helyett

A Gyorsindítás eszköztár mappákba szervezésébe tulajdonképpen saját magunk is belefoghatunk, nem kell hozzá semmilyen segédeszköz. A Windows 98 és Me a Windows\Application Data\Microsoft\Internet Explorer\Quick Launch útvonalon elérhető helyen tárolja a grafikus huszárvágásokat, az XP viszont a Documents and Settings\[Felhasználónév]\Application Data\Microsoft\Internet Explorer\Quick Launch mappába helyezi őket. Ha ebben a mappában létrehozunk egy almappát, és teszünk bele egy parancsikont, a tálcán is feltűnik az általunk barkácsolt mappa, sarjként az áthelyezett ikonnal. Csak annyi a dolog szépséghibája, hogy ha ezek a mappák a tálcára kerülnek, akkor nem férünk hozzá közvetlenül a tartalmukhoz: a Windows az Intézőben mutatja meg az ikonokat.

A Free Launch Bar (FLB) ezt kiküszöböli, sőt megfűszerezi azzal, hogy a rendszerben bárhova helyezhető Gyorsindítás eszköztárat hozhatunk létre. Ennek az az előnye, hogy ha nem rendszerpartícióra tesszük, akkor a Windows újratelepítése esetén a parancsikonok megmaradnak, így az alkalmazások újratelepítése után nem kell törődnünk az eszköztár újraépítésével. Ráadásul a mennyiség sincs korlátozva, tehát szoftverkategóriánként külön csoportjaink lehetnek (grafika, média, rendszer stb.), bár szerintem így kevésbé átláthatóak a telepített programjaink.

Az FLB az ikonokat automatikusan rendszerezi növekvő vagy csökkenő sorrendben név, típus, méret, létrehozási és módosítási dátum szerint. Az ikonok lecseréléséhez sem kell bűvészknek lennünk, mert a kiszemelt parancsikon jobb gombos helyi menüjének *Appearance → Change Icon* menüpontjából választhatunk másikat. A billentyűparancshozzárendelés nem igazán nóvum, csak a menüben jobban szembeötlik.

A menü megjelenését tízféle jellemző aktiválásával igazíthatjuk az ízlésünkhöz. Sőt mi több, görgetősávval is navigálhatunk, ha terjedelmes a lista. Az FLB parancsikonlistáját gradiens címsor ékesíti, amihez kiválaszthatjuk a kezdő- és a zárószínt, valamint a betűtípust.

A beállításokban testreszabható az egérrávitelkor feltűnő gyorstipp: lehet szögletes, kerekített sarkú vagy buborék. Szabályozható a szélessége, a megjelenés késleltetése és az eltűnés időtartama.

Hogy az FLB valóban a rendszer részét képező szolgáltatás, mi sem bizonyítja jobban, hogy a feladatsor üres részére jobb gombbal kattintva előcsalható helyi menü *Eszköztárak* menüpontjából nyithatjuk meg. Első futtatásakor átörökíti a Windowsból az itteni parancsikonokat.

Ha valakit zavar az indítás után megjelenő Free Launch Bar felirat, nem kell aggódnia, mert a *Beállítások* ablak *Toolbar* lapján a *Hide toolbar title* tulajdonság kipipálásával eltüntetheti, így jóval kevesebb helyet fogyaszt el a tálcából.

A TrueSoft egyébként már nagyon magas szintre fejlesztette a magyarul is értő True Launch Bart (TLB), az FLB csak egy vékony szelet a finom tortából. E sorok írásakor egy híján két tucat beépülő modul telepítésével egészíthetjük ki a TLB szolgáltatásait. Például figyelhetjük az elektronikus postaládánkba érkező küldeményeket, lekérhetjük az időjárás-jelentést a Weather.com-ról, vagy noteszgép esetén figyelhetjük az akkumulátor töltését.

A Free Launch Bar Windows 9x/Me, valamint NT4/2000/XP alatt használható. *(HJT)*

Fejlesztő: **TrueSoft; www.freelaunchbar.com, www.tsoftcentral.com**
PCM DVD: \freeware\freelaunchbar.exe
FREEWARE

Kronos 1.3
Idő van!

Manapság meglehetősen nehéz kis helyigényű, ugyanakkor figyelemre méltó alkalmazásra lelni. A Javában írt – így platformfüggetlen – Kronos alig 500 Kbyte helyet foglal el a merevlemezen, úgyhogy kincs a javából.

Nevéhez hűen kapcsolatban van az idő múlásával: bár találunk benne egy digitális órát (amin Windows XP SP2 alatt állni látszik az idő, mert a pontos időpont beállítására szolgál) és egy naptárat, sokkal fontosabb az emlékeztető- és feladat-nyilvántartó funkciója. Maximum tíz

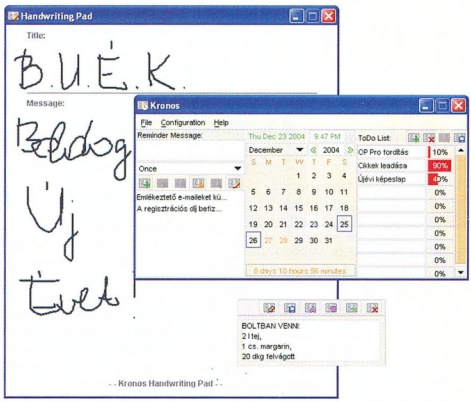

» Többplatformos emlékeztető a Javából

tennivalónkat jegyezhetjük fel benne, a program pedig százalékos arányban, grafikusan ábrázolja a végrehajtás folyamatát.

Ha a *Reminder Message* mezőbe beírjuk azt a feladatot, amire szeretnénk, hogy egyszer, naponta, hetente, havonta vagy évente a megadott időpontban emlékeztessen, akkor mentés után a dátum színe megváltozik, a naptár alatti állapotsoron pedig mutatja az esemény bekövetkeztéig hátralévő időt, és amikor eljön az idő, hangjelzést is ad. A *Reminder message* beviteli mezőbe begépelt szöveg visszakeresésére is van lehetőség a *Search reminders* gomb megnyomásával.

A Kronosszal kiválthatjuk a Post It!-tömböt is, a környezetünk papírfecnijei helyett telerakhatjuk *Desktop Sticky* nevű digitális cetlikkel az asztalt. Ezeket a jegyzetlapokat az óra szomszédságában feltűnő ikon helyi menüjéből vagy a főablak *File* menüjéből egytől egyig elrejthetjük vagy megjeleníthetjük.

Aki ellátogat a program webhelyének letöltési oldalára, zip archívumba tömörített ünnepnapcsomagokat tölthet le országonként, amiket a *holidays* almappába kell kibontani. A Kronos a *Configuration → Import year 2004 holidays* menüpontjával ezt fel lehet ismertetni, és utána a naptárban kékkel bekeretezi az ünnepnapokat. Ha rávisszük a dátumra az egeret, a gyorstippben megmondja az ünnepet – ha elfelejtettük volna. Sajnos a magyar ünnepeket tartalmazó csomag e sorok írásakor még nem tölthető le a webhelyéről, mi viszont elkészítettük Kedves Olvasóinknak, és odatettük a program mellé. Aki szeretné módosítani az XML file-t, ügyeljen arra, hogy Unicode-támogatású szövegszerkesztőt használjon, és ezzel a kódolással mentse a file-t, mert különben más formátum esetén nem kezeli a Kronos a file-t.

Még egy kis csemege a tábla-PC-tulajdonosoknak: a moduláris felépítésnek köszönhetően a program webhelyén hozzájuthatnak egy olyan plug-inhez, amivel kézzel írott emlékeztetőket készíthetnek. Ezt a lehetőséget elrejtette a szerző: az emlékeztetőlista feletti eszköztár jobb szélső gombjának megnyomása után tűnik elő a *Handwriting Pad* ablak. Lehet próbálkozni egérrel is, de az nyilván nem lesz olyan szép, mintha a táblca-PC pálcájával írtuk volna.

A Kronos Windows, Linux, Solaris, Macintosh stb. alatt használható, és Java futtatási környezetet igényel. *(HJT)*

Fejlesztő: **Felix Chung; www.kronosproject.tk**
PCM DVD: \kronos\FREEWARE

Xenu's Link Sleuth 1.2f
A nyomkövető mester

Gyakorló webmesterek az általuk fenntartott webhelyen sűrűn találhatják magukat szembe „döglött" linkekkel, azaz nem működő hivatkozásokkal, mutassanak azok a tartományon belülre vagy kívülre FTP, HTTP, HTTPS vagy Gopher protokollon. Az URL-ek egyenként, kézzel történő ellenőrzése fáradságos és időigényes munka. Ennek elvégzésére is születtek szoftverek. A németországi Xenu's Link Sleuth a jobbak közül való, ráadásul még ingyenes is!

Sima és keretes weboldalak, képek, stíluslapok, Java appletek elérhetősége egyaránt ellenőrizhető vele, de akár URL-listát tartalmazó szöveges file-t is betölthetünk. Felismeri az átirányításokat, ami fontos, mert nagyon valószínű például, hogy egy programot nem onnan töltünk le, ahonnan indítottuk az adatátvitelt.

Gyorsasága a szálak számától függ, no meg attól, hogy

milyen gyorsan reagál az ellenőrzésre a megcélzott kiszolgáló, mert én már jártam úgy, hogy letapadt egy hivatkozásnál. Munkáját megkönnyíthetjük, ha megadjuk a kizárandó URL-típusokat (például „mailto:", ahol sok a publikált e-mail cím), illetve azokat, amelyeket belsőknek kell tekintenie.

A talált linkekről 12 oszlopos táblázatban mutatja be, hogy milyen információkat szerzett. Az állapoton és a típuson kívül olyan különleges részletekkel szolgál, mint a szóban forgó URL-re mutató és arról kimenő hivatkozások száma, a szint mélysége vagy az ellenőrzés időtartama.

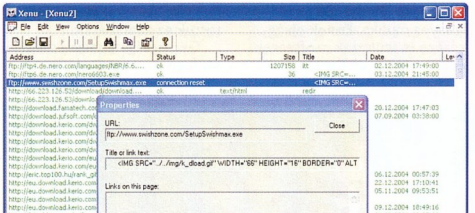

» Néha érdemes körülnézni, megvannak-e még kedvenc oldalaink

Az egyes hivatkozásokat visszakereshetjük a Google tárolt oldalai között, a Wayback Machine internetarchívumában (➲ **www.archive-.org/web/web.php**) vagy az Alexa.com-on. Ha a jobb gombos helyi menüből megnyitjuk a *Properties* (Tulajdonságok) ablakot, megtudhatjuk, hogy melyik oldal(ak)ról linkeltük be a szóban forgó webcímet, így könnyűszerrel ki tudjuk javítani a hibát.

A helyzetjelentést HTML formátumban készíti el, amit közvetlenül a programból feltölthetünk a megadott FTP-kiszolgálóra. Ha nem adjuk meg a belépési adatokat, akkor az alapértelmezett webböngészőben nyitja meg. A riportban hivatkozás és oldal szerint egyaránt kilistázza a megszakadt hivatkozásokat. Kitér továbbá az átirányított hivatkozásokra, az FTP- és Gopher-címekre. A jelentés magában foglalja továbbá a hely térképét, valamint statisztikát a működő belső hivatkozásokról, valamint az összes oldalról.

Ha nagyon elhúzódik az ellenőrzés, a folyamatot leállíthatjuk, az állapotot file-ba menthetjük, hogy legközelebb ott folytathassuk, ahol félbehagytuk.

Én gyakran szoktam az Outlook Express állapotsorán lévő kis gombbal váltogatni kapcsolat nélküli módba. Amikor így indítjuk a Xenuval az ellenőrzést, akkor ő sem tud csatlakozni a kiszolgálóhoz, amit a főablak *Status* oszlopában „file not found" üzenettel jelez. Ha ilyet tapasztalunk, váltsunk online módba, és fogjunk bele újra az ellenőrzésbe. A program Windows 95/98/Me, valamint NT/2000/XP alatt működik. *(HJT)*

➲ Fejlesztő: **Tilman Hausherr; http://home.snafu.de/tilman/xenulink.html**

PCM DVD: \freeware\XENU.ZIP FREEWARE

WellGet 1.23b Build 1223

A multimédiás töltögető

Egyre szűkül azon letöltéskezelők köre, melyekkel ingyen töltögethetünk a netről, jelenleg pedig a WellGeten kívül nem ismerek másik olyan ingyenest, amely támogatná a multimédiás protokollokat, hiszen a Net Transport fejlesztője is shareware-ré változtatta az alkalmazás licencét.

A múlt év második felében felbukkant ingyenes WellGettel – amely támogatja az MMS és az RTSP protokollt – szintén lehet sugárzott médiát „felvenni"! Egyéb médiafile-ok esetén pedig lehetőség van a program saját lejátszójával belehallgatni a letöltés alatt álló zenébe vagy belenézni a filmbe, ha telepítettünk hozzá kodeket.

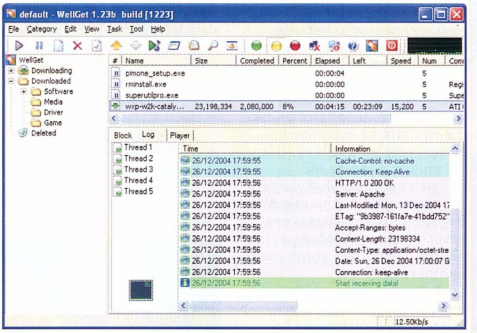

» Multimédiás protokollokat is támogató ingyenes letöltéskezelő

Az FTP- és a HTTP-protokollról is töltögethetünk vele, bár nálam volt olyan FTP-kiszolgáló, amihez nem tudott kapcsolódni, bizonyára azért, mert nincs mód a passzív átvitel engedélyezésére, ami a tűzfal mögötti használatot tenné lehetővé. Az FTP-helyeken a *Tool* menüből megnyitható *Site Explorer* segítségével böngészhetünk a távoli gép mappáiban.

Az adatátvitel a letöltendő file több részletre – maximum 128 szálra – történő felosztásán alapszik, amivel jelentős sebességnövekedés érhető el, amit fokoz a kapcsolattípus kiválasztása az *Options* ablak *Connection* lapján. Itt egyébként tetszés szerinti byte/s értéket adhatunk meg a sebesség kézi vezérléséhez, amire az eszköztáron válthatunk át.

Új feladat hozzáadásakor az *Add new task* panel *Alternate URLs* lapjára váltva tükörhelyek címét is megadhatjuk.

A csoportos letöltéssel egyszerű a listára venni a kiszolgálón több részletben publikált, azonos előtagú file-okat: a névalkotáshoz karakterhelyettesítővel pótolhatjuk a számozást.

Jelenleg az Internet Explorerbe és a Netscape 4/5-be beépülve figyeli a kattintásokat, és ha a távoli file formátuma egyezik a listára vett típusok valamelyikével, akkor megkezdi a munkát. A vágólapfigyelés azonban böngészőfüggetlenné teszi a használatát, csak előtte a böngésző jobb gombos helyi menüjéből a vágólapra kell másolnunk a hivatkozást.

A letöltött file-típusokat kategóriákba csoportosíthatjuk, ezeket eltérő mappákban tárolhatjuk, így könnyen áttekinthetők a letöltött képek, programok, zenék stb.

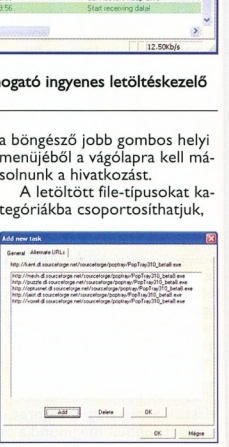

» Tükörhelyekről is tölt a WellGet

Kezelőfelülete többnyelvű támogatással rendelkezik; elképzelhető, hogy e sorok olvasásakor már letölthető a magyarítása is. A dokumentációjának sajnos nem csak angolsága hagy maga után kivetnivalót, meglehetősen hiányos is. Windows 98/Me, valamint NT4/2000/XP/2003 rendszerek alatt használhatjuk. *(HJT)*

➲ Fejlesztő: **WellGet Soft; www.wellget.com**

PCM DVD: \freeware\WGSetup-en.exe FREEWARE

Montana MonSafe Personal 3.1

» Szoftveres páncélszekrény

Fontos adatainkra legalább úgy kell vigyáznunk, mintha készpénz lenne. De nemcsak a pénzünket helyezhetjük páncélszekrénybe, hanem adatainkat is. Az alábbiakban egy erre alkalmas virtuális széfet mutatunk be.

Dvorák Bence (rigor@ipma.hu)

Elektronikusan tárolt adataink, dokumentumaink olykor védtelenebbek a tolvajokkal szemben, mint a papíralapúak. Egy tűzfalprogram például mit sem ér, ha valaki ellopja a laptopunkat, vagy munkaidőben odatelepszik a gép elé, amikor épp nem vagyunk ott. Ha azonban a fontos dokumentumokat titkosítjuk valamilyen hatékony titkosító algoritmus segítségével, szinte lehetetlenné tesszük a feltörésüket még komolyabb apparátussal is. De persze jó jelszavakat kell választanunk, ami a saját dolgunkat teszi egyre bonyolultabbá.

Az elterjedt irodai alkalmazások (például World, Excel) gyakran tartalmaznak valamilyen gyenge védelmet, ami a legegyszerűbb jelszótörő programmal is kijátszható.

A MonSafe ezekre a titkosítási problémákra kínál megoldást. Úgy működik, mint egy szoftveres páncélszekrény, de persze egy hagyományos ablakként jelenik meg, melybe fileokat, mappákat lehet elhelyezni. Az adatokat rejtjelezve tárolja, és elég egyetlen jelszót tudnunk, hogy hozzáférjünk az anyagainkhoz (persze ezt az egyet nagyon meg kell jegyeznünk). A program használata egyszerű, ráadásul teljes egészében magyar nyelvű a felülete, a súgója és a kézikönyve.

Belépni kulcsfile és jelszó birtokában lehet, és kizárólag húzd és ejtsd módszerrel tehetünk bele anyagokat. A program lehetőséget biztosít mappák titkosítására is, ilyenkor a kiválasztott mappa almappái is rejtjeleződnek. Ha egy kijelölt mappa a rejtjelezés során „kiürül", akkor a program ezt is eltünteti az eredeti helyről.

A titkosításból kizárhatunk file-típusokat, sőt a rendszerfile-ok alapból tiltva vannak, ezeket véletlenül sem tudjuk betenni a széfbe.

JELSZAVAK ÉS KULCSOK

A program a telepítésekor létrehozott felhasználót egyértelműen azonosító, úgynevezett kulcsfile felhasználásával titkosítja (ehhez az RSA algoritmust használja) – még ugyanaz a file és széf sem lehet kétszer ugyanúgy titkosítva.

A MonSafe az egyik legelterjedtebb szabványos rejtjelező algoritmus, a DES (Data Encryption Standard) eljárás egy továbbfejlesztett, 3DES-nek nevezett változatát használja. Ez három lépcsőben végzi a titkosítást. Először az egyik DES-kulccsal rejtjelezi, majd a másikkal megoldja, végül az így keletkezett file-t az első DES kulccsal rejtjelezi.

A dokumentumok titkosításához használt rejtjelező kulcs minden file-ra más és más lesz – ezeket véletlenszerűen generálja. A biztonságos véletlenszám alapját egerünk tornásztatásával kell biztosítanunk.

A biztonság érdekében érdemes a kulcsfile-t fizikailag is külön helyen tartani, például floppyn vagy USB-s pen drive-on. A jelszó viszont nem a rejtjelezett file-hoz tartozik, hanem a kulcslemez használatának jogosságát biztosítja. Így bármikor megváltoztathatjuk a jelszavunkat anélkül, hogy az a rejtjelezett file-ok kibonthatóságára hatással lenne.

A bekerülő adatokat a MonSafe akár tömörítve is tudja tárolni, így archiválásra is használhatjuk. A program az eredeti file-t és a tömörítés közben keletkezett ideiglenes file-okat nyomtalanul eltünteti, a fileok által elfoglalt lemezterületet pedig felülírja, hogy ügyes undelete programokkal se lehessen visszavarázsolni őket.

A MonSafe-et egy számítógépen többen is használhatják. Mindenkinek lesz saját kulcslemeze, amivel csak a saját páncélszekrényét tudja kinyitni. Gyakori használata esetén jól jöhet a töredezettségmentesítési lehetősége, mert a file egy idő után nagyobb helyet foglalhat el a lemezen, mint amennyi hasznos adatot valójában tartalmaz.

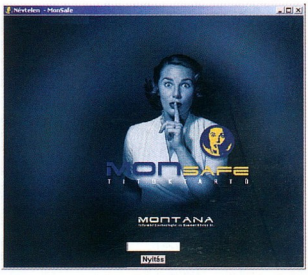

» Egy jelszó, és a kulcsfile nyitja a „titkok kamráját"

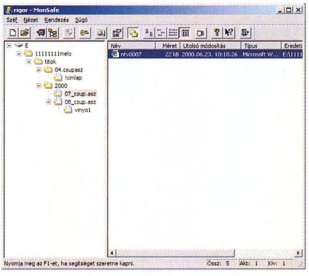

» Akár az összes munkánkat egyetlen mozdulattal titkosíthatjuk

VÁLLALATI MEGOLDÁSOK

A programnak van vállalati felhasználásra szánt változata. A MonSafe Enterprise két programból, a MonSafe-ből és a MonSafe Masterből áll. Használatával lehetővé válik, hogy gond esetén a vállalat hozzáférhessen egy dolgozója széfjéhez.

A vállalati MonSafe-et a munkatársak saját jelszavukkal és kulcslemezükkel használhatják, ahogy az alapváltozatot. A MonSafe Masterrel azonban lehet készíteni egy „titokkört", melynek tagjai rendelkeznek az Enterprise kulcs egy darabjával. Ez ahhoz a banki megoldáshoz, hasonlít, amikor a páncélterem nyitásához szükséges kulcsokat külön tisztviselők birtokolják, és csak együtt képesek kinyitni az ajtót. Azaz nincs mindenhez hozzáférő rendszergazda vagy főnök, csak több munkatárs közös akaratával lehet hozzájutni a személyes széf tartalmához. A MonSafe telepítésekor a titokkör publikus kulcsára is szükség van, melyet beépít a saját kulcsfile-jába, ami így nyitható lesz a MonSafe Master segítségével az Enterprise kulccsal.

A Projectsafe lehetővé teszi, hogy több munkatárs is dolgozhasson egy ugyanazon a hálózaton elhelyezett széf tartalmával. A közös hozzáférésen túl a Projectsafe naplózza is, hogy ki, mikor és mit módosított.

A MonSafe alapváltozata kiskereskedelmi forgalomban a Tesco áruházakban kapható bruttó 17 990 Ft-os áron. A vállalati megoldásokat már több nagy bank és intézmény használja, ára a felhasználói licencek számától függ. PCM

»infó

- Fejlesztő: **Montana Rt.; www.montana.hu**
- **www.monsafe.hu**

A MoBiMouse Plus család új tagjai

» Tolmácsegeret mindenkinek!

Megjelentek a hazai fejlesztésű, Európai Információtechnológiai Díjjal jutalmazott fordító egércsalád legújabb tagjai. A MoBiMouse szótárprogramok a képernyőn megjelenő idegen nyelvű vagy magyar szavak egérkattintás nélküli, gyors fordítását teszik lehetővé.

Nagy Anna

A „fordító egér" nagymértékben segíti a gördülékeny munkavégzést, illetve böngészést, ugyanis elegendő a kiválasztott szóra rámutatni az egérkurzorral, és a szoftver egy szövegbuborékban azonnal feltárja a szó, illetve a szomszédos szavakkal alkotott kifejezés jelentését. A kurzor elmozdítása után a buborék rögtön eltűnik, így nem zökkent ki gondolatmenetünkből, és nem takarja ki a honlap egyéb részleteit.

MOBIMOUSE PLUS 2005 ANGOL–MAGYAR, MAGYAR–ANGOL SZÓTÁR A telepítés után a MoBiMouse Plus 2005 bármely windowsos szöveges alkalmazás felületén, illetve bárhol a munkaasztalon, a súgóban vagy akár a menükben is használható, sőt az Acrobat Reader alatt is tud szótárazni. A program a képernyő jobb alsó sarkában lévő kék-fekete egérke ikon segítségével könnyedén kezelhető.

A program adatbázisa a leggyakrabban használt szavakat és kifejezéseket tartalmazza, emellett informatikai bővítménnyel is kiegészítették. Így a szótár nyelvenként megközelítőleg 40 ezer szót és kifejezést foglal magában, ebből mintegy 9000 szó és kifejezés az internetes és informatikai szókincsből származik. Ebből következően kifejezetten hasznos a nem gyakran szörfőző, de az angol nyelvet kevésbé ismerők számára.

»infó

- MorphoLogic Kft.
  ☎ **225-2323;**
  www.morphologic.hu
- **www.mobimouse.com**
- Szótár az egérben – Akadémiai MoBiMouse Plus: **PCM 2004/2/75**
- PCM DVD: cikkekhez\mobimouse TESZT

A fejlesztők a szótár folyamatos bővítése során figyelembe vették a MoBiMouse korábbi verzióinak használóitól érkező visszajelzéseket, sőt hogy fontos szavak ki ne maradjanak belőle, a szókészletet összevetették a magyar nyelv szógyakoriságai statisztikáival.

A program része a hagyományos „ablakos" megjelenítést biztosító MoBiDic modul, amely bővebb információkkal szolgál a kiválasztott szóról (például megjeleníti a szinonimáit). A szövegfelismerés pontossága sokat javult, csaknem független a használt betűtípustól. A program a felismert betűkből összerakott szavakat nyelvtanilag is vizsgálja, hiszen a szövegben a szavak csak a legritkábban fordulnak elő szótári alakjukban. A szóelemzéshez a cég által több nyelvre kifejlesztett HUMOR morfológiai elemzőt használja.

A program dobozos és letölthető formában egyaránt elérhető (a file mérete 18 Mbyte). Utóbbi esetben, regisztrálás nélkül a termék kipróbálására 5 nap áll rendelkezésünkre.

Mindkét változat bruttó ára 4990 Ft (akciós áron 2005. február 28-ig), ez rendkívül kedvező, hiszen a papíralapú szótárak ennél jóval többe kerülhetnek.

MOBIMOUSE PLUS ANGOL–MAGYAR ISKOLAI SZÓTÁR A MoBiMouse Plus programmal ismét megjelent az angol–magyar iskolai szótár. A program alapját képező szótár könyv alakban 1995-ben jelent meg a Park Kiadónál Szentirmay Lyane szerkesztésében. Még ugyanabban az évben elektronikusan, a MoBiDic szótárrendszer tagjaként is piacra került. A most kiadott szótárprogram már a modernebb buborékos megjelenítési módszert alkalmazza.

Az angol–magyar iskolai szótár 35 000 angol szót, állandósult szókapcsolatot, gyakori rövidítést és ezek magyar megfelelőjét tartalmazza. A készítők különösen nagy figyelmet fordítottak arra, hogy a szótár az angol nyelvkönyvek teljes szókincsét tartalmazza. A képernyőn a kiválasztott szó mellett felbukkanó buborékban megjelenik a szófaj és a fonetikus jelekkel leírt kiejtés, sőt ahol a diákok számára a legszükségesebb – például rendhagyó ragozású igéknél –, az egyéb nyelvtani információk is.

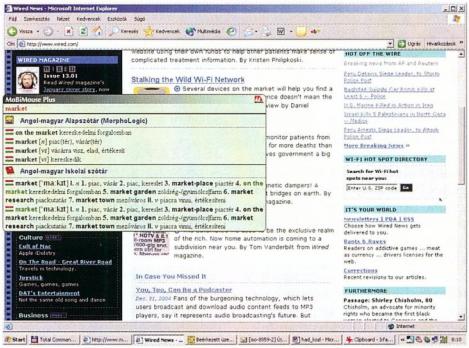

» Így a kiejtés is könnyebb

Ez a kitűnően szerkesztett iskolai szótár a nyelvtanulók figyelmét ráirányítja az angol nyelv finomságaira: szabályaira és szabálytalanságaira.

A szoftver egyesíti a MoBiDic szótár és a MoBiMouse program előnyeit: az egérmutató mozgatásával mind a „buborékos" módszerrel, mind az „ablakosbeírásos" módon is megtalálhatjuk a keresett szót, kifejezést.

A termék letölthető formában érhető el (a file mérete 12 Mbyte), 15 napos kipróbálási időt kapunk hozzá, az ára még a vékonyabb pénztárcájú diákok számára is baráti: bruttó 6990 Ft.

ANGOL–MAGYAR INFORMATIKAI NAGYSZÓTÁR A számítógép-használat során gyakran találkozunk angol informatika szakkifejezésekkel. A gyakorlatlan felhasználók sokszor még a szörfözés során is rébuszfejtésre kényszerülnek. Ezen a helyzeten segíthet az informatikai nagyszótár.

A program a Szak Kiadó papíralapú szótárának felújított, elektronikus változata, amely megközelítőleg 20 ezer szócikket tartalmaz. Ezek javarészt az 1998 és 2004 között megjelentetett informatikai szakkiadványok szakszókincséből származnak, valamint a programhasználat során a képernyőn megjelenő vagy a neten felbukkanó fontos számítástechnikai kifejezések fordításai. A szótár 2003-ban nyomtatásban megjelent első kiadásához képest ez a kiadás mintegy 5000 új szócikket tartalmaz. A készítők elsősorban a gyakorlatból és az új informatikai témájú írásokból merítettek.

A program automatikusan felismeri a már a gépre telepített MoBiMouse Plus rendszerű szótárakat, és az informatikai nagyszótárral egy felületen kezeli őket.

A szótárban az egérkurzor segítségével buborékos és ablakos módszerrel egyaránt keresheted, és Adobe Acrobatban is használható.

A termék letölthető formában érhető el (mérete 12 Mbyte), melyhez 15 napos kipróbálási idő jár, regisztrálása a többihez hasonlóan 6990 Ft.

WinTools.net RAM Saver Pro 4.0

» RAM-ban nagy

A WinTools.net Professional, az Extra Drive Creator Pro után a belorusz fejlesztőcsoport újabb terméke, a RAM Saver Pro is elsajátította a magyar nyelvet, így a múlt év novemberében kiadott 4.0-s verzió bekerült a Honosító Műhely gyűjteményébe.

Herczeg József Tamás

Már több memóriakezelőt is használtam, de azt vettem észre, hogy a memóriaigényes programokat a RAM Saver Pro tudja a leghatékonyabban elindítani. Példának hadd említsem a DHTML Menu Buildert (DMB): a RAM Saver Pro telepítése előtti futtatásokkor a DMB figyelmeztetni szokott, hogy kevés a memória, és a stabilitás megőrzése érdekében zárjak be néhány futó programot. 128 Mbyte RAM van ebben a gépben, ezért a [Shift] gomb nyomva tartása közben szoktam indítani a Windowst, mert ezzel a gyorsbillentyűvel kiszűrhetek egy csomó, a rendszerrel automatikusan induló alkalmazást. A DMB-nek még ez sem volt elég.

A RAM Saver Pro telepítése és alapértelmezett beállításokkal történő indítása után a DMB nem panaszkodott többé a kevés memóriára. Pedig nem is készítettem a RAM Saver Próval memórianövelő parancsikont, ami a játék vagy alkalmazás indítása előtt felszabadítja a kívánt memóriamennyiséget. Aztán később rájöttem, az intelligens optimalizálásnak köszönhetem a DMB zavartalan működését.

A foglalt és a szabad memória arányát nemcsak a program főablakában (azaz kezelőpultjában), hanem az óra szomszédságában helyet foglaló ikonján is figyelhetjük. Az értesítési területen feltűnő ikon helyi menüjéből a RAM bizonyos százalékát szabadíthatjuk fel. A főablakban összetettebb az optimalizálás: a *Monitor* fülön a menetek számát állíthatjuk be, míg az *Optimalizáló* lapra átváltva a frissítés gyakoriságát és a felszabadítandó RAM mennyiségét szabályozhatjuk. Ez utóbbit ne vigyük túlzásba, mert az illesztőprogramok és a szolgáltatások is a lapozófile-ba kerülhetnek, ami a teljesítmény csökkenését okozhatja.

A futó programokat kilistázó ablakot az [Alt Ctrl Del] billentyűparanccsal nyithatjuk meg. Windows 98 és Me alatt is találhatunk olyan működésben lévő folyamatokat, melyek parancsikonja nem található meg sem a *Start* menü Indítópultjában, sem az értesítési területen; ha az XP feladatkezelőjében átváltunk a *Folyamatok* fülre, terjedelmes lista fogadja a felhasználót.

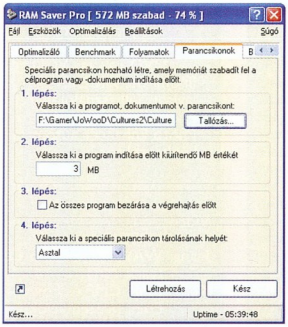

» Speciális parancsikonokkal indíthatjuk a memóriaigényes alkalmazásokat, játékokat

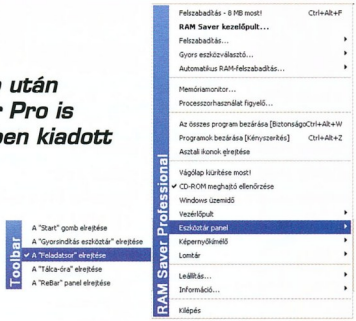

» Registrytrükkök is helyet kaptak a tálcára kerülő ikon jobb gombos menüjében

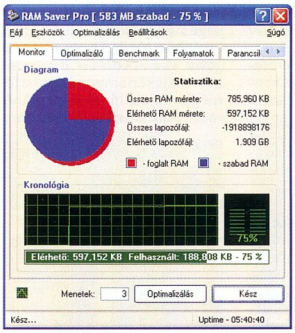

» A kezelőpult adatokkal és grafikonnal tájékoztat a RAM kihasználtságáról

A RAM Saver Pro *Folyamatok* fülén valami hasonlót látunk, ami azért került be a programba, mert ezeknek a folyamatoknak a leállításával memóriát szabadíthatunk fel.

Hogy mit bír a RAM-unk, azt a memória mértékének és a tesztmenetek számának beállításával vizsgálhatjuk meg. A segédeszköz a 32 bites megduplázott és lineáris elérés (Mbyte/s) olvasási, írási, másolási teljesítményét pontozza, ami alapján számolja ki az összteljesítmény pontszámát. Sajnos sem a programban, sem a WinTools.net webhelyén nem tudjuk összehasonlítani az eredményt, így nem igazán alkothatunk képet a memória teljesítményéről.

Rendszerprogramról lévén szó, kiegészítették néhány finomhangoló paranccsal: az értesítési területen látható ikon helyi menüjéből eltüntethetjük az asztalról a parancsikonokat, láthatatlanná tehetjük a *Start* gombot, elrejthetjük a futó programok gombjait, az órát, kiüríthetjük a lomtárat, kikapcsolhatjuk a számítógépet.

A RAM Saver Pro Windows 98/Me, valamint 2000 és XP alatt használható. PCM

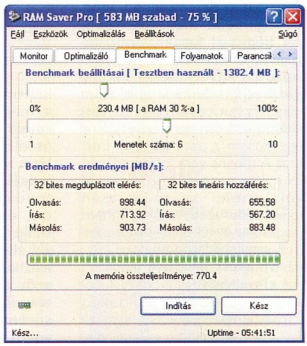

» Teljesítményteszt: mire képes a RAM-unk?

»info

- Fejlesztő: **WinTools.net Software Engineering Ltd.; www.wintools.net**
- WinTools.net – Szerszámoskamra, **PCM 2004/6/72**
- Extra Drive Creator Pro – Meghajtók mindenütt: **PCM 2004/11/76**
- PCM DVD: \honosito\segedprogramok\hardver\ramsaverpro.zip

TESZT: 21 nap; 24,95 USD

CyberLink MediaShow 3

» Mutassuk be!

Régen egy bemutatóhoz diavetítőt, a zenei aláfestéshez pedig magnót használtak. Manapság ezek szerepét átvette a számítógép. Eleinte egyszerű képnéző programok látták el a feladatot, később pedig olyan bemutatókészítők, amelyek a prezentáció bemutatásához is szükségesek voltak, ami erősen behatárolta a felhasználhatóságot.

Dvorák Bence (rigor@ipma.hu)

A CyberLink MediaShow 3 segítségével prezentációkat készíthetünk kép, video- és hanganyagok, valamint PowerPoint file-ok felhasználásával. Bemutatónkat különleges effektusokkal is megspékelhetjük.

A CyberLink MediaShow 3-nak számos területen használát vehetjük. Tarthatunk családi fényképekből zenés mesedélutánt, készíthetünk üzleti prezentációt, egyéni képernyővédőt, multimédiás CD-t vagy DVD-t, sőt bemutatónkat az interneten is publikálhatjuk.

DEKORATÍV KÜLSŐ A kezelőfelület egy multimédiás programhoz illően dekoratív, ám ugyanakkor praktikus is. Munkánkat fejlett varázsló segíti. Minden különösebb háttér-információ nélkül belevághatunk a munkába, mivel a varázsló lépésről lépésre végigkísér a diavetítés készítésének mozzanatain.

A felhasználásra szánt képeket a kezelőfelület közepén gyűjthetjük össze. Az előnézeti képek három különböző méretben jelenhetnek meg. A legkisebb méretben akár 54 képet is kirakhatunk. Innen a kiválasztott képeket húzd és ejtsd módszerrel helyezhetjük alulra – ahol mint egy vízszintesen elfektetett diafilmcsíkon rendezhetjük el a diavetítésre szánt képek sorrendjét. Effekt módba kapcsolva az egyes képkockák kerülnek a középpontba, ekkor szöveget, áttűnési vagy hangeffektust és képkeretet állíthatunk be.

RESTAURÁLÁS, DÍSZÍTÉS A felhasznált nyersanyagon a szükséges javításokat is elvégezhetjük a MediaShow segítségével. A PhotoNow önálló alkalmazásként nem indítható, mégis külön ablakban jelenik meg. Állíthatunk a fényerőn, a kontraszton, a telítettségen, az élességen, emellett átméretezhetjük, körbenyírhatjuk és elforgathatjuk a képeket. Hat különleges effektust (olajfestmény, ceruzarajz, spotlámpa, pixelesítés, barnítás, elmosás) is alkalmazhatunk. Ha lusták vagyunk kézzel állítgatni, a program automatikusan beállíthatja a fényerőt, a kontrasztot, a színtelítettséget, és egy kattintással automatikusan helyreállítja a vörösszem-hibát.

A képeken szöveget is elhelyezhetünk tetszőleges színt, méretet és betűtípust választva. A szöveget több mint 100-féle módon animálhatjuk.

A képek meghatározott idő elteltével egyszerűen válthatják egymást, de a több mint 50 áttűnési effektus közül is választhatunk. Ezenkívül a képeket ízléses (vagy ízléstelen) keretbe foglalhatjuk elmosódó glória hatású szélekkel, kitakarással. A beépített stílusokon túl magunk is készíthetünk ilyen keretet vagy maszkolást, mivel bármilyen JPEG vagy BMP formátumú képet használhatunk erre a célra.

Videofile-okat is importálhatunk vagy felvehetünk, melyekből állóképeket ragadhatunk ki. Hangkártya és mikrofon birtokában pedig hangalámondást készíthetünk beépített hangfelvevő segítségével. Ezenkívül WAV, MP3 vagy MIDI file-okat is felhasználhatunk háttérzenének, sőt akár közvetlenül audio-CD-ről is rippelhetünk anyagot.

HA KÉSZ AZ ELŐADÁS A végeredményt számos formátumba menthetjük. A legegyszerűbb hordozható megoldás az önlejátszó EXE file. A kor szelleméhez hűen DVD-re vagy CD-re írhatjuk VCD formátumban, publikálhatjuk a neten többféle bitrátával sugározva a Microsoft WMT streaming technológia támogatásával. Webes vagy egyéb multimédiás felhasználáshoz HTML vagy DHTML formátumba is menthetjük. Emellett még akár képernyővédőként (.scr) is lementhetjük a művet.

A CyberLink MediaShow 3 ára 15 990 Ft. PCM

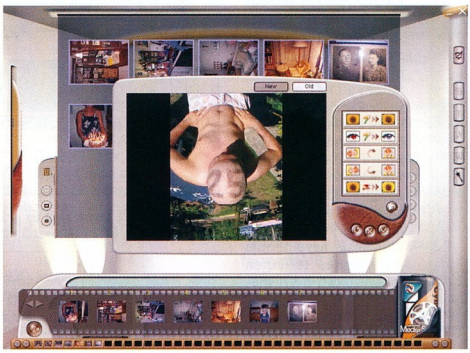

» Csicsás, de használható felület

»infó

- Fejlesztő: **CyberLink Corp.; www.gocyberlink.com/english/products/product_main.jsp?ProdId=30**
- Forgalmazó: **Multimedia.hu: ☎ 463-9030; www.multimedia.hu**

A CyberLink MediaShow 3 legfontosabb lehetőségei

- több mint 100 animált szövegeffektus
- több mint 50 áttűnéseffekt
- maszkolás, képkeretezés
- videoimportálás, videofelvétel, képmentés
- hangfelvétel, CD-grab, MP3- és MIDI-importálás
- publikálás a neten
- EXE, FLZ, SCR, HTML, DHTML, VCD vagy DVD formátumú prezentációk készítése

Újdonságok:

- írás DVD-re vagy VCD-re
- finomított varázsló
- javított felhasználói felület
- PhotoNow képszerkesztő
- Photo Enhancer automata képkorrektor

Támogatott formátumok:

Videó: AVI, DAT MPEG-1 és MPEG-2
Hang: WAV, MIDI, audio-CD track, MP3
Kép: BMP, CMP és PowerPoint prezentációk, CO, CUR, DCX, DIC, EPS, JPG, PCD, PCO, PCT, PNG, PSD, RAS, TGA, TIF, WMF, WPG,

Firefox Extensions

» Széles körű bővítés

A Firefox legújabb, 1.0-s verziója minden eddigi változat népszerűségét felülmúlta. A megjelenése után kevesebb mint egy hónappal már túl volt a tízmilliós letöltési számon.

Sponga Tamás [stom@fw.hu]

A Mozilla lecsupaszításával megalkotott böngésző egyik jó tulajdonsága, hogy óriási mennyiségű bővítmény (extension) áll rendelkezésre, amivel a nyílt forrású Firefox feladatköre rendkívüli mértékben kiszélesíthető – a fontos kiegészítőktől a szórakozásra használt játékokig szinte mindennel. Ha engedélyezzük a Software Update-et az *Options → Advanced → Software Update* pontban, akkor az újabb verziókról értesít bennünket a Firefox, és azokat egy gombnyomással telepíteni is lehet.

INFORSS Egyre több híroldal teszi elérhetővé az újdonságok, fórumok fejléceit RSS formátumban. Az RSS-t (Really Simple Syndication – igazán egyszerű hírszolgáltatás) 1997-ben alkotta meg a UserLand, és később a

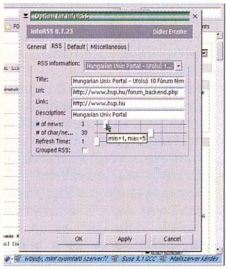

» Az amúgy is kihasználatlan területen jelennek meg a fejlécek

Netscape használta a Netcenter hírcsatornáknál. Az RSS egy egyszerű XML file, amivel címeket és hozzájuk kapcsolódó – automatikusan frissülő – tartalmakat lehet továbbítani. Ehhez megfelelő olvasó szükséges (➲ **http://blogspace.com/rss/readers**) vagy – esetünkben – elegendő egy telepített extension is.

Az infoRSS (➲ **http://inforss.mozdev.org**) a böngésző ablakának alsó szélén jeleníti meg a kívánt fejléceket. A megjeleníteni kívánt, RSS-t támogató oldalak listája húzd és ejtsd módon bővíthető. A fejlécek kinézetének minden részlete állítható: hány fejléc látszódjon; hány karakter legyen fejlécenként; frissítési idő; milyen színnel és háttérrel jelenjen meg a szöveg; legyen szöveggörgetés vagy ne; fontok mérete, színe, stílusa stb. Megadható az alapértelmezett RSS-oldal címe, ami a böngésző indításakor már meg is jelenik az állapotsorban. Ezek jellemzői is beállíthatók: RSS-információ neve; címe; az oldal linkje; leírása. A felsoroltakon kívül még nagyon sok apróság beállítható, melyekkel kényelmesebb lesz az infoRSS használata. Az ikonjára kattintva a felnyíló menüben láthatók lesznek az RSS-oldalak címei. Bal gombos kattintásra az adott lap RSS-fejlécei jelennek meg, jobb gombosra pedig az *infoRSS Preferences*, mindig a kiválasztott menüpontra vonatkoztatva.

WIZZ RSS NEWS READER A Wizz Computers RSS (➲ **www.wizzcomputers.com**) olvasója más utat követ, mint az infoRSS fejlesztője. Az alsó állapotsor mérete meghatározza az egy időben megjeleníthető fejlécek számát, ezért itt inkább egy külön sidebaron kaptak helyet az RSS News Reader beállítógombjai és a RSS-fejlécek. A nagyobb helyhasználatot ellensúlyozza az, hogy sokkal több információ elfér az RSS News Reader ablakában. A már gyárilag beállított kategóriákat és az azokban lévő csatornákat tetszőlegesen lehet bővíteni. Az időjárás-jelentés is megjeleníthető – hazaiak közül 11 nagyvárost jelölhetünk be. A *Manage* menüben adhatók meg az újabb kategóriák, azokon belül pedig a csatornák.

» Nagyobb helyet foglal, de több információ is látható a Wizz RSS ablakában

AUTO COPY A weblapok szövegét többféleképpen lehet vágólapra másolni. A szinte szabványná vált [Ctrl C] és [Ctrl Ins] billentyűkombinációk mellett a Firefox is támogatja a jobb gombos menüben található *Copy* (Másolás) parancs használatát is. Bármelyik módszert alkalmazzuk, mindegyiknél több lépéssel lehet a kívánt szövegrészletet a vágólapra tenni.

Egyes alkalmazásokban (Trillian, mIrc stb.) elég, ha a szövegen végighúzzuk az egérkurzort, és az automatikusan a vágólapra kerül.

A mindössze 24 Kbyte-os Auto Copy Extension (➲ **http://autocopy.mozdev.org**) telepítésével ez a funkció is része lesz a Firefoxnak. Be- és kikapcsolt állapotát az állapotsoron ikon jelzi. Az extensionben a következőket lehet beállítani: az állapotsorban látható legyen az Auto Copy állapota; saját menüpont legyen az *Edit* menüben; saját menüpont legyen a jobb gombos menüben; sorok vagy szövegbokszok automatikus másolása; gyorsbillentyű engedélyezése.

DICTIONARY SEARCH A meglátogatott weboldalakon gyakran találunk olyan szót, kifejezést, aminek jelentését nem ismerjük. A könyvespolcról leemelt szótárnál gyorsabb, ha online adatbázisokat használunk a jelentés kiderítésére.

A Dictionary Search (➲ **http://dictionarysearch.mozdev.org**) telepítése után egy új pont jelenik meg a jobb gombos menüben: *Dictionary Search for...*, ahol a pontozott részre kerül a kijelölt szó vagy kifejezés.

Alapállapotban a ➲ **http://dictionary.reference.com/** oldalt nyitja meg egy új fülön a Firefox, de a szótáradatbázis bővíthető. Sőt nem is kell a jobb gombos menüben lépkedni, elég azt csak megnyitni és a definiált gyorsbillentyűt lenyomni. A bővítés rendkívül egyszerű, mivel csak a meglévő minta szerint kell elvégezni a mezők kitöltéseit. Nyelvi szótárakat a ➲ **http://dictionaries.mozdev.org** címen találunk.

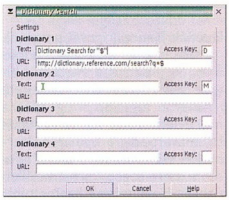

» Nyelvi szótárakkal is bővíthető a Dictionary Search extension

FORECAST FOX A legnépszerűbb extensionök közé tartozik a Forecast Fox (➲ **http://forecastfox.mozdev.org**), amivel a Firefox kisebb meteorológiai állomássá bővíthető – ehhez a weather.com adatait használja fel. Telepítés utáni első indításkor automatikusan az *Options* ablak nyílik meg, ahol néhány beállítást kell elvégeznünk. Legfontosabbak: a város, aminek szeretnénk látni az időjárását; a mértékegység (metrikus vagy angol). A többi rész tulajdonképpen csak a kinézetre és az információk mennyiségére vonatkozik: a Forecast Fox ikonok helye (állapotsor, toolbar-menübar, nav-bar, Personal Toolbar); melyik oldalon legyen; engedélyezze-e a képeket és címkéket; napok és/vagy éjszakák időjárási adatai jelenjenek-e meg.

A Forecast Fox több hazai várost ismer. Amellett, hogy nagyon jó extension, még mutatós is.

»info

PCM DVD: \cikkekhez\firefox\

Biztonság rend kényelem

A Windows beépített eszközei egyelőre nem elegendőek a megfelelően biztonságos, könnyen karbantartható és üzemeltethető rendszer működtetésére. A Symantec termékei régóta segítenek egy barátságosabban kezelhető rendszer létrehozásában, és sok felesleges bosszúságtól kímélnek meg.

Dvorák Bence (rigor@ipma.hu)

Már a DOS-os időkben is a Norton Utilities volt az egyik legjobb megoldás a merevlemezünk karbantartására, mára pedig a Symantec termékei szinte minden téren lefedik a számítógép karbantartásának és biztonságos üzemeltetésének feltételeit a vírusvédelemtől, külső támadások és kéretlen reklámok megfékezésétől kezdve a hibák megelőzésén és javításán át egészen a rendszer archiválásáig.

A Symantec felvásárolta a partíciókezelő eszközeivel nevet szerzett PowerQuestet, és az így megszerzett technológiákat felhasználva alaposan átdolgozta és továbbfejlesztette termékeit.

A legismertebb PowerQuest termék Norton PartitionMagic 8.0 néven symanteces külsőt kapott, ezt leszámítva megegyezik a korábbi PowerQuest PartitionMagic 8.0-val.

NORTON INTERNET SECURITY 2005

Manapság egyre több helyen elérhető az olcsó szélessávú internetezés lehetősége, így sok gép lóg állandóan a neten.

»infó

Symantec Magyarország:
www.symantec.hu

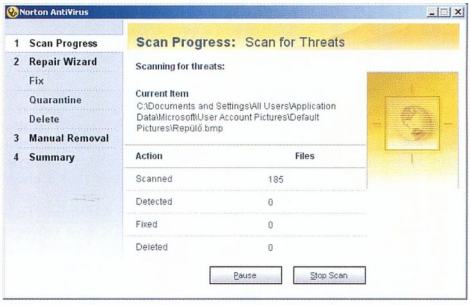

» Nem csak hagyományos vírusirtásra

Az internet széles körű elterjedése egyben a veszélyeket is növelte, mert a világháló a kórokozók melegágyának bizonyult. A vírusok okozta károkat, kéretlen reklámlevelek okozta problémákat, személyes adatainkra leső hackerek támadásait és sok egyéb, a net felől ránk leselkedő veszélyt minimalizálhatunk a Norton Internet Security 2005 segítségével. A programcsomag teljes körű védelmet nyújt. Komponensei különálló termékként is kaphatóak, ám együtt, egységes felületen kedvezőbb árért szerezhetők be.

A csomagban megtalálható a Norton Antivirus, a Norton AntiSpam és a Norton Personal Firewall.

NORTON ANTIVIRUS 2005

A Norton Antivirus egy olyan vírusellenes szoftver, ami igazán teljes körű megoldást kínál a vírusok elleni harcban. Megvédi a gépünket az internetről befurakodó férgektől, a legújabb és legcselesebb vírusoktól, sőt ha nem figyelünk oda, még maguktól is. Ha ugyanis védelmének a teljes szigorát engedélyezzük, annyira leterheli a gépet, hogy munkánk türelemjátékká válhat.

A korábbi verzióknál fontos volt, hogy a vírusirtó felrakásakor lehetőleg ne legyen vírus a gépen, ami megzavarhatja a telepítést. Az új *PreInstall Scan* már a telepítés előtt gyorsan felderíti és eltávolítja az ilyen típusú fertőzéseket, így a telepítés problémamentessé válik egy „nagybeteg" gépen is.

A *Norton Internet Worm Protection* egy olyan új, internetes férgek ellen védő eljárás, amely azon a ponton állítja meg a féregprogramokat, ahol a behatolást megkísérlik. Elzárja a bejövő portokat, így megakadályozva a Sasserhez és a Blasterhez hasonló, a rendszernek a hagyományos vírusellenes megoldások által nem védett, sebezhető pontjain át bejutó vírusok terjedését.

A vírusdefiníciók folyamatosan frissülnek az interneten keresztül. A frissítés alkalmával az új *QuickScan* funkció automati-

Címszavakban:
Norton Antivirus

- Norton Internet Worm Protection: féregmegelőzés
- QuickScan: frissítéskor automatikusan keres és irt
- már a telepítéskor irtja a vírusokat
- vírusok, férgek és trójai programok automatikus eltávolítása
- kimenő és beérkező e-mailek vizsgálata és tisztítása, mellékelt vírusok automatikus blokkolása
- nem vírus jellegű kártevő programok detektálása
- tömörített file-ok vizsgálata

kusan nekilát az újonnan megismert vírusok felkutatásának és eltávolításának.

A Norton Antivirus a nem vírus jellegű fenyegetések ellen is hathatós segítséget nyújt, mivel képes kémprogramok, hirdetőprogramok, billentyűzetnaplózók detektálására is, melyek a manapság divatos phising, azaz jelszóhalászó tevékenységek fő eszközei.

A phising a hagyományos vírusoknál is kézzelfoghatóbb anyagi károkat okozhat, mert a célja a jelszavak, bankkártya-információk és más személyes adatok megszerzése, és ezek csalásra, zsarolásra történő felhasználása.

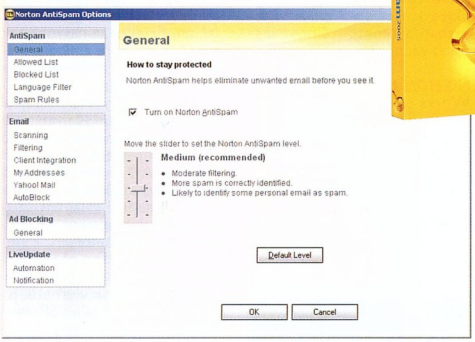

» Állítható a szigor mértéke

Manapság már számos levelező-, illetve biztonsági szoftver ígér kiegészítő funkcióként spamszűrést. Ez többnyire kimerül egy általunk bővíthető listában, esetleg kulcsszavak megadásában. Ám a fejlettebb spamek mindig más címről érkeznek, így ezek a módszerek nem sokat érnek. Arról nem is beszélve, hogy ha túl szigorú feltételeket adunk meg, esetleg a hasznos leveleinket sem kapjuk meg.

NORTON ANTISPAM 2005

Napjaink egyik legbosszantóbb problémájává váltak a kéretlen reklámlevelek, azaz a spamek. Az ipari méretekben működő illegális üzletág milliókat hoz a spammelőknek, és sokszorosára növelik a levélforgalmat. A legtöbb tanulmány szerint manapság a kéretlen levelek teszik ki a teljes e-mail forgalom 40-70%-át. Az igazi robbanás két éve következett be, amióta a levélben kapott vírusok a fertőzött PC-ket hirdetésküldő zombikká képesek változtatni.

A levelek eredetét nehéz lenyomozni, mert a spamküldők ma már bármely feltört otthoni PC-t felhasználhatnak arra, hogy névtelenül továbbítsák a hirdetéseiket. Némely spamben lehetőséget kínálnak a leiratkozásra, ám ne áltassuk magunkat, ha erre válaszolunk, azzal nem hogy „leiratkoznánk" az adatbázisból, hanem egyenesen jó, rendszeresen olvasott érvényes címként leszünk megjelölve, és még több reklámot kapunk.

A Norton AntiSpam 2005 felismeri a levelekben található fondorlatos internetcímeket, az utánzott vagy hamis feladójú leveleket, és a levélben kapott átverések egyes formái ellen is védelmet nyújt.

A levélszemetet szűrhetjük tartalom szerint is, sőt az új idegen nyelvi szűrőjével a meghatározott nyelvű leveleket is kizárhatjuk. Így azok, akik nem folytatnak külföldi levelezést, a spamek legnagyobb részétől egy könnyed huszárvágással megszabadulhatnak.

A program a legtöbb POP3 kapcsolaton érkező levelet elfogja, elemzi, és felismeri bennük a levélszemetet. Szorosan beépül a Microsoft Outlookba, a Microsoft Outlook Expressbe, az Eudorába és a Yahoo! webes e-mail szolgáltatásának legújabb verziójába, de a Hotmailtől és az MSN Mailtől érkező üzenetekből is kiszűri a levélszemetet, ha az üzeneteket a Microsoft Outlookon keresztül töltjük le.

» A levélszemét fennakad, a hasznos tartalom átcsúszik ezen a szűrőn

A fiókjaink mellé külön Norton AntiSpam mappát hoz létre. Ide helyezi a spamnek minősített üzeneteket, így ellenőrizhetjük, nem került-e hasznos levél véletlenül a spamek közé. A beérkezett üzeneteket kijelölve a jobb egérkattintásra felbukkanó menü is egy Norton AntiSpam ponttal bővül. A kijelölt üzenetekre kattintva meghatározhatjuk, hogy ez spam vagy sem, ennek fényében máris módosul a szabálylista.

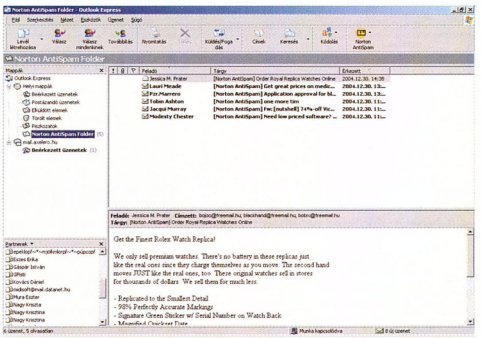

» A spamszűrés a levelezőprogram részévé válik

Címszavakban: Norton AntiSpam 2005

- a Yahoo! e-mail címekre érkező levelek szűrése
- csökkenti a csaló e-mailek jelentette veszélyt
- nyelvi alapokra helyezett szűrés lehetősége
- Microsoft Outlook, Microsoft Outlook Express és Eudora támogatása
- Outlookban Hotmail és az MSN címszűrés
- intelligens szűrőmodul
- reklámszűrés weblapoknál
- tartományokra is kiterjeszthető tiltólista
- internetes frissítés

A Norton AntiSpam 2005 megfigyelési szabályai nemcsak karakterről karakterre megegyező kifejezésekre terjednek ki, hanem azok cseles módon pontokkal, aláhúzással, kis- és nagybetűk váltakozásával és egyéb trükkös módszerekkel képzett variánsaira is.

Az egyik leghasznosabb lehetőség azonban az online frissítés, így nemcsak az általunk, hanem a Symantec szakemberei által folymatosan bővített spamadatbázis alapján is dolgozhat a szűrő.

A Norton AntiSpam 2005 emellett a bosszantó felpattanó reklámablakok és a reklámcsíkok szűrésével segít az internetkapcsolat gyorsításában, illetve a web figyelemelvonó hatásának csökkentésében.

NORTON PERSONAL FIREWALL 2005

A Norton Personal Firewall 2005 a hagyományos tűzfalakkal ellentétben a behatolás megelőzése mellett mind a bemenetei mind a kimeneti oldalon teljes alkalmazásszintű védelmet biztosít. A behatolásmegelőzés fontos része, hogy a program folyamatosan felügyeli az internetforgalom pillanatnyi tartalmát, és felismeri, majd megakadályozza azokat a netről megkísérelt támadásokat, amelyeket egy egyszerű tűzfal esetleg észre sem venne.

A bizalmas információk kiáramlásától új funkció véd. Megengedi, hogy az általunk megbízhatónak tartott webhelyekre akadálytalanul küldjünk bizalmas információt, de azonnal riaszt, ha nem megbízható helyre küldenénk a személyi adatokat. Ezáltal megvédhető a hozzá nem értő felhasználó attól, hogy a jelszavait megadja a

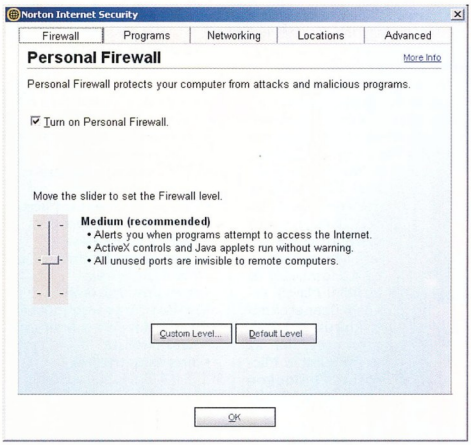

» A tűzfalon belül és kívül is őrködik

neten, ha azokat valamilyen átveréssel próbálják kicsikarni tőle.

Alacsony szinten is minden, a beállításokban még nem szereplő program futása előtt rákérdez az engedélyre, majd szabályban rögzíti, és a nem használt portjaink kívülről nem látszanak. Magasabb szinten a Java és ActiveX programok futását is csak kérdés után engedélyezi. A programok és internetcímek engedélylistáját kézzel is szerkeszthetjük, sőt külön szabályokat állíthatunk fel a trójai programok elleni eredményes védekezéshez.

NORTON SYSTEMWORKS 2005 A Norton SystemWorks 2005 azt a célt szolgálja, hogy rendszerünk minél hatékonyabban működjön. Ha használjuk, a merevlemezen található adatok nagyobb biztonságban vannak, és Windowsunk is tovább bírja újratelepítés nélkül. Ha a rendszer mégis felmondaná a szolgálatot valamilyen vírus, rendszerhiba vagy egyéb katasztrófa következtében, adataink ne vesszenek el, és gyorsan helyreállíthajuk a működőképes állapotot.

A Norton SystemWorks elemei külön termékként is megvásárolhatók, de egyben beszerezve egységes felületen használhatók.

A *LiveUpdate* – amely csaknem minden Symantec terméknek a része – önműködően elvégzi a programmodulok, védelmi adatbázisok frissítését.

Az egygombos átvizsgálással gyorsan felismerhetők és megoldhatók a PC átlagos problémái. A *CheckIt* diagnosztika gyorsan, de alaposan kiértékeli a hardvert. A *Norton Cleanup* az internetkapcsolatból fennmaradt, szükségtelenné vált egyéb file-ok mellett most már az átmeneti fileokat és a nemrégiben megnézett weblapokat is törli. A *PerformanceTest* segítségével letesztelhetjük gépünk teljesítményét. Betárcsázós internetkapcsolat esetén képes fenntartani a kapcsolatot.

Mindezek mellett a Norton SystemWorks 2005 csomagban megtaláljuk a Norton Antivirus, a Norton Utilities, a Norton GoBack, illetve a Premier változatban a Norton Ghost legújabb verzióját.

NORTON UTILITIES A SystemWorks egyik legfontosabb, külön meg nem vásárolható alkotórésze a Norton Utilities. Amióta a Windows XP-re is optimalizálták, szinte semmilyen újdonság nem került bele, de ez nem is baj, hiszen egy nagyon régóta fejlődő, már kiforrott eszközről van szó.

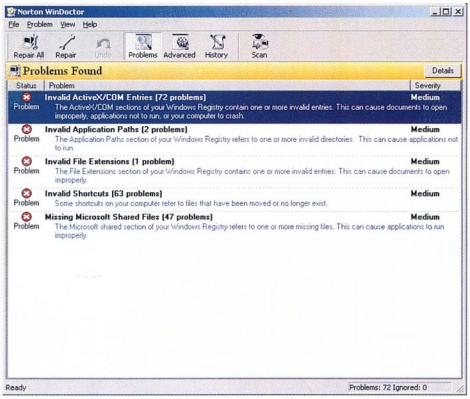

» A Norton Utilities rendben tartja a gépet

A *Disk Doctor* komponens a Windows beépített Scandisk funkcióját, a *Speed Disk* a töredezettségmentesítőt váltja fel gyorsabb és korszerűbb optimalizálással.

A *Norton System Doctor* rendkívül hasznos, a rendszerben található hibás registrybejegyzéseket, hivatkozásokat javítja ki, a *WinDoctor* pedig állandó felügyeletet biztosít. Az *Unerease Wizard* a törölt fileok visszahozásában, a *Wipe info* pedig file-ok visszanyomozhatatlan törlésében segít minket. A *System Information* pedig átfogó képet mutat gépünk állapotáról, hardvereiről, meghajtóprogramjairól stb.

NORTON GOBACK 4.0 Amikor valamilyen hiba történik a gépünkkel, vagy olyan programot telepítünk, amit nem kellett volna, egy vírus kezd tombolni, vagy valamit elrontottunk, arra gondolunk: bárcsak visszamehetnénk az időben, és visszacsinálhatnánk az egészet. Nos, a GoBack segítségével már ez sem lehetetlen!

A Windowsban persze találkozhatunk egy kezdetleges rendszer-visszaállító lehetőséggel, ám ezzel néha nagyobb bajt csinálhatunk, mint amibe eredetileg kerültünk. A Norton GoBack helyreállítja a PC percekkel, órákkal vagy akár napokkal korábbi, hibátlan állapotát – a mentésekre rendelkezésre álló merevlemez-terület nagyságától függően. A Norton GoBack a törölt vagy módosított file-ok helyreállítására, valamint az új szoftverek biztonságos kipróbálására is használható.

A GoBack már a gép bebootolásakor, még a Windows betöltődése előtt is elérhető, így akkor is vissza tudjuk állítani a korábbi állapotot, ha a rendszer egyébként már működésképtelen.

Nem csupán megkereshetjük és visszaállíthatjuk a törölt fileokat, hanem korábbi változataikat is visszaszerezhetjük. Ha a dokumentumunkon valamit elrontottunk, de csak egy későbbi mentés alkalmával vesszük észre, előbányászhatjuk az eredeti változatot. A merevlemez korábbi állapotát is megnézhetjük, illetve a jelenlegi állapotot összehasonlíthatjuk egy Norton Ghost mentette image-dzsel.

A GoBacket azonban nemcsak szoftveres időutazásra, hanem speciális uninstallálásra is használhatjuk. Mint sajnálatos módon tapasztalhattuk, egyes programok a telepítést követően olyan nyomokat hagynak a rendszerünkön, melyek az eltávolításuk után is megmaradnak.

A *SafeTry* üzemmód megakadályozza, hogy olyan beavatkozás érje a gépet, ami később visszaállíthatatlan, azaz egy telepített szoftvert a teljes rendszer visszagörgetése nélkül is nyomtalanul eltávolíthatunk. (Ne feledjük, az időkorlátos szoftverek felhasználásának ilyen módon történő meghosszabbítása törvénybe ütköző cselekedet!)

Az *AutoBack* lehetőség egy korábbi állapotot állít vissza rendszeres időközönként. Ez a funkció elsősorban internetkávé-

Címszavakban:

Norton Personal Firewall 2005

- a bizalmas információk elzárása, megbízható webhelyekre kiengedése
- az ideiglenesen kikapcsolt tűzfal visszakapcsolása
- maszkolás
- a behatolás-elhárítás
- Norton Privacy Control
- Program Control
- reklámok tiltása

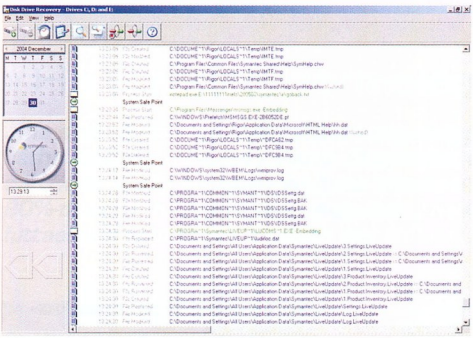

» A legapróbb változás sem kerüli el a figyelmét

zókban, oktatási intézményekben lehet hasznos. A SafeTry és az AutoBack funkciók extra tárhelyet igényelnek a merevlemezünkön. A GoBack lehetőségeit jelszóval is védhetjük, nehogy a kíváncsi szemek kutakodhassanak a „múltunkban".

NORTON GHOST 9 A PowerQuest felvásárlása a Ghost újdonságlistáján is látszik, de a készítők ettől függetlenül sem fukarkodtak az újdonságokkal. A korábbi PowerQuest-felhasználóknak sem kell csüggedniük, mert az új Ghost a PowerQuest Drive Image 7.0-val és a Norton Ghost korábbi változataival készült lemezképekből is vissza tudja állítani az adatokat.

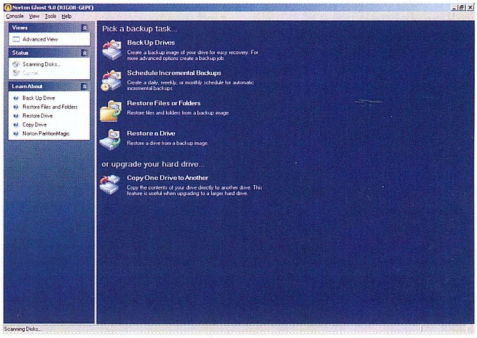

» Szellem a gépben

Merevlemezek és cserélhető adathordozók széles körével működik, így a CD-R és -RW, DVD±R és ±RW meghajtókkal, az USB és FireWire (IEEE-1394) eszközökkel, valamint az Iomega Zip és Jaz meghajtókkal egyaránt.

Az egyik legkényelmesebb újítás a „hot imaging", azaz a Windows rendszerlemez munka közbeni lemásolása, ami szükségtelenné teszi a rendszer újraindítását a lemezkép elkészítése során.

Növekményes mentésre is lehetőségünk nyílik, vagyis az alap lemezkép csupán a változásokkal bővül, ami hely- és időtakarékos rendszeres mentést tesz lehetővé. Ha többet szeretnénk spórolni a hellyel, érdemes bekapcsolni a tömörítést, így például sikerült egy 8 Gbyte-ot foglaló rendszert rápréselnünk egy 4,7 gigás DVD-re. Sőt, ezzel nekünk nem is kell foglalkoznunk, a Ghost időzített módon képes időről időre magától frissíteni a lemezképet. Az image-ekből egyes file-ok, könyvtárak vagy az egész merevlemez gyorsan helyreállítható.

Sőt fel is mountolhatjuk a lemezképet új meghajtóként, így könnyen kimásolhatjuk a szükséges file-okat akár a kedvenc file-kezelő alkalmazásunkkal is.

Az sem okoz gondot, ha mondjuk egy eredetileg 4 Gbyte-os merevlemez-partíciót később egy 10 Gbyte-osra szeretnénk visszaállítani – vagy fordítva. Utóbbi esetben a forráspartíción található adatok mennyisége meghaladja a célpartíció méretét, ezért ilyenkor kézzel kell kiválogatnunk a visszarakandó file-okat.

Ha bekövetkezik a baj, és a rendszer használhatatlanná válik, a gép be sem bootol, vegyük elő a *Symantec Recovery Disket*. A Recovery Disk a Ghost esetében egy bootolható CD-t jelent csinos grafikus környezettel. A korongon található rendszer egy módosított WinPE (Windows Preinstallation Enviroment), aminek persze nem sok jelét látjuk, ugyanis mindenhol csak symanteces feliratokkal és logókkal találkozhatunk.

A bootolás körülbelül öt percet vesz igénybe, viszont ez alatt a fontosabb hardvereinket felismeri, sőt még a hálózatot is. Így a szerveren vagy egy másik gépen tárolt image file-ból is visszaállíthatjuk a rendszert. A visszaállítás elindítása előtt vírusellenőrzést végezhetünk, illetve megvizsgálhatjuk a gépet és az image file-t is. Visszaállíthatjuk az MBR-t (Master Boot Record), beállíthatjuk, hogy melyik meghajtóról kívánunk bootolni, mi legyen a meghajtó betűjele, illetve szerkeszthetjük a boot.ini-t is – ez azért fontos, mert a Windows itt tárolja, hogy több partíció esetén melyik legyen az induló rendszer.

•

Összességében igencsak korszerű, a biztonság minden fontosabb területére hatékony eszközt adó programokkal jelentkezett a Symantec. A programok használói valóban tapasztalhatják a PowerQuest felvásárlásának pozitív eredményét. PCM

Címszavakban:
Norton Ghost 9

- a merevlemez vagy a partíció mentése tömörítéssel
- Hot imaging, azaz menet közbeni lemezképkészítés a Windows rendszerlemezről
- növekményes mentés
- időzített mentés
- hálózati támogatás
- CD-R és -RW; DVD+/-R és +/-RW meghajtók, USB, FireWire (IEEE-1394), Iomega, Zip, Jaz meghajtók támogatása
- PowerQuest Drive Image 7.0 lemezkép kezelése
- bootolórendszer a Symantec Recovery Disken
- vírusellenőrzés, MBR visszaállítása
- Boot.ini szerkesztése

Címszavakban:
Norton GoBack

- visszaállítja a rendszer korábbi hibátlan állapotát
- korábbi tevékenységek egyszerű visszavonása, szoftverek biztonságos eltávolítása a SafeTry üzemmód segítségével
- új keresőcsík segíti a helyreállítandó file-ok és könyvtárak megtalálását
- egyszerre több file helyreállítható, áthúzható a kívánt helyre
- törölt file-ok vagy korábbi változatok visszaállítása
- az előzménytár akár 8 Gbyte adatot is képes tárolni
- az önműködő, időzített visszaállítás üzemmód
- a Virtual Drive megmutatja a merevlemez korábbi állapotát
- a jelenlegi állapot összehasonlítása egy Norton Ghost image mentéssel
- jelszavas védelem

ÁRAK

Norton SystemWorks 2005	30 500 Ft
Norton SystemWorks 2005 Premier	36 625 Ft
Norton GoBack 4.0	18 250 Ft
Norton Ghost 9.0	24 375 Ft
Symantec Norton Internet Security 2005 (NIS)	24 250 Ft
Norton Antivirus 2005 (NAV)	16 125 Ft
Symantec Norton AntiSpam 2005	13 625 Ft
Norton Personal Firewall 2005	24 375 Ft
Norton PartitionMagic 8.0	23 625 Ft

Ajánlott végfelhasználói árak. A NIS és NAV magyar változatban is kapható.

Mindent a Javából: jEdit 4.2

» Programozzunk szabadon!

A platformfüggetlen Java már bizonyította, hogy nagyon széles körben használható. Az egyszerűbb alkalmazásoktól a komolyabb vasat kívánó multimédiás és grafikai programokig minden területről találunk javás alkalmazásokat. A mai gyors gépeken pedig olyan Java szoftverek is jól futnak, amiknek nagyobb az erőforrásigényük.

Sponga Tamás (stom@fw.hu)

A felhasználói programoknak van egy olyan területe, ami viszonylag keveseket érint közvetlenül, ezek a fejlesztőknek szánt alkalmazások. Közéjük tartozik a GNU GPL alá eső jEdit programozói editor, amit 1999-ben kezdett fejleszteni Slava Pestov.

A programot nem lehet rögtön indítani, hanem telepíteni kell – ez néhány másodperc. A fejlesztő külön készít Windows, MacOS, Slackware Linux telepítővel ellátott csomagokat, illetve Java-bázisú (platformfüggetlen) telepítőt az OS/2, eComStation, FreeBSD, Gentoo Linux – és más Java-támogatással rendelkező – operációs rendszerekhez.

Telepítés végén a jEdit közli a felhasználóval, hogy hogyan tudja indítani a programozói editort – mégpedig aszerint, milyen operációs rendszerre került fel. Az első indításkor megnyílik egy ablakban a jEdit részletes súgója, amiben a használat minden apró részlete le van írva: újdonságok, ismert hibák, a használata, Gyakran Ismételt Kérdések (FAQ), jEdit API Reference, makrók, bővítmények stb.

A program ablaka viszonylag egyszerű, csak a legfontosabb funkciók ikonjai találhatók meg. A lenyíló és a jobb gombos menüket azonban teletömte a fejlesztő mindenféle jóval: megpróbálta egyesíteni a különböző programozói editorok jó tulajdonságait.

Az ilyen jellegű alkalmazásoknál nagyon fontos a gyors és hatékony munka. Ezért minden funkció elérhető billentyűk segítségével, sőt az elterjedt – mára szabványná vált – billentyűkombinációk használhatók azért, hogy kódolás közben ne kelljen folyton az egér után kapkodni. Az előre megadott – közel kétszáz – billentyűkombináció mindegyike módosítható, törölhető, helyettesíthető másikkal, illetve a lista szabadon bővíthető.

A jelenleg használt programozási nyelvek közül csak néhányat nem támogat szintaktikai kiemeléssel. A jelenlegi legfrissebb stabil verzió, a 4.2-es már több mint nyolcvan nyelv 130 file-formátumát kezeli.

A beépített Plugin Manager segítségével az alap jEdit tudása a sokszorosára növelhető – jelenleg a letölthető és telepíthető plugin-ek száma meghaladja a hatvanat (➲ **http://plugins.jedit.org/**). Ezek között vannak konkrét programozási nyelvekhez fejlesztett kiegészítések, mini web browser, HTML/XML konverter, Project Viewer, hibalistanézegető, helyesírás-ellenőrző, képnéző és -manipuláló, stringkereső, különböző megjelenési formákat állító (háttér, témák, színek) stb. A Plugin Manager listázza a telepített bővítményeket, és kérésre elvégzi ezek frissítését, ha újabb verziójuk jelenik meg. Sőt itt van lehetőségünk az egyes, telepített plug-inek jellemzőit is beállítani.

A program jellemzőinek beállítása rendkívül részletes, hogy minden apróság szabályozható – az általános kinézet, a kód automatikus mentése, a jobb gombos kontext menü pontjai, a telepített plug-inek elérése és elhelyezkedése, a szövegszerkesztés minden részlete (extra karakterek, sortörések, margók/tabulátorok/behúzások szélessége, alapértelmezett szövegfajta stb.), a kódlapok (UTF-8 és Unicode is) stb. Többféle mentési forma választható, a memóriaindikátor és az idő. A szintaktikai kiemelés is testreszabható, amit a közismert „Hello World" szöveggel lehet beállítani.

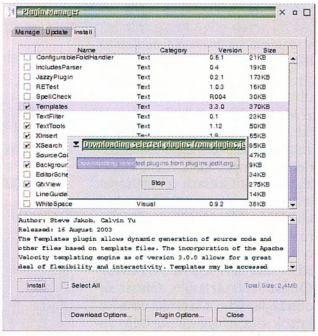

» A Plugin Managerrel tölthetők le, telepíthetők, frissíthetők és távolíthatók el a rendelkezésre álló plug-inek

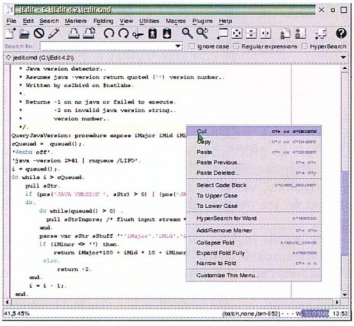

» A jEdit több mint nyolcvan programozási nyelvet támogat

Az ablak felső részén található Toolbar minden ikonja szerkeszthető, más jelentés kapcsolható hozzá, illetve törölhető. Ha valamilyen új funkciót szeretnénk elérni, akkor annak az ikonja kitehető a Toolbarra, és billentyűkombináció is rendelhető hozzá.

A merevlemezen és a könyvtárakban való egyszerű és gyors navigálást segíti a program saját File System Browsere, aminek szintén több jellemzője állítható: a Toolbar, a Menubar, az ikonok és a rejtett file-ok megjelenítése, nagy- és kisbetűk megkülönböztetése, file-ok és könyvtárak keverése stb. Emellett minden kiterjesztéshez más színű megjelenítés rendelhető.

•

Még hosszan sorolhatnánk a lehetőségeket, de talán ennyiből is látszik, hogy a jEdit rendkívül hatékony programozói editor.

»infó

➲ Fejlesztők: **http://jedit.sourceforge.net, www.jedit.org**

PCM DVD: \jedit\ FREEWARE (GNU GPL)

Xen virtual machine monitor Linuxra

» Ha egy gép nem elég...

...ne szaladjunk rögtön a boltba venni még egyet, inkább nézzünk körül, hátha találunk más megoldást. A számítógépünk kihasználtsága még a 20%-ot is alig éri el, miért is ne vehetnénk igénybe ezt a fennmaradó 80%-ot arra, hogy még egy vagy akár több operációs rendszert futtassunk ugyanazon a gépen egy időben.

Csontos Gyula

A Xen az x86-os architektúrára írt virtualizációs megoldás. Segítségével egy fizikai gépet több virtuális gépre oszthatunk szét, ezzel is az erőforrások jobb kihasználását érhetjük el. Ezek a virtuális gépek a valódi gépekhez igen közeli teljesítményre képesek. Ezért igen jó hatásfokkal fejleszthetünk vagy próbálhatunk ki bármilyen alkalmazást anélkül, hogy számítógépünket újra kellene indítanunk. A hátránya a Xen által nyújtott környezetnek, hogy szükség van a futtatandó operációs rendszerek kernelének egy különleges átültetésére – olyasmi ez, mintha egy új architektúrát támogatna a rendszermag. Szerencsére azonban a felhasználói programok és a rendszer többi része módosítás nélkül futtatható. A Xen honlapjáról letölthető a legfrissebb verzió binárisként és forrásban is. Itt a hely szűkössége miatt csak a bináris csomag telepítésével foglalkozuk.

A TELEPÍTÉS A csomag tartalmazza a mi szempontunkból fontos Xen kernelt, a módosított 2.4-es és 2.6-os Linux rendszermagokat. Miután kicsomagoltuk, lépjünk be a létrejött könyvtárba, és adjuk ki a *./install* parancsot rootként, ha a rendszerünkön minden szükséges alkotóelem megvan, akkor egy pár másodperces várakozás után visszakapjuk a promptot „All done." üzenettel. Ha valami mégis hiányozna, akkor azt a telepítő a tudomásunkra hozza.

A rendszermagok a /boot könyvtárba kerültek. Nincs más hátra, mint a rendszerindító beállítása az új rendszerhez.

Adjuk a következő sorokat a /boot/grub/grub.lst file-hoz:

```
title Xen 2.0 / XenLinux 2.6.9
  kernel /boot/xen.gz
dom0_mem=131072
  module /boot/vmlinuz-2.6.9-xen0
root=/dev/sda1 ro console=tty0
```

Utána indítsuk újra a rendszerünket, és válasszuk a Xen 2.0 menüpontot a bootolási listából.

VIRTUÁLIS GÉPEK HOZZÁADÁSA Domaineket (a Xen így hívja a virtuális gépeket) többféle módon adhatunk a rendszerhez – én a böngészőben történő kattintgatást kedvelem. Ehhez először is el kell indítanunk a *xend* démont és a *xensv* programot. Utána a 8080-as porton kapcsolódva a géphez már elérjük az adminisztrációs felületet (1. kép). Itt gyakorlatilag mindent el tudunk végezni, ami a domainjeink – beleértve a domain0, vagyis a rendszer alapját képező Xent – felügyeletéhez, létrehozásához, újraindításához és migrálásához kell, kivéve az operációs rendszer előkészítését a futtatáshoz.

Egy új domain létrehozása csak pár kattintás – persze nem árt a beírandó értékek jelentésével tisztában lenni, és előkészíteni a megfelelő lemezképeket.

AZ OPERÁCIÓS RENDSZER „TELEPÍTÉSE" Itt nem működik a „beteszem a CD-t, bootolok és telepítek" mód, ezért némi trükközéshez kell folyamodni. Most a legegyszerűbb utat járjuk végig egy Debian Sarge előkészítésével.

Első lépésként létre kell hoznunk a megfelelő lemezfile-okat a

```
dd if=/dev/zero of=/elérési út/
diskimage bs=1024k
count=méret Mbyte-ban
dd if=/dev/zero of=/elérési út/
swapimage bs=1024k
count=méret Mbyte-ban
```

parancsokkal. Most már van két méretes file-unk. Ezek önmagukban semmire sem jók. Létre kell még hoznunk mindegyiken egy file-rendszert:

```
mke2fs /elérési út/diskimage
mkswap /elérési út/swapimage
```

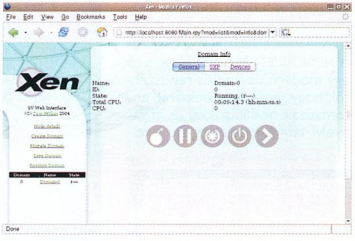

» A webes adminisztrációs felület

Az mke2fs rá fog kérdezni, hogy biztosan ezt akarjuk-e. Mivel ez nem egy blokk eszköz, bátran válaszoljunk igennel. Ezután jöhet a Debian alaprendszer telepítése:

Mountoljuk be a *mount -o loop /elérési út/diskimage /mnt/xen-1* paranccsal az előkészített lemezképet, majd adjuk ki a *debootstrap –arch i386 sarge /mnt/xen-1 ftp://ftp.hu.debian.org/debian* parancsot. Ezzel a megfelelő csomagokat lemásoljuk a /mnt/xen-1 könyvtárba.

Utána következhet a rendszer első finomhangolása. A *chroot /mnt/xen-1 /bin/bash* paranccsal beléphetünk a frissen telepített rendszerünk területére, itt végezzük el a megfelelő módosításokat (ezeket megtaláljuk a Xen dokumentációjában). Majd lépjünk ki, és válasszuk le az elkészült művünket:

umount /mnt/xen-1

Már csak a konfigurációs file-t kell létrehoznunk a xen-1 rendszerhez, majd életre keltenünk a vadonatúj rendszert. A fentebb említett webes felületen egyszerű megadni a megfelelő paramétereket ahhoz, hogy a rendszer hiba nélkül indulhasson. Innen indíthatjuk is, hogy leellenőrizhessük a működését.

MIGRÁLÁS Nagyon fontos a migrációs lehetőség, ezzel élő rendszert költöztethetünk át egy fizikai szerverről a másikra: a már futó rendszer memóriaképe átmásolódik a célgépre, majd a forrásgép leállítja a szolgáltatásait, a célgép pedig átveszi az összes feladatot. Ehhez a két gépnek egyazon adattárolóhoz kell hozzáférnie (például SAN). A migrálást szintén elvégezhetjük webes felületen.

•

A Xen nagyszerű eszköz azok kezében, akik már kicsit elmélyültek a Linux rejtelmeiben. Segítségével biztonságosan elkülönített, egymás mellett párhuzamosan futó operációs rendszereket használhatunk. Jelenleg a Linux 2.4 és 2.6-os rendszermag és a NetBSD érhető el a Xen 2.0-hoz, a FreeBSD-s átültetés pedig tesztelés alatt áll. A fejlesztők dolgoznak más rendszerek használhatóvá tételén is.

Rendszerkövetelmények

A Xen nem önálló operációs rendszer, ezért egy már működő Linux kell a telepítéséhez, és ennek a rendszernek az összetevőit használja. Szükség van még a GRUB rendszerindítóra, az iproute2, a bridge-util, illetve a twisted csomagra. Szerencsére ezek Debian Sarge alatt apt-vel telepíthetők.

»infó

- www.cl.cam.ac.uk/Research/SRG/netos/xen/
- www.netbsd.org/Ports/xen/
- PCM DVD: /linux/xen/

Fedora Core 3 Linux

» Kalap helyett

A Fedora annak köszönheti születését, hogy a Red Hat bejelentette: a továbbiakban nem kívánja támogatni az asztali operációs rendszereit, és nem is készít újabb verziókat, a jövőben csak a vállalati termékekre koncentrál a cég.

Csontos Gyula

A Fedora csoport régebben is szoros kapcsolatban állt a Red Hat Linuxszal, a Red Hat 8-tól kezdődően készítettek jó minőségű csomagokat a rendszerhez. Miután az asztali rendszerekkel a Red Hat leszámolt, szinte magától értetődött, hogy a Fedora viszi tovább ennek fejlesztését. Már a harmadik verzió készült el 2003 novembere óta (akkor jelent meg a Fedora Core 1). Jelenleg a Core 3 a legfrissebb kiadás, itt nézünk egy kicsit körül.

A Core 3-ban, amely november 8-án látott napvilágot, nagyon friss programváltozatok találhatók, például a 2.6.9-1.667-es kernel, a Firefox PR1, a GNOME 2.8, a KDE 3.3, a Thunderbird 0.8 vagy a Novell Evolution 2.0. A terjesztés 4 CD-n fér el, ezekről az alap munkaállomás telepítésekor több mint 2,5 Gbyte adat kerül a merevlemezre.

A BESZERZÉS Szerencsére nem kereskedelmi termék, így az iso file-ok szabadon elérhetők a **http://download.fedora.redhat.com**-on, vagy bármelyik tükörszerverről. Összesen 4 CD-nyi vagy egy DVD-nyi anyagot kell letölteni, ha a komplett telepítőkészletet szeretnénk magunknál tudni. Ezekre szükségünk is lesz, mert amikor a telepítő kéri a második, harmadik vagy negyedik lemezt, és azt nem tudjuk berakni, akkor bizony nem tudunk továbblépni, és sikertelen telepítés miatt kezdhetjük elölről az egészet.

A RENDSZER Ma már elvárható egy modern operációs rendszertől, hogy grafikus telepítővel, automatizált beállításokkal és anyanyelvi támogatással segítse a felhasználókat, főleg ha olyan rendszerről van szó, amelynél nagy hangsúlyt fektetnek a felhasználóbarát felépítésre. A Fedora Core 3 esetében ez nagyon jól sikerült, követve a Red Hat által kijelölt irányvonalat.

Miután a telepítéssel végeztünk újra kell indítani a gépet,

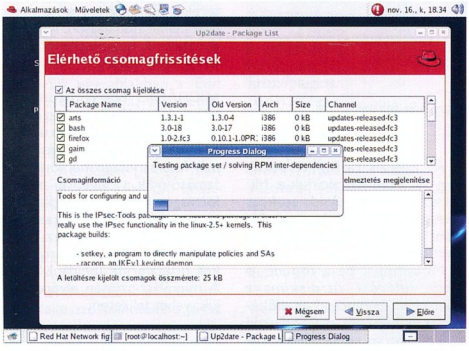

» A Red Hat Network kényelmes használata csomagfrissítéshez

»info

- Fedora Project: **http://fedora.redhat.com**
- Telepítőkészlet: **http://download.fedora.redhat.com**

A telepítés

Mielőtt nekikezdenénk a telepítésnek a betöltődő „előtelepítő" felajánlja a korong ellenőrzését.

1. Ki kell választanunk a használandó nyelvet és billentyűzetkiosztást, ha ezen túlvagyunk, a telepítő már magyarul szól hozzánk.
2. Négy előre elkészített telepítési csomagból választhatunk. Az „Otthoni/irodai számítógép" minden olyan programot telepít, melyre egy átlagos felhasználónak szüksége lehet (irodai programok, böngésző stb.). A „Munkaállomás" a grafikai felületen kívül rendszeradminisztrációs és szoftverfejlesztési csomagokat is telepít. A „Kiszolgáló" értelemszerűen szerverfunkciókat ellátni képes összeállítást jelöl opcionális grafikus felülettel. Végül az „Egyéni"-t választva egy teljesen a szánk íze szerinti rendszert rakhatunk össze, ez csak haladóknak ajánlott.
3. Következik a merevlemez particionálása. Ezt nyugodtan rábízhatjuk a telepítőrendszerre, hacsak nincsenek különleges igényeink. Ha haladó opciókra is szükségünk van, például a RAID lemezkötetek támogatására, azokat ezen a ponton állíthatjuk be.
4. Beállítjuk a GRUB rendszerindítót és a hálózati paramétereket.
5. Beállítjuk a tűzfalat és az SELinuxot. A tűzfal beállításához elegendő információt nyújt a képernyő bal oldalán lévő magyarázó szöveg a kezdő felhasználóknak. Engedélyezhetünk portokat, amiket kívülről elérhetnek a felhasználók (SSH, FTP, HTTP, SMTP). Külön jó pontot érdemel az SELinux kiterjesztések telepítés közbeni aktiválási lehetősége (bővebben lásd *Az SELinux* című keretes írást).
6. A nyelvi csomagok, időzóna, rendszergazdai jelszó megadása, alapértelmezett csomagok telepítése vagy egyéni kiválasztása következik.
   Ezután elkezdődik a beállított rendszer telepítése.

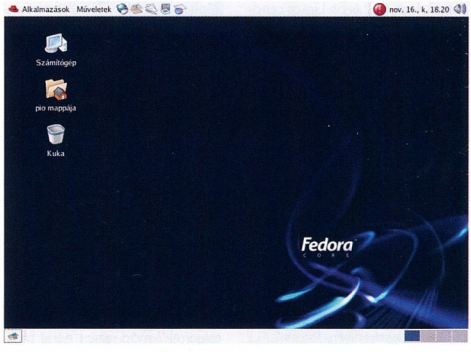

» Bejelentkezés után ez a kép fogad

majd az utolsó simítások elvégzésével kezünkbe vehetjük a működő rendszert, de nézzük, mi vár még ránk: a licencszerződés elfogadása, a dátum és idő, valamint az X beállítása, a felhasználó hozzáadása – itt választhatjuk a hálózatos bejelentkezést is. Nagyon kifinomult beállítási lehetőségek közül választhatunk, a felhasználói információk származhatnak LDAP, NIS, Hesiod, Winbind kiszolgálóról, az azonosítás történhet Kerberos, LDAP, SMB vagy Winbinddal. A hangkártya beállítása általában önműködő, de a beállítás tesztelhető. A legvégén pedig a jól megérdemelt jutalom, a grafikus bejelentkező képernyő várja a felhasználót.

HASZNÁLAT Alapvetően a Fedora Core 3 egyszerűen telepíthető és használható, a kezdő felhasználóknak is sok segítséget ad. Ha a hálózati beállításaink megfelelőek, akkor a rendszer automatikusan csatlakozik a Red Hat Network szerverhez, megkeresi a frissítéseket, és ha talált, akkor erre a jobb felső részen lévő piros körben pulzáló felkiáltójel figyelmeztet. Ha az egeret fölé visszük, megmutatja, hogy hány frissítés érhető el. Ha ezeket telepíteni akarjuk, csak rákattintunk az ikonra, megadjuk a root jelszavát, és máris láthatjuk a frissítési listát. Ha először használjuk az RHN szolgáltatást, akkor automatikusan megkapjuk a fő csatornákat, ahonnan a frissítés történhet.

A november 8-án megjelent Core 3-hoz tíz nappal később már 27 frissítés volt elérhető. Többségük nem biztonsági frissítés volt, hanem a programok újabb változatai. A rendszerbeállítások egyértelműek, nem kell hozzájuk pilótavizsga, egyszerű felületen célratörően tudunk minden lényeges tulajdonságot beállítani.

Nagyon kellemetlen, hogy a 2,5 Gbyte-os alaprendszernek nem része a Midnight Commander, vagyis az mc. Persze van grafikus file-kezelő, de az nem az igazi, ha hatékonyan és gyorsan akarunk dolgozni. A másik furcsaság, melynek okára nem sikerült rájönnöm, hogy hová tűnt a telepített 2,5 Gbyte-nyi program? A GNOME menüjében nagyon kevés program szerepel, melyek az alapfunkciókat biztosítják. Ha azonban nincs a felhasználó szeme előtt tálcán az alkalmazás, valószínűleg nem is fogja azt kipróbálni és használni. De akkor miért foglalja a helyet a lemezen? Ha valaki pedig haladó linuxos, valószínűleg tudja a kívánt alkalmazást telepíteni.

•

Mint minden rendszernek, a Fedorának is megvannak a pozitívumai és negatívumai. Olyan rendszert még nem sikerült alkotni, ami mindenkinek megfelelő lenne. A Fedora említett kellemetlenségei pedig egyszerűen orvosolhatók. Ennek tudatában minden olyan leendő és aktív linuxosnak bátran ajánlható, aki nem szeretne leásni a rendszere mélyére, hanem egy könnyen beállítható rendszert akar használni. PCM

Egy kis Fedora-történelem

2003. szeptember 22-én bejelentették, hogy a Red Hat Linux egybeolvad a Fedorával, és a továbbiakban Fedora Project néven lesz elérhető a fejlesztés. A cél egy közösségi fejlesztésekre támaszkodó Linux-változat létrehozása, illetve a Red Hat által eddig elért eredmények és fejlesztések továbbvitele. A Fedora folytatja az eddigi csomagkészítő tevékenységét, ami továbbra is elérhető a ➲ **fedora.us** honlapon. Az új projekt pedig a ➲ **fedora.redhat.com** oldalon kezdi meg működését.

Fedora Core 1 vagy „Cambridge"

2003. júl. 21.: Test 1 (eredetileg Beta 1), a Fedora önálló fejlesztésű rendszere.
2003. szep. 25.: Test 2, alias FC 0.94. Megjelenik a Fedora Core Linux első tesztváltozata.
2003. okt. 13.: a Test 3, azaz a FC 0.95 már a yum software frissítési rendszert használja.
2003. nov. 5.: a Fedora Core 1 stabil változata.

Fedora Core 2

2004. feb. 12.: a Test 1 megjelenése.
2004. már. 29.: a Test 2 megjelenése.
2004. ápr. 27.: a Test 3 megjelenése.
2004. máj. 18.: Megjelenik a végleges a Core 2.

Fedora Core 3

2004. júl. 13.: megjelenik a Test 1.
2004. szep. 20.: megjelenik a Test 2.
2004. okt.. 11.: megjelenik a Test 3.
2004. nov. 8.: a Fedora Core 3 megjelenése.

Az SELinux

A Security-enhanced Linux, közismertebb nevén az SELinux egy, a Linux rendszermaghoz szorosan kapcsolódó fejlesztés néhány kiegészítő alkalmazással, melyek magasabb szintű biztonsági funkciókat valósítanak meg. Az SELinux része a 2.6-os rendszermagsorozatnak, így valószínűleg egyre több Linux-terjesztésben lesz alapértelmezett összetevő.

Az SELinux különlegesen szigorú védelmi réteggel ruházza fel a Linux rendszereket. Mivel elkülönített védelmi réteget használ, még a rendszergazdától is megvédhető vele a rendszer. Az SELinux rendszereken minden művelet egy olyan tartományon fut, amelyik megszabja, hogy az egyes műveletek milyen hozzáférési joggal rendelkeznek.

Az SELinuxban valamennyi, biztonsági szempontból fontos objektumhoz, például a feladatokhoz, a file-leírókhoz és magukhoz a file-okhoz egy-egy biztonsági környezet tartozik, vagyis egy-egy olyan címke, amely magában foglalja az adott objektumhoz kapcsolódó biztonsági jellemzőket. A szabványos SELinuxban ez egy kettősponttal elválasztott karakterlánc, amely azonosító, szerep és típus értékekből áll.

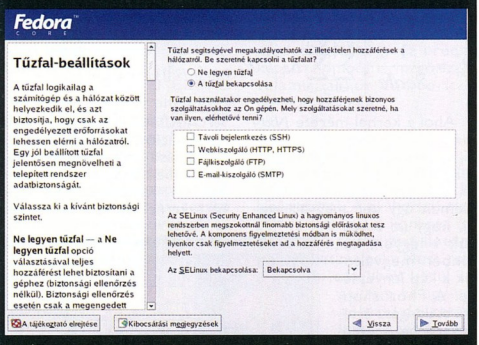

» Egyszerűen használatba vehetjük az SELinux kiegészítést

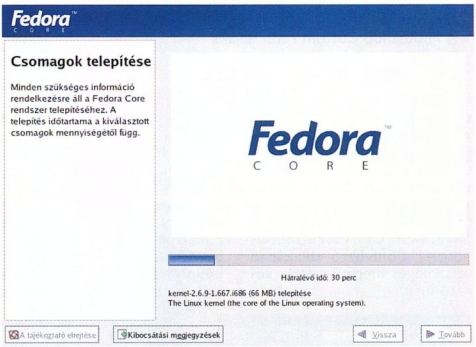

» Lassan felkúszik gépünkre a rendszer

A Custom szűrő

» Képfeldolgozás, ahogy óhajtja!

Több képszerkesztő program is lehetővé teszi, hogy a felhasználó saját szűrőt definiáljon. Ez közel sem bonyolult munka. Egy kis „pötyögéssel" sokfajta szűrőt kipróbálhatunk.

Sümegi András
(sumegia@freemail.hu)

A Photoshop *Custom Filter → Other → Custom* menüpontjára kattintva megjelenik egy ablak, amiben egy 5x5-ös mátrix elemeit lehet kitölteni különböző értékekkel. Az üresen hagyott mezők 0-t jelentenek.

» A Photoshop Custom Filter ablaka

A GIMP-ben ugyanezt a *Filters → Generic → Convolution Matrix* menüpontban találjuk. A Paint Shop Próban ugyanez a User Defined effektus, amely egy 7x7-es mátrixot kínál. Az ImageJ nem tesz méretkorlátot, a *Process → Filters → Convolve* menüponttal előhívható ablakában tetszőleges méretű mátrix adható meg.

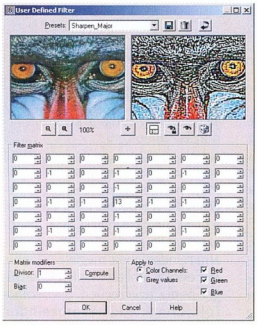

» A Paint Shop Pro ablaka bonyolultabb, de sok előre beállított szűrőt is kínál

Csak arra kell ügyelni, hogy az oszlopok és a sorok száma egyenlő és páratlan legyen. Akárhogyan is néz ki a felhasználó által definiálható szűrő ezekben a programokban, a működés alapelve ugyanaz. A következőkben a Photoshop Custom Filterével foglalkozom, de az elmondottak a többi programra is érvényesek.

A (Ki)fordított szűrők című cikkben (➲ **PCM 2004/11/88**) említettem a konvolúció műveletét. (Konvolúció: a kép elkenése, simítása, a képpontok szomszédos pontokkal való átlagolása valamilyen súlytényezővel.) A Custom Filter is egy konvolúciós szűrő, ami két függvényt gyúr össze. Az egyik függvény most is maga a kép, a másik az úgynevezett kernel. Mindkettő kétváltozós és véges intervallumra szorítkozik. A kernel a kép méretéhez képest kicsiny, rendszerint 3x3 vagy 5x5 elemből áll. Ez az a mátrix, amit a szűrő ablakában fel kell tölteni, és tulajdonképpen ez nem más, mint a szűrő pontszórásfüggvényének mintavételezett alakja.

Mivel a kernel kicsi, nincs szükség Fourier-transzformációra, a számítás gyorsan elvégezhető tértartományban is. A kernellel végighaladunk a kép minden pixele felett. Amikor a kernel közepe egy pixel fölött áll, akkor a pixel új értékét úgy kapjuk meg, hogy a kernel alá eső képpontok értékeit a kernel megfelelő elemeivel súlyozva összegezzük. A számítás képlete a következő:

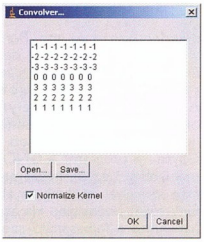

» Az ImageJ-nek akárhány elem megadható szóközzel elválasztva

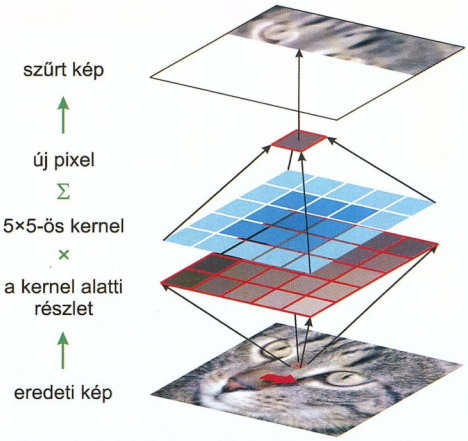

» A kernel végighalad a képen. Minden képpontnál, ami fölött a kernel közepe áll, a kernel alá eső képrészletből számítjuk ki az új képpont értékét

$$P^*_{kl} = \frac{1}{Scale} \cdot \left[\sum_{i=0}^{N-1} \sum_{j=0}^{N-1} K_{i,j} \cdot P_{k+i-\mathrm{int}[N/2],l+j-\mathrm{int}[N/2]} \right] + Offset$$

Ahol a kernel mérete *NxN* pixel (*N* egy páratlan szám). K_{ij} a kernel elemeit jelenti. P_{kl} a kép *(k,l)* koordinátájú pixele. Sok programban a kernel elemeit úgy kell megválasztani, hogy az összegük 1 legyen, különben megváltozik a kép fényessége. A Photoshopnál csak egész értékeket lehet megadni, a normalizálást a Scale paraméterrel lehet beállítani. Ha a Scale értéke egyenlő az elemek összegével, akkor a kép világossága nem változik. Ugyanerre való a Paint Shop Pro és a GIMP Divisor nevű paramétere. Az ImageJ-ben van egy kapcsoló, a Normalize Kernel, amit bekapcsolva a program automatikusan 1-re normalizálja a kernelt.

ÁTLAGOLÁS A legegyszerűbb konvolúciós szűrő az átlagoló szűrő (lásd lent). A képen látható esetben 5x5-ös, és minden eleme 1. Könnyű belátni, hogy ha a kernel alá eső 25 elemet

összeadjuk, és az eredményt elosztjuk a Scale értékével, ami 25, akkor éppen az átlagot kapjuk. Ez a szűrő szétkeni, simítja a képet. Csökken a zaj, de az élesség is romlik. Csinálhatunk kisebb hatósugarú, 3x3-as szűrőt is úgy, hogy a szélső cellákat üresen hagyjuk vagy 0-kkal töltjük fel őket. A lényeg, hogy az átlagoló szűrő elemei mindig azonos értékűek.

GAUSS-SZŰRŐ Közismert simító szűrő a Gauss-szűrő (1. ábra). Hasonló az átlagoláshoz, de a kernel közepétől távolodva egyre kisebb súllyal veszi figyelembe a pixeleket. A térfrekvenciákra nézve úgy működik, mint egy áluláteresztő szűrő, vagyis a magasabb frekvenciákat elnyomja, a lassú változásokat viszont meghagyja. Nem érzékeny az irányokra, minden élt egyformán elken. Érdekes tulajdonsága, hogy a szűrés felbontható egymás után alkalmazott soronkénti és oszloponkénti szűrésre, ami csökkenti a számításigényt. Például az 5x5-ös Gauss-kernelre igaz, hogy a kernel felírható két vektor szorzataként:

$$\begin{pmatrix} 1 & 4 & 6 & 4 & 1 \\ 4 & 16 & 24 & 16 & 4 \\ 6 & 24 & 36 & 24 & 6 \\ 4 & 16 & 24 & 16 & 4 \\ 1 & 4 & 6 & 4 & 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 4 & 6 & 4 & 1 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 1 \\ 4 \\ 6 \\ 4 \\ 1 \end{pmatrix}$$

A szűrés elvégezhető úgy, hogy előbb soronként konvoláljuk a képet az *(1, 4, 6, 4, 1)* vektorral, aztán az oszlopokat a (1, 4, 6, 4, 1)T vektorral. Érdemes megjegyezni, hogy az *N* elemű vektorok elemei az *N-1*-ed fokú binominális együtthatók. *N=3*-ra *(1, 2, 1)*, *N=7*-re *(1, 6, 15, 20, 15, 6, 1)* lesznek az elemek. A Scale vektor 2^{N-1}, a kvadratikus mátrix $2^{2(N-1)}$ értékű legyen.

FELÜLÁTERESZTŐ SZŰRŐ A Gauss-szűrővel ellentétes hatású szűrő (2. ábra). Az alacsonyabb térfrekvenciákat elnyomja, a gyors változásokat kiemeli. A felüláteresztő szűrő kernelét úgy származtathatjuk, hogy egy mindent áteresztő szűrő kerneléből kivonjuk az áluláteresztő szűrő kernelét. A mindent áteresztő szűrő kernele csupa 0-ból áll, csak

$$\begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} - \frac{1}{16}\begin{pmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 2 & 4 & 2 \\ 1 & 2 & 1 \end{pmatrix} = \frac{1}{16}\begin{pmatrix} -1 & -2 & -1 \\ -2 & 12 & -2 \\ -1 & -2 & -1 \end{pmatrix}$$

középen van egyetlen 1-es – ez éppen a pontforrás képe szóródás nélkül. (Lásd a 2. ábrát.)

A középső helyen álló számhoz valamennyit hozzáadva olyan szűrőt kapunk, amely az alacsonyabb térfrekvenciákból is hagy valamit. Az ilyen kernel kiemeli a kép nagyfrekvenciás részét, növeli az élességét, de a zajt is erősíti. Így működik a Sharpen és a Sharpen More szűrő. Az élesség javulása szembetűnő, de ha a szűrőt egymás után többször alkalmazzuk, akkor a zaj tönkreteszi a képet.

Élesítésnél szebb eredményt ad az Életlen maszk (Unsharp mask) szűrő (3. ábra). A lényege az, hogy az eredeti képből egy áluláteresztő szűrővel egy simított képet kell készíteni. Aztán ennek a képnek a *k*-szorosát kell kivonni az eredeti kép *k+1*-szereséből (*k* egy állandó, minél nagyobb, annál erősebben élesít a szűrő.) A hagyományos fényképészetben is használták ezt az eljárást úgy, hogy az életlenre nagyított kép negatívján keresztül világították meg újra a képet.

ÉLKERESŐ SZŰRŐK Olyan kernelt is lehet konstruálni, amelyik csak az éleket hagyja meg valamilyen kitüntetett irányban. Jellemző rájuk, hogy elemeik összege nulla. A legegyszerűbb ilyen kernelt mutatja a 4. ábra.

Ez a kernel 45 fokonként körbeforgatható az elemek átrendezésével. Mindegyik irányban más-más eredményt ad, érdemes vele kísérletezni. A gyakran használt élkiemelő szűrő, a Sobel-operátor is körbeforgatható. Ez több soron, illetve oszlopon dolgozik egyszerre, így a zaj kisebb lesz (5. ábra).

Ha az élkiemelő kernelt úgy módosítjuk, hogy az eredeti képtartalomból is megőrizzen valamit, akkor domborítást (emboss) kapunk.

•

A bemutatottaknál bonyolultabb szűrőt is lehet tervezni, érdemes tapasztalati úton kikísérletezni. A gyakorlati életben is számos, a konkrét feladathoz optimalizált lineáris szűrőt használnak. Most csak a legelterjedtebbek közül ragadtam ki egy-egy példát, de remélem, ezzel is sikerült sokakban feltámasztani a kísérletező kedvet. PCM

» 1. ábra: Gauss-szűrő

» 2. ábra: Felüláteresztő szűrő

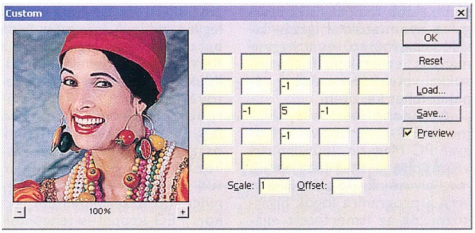

» 3. ábra: Életlen maszk szűrő

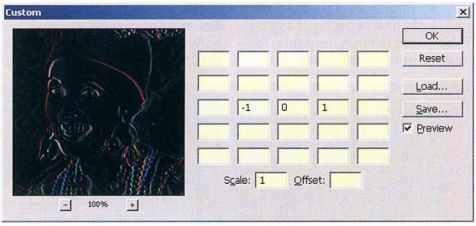

» 4. ábra: Egyszerű élkereső szűrő

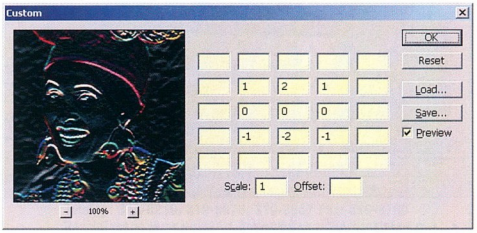

» 5. ábra: Sobel-operátor

Adobe Photoshop Elements

» Trükkök fekete-fehérben

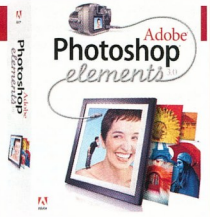

A digitális kamerák korában természetesnek vesszük, hogy minden fényképünk színes, pedig a fekete-fehér fotó sokkal letisztultabb, elvontabb ábrázolást tesz lehetővé. A Photoshop Elements módosítórétegei érdekes módszert kínálnak a fekete-fehér képek előállítására.

Sümegi András

A fekete-fehér kép egy absztrakt médium, ami nem kötődik szorosan a valósághoz. Ezeken nagyobb szerepet kap a kompozíció, a fények játéka, a finom részletek és a felületek textúrája, mint a színes képeken. A fekete-fehér képek jellemzően több trükköt, képmódosítást viselnek el, mint a színesek, sőt többet is igényelnek. Végül az sem utolsó dolog, hogy az újabb, jobb minőségű tintasugaras nyomtatókkal igazán kiváló, nagyméretű és a hagyományos, ezüstalapú fotópapírokkal vetekedő minőségű képeket lehet készíteni.

Az Adobe Photoshop Elements 3.0-s verziójával a Magyar PC Magazin 2005 januári számában ismerkedhettek meg olvasóink. Az alábbiakban erre a programra fogok hivatkozni, de az ismertetett eljárás lényegében a 2.0-s verzióval és Photoshoppal is működik. Az Elements 3.0 számunkra legfontosabb újítása a RAW-konverter, ugyanis fekete-fehér képeinkhez érdemes RAW formátumú felvételekből kiindulni.

A NYERS KÉPBEN AZ ERŐ!

A nyers kameraadatok biztosítják, hogy a kamera A/D konvertere által rögzített valamennyi bitet kinyerhessük a képből, miáltal finomabb árnyalatokat kapunk. A 8 bites JPEG képek tónusokban szegényebbek, a korrekciók hatására a finom átmenetek lépcsőzötté válhatnak. A felvételt érdemes úgy elkészíteni, hogy amennyire csak lehet, világos legyen, de még éppen ne égjen be. A helyes világosságot a RAW kép konvertálásakor állítjuk vissza. Ez az eljárás lehetővé teszi, hogy a kép sötétebb részeiről is elegendő fényt (információt) gyűjtsünk össze a digitális feldolgozáshoz. Ha a fényképezőgép nem tud RAW formátumot, vagy nincs idő ezzel bíbelődni, akkor JPEG képpel is lehet dolgozni.

Nyissuk meg a kiszemelt felvételt az Elementsszel. RAW file esetén rögvest megnyílik a konverter ablaka (1. ábra). Az ablak nagy részét az előnézeti kép tölti ki. A képtől jobbra korrekciós beállítások, feltetük a hisztogram látszik. A fehéregyensúly (white balance) precíz beállítása most nem fontos, nyugodtan hagyjuk Autón. Az *Exposure* csúszkával a kép átlagos világosságát, a *Shadows*zal az árnyékok mélységét, a *Brightness*-szel a fényes részek világosságát, a *Contrast*tal a kép keménységét lehet módosítani. Itt az automatikus beállítások ritkán jók, kézzel kell a legkedvezőbb hatást beállítani. Érdemes közben figyelni a hisztogramot. Jó beállításnál a görbék a teljes tartományt kitöltik a grafikon bal szélétől a jobb széléig, de nem „kenődnek fel" egyik oldalra sem. A 2. ábrán tipikus hibákat látunk. A felső hisztogram egy túl kemény képhez tartozik, amin a fényes részek beégtek, a sötét területek szurkossá váltak. Az alsó hisztogram ennek ellentettje, egy kontrasztszegény képre utal. Könnyíti a munkát, ha a konverter ablakában bekapcsoljuk a *Highlights* és a *Shadows* jelölőnégyzetet a kép alatt. Ilyenkor az Elements kékkel és pirossal kiszínezi a túl sötét, illetve a túl világos részeket a képen. Fekete-fehér képeknél általában szebb eredményt kapunk, ha a *Shadows* és a *Brightness* csúszkát, amennyire lehet, alacsony értéken tartjuk, és a *Contrast*tal igyekszünk széthúzni, az *Exposure*-ral pedig középen tartani a hisztogramot.

A konvertálás többi opciója rendre: *Sharpness* – utólagos szoftveres élkiemelés mértéke; *Saturation* – színtelítettség; *Luminance Smoothing* – világosságzaj csökkentése; *Color Noise Reduction* – színzaj csökkentése. Ezeknél az opcióknál általában elfogadhatók az alapbeállítások. Az élesség-növelés mindig hasznos, de a képfeldolgozás utolsó lépéseként érdemes elvégezni, ezért most 0-ra lehet állítani. Ha a képet 100-200%-os nagyításban szemlélve szemcsésnek, mákosnak látjuk, akkor a *Luminance Smoothing* értékét érdemes növelni, de nem szabad elfelejteni, hogy ezzel a finom részletek, textúrák minőségét is rontjuk. A bal alsó sarokban, a *Depth* legördülő

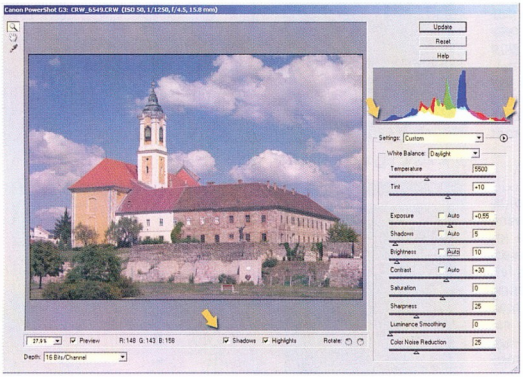

» 1. A RAW-konverter beállítása

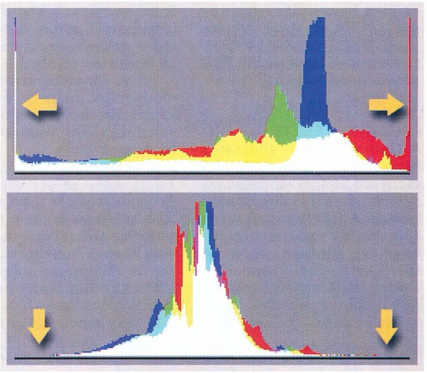

» 2. Tipikus hibák a hisztogramon

» 3. Egyszerű Grayscale-kép

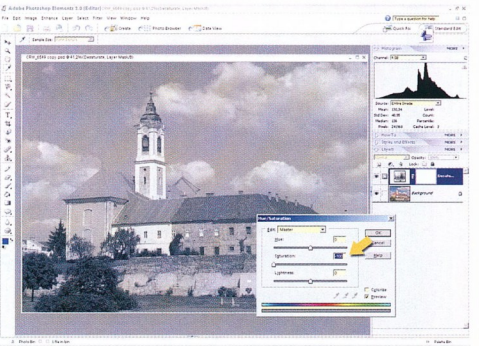

» 4. Egy módosítóréteggel levesszük a színeket

menüben az átkonvertált kép színmélységét lehet megadni. Válasszunk itt 8 bit/csatorna színmélységet! 16 bites kép jobb volna, de sajnos az Elements nem sok dolgot enged az ilyen képekkel csinálni. Ha minden kész, kattintsunk az *OK* gombra!

LEGYEN A VILÁG FEKETE-FEHÉR! Most van egy jól korrigált színes képünk. Kézenfekvő megoldásnak tűnik, hogy az *Image → Mode → Grayscale* menüponttal egyszerűen eltüntessük belőle a színeket. Az eredmény egy átlagos, mondhatni középszerű fekete-fehér kép (3. ábra). Semmit nem kellett beállítani, nagyon egyszerűnek látszik a dolog.

A valóság azonban sokkal bonyolultabb. A különböző színű pixelekből többféle módon is keletkezhet valamilyen szürkeárnyalat. A videotechnikában a képpont világossága alatt definíciószerűen az *Y=0,3R+0,59G+0,11B* értéket értik (R, G és B a vörös, zöld és kék színösszetevők mennyisége). Az Elements ennél bonyolultabb módszert használ. A képet Lab színrendszerbe konvertálja, aztán veszi a luminanciacsatorna tartalmát,

A KIMSOFT februári ajánlata

Akció (amig a készlet tart)	
Adobe Creative Suites 1.0 CE Premium	**294 900,-**
CorelDRAW Graphics Suite 12 Spec.	97 800.-
CorelDRAW Essentials 2	**26 400,-**
Macromedia WEB Tools MX (Flash MX Dreamweaver MX, Fireworks MX)	59 900.-
MS Office 2003 SBS (magyar)	**61 900,-**
Norton Antivirus 2005 Hun.	9 992.-
Norton Internet Security 2005 Hun.	**15 992,-**
Ulead Cool3D Studio	23 992.-
Visual Studio .NET Pro (Lic. + CD)	**172 400,-**
Szoftver újdonságainkból	
ACDsee 7.0 for Win32 / Upgr.	9 400,- / 6 500.-
Adobe Photoshop Elements 3.0	**19 000,-**
Adobe Premiere Elements 1.0	19 000.-
FileMaker Professional 7.0	**81 800,-**
F-SECURE Internet Security 2005 (magyar)	14 200.-
Magix Audio Cleaning Lab 2005	**6 392,-**
Install Shield X Prof. v10.0	313 900.-
PaintShop Pro 9.0	**31 200,-**
PDF Converter Professional 2.0	19 800.-
Pinnacle Studio Plus 9	**23 992,-**
SmartDraw 7 Suite / Upgrade	60 900.-
SuSE LINUX 9.2 Prof. Ed. ("angol" kiadás)	**22 320,-**
QuarkXPress 6.0 for Win. Intern.	371 600.-
Xara X1	**49 900,-**
Multimédia CD-ROM-ok	
Arcanum DVD könyvtár 1./2./3.(egyenként)	14 400.-
Angol-magyar Országh nagyszótár	**15 192,-**
Learn to Speak English 9.0 for Win32	9 592.-
Encyclopaedia Britannica 2005 DVD	**19 992,-**

3D Home Architect Deluxe v6.0	17 900.-
Adobe Acrobat 6 Std. /Up.	**94 900,-/31 900,-**
Adobe Acrobat 6 Prof. /Up.	142 900.-/47 900.-
Adobe Photoshop 8 CS /Up.	**224 900,-/58 700,-**
Akadémiai MoBiMouse Plus (német is)	15 000.-
AutoCAD LT 2005 /Upgr.	**249 900,-/79 900,-**
Borland Delphi 8 Prof. Upgrade (Akció!)	94 900.-
FineReader Pro 7.0 Prof.	**29 900,-**
Macromedia Dreamweaver MX 2004	115 400.-
Macromedia Studio MX 2004 Spec.	**182 800,-**
MathCAD 12 single International Win.	298 000.-
MagyarOffice 2.0 Prof.	**30 000,-**
MS FrontPage 2003 Hun.	45 900.-
MS Office 2003 Hun. Std. /Upgr.	**97 400,-/55 600,-**
MS Visual BASIC .NET 2003 Std.	30 600.-
MS SQL Server 2000 Developer Ed.	**13 400,-**
MS Works Suite 2004	21 900.-
Nero 6 (CD és DVD iró program)	**15 992,-**
Norton Ghost 9.0 / Upgrade	17 200.- / 12 900.-
Norton SystemWorks 2005 / Upgr.	**21 400,- / 13 200,-**
PDF Transformer 1.0	10 400.-
PL/SQL Developer 6.0 (Single user)	**32 600,-**
Recognita Omnipage Pro 14	34 900.-
SmartDRAW 7.0 Suite / Upgrade	**60 900,- / 19 920,-**
TextPad 4.7 for Win32	7 200.-
Ulead VideoStudio 8 /Up.	**28 400,-/14 800,-**
UltraEdit v10.0	8 200.-
Visio 2003 Prof. /Upgr. (magyar)	**111 900,-/57 900,-**
Windows XP Home/Prof OEM	18 400.-/29 600.-
WinFax Pro 10 for Win /Up.	**23 400,-/14 200,-**

A közölt árak nem tartalmazzák a 25%-os áfát, és a helyszíni üzembe helyezés költségeit.

Adobe Creative Suites 1.0 Premium 294 900 Ft + áfa

Tartalma: Photoshop 8, Illustrator 11, InDesign 3, Acrobat 6 Pro, Golive CS

KimSoft '99 Szoftverkereskedelmi Kft.
1118 Budapest, Hegyalja út 70. fszt. 2.
Telefon: 319-0219, 319-8973, 319-8967 Fax: 319-9760
Részletesebb ismertetőkért, teljes árjegyzékért tekintse meg honlapunkat az Interneten: www.kimsoft.hu

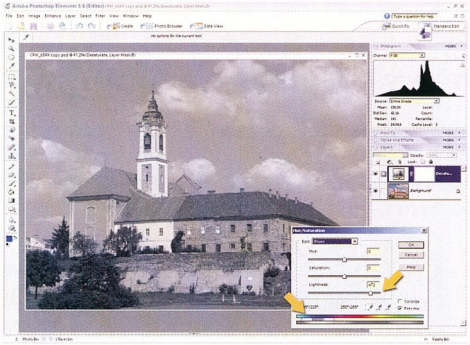

» 5. Virtuális filmünk spektrális érzékenységét is lehet módosítani

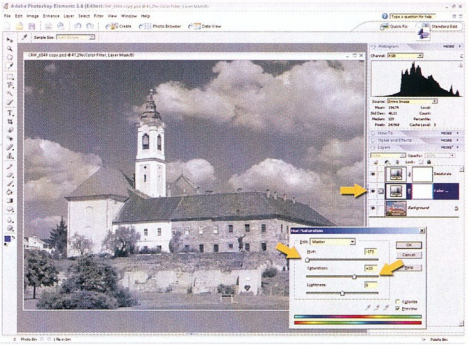

» 6. A felvételi szűrő szimulálására egy újabb módosítóréteget vetünk be

és ezt tekinti fekete-fehér képnek. Az eredmény némileg eltér attól, amit egy fényképezőgép vagy videokamera fekete-fehér módban nyújtana. Kissé kiemeli a sárga és cián árnyalatait, jócskán sötétíti a kékeket és vöröseket. A hagyományos fekete-fehér filmek is különbözőképpen reagáltak a színekre. A dolog sokrétűségét maguk a fényképészek is tovább fokozták színes felvételi szűrők használatával. Például egy sárga szűrő természetesebb világosságérzetet ad a fekete-fehér képen, némileg csökkenti a vízpára hatását is. Egy narancssznű szűrő besötétíti az égboltot, kiemeli a felhőket és a napsütötte tárgyakat. Egy kis ügyességgel az Elementsszel is el lehet érni hasonló hatásokat.

Hozzunk létre egy *Hue* → *Saturation* módosítóréteget a *Layers* → *New Adjustment Layer* utasítással. Ez a réteg fog arra szolgálni, hogy a színeket eltávolítsa a képről. Praktikusan „Desaturate"-nek neveztem el. A réteg beállításainál a *Saturation* értékét 100-ra kell állítani (4. ábra). Az eredmény éppen olyan, mint amit a Grayscale-lel kaptunk, de képzeletbeli filmünk színérzékenységét finoman lehet módosítani. Ehhez a réteg beállításainál a *Lightness* csúszkát kell igazgatni a vörös, sárga, zöld és a többi színtartományban külön-külön.

Például ha növelni akarjuk a kékérzékenységet, hogy olyasmit kapjunk, mint az igazi filmek, akkor az *Edit* listából a *Blues* tételt kell választani és a Lightness értékét növelni. Az ablak alsó szélén, a szürke sávon jól látható a változás. A színes és a szürke csík közötti kis háromszög és téglalap alakú csúszkákkal azt is módosítani lehet, hogy a program mit tekintsen az adott színtartomány részének (5. ábra).

Az összhatás nagyban módosítható, ha a képhez egy virtuális felvételi szűrőt is bedobunk. Még egy módosítóréteget kell készíteni, és ezt az eredeti kép és a Desaturate réteg közé kell helyezni. Az Elements 3.0 egyik újdonságát, a Photo Filterst is lehet használni, de a *Hue* → *Saturation* réteggel jobban hangolható módosítást lehet elérni. Az általam „Color Filter"-nek elkeresztelt réteg összhatásmódját állítsuk *Color*ra, hogy a szűrő a világosságértékeket ne módosítsa, csak a színeket. A réteg beállításainál a *Hue* értéket módosítsuk! Figyeljük meg, milyen izgalmas változásokon megy keresztül a kép, miközben a csúszkát az egyik oldalról a másikra toljuk. A *Saturation* csúszka is más értelmet kap ebben az elrendezésben, a szűrő erősségét lehet vele hangolni.

» 7. Az eredmény a beállításoktól függ. A szépia tónus csak hab a tortán

UTOLSÓ SIMÍTÁSOK Munka közben érdemes követni a világosságértékek alakulását a *Histogram* panelen. Ha a szűrőzés hatására a kép világossága elmászik valamilyen irányba, akkor egy Levels módosítóréteggel lehet korrigálni, amit az összes többi réteg fölé kell helyezni. Ezzel a fekete-fehér kép kész is volna. Ezután bevethetünk még néhány trükköt, például alkalmazhatunk szépiaszínezést a képen. Amikor mindennel megvagyunk, a *Layer* → *Flatten Image* menüponttal egyesítsük a rétegeket.

A módosítórétegek használatának legnagyobb előnye, hogy maga az eredeti kép változatlan marad, a korrekciók külön-külön, utólag is módosíthatók vagy eltávolíthatók. A rétegek egyesítése véglegesíti a beállításokat.

Hátra van még a végleges képméret és az élesség beállítása. Az *Image* → *Resize* menüpont alatt állítsuk be a kép végleges méretét. Utoljára a *Filter* → *Sharpen* → *Unsharp mask* funkcióval egy kicsit növeljünk a kép élességén. Az *Amount* csúszka az élesítés mértékét állítja. A hatást érdemes 100%-os nagyításban a képen alaposan megszemlélni. Ha úgy tűnik, hogy a zaj is növekszik a képen, a *Threshold* csúszkát finoman toljuk jobbra. Az eredményt mentsük el.

Nyomtatásnál a legjobb eredményt akkor kapjuk, ha jó minőségű, tintasugaras nyomtatóhoz való, fényes papírra nyomtatunk. Az átlagos tintasugaras nyomtatók aránylag kevés árnyalatot bírnak kipréselni a fekete festékből, ezért ne tiszta feketével nyomtassunk. A festékkeverést bízzuk a nyomtató szoftverére. Különösen szép eredményt adnak azok a nyomtatók, amelyek a fekete mellett szürke festékpatront is használnak. PCM

»infó

➲ Fényképbolt nem csak elemistáknak – Adobe Photoshop Elements 3.0: **PCM 2005/01/74.**

Corel Painter IX

» Egy igazi festőművész

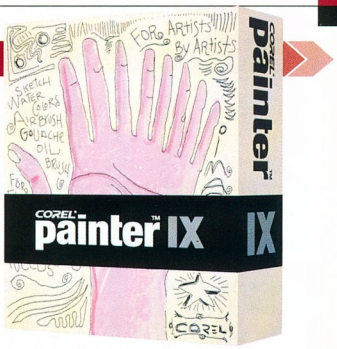

Tizennégy évvel ezelőtt két fiatalember, Mark Zimmer és Tom Hedges elhatározta, hogy készítenek egy programot, amellyel (majdnem) ugyanúgy lehet rajzolni és festeni, mint az igazi rajzeszközökkel, és azt az érzést nyújtja, mintha az ember igazi ceruzát, ecsetet, tollat, zsírkrétát stb. tartana a kezében – ez a program lett a Fractal Design Painter.

Weisz Tamás

A program gyorsan a digitális technikákkal ismerkedő művészek kedvence lett. A Painter az évek folyamán – részben néhány egyszerűsített változatnak, és nem utolsósorban a Wacom céggel kötött szerződésnek – igen tekintélyes rajongótáborra tett szert. A Fractal Design azután 1997-ben Metacreations néven összeolvadt a Kai Krause által fémjelzett MetaToolsszal (korábbi nevén Harvard Systems Corporation) – így lett az 5.5-ös és 6.0-s verzió Metacreations Painter. Alig két évvel később az új cég egy éles kanyarral az e-kereskedelem látványvilága felé vette az irányt, és kiárusította tekintélyes szoftvervagyonát. A Painter – a Kai's Power Toolsszal, a Vector Effectsszel és a Bryce-szal együtt – a kanadai Corelhez került, és nemcsak a program és a jól csengő név, hanem a teljes fejlesztőcsapat is.

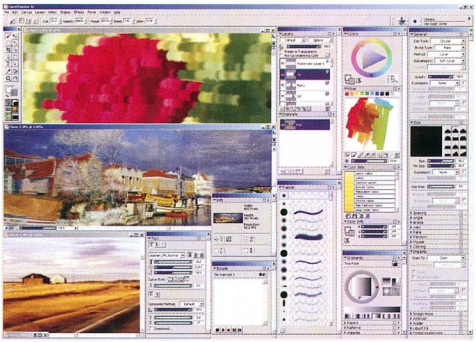

» Még 1600x1200-as képernyőméretnél sem fér ki minden paletta

GYORSULÓ FESTÉKEK Nem mondhatnám, hogy rutinos Painter-felhasználó lennék (ez a program az enyémnél sokkal több kézügyességet kíván), ám a készítők és a tesztelők annyira dicsérték az új verzió sebességét, hogy muszáj volt kipróbálnom, ezért feltelepítettem egy Painter 8-ast is. A rövid kísérlet alatt nekem sajnos nem sikerült megtalálnom azokat az ecseteket (a több százból!), amelyek tízszer fürgébbek lettek, de – köszönhetően a fejlesztők rendszeres konzultációinak az Apple, az Intel és az AMD mérnökeivel – a program valóban érezhetően gyorsabban követi a toll vagy az egér mozgását, mint elődje. Igen, az Apple mérnökeivel is, ugyanis a Painter IX úgynevezett hibrid lemezen található, és ugyanarról a CD-ről telepíthető akár Windows 2000 vagy XP, akár Mac OS X alá.

A program elindítása után azonban először nem a sebessége, hanem az új, a programhoz illő üdvözlő képernyő (Welcome Screen) tűnik fel. Ennek a spirálfüzetnek az első oldalain a szokásos eszközöket (új dokumentum, megnyitás, utoljára megnyitott rajzok, kezdés sablon alapján, újdonságok bemutatása) találjuk – valamint művészek Painterrel készült képeit. Érdemes a füzetbe belelapozni egy kicsit. Itt további képeket és információkat találunk, valamint hasznos linkeket és tanácsokat.

Természetesen a sebesség növelése mellett a legfőbb fejlesztési irány a természetes rajzeszközök még valóságosabb szimulálása, az egyre szaporodó beállítási lehetőségek még kényelmesebbé tétele és a kézügyességgel kevésbé megáldottaknak további segítségek.

Ezek közül az első csoportba tartozik az új Artists' Oils Painting System (a hozzávaló Mixer palettával), valamint a megújult – és a nálam hozzáértőbb tesztelők szerint sokkal használhatóbbá vált – Digital Watercolor eszköz. A második csoport talán leglátványosabb képviselői a Brush Control paletták, valamint a végre teljes mértékben személyre szabható billentyűzetkombinációk. Végül a harmadik csoportba tartoznak az olyan újdonságok, mint a Snap to Path Painting névre keresztelt funkció, amellyel gyakorlatilag előrajzolhatjuk az ecsetek útját, vagy a Quick Clone, aminek segítségével bármely fotóból egyszerűen és gyorsan készíthetünk (majdnem) bármely ecsettel vagy más eszközzel festményt, grafikát.

Elsősorban a profi grafikusoknak jó hír, hogy jelentős mértékben javítottak a Painter Photoshop-kompatibilitásán (maszkok, alfacsatornák és rétegcsoportok kezelésén), valamint hogy a program ki tudja használni a Wacom Intuos 3 digitalizálótáblák kínálta valamennyi lehetőséget.

A Corel Painter teljes változata bruttó 120 750 Ft, míg a frissítésért bruttó 47 500 Ft-ot kell fizetni. A Painter CD-jén a program mellett találunk számos hasznos kiegészítőt, mint például további ecsetbeállításokat, színátmeneteket, különféle textúrákat, kijelöléseket, 75 szabadon felhasználható (ám sajnos nem túl nagy felbontású) képet, és pár régi, de jól bevált KPT plug-int: a Gelt, a Goo-t, a LensFlare-t, a Lightningot, a Pyramid Paintet, a Reactiont és a ShapeShiftert. PCM

»infó

- www.corel.com/painterix
- www.corel.hu

DESIGN SHOP.HU
http://designshop.hu | info@designshop.hu
macromedia Adobe QUARK COREL ScanSoft

Adobe Photoshop CS CE/HU

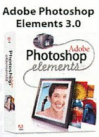
Adobe Photoshop Elements 3.0

Adobe Photoshop Album 2.0

Grafikai tippek

» Lángoló feliratok

Az elmúlt hónapokban olyan sok különböző gombfajtát készítettünk, hogy ideje egy kicsit pihennünk – például a meleg kandallónál. Vagy ha az nincs is kéznél, akkor legalább egy szépen égő feliratnál, amit a Corel Photo-Painttel készítünk el...

Weisz Tamás

Itt a tél, de ez – e sorok írásakor legalábbis – csak a naptárra pillantva derül ki. Az utcán sétálva az embernek olyan érzése van, mintha – még ha kissé hűvös szelek kíséretében is – megérkezett volna a tavasz.

Így mostani hangulatom alapján sem a hó, sem a jég nem igazán jöhet számításba. Utóbbi már csak azért sem, mert pont tavaly ilyenkor mutattam be egy szép jeges február feliratkészítésének a mikéntjét (➲ **Jeges barázdák, PCM 2004/2/101**). De mi lenne, ha akkor pont az ellentettjét, egy szép tüzet rajzolnánk? És ahogyan tavaly a jeget, így most a tüzet is Corel Photo-Paint segítségével fogjuk létrehozni. Nem a legegyszerűbb utat választjuk, hogy közben néhány műveletet alaposabban elsajátíthassunk. PCM

TIPPEK

A munkát egy új rajz létrehozásával (*File → New* vagy [Ctrl N]) kezdjük, amely legyen 400x200 pixel nagyságú és fekete háttérű.

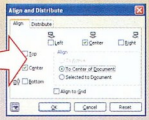

A szövegeszközzel (Text Tool [T]) készítsük el a fehér színű, körülbelül a kép magasságának kétharmadát elfoglaló, közepesen vékony betűkből álló feliratot, amit az *Object → Arrange → Align and Distribute* utasítással ([Ctrl Shift A]) igazítsunk középre (To Center of Document), majd a [Shift lefelé nyíl] kombináció 2-3-szori megnyomásával vigyük egy kicsit lejjebb, hogy legyen helye a lángoknak.

A *Mask → Create → Mask from Object(s)* funkcióval (vagy [Ctrl M]) a feliratból hozzunk létre egy maszkot, amit a háttér sötétpiros színűre váltása jelez.

A *Mask → Paint on Mask* (vagy [Ctrl K]) paranccsal váltsunk át „maszkfestőbe". Az üzemmódváltást egyrészt jelzi, hogy a háttér ismét fekete lesz, másrészt az ablak vagy a program címsorában a kép neve mögött megjelenik a Current Mask felirat.

Ezt a maszkot, azaz a feliratot mossuk el az *Effects → Blur Gaussian Blur*rel 3-4 pixelnyi sugarat megadva.

A lángok alapját ez esetben a szél, azaz az *Effects → Distort → Wind* fogja létrehozni, amely 90-es erősségű (Strength), maximális fedettségű (Opacity) 90 fokos irányba fúj.

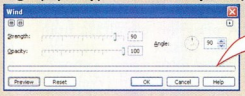

Ugyanezt ismételjük meg egy kicsit nyugatabbra, mintegy 95 fokos irányú, de erősségében és fedettségében változatlan széllel.

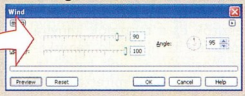

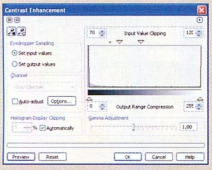

Contrast Enhancement szűrőt úgy, hogy az alapbeállításokon (amikhez a *Reset* gomb megnyomásával bármikor visszatérhetünk) csak annyit változtatunk, hogy az *Input Value Cliping* alsó értékét 70-re növeljük, míg a felső értékét visszavesszük 120-ra.

Mivel a lángok ritkán ilyen nyúlánkak, ezért a maszkra „ráengedjük" az *Image → Adjust →*

Mivel a maszkunk elnyerte kellő alakját, így a *Mask → Paint on Mask* újból kiválasztásával (vagy [Ctrl K]) visszaváltunk „rendes" rajzolásba. Mivel később is szükségünk lesz rá, a maszkot mentsük el a *Mask → Save → Save As Channel* paranccsal.

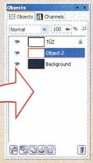

Magát a tüzet egy új rétegen, vagy ahogy a Photo-Paint nevezi, objektumon hozzuk létre az *Object → Create → New Object* utasítással, majd az *Object → Arrange → Order → Back One*-nal (vagy [Ctrl PgDn]) a felirat mögé tesszük. Mindezt érdemes az objektumok dokkolóján (*Object → Object Docker* [Ctrl F7]) is ellenőrizni.

Miután készen van az új objektumunk, kezdhetjük a tűz festését. Ehhez először 15-20 pixellel kijjebb kell helyeznünk maszkunk jelenlegi határait a *Mask → Mask Outline → Feather* funkcióval. A bővítés iránya ez esetben kifelé tartó (Direction: Outside), módja pedig lineáris (Edges: Linear).

Kattintsunk az egér jobb gombjával a színpalettán a piros színre, hogy ezzel a kitöltést módját egységesre, színét pedig pirosra változtassuk, majd a festékesvödör (Fill Tool [F]) kiválasztása után kattintsunk a bal gombbal valahova a fekete területre.

Töltsük vissza az eredeti maszkot (*Mask → Load → Alpha 1* – vagy amilyen nevet adtunk neki), majd ezt terjesszük ki *(Mask → Mask Outline → Feather)* az előző felével (7-10 pixel).

A szövegnél nagyobb, de a vörös résznél kisebb területet – hasonlóan az előzőhöz – fessük ki sárgára.

Ismét töltsük vissza az eredeti maszkot *(Mask → Load → Alpha 1)*, de ezt már ne változtassuk meg. Az *Edit → Fill* (vagy [Ctrl Backspace]) utasítással fessük ki fehérre.

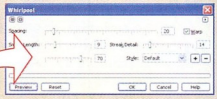

Miután megszüntettük a maszkot (*Mask → Remove* vagy [Ctrl R]), az *Effects → Distrort → Whirlpool* effektussal egy kicsit kuszáljuk össze a lángokat. Hasonlóan a *Contrast Enhancement* szűrőhöz, ezt is állítsuk alaphelyzetbe a *Reset*re kattintva, majd csak annyit változtassunk, hogy a *Streak Detail* csúszkát húzzuk vissza 10-15-ös értékig.

Tulajdonképpen el is készült a tűz, de érdemes még egy picit a szöveggel is foglalkoznunk. Ha mást nem legalább annyit, hogy az objektumok dokkolóján az előtte levő szemre kattintva eltüntetjük...

...de szerintem ennél többet is megér a dolog. Miután a dokkolón kiválasztottuk az eredeti feliratot, kattintsunk duplán a szövegeszközre, majd jelöljük ki az egész szöveget, és a színpalettán kattintsunk a feketére.

Erről a fekete szövegről készítsünk egy másolatot az *Object → Duplicate* paranccsal (vagy [Ctrl D]), majd mielőtt továbblépnénk, nyomjuk be a *Lock Object Transparency* kapcsolót az objektumdokkoló bal alsó sarkánál.

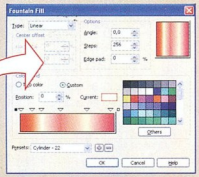

A másolatot az *Edit → Fill*-lel (vagy [Ctrl Backspace]) fessük át színátmenetesre. »

A legegyszerűbb – ez esetben legalábbis –, ha a kész beállítások közül (Presets) kiválasztjuk a Cylinder-22 nevűt, majd ha készen vagyunk a kifestéssel, kapcsoljuk ki a *Lock Object Transparencyt*.

Az objektumok dokkolóján ideiglenesen tegyük láthatatlanná a másolatot, majd miután kiválasztottuk az eredeti szöveget, készítsünk belőle ismét maszkot a *Mask → Create → Mask from Object(s)* paranccsal ([Ctrl M]), amit „fordítsunk ki" egyből a *Mask → Invert*tel ([Ctrl Shift I]).

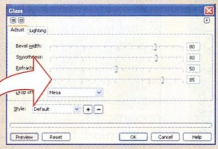

Az így kimaszkolt szövegből egy speciális üveget fogunk csinálni az *Effects → 3D Effects → Glass* effektussal. Az éltetörés szélessége (Bevel width) és az egyenetlenség (Smotthness) egyaránt legyen 80 egység, a fénytörés (Refraction) 50, a fedettség (Opacity) 85, az él esése (Drop off) meredek (Mesa); míg a megvilágítás (Lighting) oldalán a fényerő (Brightness) 50, az élesség (Sharpness) 5, a 30%-os szürke színű (Color) »

fény iránya (Direction) 135 fok, beesési szöge pedig 70 fok legyen.

Ezután már nincs más dolgunk, mint megszüntetni a maszkot (*Mask → Remove* vagy [Ctrl R]), és visszakapcsolni a másolat láthatóságát az objektumok dokkolóján, és átállítani az áttűnési módját *Normal*ról *Hard Light*ra.

Másvilág

Az új év első hónapjaiban jó néhány meglepetés várja az eComStation és OS/2 felhasználóit – csak a fontosabbak: az IBM hamarosan kiadja a FixPak 5-öt, és beindult az SDL-alapokra épülő open source DOSBox OS/2-re portolása is.

Nagy Lajos, Sponga Tamás

Két érdekes hardver bejelentése tartja izgalomban a klasszikus Amigák tulajdonosait; egy PowerPC- és egy ColdFire-alapú processzorkártya tenné korszerűbbé az A1200-as és A4000-es gépeket, feltéve, hogy a bejelentések mögött valódi fejlesztés is áll.

AMIGA, MORPHOS

A PowerPC-bővítést az ACK Software Controls Inc. fejleszti, érdekessége hogy saját IDE vezérlőt és grafikus kártya illesztésére is alkalmas buszrendszert kapott (➲ **http://amigaworld.net/modules/news/article.php?storyid=1961**). Az Elbox által bejelentett Dragon ColdFire más utat jár, hiszen nem PowerPC, hanem a Motorola 68000 széria parancskészletét és működését garantáló ColdFire V4e processzorra épül (➲ **www.elbox.com/news_04_12_17.html**). A 266 MHz-es processzor (amely több mint 400 MIPS teljesítményre képes) mellett maximum 1 Gbyte DDR266 memória fogadására alkalmas slot van, valamint 2 Mbyte flash memória a meghajtóprogramokhoz és a speciális BIOS-nák. Ami a leghihetetlenebb, hogy AGP, PCI és USB 2.0 csatolófelületet is ígér a gyártó.

Az ACK fejlesztése a Phase5 PowerUP kártyáinak helyébe szándékozik lépni, míg az Elbox egy teljesen új koncepciót kíván megvalósítani a klasszikus 68K vonal megerősítésére.

MEGÚJULÓ EMULÁTOROK

Míg a valódi Amigák száma, pontosabban az azokat aktívan használók száma napról napra csökken, az emulátorok virágoznak – a WinUAE még mindig a letöltési listák élén van. Hamarosan megjelenik az 1.0-s verziója, ennek bta3-as előzetesét tettük fel DVD-mellékletünkre. Újdonság benne például a PostScript nyomtatóemuláció, amely az emulált AmigaOS-ből elérhetővé teszi a Windows oldalon telepített nyomtatókat.

A másik igen aktív „Amigaklón" megvalósítás az AROS (➲ **http://aros-exec.org**), amely egy alapjaitól újraírt, szabad forráskódú operációs rendszer, méghozzá az AmigaOS 3.x API-jával teljesen kompatibilis megvalósításban. A DVD-mellékletre most a legfrissebb, bootfloppys verzió került fel.

» Az Open Transport Tycoon MorphOS-es verziója

PORTOK

Az aktív fejlesztések hiányát ellensúlyozandó portolt programok sokasága lát napvilágot mind MorphOS-re, mind a klasszikus AmigaOS-re. Közülük gyűjtöttünk össze néhány hiánypótló alkalmazást.

A CD-írás parancssori megvalósítására képes a CDRDAO és a CDRTool, mindkettő használja az AmigaOS IDE és SCSI felületén (scsi.device) keresztül az eszközöket. Használatuk előtt éredemes áttanulmányozni a dokumentációjukat, mert amigás körökben igen szokatlan módon, esetenként hosszú parancsok kiadásával lehet velük CD-t másolni és ISO-t generálni. A CDRDAO program elsősorban másolásra való, míg a CDRTools olyan programok (cdda2wav, cdrecord, mkisofs, readcd, scgcheck) gyűjteménye, amelyekkel előállítható és meg is írható egy CD. A Video-CD és Super Video-CD image-ek generálására alkalmas VCDImager program külön csomagban található, de érdemes azt is a CDRToolsszal együtt használni.

Megérkezett a legfrissebb OpenSSL és az arra épülő OpenSSH. Ez utóbbi az AmigaOS Shelljében meglepetéseket okozhat, ezért érdemes elolvasni a dokumentáció terminálbeállításra vonatkozó részét. A linkek vagy teljes site-ok letöltésére alkalmas WGet program amigás verziója – az FTP és HTTP mellett – támogatja a HTTPS protokollt is az OpenSSL integrációjával.

Az aktív fejlesztés egyik bástyája a MorphOS köré gyűlt csoport, az említésre méltó programok többsége innen kerül ki. A legfrissebb EXT2 file-rendszer támogatása lehetővé teszi, hogy MorphOS-ből közvetlenül kezeljük a linuxos partíciókat. Ez eddig gondot okozott, mert a Pegasosok nagy részén a Linux és a MorphOS együtt került telepítésre. Jelenleg csak olvasni lehet az EXT2 partíciókon lévő fileokat, és a fejlesztőre vár a feladat, hogy valódi file-rendszer meghajtót csináljon a programból, mert egyelőre csak handlerként működik.

SL-ES ÚJDONSÁGOK

A játékok átültetésének egyik alapköve az SDL alrendszer. Ennek új verzióját Ilkka Lehtoranta adta ki. A PowerSDL nevű csomag teljesen kompatibilis az eredeti SDL-lel, sőt jó néhány MorphOS-specifikus elemet is tartalmaz. Ilyen az AREXX port, amelyen keresztül a PowerSDL-es programok kívülről vezérelhetők, az ablakok ikon állapotba küldhetők, illetve saját beállítópanelt (SDL Prefs) is kapott. Az SDL rendszer minden eleme támogatott MorphOS-en (joystick, CD-ROM, overlay, OpenGL, hang).

Kiváló SDL-es megvalósítás az Open Transport Tycoon

Deluxe MorphOS-es portja, amely szintén felkerült mellékletünkre. Futásához sajnos az eredeti játék lemeze is kell. A fejlesztői vénával megáldott MorphOS-felhasználók egy SDK-t is kapnak, amely megkönnyíti a programok átültetését, vagy éppen saját SDL-alapú program elkészítését is.

OS/2, ECOMSTATION

Az Innotek a béta-teszt alatt lévő OpenOffice.org 1.1.3 mellett már fejleszti az 1.1.4-et és az OS/2 Kit for Java új verzióját is. A nagy alkalmazások árnyékában azonban elkészült egy sor kisebb termék is.

EZIP A felhasználók többsége a grafikus felületű alkalmazásokat kedveli. Az archiválók legtöbbje azonban parancssorosnak készült, ami az egyszerűségből és a gyors használatból egyenesen következik. A grafikus front endek általában a parancssoros tömörítőket/kicsomagolókat használják – ritka az, amelyik saját archiválót alkalmaz.

Az eZIP (➲ **www.subsys.de/eZIP/**) teljesen beépül a WPS-be, és néhány extra szolgáltatást nyújt azoknak, akik használják az XWorkplace WPS-bővítőt. Az eZIP annyi mindent tud, hogy alkalmas az Object Desktop ZIP Folders leváltására is: a legfrissebb Info ZIP-et és UNZIP-et használja; integrálja a ZIP és RAR file-okat a Workplace Shellbe; a ZIP és RAR file-ok tartalma egyszerű folderként (ikon, szöveg vagy részletes) látszik; húzd és ejtsd kapcsolat a PMmel; az archívokhoz egyszerű dupla kattintással lehet hozzáférni; a ZIP és RAR archívumokban szerkeszthetők a szöveges file-ok; ZIP a ZIP-ben támogatás.

Az eComStationben lévő Zip-támogatásnál sokkal többet tud az eZIP, ezért megfontolandó a csere. Az eZIP csomag része az eZIP Tree, amivel archívokat készíthetünk. A parancssoros kapcsolók lehetőségeinek egy részét itt is használhatjuk: tömörítési arány; alkönyvtárak kezelése; system és rejtett file-ok kezelése; a becsomagolás után a forrásfile-ok törlése. Freeware.

WARPZILLA 1.7.5 A linuxos és a Win32-es változatok után megérkezett az OS/2-es Mozilla 1.7.5 is (➲ **http://weilbacher.org/Mozilla/**). A Mozilla Foundation programjai közül a Mozilla 1.7.5, a Thunderbird 1.0 és a Firefox 1.0 már ugyanarra a Gecko motorra épül. Az 1.7-es sorozatú Mozilla már nemcsak a böngészőt, a levelező- és newsklienst és az IRC-klienst, hanem a Calendart is tartalmazza, illetve beépítették az NPRuntime-támogatást is.

RUN! V0.60 A telepített alkalmazások közül nagyon sok valamit beleír a config.sys-be. Ha ez hiányzik, nem is fut. Vannak azonban olyan esetek – igaz ritkán –, amikor valamilyen okból mégsem szeretnénk, hogy egy program saját sorai szerepeljenek a config.sys-ben. Erre készült a RUN!. Az alkalmazással saját szkriptek és config.sys bejegyzések nélkül lehet olyan programokat futtatni, amikhez egyébként szükségesek lennének ezek (például másik kódlap használata, tetszőleges parancssoros paraméterek stb.). A program ingyenes.

PMSHEET 2.1 Az eComStation és OS/2 beépített képnézegetője helyett általában mindenki más szoftvert használ. A legtöbbször ez a PMView.

A PMSheet képmegjelenítő (➲ **http://home-5.worldonline.nl/~jdekeij/pmsheet.html**) ablaka Explorer-szerű, azaz bal oldalon a könyvtárstruktúra látszik, a jobb oldalon lévő nagyobb ablakban pedig a kiválasztott mappa tartalma – itt értelemszerűen a képek ikonméretben. Az ablak alján lévő állapotsorban több adat látható: képek száma az aktuális mappában, a könyvtár mérete, a kijelölt kép neve, valamint mérete pixelben. A kiválasztott képet dupla kattintással vagy a nagyítóval lehet teljes méretre nyitni. A kiválasztott képeket megnézhetük – teljes képernyőn – diasorozatként is. Ehhez mindössze a képeket kell kijelölni, majd a diavetítő ikonra kattintva már indul is a vetítés.

A felsoroltakon kívül a következőkre van lehetőségünk menüből vagy a megfelelő ikonra kattintva: képek forgatása (balra vagy jobbra 90 fokonként), sorba rendezés (méret vagy név alapján), nagyítás, ikonok méretének módosítása. A következő grafikus formátumokat ismeri: GIF, JPEG, TIFF, BMP, TGA, PCX. Freeware.

» PMSheet: egyszerű, gyors és ingyenes képnéző

LARGE DISK BACKUP (LDBKUP) Aki naponta használja a gépét, nem árt, ha időnként készít egy-egy mentést a fontosnak ítélt file-okról. Walter F. Metcalf azután fogott bele az LDBkup fejlesztésébe, miután az általa évekig használt Back Again/2000 nem tudott megbirkózni a 2 Gbyte-nál nagyobb file-okkal – a DVD ISO-k korában egyáltalán nem ritkák a 2 Gbyte-nál nagyobb file-ok. A program az elterjedt RAR archiválót használja, és hálózaton keresztüli backupkészítésre alkalmas. A néhány lépésből álló telepítés elolvasható a GettingStarted.txt file-ban. Utána az LDBkup.cmd file szerkesztésével kell beállítani az LD_HOME és az LD_Output címeket.

A használata rendkívül egyszerű, mindössze az *LDBkup Type Drive1: Drive2:* parancsot kell kiadni, ahol a típus *FULL* vagy *DIFF* lehet attól függően, hogy teljes, vagy különbözeti mentést szeretnénk. A program ingyenes. PCM

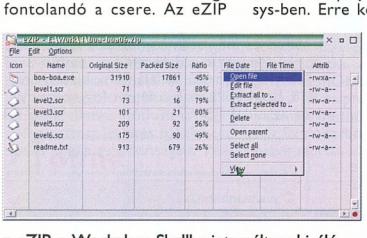

» eZIP, a Workplace Shellbe integrált archiváló és kicsomagoló

Frissítések

- *SNAP Graphics 3.0.1:* a Scitech általános videodrivere már támogatja az Ati Radeon 9550, X300, X600, Mobility X300, az Nvidia GeForce MX 4000 és FX 5500 chipekkel szerelt kártyákat (➲ **www.scitechsoft.com/ftp/snap/os2/**).
- *DFSee 6.17:* a HPFS, FAT, NTFS partíciókhoz fejlesztett segédprogram frissítése.
- *PMM2Moz:* a PMMail levelezőkliens file-formátumát Mozilla levelezőformátumba konvertáló segédprogram új verziója.
- *AiR-BOOT v1.04:* a nagyon sok operációs rendszert ismerő bootmanager új verziója (➲ **http://air-boot.netlabs.org/**).
- *TrayMonitor v1.3:* az XWorkplace/eWorkplace Tálca új verziója.
- *Ghostscript v8.50:* a PDF- és PS-megjelenítő frissítése.
- *Amouse v2.7 beta:* az univerzális egérdriver új bétája.
- *UpdCD 2.48:* az OS/2 Warp 3, Warp 4, ACP, MCP, eComStation 1.x telepítő CD-jének frissítésére fejlesztett alkalmazás új verziója.
- *UNIAUD:* az általános audiodriver legújabb buildje.
- *Firefox 1.0 update:* a népszerű böngésző frissítése.
- *CAD-handler 041206:* [Ctrl Alt Del] popup menü frissítése.
- *EmperoarTV Update 1.08k:* a Hauppauge PVR250/350 tévékártyákhoz használható alkalmazás frissítése.

A hónap nethelye: www.manga.hu

» Mangák gyűjtőhelye

Aki kicsit is érdeklődik a japán kultúra iránt, szinte azonnal megismerkedhet az egyedi stílusú képregényekkel, a mangákkal. Hazánkban is számos rajongója van e művészetnek, számukra a magyar www.manga.hu egy valódi kincsesbánya.

Dudás Zoltán [dudi@ipma.hu]

Akik először találkoznak távolkeleti képregényekkel, rajzfilmekkel, sokszor elszörnyednek, vagy csalódnak. Ennek több oka is lehet. Mindenekelőtt az, hogy a nyugati országokban a rajzfilmet – elsősorban Walt Disneynek köszönhetően – mesefilmként kezelik, és a képregénykultúra is e köré épül. A japán rajzmesterek azonban nem gyermekeknek szánják alkotásaikat, elsősorban nem azért, mert erőszakos vagy erotikus jelenteket tartalmaznak, hanem mert mély mondanivalójú, nagy odafigyelést igénylő történeteket vetnek a papírra, celluloidszalagra.

Mivel Magyarországon kevesen beszélnek japánul, meglehetősen ritkán találhatunk az eredetiből fordított alkotással: a legtöbbet valamilyen közvetítő nyelvről ültetik át magyarra. Sajnos még a közvetlen fordításkor is sok minden elveszik az eredeti szövegből, a fordítás fordítása pedig egyenesen értelmetlenségeket eredményezhet. Jó példa erre a Ghost in the Shell című anime, melyet először „Szellem a kagylóban" címmel láttam magyarul. Szerencsére idővel egy jobb fordítás is a kezem közé került, ahol „Tudat a burokban" címet adták neki – és ez sokkal jobban kifejezte a történet lényegét. Többek között ezek a félrefordítások is nehezítik a megértést, és a kevésbé érdeklődők hamar elvesztik a fonalat, rossznak, zavarosnak találják az egész alkotást.

Sokan nincsenek tisztában a manga és az anime közti különbséggel sem. Íme, egy rövidke definíció: a manga a képregényt jelenti, míg az anime a rajzfilmet.

Hazánkban a legtöbben a kereskedelmi csatornákon sugárzott Dragon Ball és a Sailor Moon révén találkozhattak ezzel a sajátos műfajjal. Ezeknek az elsősorban gyermekek számára készült műveknek a cselekménye helyenként roppant bárgyú, és sokakban – érthetően – inkább visszatetszést váltott ki. Ráadásul ezeket a képernyőre kerülésük előtt annyira megvágták, hogy éppen az anime lényege veszett el belőlük.

Tény, hogy számos anime és manga műben szerepel a véres erőszak (például ilyen a Ninja Scroll), illetve az animék között akadnak túlfűtött erotikájú darabok is, melyek szintén tápot adnak az előítéleteknek.

Aki még ezek után sem rettent el az animétől és a mangától, és valami könnyen emészthető alkotást szeretne kezdésnek megnézni, ajánlom a Chihiro szellemországban című rajzfilmet, amely gyerekeknek és ifjú lelkű felnőtteknek egyaránt szól – nem véletlenül kapott érte Oscar-díjat Miyazaki Hayao mester.

De térjünk vissza fő témánkhoz, a mangához! A képregények általában nagyobb szabadságot adnak az alkotóknak, ugyanis jóval részletgazdagabb képeket készíthetnek, mint a rajzfilmnél – hiszen nem kell arra ügyelniük, hogy a következő képkockában hogy fog állni a jelenet. Ráadásul nincsenek időbeli kötöttségek, a történet akár jóval hosszabb is lehet, mint egy-egy egész estét betöltő anime (persze vannak több száz részes animesorozatok is).

» Szerény külsővel, de igényes tartalommal rendelkezik a több mint hatéves mangazin

» Jelenetek a Chihiro szellemországban című filmből

Magyarországon talán a Mangazin nevű weboldal foglalkozik a legrészletesebben a japán képregényekkel. Folyamatosan frissített híradatbázisukat bárki bővítheti az adminok jóváhagyása után. Ezen az oldalon magyarra fordított mangákat is találunk, melyeket lelkes amatőrök tesznek az átlagos (és jogosult) olvasó számára érthetővé. Aki csak ízelítőt kíván a tartalomból, azt is megtalálhatja, szinte mindegyik, az oldalon szereplő mangáról olvashat rövid mondatos leírást. Néhány interjút találhatunk mangaművészekkel, közöttük egy amerikaival is, illetve megismerhetjük a nevesebb alkotók életrajzát.

A weblaphoz kapcsolódik néhány mellékoldal, melynek témája kissé elüt a mangától, ám a japán művészethez mindenképp társul. Ilyen például egy seiyuu, azaz hangszínész (név szerint Hayashibara Megumi) részletes életrajza és szereperinek leírása, galériák, Anime Music Video és még számos hasonló téma.

A Mangazin oldalt minden leendő és jelenlegi rajongónak ajánlom, bízom benne, hogy sokaknak örömet fog szerezni ez az oldal. PCM

»infó

- **www.manga.hu**

Egyéb manga és anime témájú oldalak:

- **www.animevilag.hu**
- **http://aoianime.animehq.hu**

FreshDownload 7.18

Üde letöltő

Ezzel a kis ingyenes programmal megkönnyíthetjük életünket, ha a weboldalakon található nagyobb file-ok letöltésére specializáltuk magunkat. A telepítése egyszerű, csupán a fizikai helyét, illetve a *Start* menüben szereplő ikonok helyét kell megadnunk. A telepítés után újra kell indítani a gépünket.

Bár a program kezelőfelülete egyszerű, könnyen áttekinthető, kialakítása igényes. Az ablak nagy részét az aktuális letöltések foglalják el, itt láthatjuk a file-ok nevét, méretét, ebből mennyit töltöttünk már le, a letöltött mennyiség hány

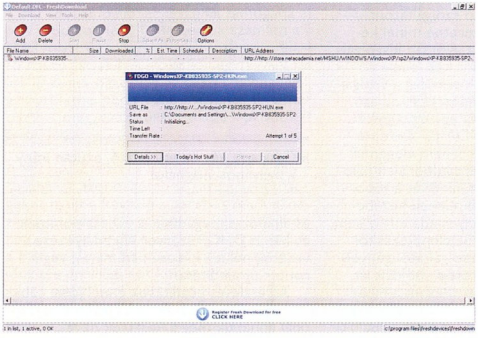

» Letöltés egyszerűen és gyorsan – legfőképpen áttekinthetően

százaléka a file teljes méretének, várhatóan mennyi ideig tart még a letöltés. Emellett megjelenik az esetleges időzítés, a megjegyzések, illetve az elérési hely URL-je. Legalul, az állapotsorban láthatjuk a statisztikát: hány elem van a listában, ebből mennyi az aktív (vagyis az épp letöltés alatt álló file), illetve mennyi érkezett már meg.

A felső eszköztárban adhatunk hozzá a listához új letöltendő file-t, vagy törölhetünk is onnan, a letöltést elindíthatjuk, szüneteltethetjük vagy leállíthatjuk, illetve módosíthatjuk a kiválasztott letöltés időzítését és egyéb tulajdonságait. Vé-gül, de nem utolsósorban a program beállításain is itt hangolhatunk.

Ezeket a program menüjéből is elérhetjük, sok más lehetőség mellett. Például beállítható, hogy a letöltés befejeztével a program vagy a gép álljon le, a letöltési lista elmenthető és később visszatölthető, illetve megjeleníthetjük az állandóan fent lévő, áttetsző *Download Basket*et. Ez utóbbival bármikor elérhetjük a program főbb szolgáltatásait, nem kell külön előhívnunk a programablakot.

Ha egy file-t le szeretnénk tölteni, meg kell adnunk az URL-t, az esetleges belépési nevet és jelszót. Emellett a letöltéshez fűzhetünk megjegyzéseket, megadhatjuk, hogy az adott file-t egyszerre hány szálon próbálja letölteni a program, illetve hogy hova mentse el. Részletesen szabályozhatjuk a letöltés folyamatát, megadhatjuk például a legkisebb darabméretet, külön meghatározhatjuk a letöltési szálak számát HTTP-re és FTP-re stb. Az egyes eseményekhez hangokat rendelhetünk, és átszabhatjuk a program felületét is.

A FreshDownload támogatja az FTP és proxyszervereket, valamint be tud épülni az Internet Explorerbe és a Netscape Navigatorba.

A program ingyenes, így mindenkinek javaslom – egy próbát feltétlenül megér! *(DZ)*

www.freshdevices.com

Surfulater 1.0

Kincsmentő

A net egyik fontos tulajdonsága, hogy gyorsan változik. Ha rábukkanunk egy-egy kis érdekes webhelyre, nem biztos, hogy egy hét-hónap múlva is megtaláljuk. Ha azonban értékesnek tartjuk, akkor például a Surfulater segítségével lementhetjük a gépünkre a teljes weboldalt. A letöltött oldalakhoz megjegyzéseket is írhatunk.

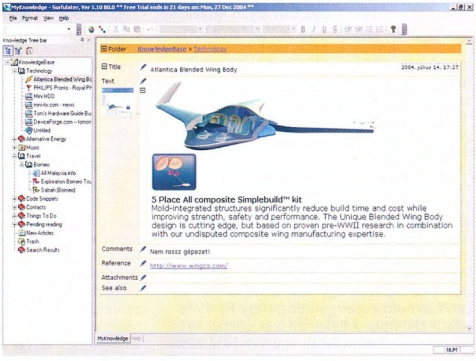

» Offline böngészés, saját jegyzetekkel és kiegészítőkkel

A program telepítése egyszerű és intelligensnek mondható, mivel az esetleges létező file-okról vészmásolatot készíttethetünk vele.

Ha megnyitjuk a programot, a lehetőségek gazdag tárháza tárul elénk. Csoportokba sorolva találunk előre letöltött oldalakat, melyekhez hozzá vannak rendelve információk (például cím, dátum, szöveg – képekkel –, megjegyzések, csatolmányok, maga az URL, illetve a további, témával kapcsolatos látnivalók). 5 csoportot különböztethetünk meg, melyekhez különféle kiegészítéseket, megjegyzéseket és külsőt rendelhetünk. Ha egy rubrikában írás módra váltunk (ceruza ikon), lehetőségünk van a szöveget egyszerűbb formázóelemekkel szépíteni (használhatunk különféle típusú és méretű fontokat, dőlt, félkövér betűket, különböző típusú bekezdéseket stb.).

Az egész program kulcsa az átláthatóság, illetve a számunkra fontos és gyakran látogatott információs oldalak tárolhatósága. Hogy a kezelése igazán kényelmes legyen, számos esemény nél rákérdez a program a további teendőkre, például hogy ezeket az eseményeket automatizálja-e, és ha ezt választjuk, többször nem kérdezve rá. A színsémát, valamint a felhasználói felületet kedvünk szerint módosíthatjuk.

A program 21 napos próbaverziója letölthető a készítők weboldaláról. Három hét használat után regisztrálnunk kell, ennek díja 35 USD. A regisztrációs díj kifizetéséhez akár a program beépített online fizetőalkalmazását is használhatjuk – persze mindenki csak saját felelősségére! *(DZ)*

www.surfulater.com

www.pcmagazin.hu

Éteri forrópont

A netelérés hazánkban is egyre gyorsabb és olcsóbb. Hogy még jobban felgyorsuljon a világháló elterjedése, számos olcsónak mondható megoldást dolgoztak ki a hálózati eszközöket gyártó cégek, köztük az EnGenius. Ilyen eszközök a hot spotok, melyeknek az internet-megosztásban vehetjük hasznát.

Dudás Zoltán [dudi@ipma.hu]

Az EnGenius WSR-3800/E készülék elsősorban olyan kisvállalkozásoknak és szolgáltatói területekre készült, melyek a világhálót meg kívánják osztani ügyfeleik számára. Bemutatott termékünk mindezt képes vezetéken (UTP kábel) és vezeték nélkül (802.11g) is szolgáltatni, ráadásul különlegessége, hogy az ügyfél és az alkalmazott felőli hálózatot el lehet benne szeparálni. De ne rohanjunk ennyire előre, lássuk szépen sorjában, mik vannak a dobozban.

Midenekelőtt két készülék: a hot spot szolgáltató berendezéshez ugyanis vásárolhatunk egy mini nyomtatót is. A mélykék műanyag burkolatú routerből két antenna lóg ki, hátoldalán pedig a tápellátásról gondoskodó aljzatot, egy (szándékosan) nehezen elérhető reset gombot, négy RJ-45 felületű LAN portot (kettőt a publikus, kettőt a privát hálózathoz), egy WAN aljzatot és egy RJ-11 felületű konzolportot találunk, amely egyben a nyomtatóport is lehet. A tápaljzaton kívül az összes port fémkeretes, így gyanítható, hogy az STP kábeleket is megfelelően kezeli a készülék. (Itt jegyezném meg, hogy a dokumentáció szerint a publikus portra nem csatlakoztathatunk Layer 3-as eszközöket.) A készülék előlapján LED-ek mutatják a WAN, a két privát és a két publikus port, valamint a vezeték nélküli hálózat és az energiaellátás állapotát.

A készülékhez kapunk még gyorstelepítési útmutatót, egy UTP és egy konzolkábelt, valamitnt egy CD-t. Utóbbit gépünkbe rakva egy flash-alapú indítófelülettel fogad minket, ahol megtekinthetjük a PDF formátumú gyors telepítési útmutatót, illetve a teljes kézikönyvet. Ha manuálisan böngészünk a CD-n, fellelhetjük a dokumentációk megtekintéséhez szükséges Adobe Acrobat Reader 6.0-s változatát is (amely van annyira intelligens, hogy ha egy újabb Acrobat Readert talál a rendszerünkön, megszakítja a telepítést).

A HÁTTÉR Mielőtt elmerülnék a részletekben, tekintsük át, mire van szüksége egy ilyen készüléket használó szolgáltatónak. Nyilván az ügyfeleket szeretné minél kényelmesebben és egyben gyorsan kiszolgálni, továbbá rugalmasnak is kell lennie az igényekkel szemben. Valószínűleg a szolgáltató rendelkezik saját gépparkkal, de azt sem szabad elfelejteni, ha egy-egy ügyfél a saját noteszgépét vagy PDA-ját szeretné használni. Ilyenkor ugyanis nem elegendő az, ha ezek a gépek rákapcsolódnak a hálózatra, el is kell szeparálnunk őket a többi kliens elől, nehogy illetéktelenek kezébe jussanak az ügyfél személyes adatai. Az sem előnytelen, ha az ügyfél bejelentkezéskor azonnal egy speciális, a szolgáltató igényeinek megfelelően kialakított weboldalt lát, amelyen keresztül bejelentkezhet a hálózatra, onnan az internetre. Ha a szolgáltatónak vannak szponzorai, az ő weboldaluk lehetőleg ne legyen lekorlátozva az ügyfél elől, ezeket a site-okat díjmentesen is megtekinthesse. Továbbá nem túl egészséges, ha az alkalmazottak, netán maga az adminisztrátor szintén le lenne tiltva az internetről (pontosabban csak kóddal férhetne hozzá).

Ezeket az igényeket a WSR-3800 mind kiszolgálja, és ahogy látni fogjuk, még jóval többre is képes.

A HOT SPOT Lépjünk hát be a készülék lelkébe! Ennek legegyszerűbb módja a böngészőn keresztüli konfigurálás egy privát portra kötött számítógépről. Ráadásul a hot spotba épített DHCP szerver (lásd lentebb) azonnal ki is osztja számára a megfelelő hálózati információkat.

A böngészőben igényes kezelőfelület fogad minket. Ha nem szeretnénk szószmötölni az alapbeállításokkal, elindíthatjuk a konfigurációs varázslót. Ennek segítségével 8 lépésben beállíthatjuk hot spotot: jelszóváltoztatás; időzóna megadása; rendszerinformációk beállítása (kezdőlap, NTP – Network Time Protocol – szerver és DNS szerver); internetcsatlakozás beállítása; publikus port konfigurálása (IP-cím, maszk, DHCP szerver); vezeték nélküli hálózat konfigurálása két pontban (SSID, csatorna, támogatott szabvány, továbbá külön IP-cím és alhálózat megadása az access pointnak, és külön DHCP szerver engedélyezése a vezeték nélküli kliensek számára); végül a router újraindítása.

» Csak egy név és egy jelszó, azután irány a nyilvános világháló!

A részletes beállítások ennél jóval többet engednek meg. A rendszerkonfigurációnál adhatjuk meg a készülék nevét, az „adminisztrációt" (melyet akkor ír ki, ha nem érhető el a WAN port), távoli menedzsment IP-cím tartományát, SNMP engedélyezését, valamint a rendszeridőt, vagy az NTP szervert és időzónát. A felhasználóazonosításra két helyen van szükség: a publikus portokon és a vezeték nélküli porton. Mindkét esetben meglepő lehetőséget kínál az authentikációs beállításnál a készülék: ha a felhasználónak saját, statikus IP-címe van, akkor is be tud csatlakozni a hálózatra anélkül, hogy a saját IP-beállításait átállítaná. Így ha az ügyfél saját géppel érkezik a szolgáltatóhoz, nem kell bajlódnia hálózati beállításaival, majd használat után a visszaállítással. Engedélyezhetjük a felhasználók azonosítását (amikor minden egyes felhasználóhoz rendelkezünk útválasztó információval), ellenkező esetben 5+1 különböző profilt használhatunk (lokális, POP3, RADIUS, LDAP, NT, illetve egyik sem). Ugyanitt adhatjuk meg részletesen a publikus port DHCP szerver beállításait: a kezdeti és a vég IP-címet, a DNS szervereket, a tartománynevet, a WINS szervert, a kiosztott IP-címek lejárati idejét, a fenntartott IP-címek MAC-címhez való hozzárendelését. Sőt az eszköz akár DHCP klienseként is működhet, ha már van a hálózatunkban egy másik DHCP szerver. A vezeték nélküli hálózatnál a már említett alapo-

»infó

- Forgalmazó: **Gamaxnet Kft.** ☎ **372-7180; www.gamaxnet.hu**
- **www.engeniustech.hu**
- **www.senao.com**
- A roamingről bővebben: **www.linktionary.com/r/roaming.html**

kon kívül részletesen beállíthatjuk a hálózat tulajdonságait (WEP titkosítás, CTS védelem – mely a 802.11b és g szabványnak megfelelő eszközök összehangolását szolgálja), az antennák használatát és így tovább. Akárcsak a publikus portnál, itt is megadhatjuk a DHCP szerver tulajdonságait (ez teljesen különálló szerver lesz), valamint az útválasztás módját (felhasználó- vagy profilalapú).

A készülék képes a WDS-re (Wireless Distribution System), melynek köszönhetően az ugyanilyen rendszereket támogató access pointok segítségével megnövelhető a vezeték nélküli hálózat hatósugara. Az access pointok ugyanis egymásnak amolyan repeaterként küldik tovább az adatokat a távoli kliensek között. Egyszerre legfeljebb három acces pointtal lehet bővíteni a lefedett területet.

A privát hálózat konfigurálásakor nincs szükség felhasználóazonosításra, mert (elméletileg) ide csak a szolgáltató alkalmazottai léphetnek fel, ám számukra is konfigurálhatunk egy harmadik DHCP szervert a hot spoton belül. A készülék támogatja a privát porton lévő felhasználók számára a NAT-olást és a hagyományosnak mondható routolást. A NAT-oláskor egy WAN felőli IP-címet oszt meg az összes kliens felé, a routolásnál pedig több nyilvános IP-címet osztthat meg, azaz átirányíthatja a privát kliensei felé.

A FELHASZNÁLÓK AZONOSÍTÁSA A felhasználók azonosításához gazdag lehetőségeket nyújt a készülék, persze ezek kiaknázásához megfelelő szaktudás kell. Létrehozhatunk csoportokat, ezeknek megadhatjuk a már konfigurált tűzfal, az útválasztás és az időzítés profilját, sőt korlátozhatjuk az adatátvitel mértékét is 100 Mbit/s-tól akár 1 byte/s-ig. Feketelistát is készíthetünk azokról a felhasználókról, akiket véglegesen kitiltunk a rendszerből. Ezeket a felhasználókat szintén a már felsorolt módon, rugalmasan azonosíthatjuk. Egyszerre 40 feketelistát kezelhet a rendszer, listánként (ha saját adatbázisra hagyatkozik a hot spot) 10 felhasználóval. 10 vendégfelhasználót hozhatunk létre, melyeknek látogatási idejét 1 és 12 óra között szabhatjuk meg. A készülék támogatja továbbá a roamingot a GRIC (Global Reach Internet Connection) szerver segítségével.

Engedélyezhetjük, hogy ugyanazzal az azonosítóval egyszerre többen léphessenek be. Beállíthatjuk, hogy ha egy felhasználó nem nyúl a géphez, őt automatikusan kiléptesse a rendszerből a hot spot. A gép megjegyeztetheti a klienssel az utoljára belépett felhasználó nevét és jelszavát (így azt nem kell újra begépelni – ám biztonsági okokból ez minimum 12 óra, maximum 1 hét múlva törlődik).

BARÁTSÁGOS FELÜLET Amikor egy felhasználó belép a jelszavával, megnyílik egy információs popup ablakocska. Megadhatjuk, hogy ha a felhasználó becsukja ezt az ablakot, megkérdezze-e a rendszer, hogy ki szeretne-e lépni, vagy csak egyszerűen benthagyja a felhasználót. Felhasználót arra is lehet figyelmeztetni, hogy már csak adott ideje maradt a netezésből.

A bejelentkezési oldalt mi magunk szerkeszthetjük meg, és tölthetjük fel a hot spot memóriájába. Persze ennek a dokumentumnak néhány HTML sort feltételenül tartalmaznia kell, hogy a készülék le tudja kezelni a bejelentkezéseket. Képeket is feltölthetünk, maximum 512 Kbyte méretben. Ugyanígy a kilépési weboldalt is elkészíthetjük. E-mailt is küldhetünk a felhasználónak, ha úgy próbál meg egy e-mail klienst megnyitni, hogy még nem jelentkezett be a rendszerbe.

RUGALMASAN MŰKÖDIK A rendszer egyszerre 2000 igény szerinti (on-demand) felhasználói hozzáférést tud kezelni. Ha a felhasználó be szeretne lépni, generálni kell számára egy nevet és egy jelszót. E párost, valamint az egyéb fontos adatokat (SSID, WEP-kulcs, ár, felhasználási időtartam, lejárati idő stb.) nyomtathatjuk ki a rendszerhez opcionálisan vásárolható nyomtatóval. A kinyomtatandó feliratot rugalmasan szerkeszthetjük, de sajnos csak ékezetes karakterek nélkül, mert azokat nem támogatja a mininyomtató.

A létrehozott felhasználók listáját megtekinthetjük a hozzá tartozó adatokkal együtt, illetve ezeket törölhetjük is egy gombnyomással. Maximum 10 számlázási profilt hozhatunk létre, melyben meghatározhatjuk a típusát (adat- vagy időkorlátos hozzáférés), végső lejáratát, megkezdéstől számított lejáratát (ez utóbbinál hiába van

» Kívül-belül igényes forrópont...

még egysége a felhasználónak, ha kifut az időből, elveszti őket), valamint az árat. A nyomtatón numerikus kijelző segítségével választhatjuk ki az igényelt profilt 0-tól 9-ig.

A felhasználókat szöveges file-ból is be lehet olvastatni, ilyenkor csupán a szöveg struktúrájára kell ügyelnünk. Erre vonatkozóan a felhasználói útmutató részletes eligazítást ad.

Említettem, hogy a különböző csoportprofilokon belül meghatározhatunk tűzfal-, útvonalválasztás- és időintervallum-profilokat. Minden egyes tűzfalprofilban 50 tiltó vagy engedélyező szabályt hozhatunk létre, MAC-címre, cél- és kiinduló állomásra, protokollra és porttartományokra hangolva. Összesen 5 ilyen profilt hozhatunk létre, valamint egy úgynevezett globális profilt, amely mindig mindenre érvényes marad. Ha nem élünk a felhasználó szerinti útválasztás lehetőségével, itt adhatjuk meg az egyes profilokhoz tartozó útvonal-információkat. Minden egyes profilhoz 10-10 alhálózat átjáróját adhatjuk meg. Az időintervallum-profilnál pedig megszabhatjuk, hogy az egyes profilcsoportokat alkotó tűzfal- és útválasztóprofilok a hét mely napjain, órára pontosan mikor legyenek érvényben.

» ...és nyomtató hotspot-szolgáltatóknak

Ezenkívül egy jó NAT-oló gép módjára megadhatunk a hot spotnak 40 virtuális szervert, statikus útvonalat, IP-port átirányítást, illetve kivételezett IP- és MAC-címeket. Utóbbi kettőre akkor van szükségünk, ha egy szervert a menedzselt hálózatra rakunk, és ehhez szeretnénk csatlakozni anélkül, hogy a publikus hálózatot érintenénk. MAC-cím esetén a kiemelt gép teljes hozzáférést kap az internet felé annak ellenére, hogy a publikus porthoz kapcsolódik. Figyeltethetjük az aktív belső IP-címeket is, melyek listáját e-mailben küldhetjük el a rendszergazdának.

A készülék sokadik különleges képessége az úgynevezett Walled Garden, melybe olyan URL-eket és tartományokat rakhatunk, amelyeket a felhasználók ingyenesen, bejelentkezés nélkül megnézhetnek. Összesen 20 ilyen cím kerülhet ide: például a szponzorcégek weboldalai, egyes hirdetések stb. Ezenkívül a hot spot akár 10 proxyszervert és a dinamikus DNS-szolgáltatókat is támogatja. A beállításokat elmenthetjük, és igény esetén visszatölthetjük, de a gyári beállításokat is visszaállíthatjuk. A készülék belső szoftvere is frissíthető. Emellett számtalan rendszerinformációt le tudunk kérdezni.

A konzolport elsősorban hibakeresésre és jelszómódosításra használható. Ha összekötöttük a hot spotot egy géppel a mellékelt soros kábellel, és feljelentkeztünk rá például a HyperTerminallal (a megfelelő beállításokat figyelembe véve), pingelhetünk és nyomon követhetünk (traceroute) IP-címeket, megtekinthetjük a portbeállításokat (interface settings), a routing- és az ARP (Address Resolution Protocol) táblát, átkapcsolhatjuk biztonságos üzemmódba (ha a készülék valami miatt nem érhető el weben keresztül), szinkronizáltathatjuk a megadott NTP szerverrel, illetve ellenőrizhetjük a készülék állapotát.

A WSR-3800/E ajánlott bruttó felhasználói ára 123 750 Ft, míg a hozzá vásárolható WSR-3800TR jegynyomtató bruttó 74 875 Ft (utóbbihoz két tekercs papír is jár). Mindkét készülékre a garancia 1 év. PCM

HP

» Átfogó dokumentumkezelés kis- és középvállalatoknak

A HP összesen 14 új képalkotási, nyomtatási és digitális információkezelő megoldást mutatott be a teljes körű nyomtatáskezelés megvalósítását célzó programja keretében. A Total Print Management koncepciót megvalósító eszközök, szoftverek és szolgáltatások révén a KKV-k optimalizálhatják képalkotási és nyomtatási infrastruktúrájukat és munkafolyamataikat.

» HP LaserJet 4345mfp: többcélú eszköz felesleges extrák és kötelező szervizmegállapodás nélkül

A bejelentés legfontosabb eleme a HP LaserJet 4345mfp többcélú eszköz, amely nettó 666 ezer Ft-os javasolt végfelhasználói áron került forgalomba. A 45 oldal/perc teljesítményt nyújtó eszköz sokrétű, ugyanakkor egyszerűen kezelhető funkciói a munka hatékonyságának javítását szolgálják. A hagyományos üzleti konstrukciók korlátain átlépve a HP az új rendszer felhasználóit nem kényszeríti költséges szervizmegállapodások aláírására, a vállalatok szabadon kiválaszthatják az üzleti szükségleteiknek leginkább megfelelő támogatási szintet.

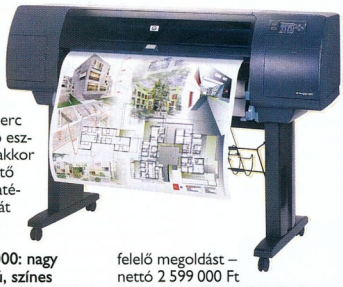

» HP Designjet 4000: nagy vonalpontosságú, színes vagy fekete-fehér nyomatok gyorsan

A HP LaserJet 9040mfp és LaserJet 9050mfp többcélú eszközei a nagy létszámú munkacsoportok kiszolgálására készültek: 40, illetve 50 oldal/perces teljesítményük mellett hatékony nyomtatási, másolási, faxolási és digitális kézbesítési képességekkel javítják az irodai produktivitást, ajánlott végfelhasználói alapáruk nettó 2 099 000 Ft. A HP Color LaserJet 9500mfp pedig a komoly követelményeket támasztó hálózati munkacsoportoknak és részlegeknek szánt, színes többfunkciós rendszer, amely színes nyomtatásra, másolásra, lapolvasásra, e-mailbe olvasásra, analóg faxolásra és utómunkálatok végzésére alkalmas, végfelhasználói alapára nettó 2 954 000 Ft.

A HP Designjet 4000 nagy formátumú nyomtató az új HP Double Swath technológiának köszönhetően nagy sebességgel, távfelügyelet mellett készít kifogástalan vonalpontosságú és képminőségű színes vagy fekete-fehér nyomatokat egészen 106 cm szélességig, így a közép- és nagyvállalatok vonalas rajzainak, grafikáinak, térképeinek és prezentációinak nyomtatására nyújthat megfelelő megoldást – nettó 2 599 000 Ft ajánlott végfelhasználói alapáron.

A HP digitális információkezelő megoldásokat is bemutatott, amelyekkel gyorsan és megfizethető áron dinamizálhatók a statikus adatok. A HP 9200c Digital Sender digitális kézbesítővel közvetlenül e-mailbe, faxra, hálózati mappába és tartalom- vagy dokumentumkezelő rendszerbe olvashatók a dokumentumok.

A dedikált, 46 oldal/perc sebességgel szkennelő eszköz ajánlott végfelhasználói alapára nettó 855 ezer Ft. A meglévő informatikai infrastruktúrába jól illeszkedő HP Digital Sending Software 4.0 szoftvereszközzel pedig a működési kockázat és az üzleti költségek csökkentésével összerűsíthetők a kritikus üzleti dokumentumok kezelése. A szoftver nettó 78 ezer Ft ajánlott végfelhasználói alapáron került az üzletekbe.

Az Officejet 9100 sorozathoz tervezett HP Digital Send Authentication Solution megbízható felhasználói hitelesítést végez, és csak a jogosult felhasználók számára teszi lehetővé a többfunkciós eszközök hálózati elérését. HP Autostore dokumentumrögzítési munkafolyamatot automatizáló megoldással pedig a rendszergazdák teljeskörűen kézben tarthatják, irányíthatják és egyszerűsíthetik a tartalomkezelő rendszerek bonyolult folyamatait. A HP AutoStore-hoz mostantól karbantartási és támogató szolgáltatásokat, valamint frissítéseket is igénybe lehet venni a HP Care Pack támogatócsomagok részeként.

➲ HP Magyarország
☎ 382-1111
➲ www.hp.hu

Canon

» Professzionális fotónyomtatás A/4-es méretben

A Canon újabb modellel bővítette Pixma termékcsaládját. A 8 tintával dolgozó iP8500-as nyomtató felbontása 4800x2400 dpi, a ChromaPLUS technológiája pedig további vörös és zöld tintákat alkalmaz az életteli színek megjelenítéséhez.

A professzionális színvonalú személyi fotólaborként használható, USB 2.0-es csatlakozójú készülék ugyanakkor szédítő sebességgel viszi fel a szegély nélküli nyomatokat. Egy A/4-es fénykép elkészítése mindössze 34 másodpercig tart, egy 10x15 cm-es fotó kinyomtatása pedig 21 másodpercet vesz igénybe; szegély nélküli nyomatok készíthetők továbbá hitelkártya és 13x18 cm-es méretben. Hagyományos dokumentumok esetében a gép teljesítménye 17, illetve 15 oldal/perc monokróm, illetve színes üzemmódban.

» Pixma iP8500: a termékcsalád meghatározó jellemzője a gyökeresen új, futurisztikus megjelenést kölcsönző design

A Pixma iP8500 nyomtatófeje FINE (Full-photolithography Inkjet Nozzle Engineering) technológiával készült. Ez a Canon saját, a szilíciumlapkák gyártásánál alkalmazott technológiájának adaptációja. Segítségével a nyomtatófejek olyan kis tűréshatárokkal és olyan fokú precizitással készülhetnek, ami megközelíti az integrált áramköröket. Az iP8500 FINE nyomtatófejében 6144 darab fúvóka van, amelyek 147 millió 2 pikolíteres tintacseppet képesek egy másodperc alatt a papírra juttatni.

A Canon ChromaPLUS technológiája 8 különböző színű tintát használ: ciánt, magentát, sárgát, világosciánt, világosmagentát, feketét, vöröset és zöldet. A nagy telítettségű vörös és zöld szín bevezetése kiterjeszti az ábrázolható színteret a sárga–vörös és sárga–zöld tartományban. A színtelítettség a felső vörös tartományban 60%-kal javult (egy 6 tintás fotónyomtatóhoz viszonyítva), így sokkal közelebb került a diafilmek színkarakterisztikájához.

A gazdag szoftvercsomag kíséretében forgalomba kerülő iP8500 nyomtató támogatja a gyártóktól független PictBridge szabványt. Napjaink legtöbb di-

Epson

» Kicsi, de okos színes lézernyomtató

Kis és otthoni irodák hasznos munkaeszköze lehet az Epson AcuLaser C1100 A/4-es formátumú, színes lézernyomtatója, amely a gyártó AcuBrite tonerét használja. Külön megvásárolható duplex adagolójával akár 210 g/m²-es papírra is lehet vele nyomtatni monokróm üzemmódban maximum 25, színesben 5 lap/perc sebességgel. Egyszínű nyomtatás esetén az első oldal 9 másodpercen belül elkészül. Az AcuLaser C1100 nyomtató 600 dpi felbontást biztosít, amely az Epson RIT (Resolution Improvement Technology) felbontásnövelő technológiával 2400 dpi-re növelhető. A tálcába 180 lap helyezhető, de csatlakoztatható a nyomtatóhoz egy 500 lapos papíradagoló is.

A nyomtatóhoz mellékelt szoftvercsomag a professzionális megjelenésű anyagok készítésében segít 150 Office Ready Essential kép- és dokumentumsablonnal, az Epson Web2Page szoftverrel pedig a kinyomtatni kívánt weboldalak méretezhetők át a papírméretnek megfelelően. USB 2.0 és IEEE-1284 párhuzamos interfaceen keresztül a nyomtató vállalati hálózathoz csatlakoztatható. Az AcuLaser C1100 januártól kapható Magyarországon, hozzávetőleg 100 ezer forintos ajánlott végfelhasználói áron. Az Ethernet 100BaseTx/10BaseT csatolóval rendelkező Epson AcuLaser C1100N modell ajánlott bruttó végfelhasználói ára mintegy 125 ezer forint.

» Epson AcuLaser C1100: szoftvercsomagja irodakész sablonokkal segíti a munkát

gitális fényképezőgépe és digitális videokamerája PictBridge-kompatibilis, így a velük készült és bennük tárolt képek közvetlen kábeles kapcsolaton keresztül, PC közbeiktatása nélkül nyomtathatók ki a Pixma család legújabb tagjával.

» Képolvasó aszferikus lencsével

A Canon másik újdonsága a CanoScan szkennersorozat 9950F jelű modellje. Az új beolvasó 4800x9600 dpi-s felbontásával és 48 bites színmélységével a világ első olyan síkágyas szkennere, amelybe 35 milliméteres filmcsíkokon 30 darab képkocka helyezhető be egyszerre. A szkenner optikája aszferikus lencsetagot is tartalmaz – a Canon saját Super-Toric lencséjét –, amely kivételes kontrasztot és képtisztasággal garantálja a páratlan képminőséget.

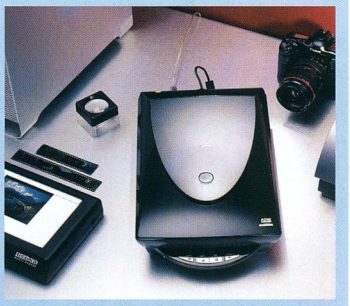

» CanoScan 9950F: nagy felbontással és fejlett képkorrigáló szolgáltatásokkal

A Canon új képolvasója emellett olyan jellemzőkkel rendelkezik, mint a továbbfejlesztett FARE (Film Automatic Retouching & Enhancement) Level 3 infravörös fénnyel dolgozó filmkorrigáló rendszer, amely a film felületén lévő por és karcolások nyomát távolítja el automatikusan a szkennelt képről, emellett képes a megfakult színek helyreállítására, valamint a szemcsézettség és a háttérvilágítás korrekciójára is. A QARE Level 3 technológiával az eszköz hasonló módon, automatikusan korrigálhatja a szkennelt képeket.

A 9950F mozgó háttér-világításos filmadapterrel (FAU – Film Adapter Unit), különösen hatékony fénygyűjtő rendszerrel, USB 2.0 és IEEE-1394 (FireWire) kapcsolattal bír. Mindezek kombinációjának az eredménye a szupergyors, 3,6 másodperces előszkennelés és a szintén rendkívül gyors beolvasás.

A karcsú formájú, finom kidolgozású, mégis szilárd alumíniumburkolatba öltöztetett 9950F felhasználhatóságát és értékét a mellékelt csúcsminőségű OCR, kép- és dokumentumkezelő szoftverek fokozzák. A csomagban a CanoScan Toolbox 4.9, a ScanGear CS 10.3, az Adobe Photoshop Elements 2.0, a ScanSoft OmniPage SE és az ArcSoft PhotoStudio 5.5 kapott helyet.

➲ www.canon.hu

» Kivetítő munkacsoportoknak

Az Epson nagy teljesítményű, EMP-7900NL típusú asztali kivetítőjét elsősorban olyan tárgyalókba és konferenciahelyiségekbe szánja, amelyek esetében hálózati hozzáférésre van szükség. Az adatok és képek kivetítésére egyaránt alkalmas készülék fényereje 4000 ANSI lumen valódi XGA (1024x768) felbontásban.

Az Epson 3 LCD technológiája, amelyet az EMP-7900NL esetében is alkalmazott, a működés zajszintjét mindössze 36 dB-re csökkenti. Az egyenként 1,0 colos Epson LCD-k a fényerő megfelelő elosztása révén (képmegvilágítás) kiemelkedő képminőséget, színtelítettséget, színhűséget és hatékonyságot érnek el. A 700:1 arányú kontraszt a videofelvételek kiváló minőségű kivetítését is lehetővé teszi.

A készülék emellett olyan képességekkel rendelkezik, amelyek szinte nélkülözhetetlenek az üzleti megbeszélések során, például vannak a jogosulatlan használat ellen védelmet nyújtó biztonsági funkciói. A hálózatban történő alkalmazás lehetőségét az Epson EasyMP.net biztosítja. Az Epson Quick Corner elnevezésű ablakban a felhasználó a kivetített kép egyszerű és gyors beállításához kaphat segítséget. Az Epson Wall Shot révén a kép fényereje, kontrasztja és színárnyalata a bemutató hátterétől függetlenül automatikusan a vetítési felülethez igazodik.

Az Epson EasyMP.net gyűjtőfogalom, amely a kivetítő adminisztrátor révén történő vezérlésére irányuló Epson-technológiák összességére utal. Általuk lehetőség nyílik az Epson EMP-7900NL állapotának felügyeletére, és egy sor alapvető funkciónak különböző szoftveres alkalmazásokon – Simple Network Management Protocolon (egyszerű hálózatkezelési protokoll), EMP Network Manageren (EMP hálózati kezelő) és EMP Monitoron – keresztül történő irányítására. Ennek az átfogó rendszernek köszönhetően az adminisztrátor ellenőrizheti/irányíthatja a kivetítő állapotát, például jelzést kaphat a ventilátor vagy a lámpa meghibásodásáról, illetve figyelmeztetéseket a lámpa élettartamára vonatkozóan, vagy IP-címeket oszthat ki.

» Epson EMP-7900NL: három különböző objektív választható hozzá a vetítés távolságának függvényében

➲ www.epson.hu

Kaspersky Labs

» Biztonsági megoldások mindhárom vállalatméretre

A Kaspersky Labs megjelentette az Anti-Virus Business Optimal 5.0 és a Corporate Suite csomag Windows alatt futó változatainak legújabb verzióit, amelyek a kis- és közepes vállalkozások, illetve a nagyvállalatok hálózatainak védelmére szolgálnak. A megoldások része a Kaspersky Anti-Virus 5.0 for Windows Workstations, a Kaspersky Anti-Virus 5.0 for Windows File Servers, valamint a Kaspersky Administration Kit 5.0 központosított felügyeleti és karbantartó eszköz.

A Windows platformra készült új változatok – mind biztonsági, mind adminisztrációs szempontból – a legújabb technológiát tartalmazzák. Jelentősen növekedett az alkalmazások teljesítménye, míg a futásukhoz szükséges erőforrások mennyisége csökkent; a Kaspersky Labs piacvezető szerepét biztosító kiváló vírusészlelési arányok előnyeit az új programverziók is maximálisan kihasználják. Az új verziók még abban az esetben is biztosítják a Kaspersky Anti-Virus megfelelő telepítését, ha más gyártók vírusvédelmi programjai is működnek a rendszerben.

Az új verziók jelentős előnyöket nyújtanak a mobil felhasználók számára. Az iChecker és iStreams technológiák együttes alkalmazása háromszorosára növeli a program teljesítményét, a szükséges memória mennyiségét ugyanakkor felére csökkenti, a KeepUp2Date technológia legújabb generációja pedig számottevően növeli a frissítések letöltési sebességét.

A Kaspersky Anti-Virus 5.0 for Windows Workstations vadonatúj kezelőfelületet kapott.

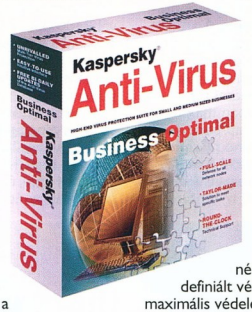

» **Anti-Virus Business Optimal 5.0: hálózatvédelem különös tekintettel a mobil felhasználókra**

A Kaspersky Administration Kit 5.0 megoldással az eddigieknél lényegesen egyszerűbb a vírusvédelmi megoldások telepítése, frissítése, karbantartása és felügyelete a vállalati hálózaton, miközben minimálisra csökken a rendszererőforrások terhelése. Az egyszerű, felhasználóbarát megjelenés három előre definiált védelmi szintje – maximális védelem, ajánlott védelem és maximális sebesség – egyszerűvé teszi a vírusvédelem beállítását.

➲ **www.kaspersky.com**

Symantec

» Megbízható PC-távvezérlő

A Symantec bejelentette a pcAnywhere legújabb, 11.5-ös verzióját. A távvezérlő megoldás a rendszerek és eszközök eddigieknél szélesebb körét támogatja, továbbá rendelkezik a kormányzati és pénzügyi szervezetek által igényelt, megnövelt védelmi képességekkel is.

A pcAnywhere 11.5 célközönségét a munkájukhoz mobil eszközöket használók, a kisvállalkozások, az értéknövelt viszonteladók, valamint a közepes és nagyméretű szervezetek informatikai részlegei alkotják.

A pcAnywhere 11.5 biztonságos és sok funkcióval rendelkező távvezérlő szoftver, amely a segítségnyújtási és szerverfelügyeleti problémák több platformon történő megoldására a távvezérlés mellett fejlett file-továbbítási funkciókkal is rendelkezik. A Windowst, Linuxot, Windows Pocket PC-t és Pocket PC Phone Editiont használók az eszközök széles körét egyetlen kezelőfelületről távvezérelhetik vele.

A pcAnywhere 11.5 számos további védelmi lehetőségei közé tartozik az egyesült államokbeli nemzeti szabványügyi és műszaki hivatalhoz (National Institute of Standards and Technology – NIST) első szintű (Federal Information Processing Standard – FIPS 140-2 Level 1) minősítésre benyújtott titkosító modult használó AES titkosítás is 256 bites kódolásig. A FIPS 140-2 minősítés az amerikai szövetségi hivatalok és számos pénzügyi szervezet által a kényes információk védelmére előírt beszerzési feltétel. Az új változatban a kiszolgálócím-blokkolás és a bejelentkezési információk alapértelmezés szerinti titkosítása is benne van. A további védelmi szolgáltatások között a felhasználóazonosítás 13 módszere (köztük az RSA SecurID azonosítással), a sorszámozás, a jelszavak kötelező használata, a sértetlenség ellenőrzése, a kapcsolódásra megengedett TCP/IP-címek és alhálózatok megadásának lehetősége és a pcAnywhere-kiszolgálók TCP/IP-böngészőlisták előli elrejtése található.

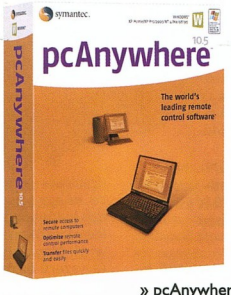

» **pcAnywhere 11.5: a kormányzati és pénzügyi szervezetek által igényelt, megnövelt védelmi képességekkel felruházva**

➲ **www.symantec.hu**

Trend Micro

» Vírusvédelem mobiltelefonokhoz és PDA-khoz

A Trend Micro Mobile Security néven vírusvédelmi és spamszűrő szolgáltatásokat jelentett be az egyre sokrétűbb adatkommunikációt bonyolító mobiltelefonokhoz és kéziszámítógépekhez.

Elemzők szerint a mobiltelefonok és PDA-k terjedésével ezek az eszközök vonzó célponttá válnak a vírusírók számára. A TrendLabs, a Trend Micro vírusvédelmi kutatóközpontokból álló globális hálózata, 2004-ben számos, mobiltelefonokhoz készült koncepcióvírust azonosított. Ilyen kód volt például a SYMBOS_SKULLS.A (egy trójai program, amely Symbian operációs rendszert futtató Series 60 telefonokat, elsősorban a Nokia 7610 modelljét támadta) és a SYMBOS_CABIR.A (egy féreg, amely a Bluetooth adatátvitelt használó Series 60 telefonokon terjedt).

» **A mobil eszközökhöz készült új védelmi megoldás próbaverziója ingyenesen letölthető**

Az év végi ünnepek alatt sokan vásárolnak vagy kapnak ajándékba új kéziszámítógépet. Erre gondolva a Trend Micro 2005 júniusáig ingyenesen hozzáférhetővé tette a Trend Micro Mobile Security első verzióját, amely kompatibilis a legnépszerűbb telefongyártók eszközeivel, a Microsoft Windows Mobile 2003 és a Symbian OS v7.0 operációs rendszert futtató készülékeken egyaránt használható. A Microsoft Windows Mobile 2003 for Pocket PC – Phone Edition és Microsoft Windows Mobile 2003 Second Edition rendszerek támogatása szintén biztosított.

A Trend Micro Mobile Security 1.0 verziójával kapcsolatos információk, a támogatott eszközök teljes listája és a szoftver a lenti címen érhető el.

➲ **www.trendmicro.com/mobilesecurity**

Microsoft

» Windows Server 2003 SP1 és más letölthető próbaverziók

A Microsoft honlapjáról letölthető a Windows Server 2003 Service Pack 1, a Windows Server 2003 x64 Edition és a Windows XP Professional x64 Edition első hivatalos próbaváltozata (Release Candidate).

A számítógépes hálózatok felépítése és felhasználási módja rendkívül változatos képet mutat, ami minden esetben egyedi megközelítést igényel a számítástechnikai szakemberektől. A felhasználóktól kapott visszajelzések alapján ezért a Microsoft a Windows XP SP2 által nyújtottakhoz képest más alapbeállításokat épített be a Windows Server 2003 SP1-be. A 2005 első felében megjelenő Windows Server 2003 SP1 a felhasználók kiemelt problémáira választ adó biztonsági, megbízhatósági és teljesítménybeli továbbfejlesztéseket tartalmaz. Emellett a Windows Server 2003 SP1 lesz az alapvető technológia az x64 változatok és a Windows Server 2003 R2 számára.

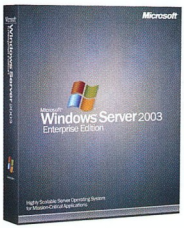

» A Windows Server 2003 első javítócsomagja várhatóan 2005 első felében jelenik meg

Ezzel egy időben elérhetővé vált a Windows Server 2003 x64 Edition és a Windows XP Professional x64 Edition RC kódja a Microsoft technikai béta-programjában résztvevők számára, és mire e sorok közzétételre kerülnek, a Customer Preview program keretén belül is hozzáférhető lesz. A Microsoft ügyfelei a tervek szerint 2005 első felében juthatnak hozzá a Windows Server 2003 x64 Edition és a Windows XP Professional x64 Edition végleges változatához.

A Windows Server 2003 x64 Edition és a Windows XP Professional x64 Edition segítségével a 32 és a 64 bites alkalmazások is nagy teljesítménnyel futtathatók az olyan 64 bites processzorokon, mint az AMD Opteron/Athlon 64 vagy az Intel Xeon EM64T. E változatok lehetővé teszik, hogy a felhasználók a nekik megfelelő módon ütemezhessék átállásukat a 64 bites számítógépekre, miközben változatlanul használhassák a 32 bites alkalmazásokat. Az új hardvertechnológiáknak köszönhetően a Windows Server 2003 x64 Edition és a Windows XP Professional x64 Edition rendszerrel számottevő teljesítménynövekedés érhető el a 32 bites változatokhoz képest. A Microsoft saját adatai szerint a vállalatok mintegy 20%-kal több felhasználót csatlakoztathatnak az ERP-rendszerekbe, szerverenként pedig 50%-kal több felhasználót a terminálkiszolgálókhoz.

➲ **www.microsoft.hu**
➲ **www.microsoft.com/windowsserver2003/downloads/servicepacks/sp1/**

rEVOLUTION Software

» Megjelent az Iroda++ 6.15-ös verziója

A rEVOLUTION Software bemutatta az Iroda++ integrált ügyviteli rendszer 6.15-ös verzióját. A szoftver két új modult és számos olyan újdonságot tartalmaz, amelyek megkönnyítik a felhasználók munkáját, és hatékonyabbá teszik az ügyviteli folyamatok kezelését. A fejlesztés során a vállalat a felhasználóktól kapott visszajelzéseket, javaslatokat vette alapul, amelyeket kiegészített az általa fontosnak tartott újdonságokkal.

» Két új modullal és számos új funkcióval bővült a magyar fejlesztésű ügyviteli rendszer

A 6.15-ös verzió legfontosabb új komponense az egyeztető-ellenőrző modul, amellyel egy helyről, könnyedén ellenőrizhető a rendszer különböző moduljaiban található adatok egyezősége. Ez meggyorsítja és leegyszerűsíti az olyan – esetenként sok fejfájást vagy időveszteséget okozó – problémáknak a megoldását, mint például a Főkönyv és a Pénzügy vagy a Kereskedelem és a Pénzügy modulok eltérése, így segíti a kontrolling és könyvelési munkatársak számára a pénzügyi zárások gyorsabb, gördülékenyebb lebonyolítását. A modul a különböző ellenőrzéseket egységes folyamatba foglalja, így az összegyűjtött listák és az ajánlott metodika segítségével szisztematikusan ellenőrizhetők és kiszűrhetők az eltérések leggyakoribb okai (a tételek feladásának és feldolgozásának összevetése, a tételek törlése, az utólagos manuális módosítások stb.).

A modul az új Iroda++-ügyfelek részére választható modulként kerül forgalomba, szoftverkövetéssel rendelkező meglévő ügyfelei részére azonban a frissítés részeként, ingyenesen biztosítja a rEVOLUTION.

➲ **www.revolution.hu**

BEA Systems

» Gazdaságosabb üzemeltetés WebLogic szerverrel

A nagyvállalati szoftverinfrastruktúrát szállító BEA Systems bemutatta a WebLogic Server legújabb, Diablo fedőnevű, 9.0-s verzióját – adta hírül az Alerant Rt., a BEA termékeinek magyarországi disztributora.

A bemutatott alkalmazásszerver képezi a jövőben elkészülő BEA WebLogic Platform 9.0 alapját. A Diablo a jelenleg elérhető BEA WebLogic Server 8.1-en alapul, kiegészítve azt számos új komponenssel és szolgáltatással. A bevezetett újdonságoknak köszönhetően a WebLogic Server alkalmassá vált a Service Oriented Architecture (SOA) modellnek megfelelő, nagy terhelés mellett folyamatosan működő alkalmazások gazdaságos kialakítására és üzemeltetésére.

» WebLogic Server 9.0: ördögi alkalmazáskiszolgáló

A WebLogic hagyományait megőrizve a Diablo megfelel az olyan legfrissebb ipari szabványoknak, mint például a J2EE 1.4, a WS Security-alapú biztonságos Web Service szolgáltatások és a WS Reliable Messaging üzenetkezelés.

Az új változatban a WebLogic Server kiegészül egy beépített, nagy teljesítményű üzenetkezelő alrendszerrel, amely képes másodpercenként több ezer üzenetet biztonságosan célba juttatni.

A Diablo-alapú rendszerek üzemeltetői számára készült a megújított adminisztrációs felület, amely automatikus teljesítménymérésre, a rutinszerű üzemeltetési feladatok gyors és kényelmes végrehajtására, valamint a rendkívüli helyzetek biztonságos kezelésére is képes.

A Diablo béta-változata letölthető a BEA Systems weboldaláról, a kereskedelmi verziója pedig 2005 közepétől lesz elérhető. Az alkalmazásszervert rövid időn belül követni fogja a WebLogic Platform többi komponensének (portál, integrációs eszköz stb.) új verziója is.

➲ **www.alerant.hu**
➲ **www.bea.com**

Adathalászok, mobilvírusok

2004 az első mobilvírus megjelenésének éve volt, amelyben az ismert vírusok száma átlépte a 100 ezres rémálomhatárt, a világ e-mail forgalmának közel 70%-át a levélszemét tette ki, és drámai mértékben fokozódott az adathalászok tevékenysége. A technológiai és pénzügyi szolgáltatók, online kereskedők és aukciós házak, valamint a nemzetközi bűnüldözési szervek lassan együttes ellentámadásba lendülnek.

Kis Endre

Az adathalászat (angol nevén phishing) során valaki más nevében írott (spoof) e-mailek vagy félrevezető online hirdetések segítségével a gyanútlan felhasználókat egy hamis webhelyre irányítják, ahol arra kérik őket, adják meg személyes adataikat, például a bankkártyájuk számát és a jelszavukat. A csalók nem egyszer kémszoftvereket és vírusokat is letöltenek a felhasználók számítógépére, hogy megfigyeljék internetezési szokásaikat, rögzítsék billentyűleütéseiket, illetve kárt tegyenek a merevlemezen tárolt dokumentumaikban.

Az Anti-Phishing Munkacsoport (➲ **www.antiphishing.org**) és a Websense Security Labs (➲ **www.websense.com**) által közösen készített és 2005 januárjában közzétett felmérés szerint tavaly novemberben 29%-kal nőtt az adathalász-támadással sújtott weboldalak száma az előző hónaphoz képest. Dan Hubbard, a Websense elemzője kiemelte az emberek bizalomra való hajlamát kihasználó (social engineering típusú) támadások csökkenését a technikai trükkökön alapuló módszerek javára, amit egyértelműen jelez a rosszindulatú kódok által elkövetett adatlopásos esetek gyarapodó száma.

A jelentés szerint 2004 novemberében 1518-ra emelkedett a phishingre specializált webhelyek száma, ami 28%-kal több a júliusban regisztrált mennyiségnél. Csak november folyamán 51 márkát ért ilyen jellegű, súlyos támadás. Az adathalász weboldalak többségét az Egyesült Államokban hostolják. Jellemző, hogy az oldalak 67%-a csak IP-címmel rendelkezik, domainnévvel nem. Egy adathalász weboldal átlagosan 6,2 napon keresztül érhető el, az eddigi leghosszabb elérhetőség 31 nap volt. Az URL címek 22,1%-a próbálja félrevezetni a felhasználókat azáltal, hogy a hamisított célcímben szerepel a megtámadott márka vagy cég neve.

Az F-Secure Corporation szintén az adathalászó e-mailekkel elkövetett csalások növekvő számára hívja fel a figyelmet. A 2004-es évet adatbiztonság szempontjából értékelő áttekintésében emellett a nyílt forráskódú bothálózatok és a professzionális vírusírás terjedését emeli ki a cég. Jelentésében arra is emlékeztet, hogy 2004 folyamán az ismert vírusok száma átlépte a 100 ezret (az elsőt 1987-ben regisztrálták), ezzel együtt a fertőzött e-mailek száma is jelentősen növekedett az előző évekhez képest. Az első valódi mobiltelefon-vírus, a Cabir megjelenése is a tavalyi évhez fűződik. Június 15-én észlelték, első változata olyan féreg, amely vezeték nélküli Bluetooth-kapcsolaton keresztül másolja önmagát más telefonokra. A Cabirt november 19-én a Skulls követte. Ez a trójai a telefon ikonjait halálfejekre cseréli, és szinte használhatatlanná teszi a készüléket. Mindkét mobilvírusból több változat jelent meg, a rosszindulatú kód legfrissebb hullámát már népszerű mobiltelefonos játékok kalózmásolatainak álcázták.

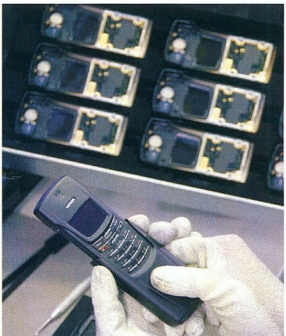

» A legfrissebb mobilvírusok népszerű mobiltelefonos játékok kalózmásolatainak álcázva terjednek

A múlt évben a spammelés olyan méreteket öltött, hogy immár internetes környezeti katasztrófával fenyeget: az F-Secure adatai szerint a világ összes e-mail forgalmának mintegy 70%-át a levélszemét teszi ki – a kéretlen levelek zömét fertőzött otthoni számítógépeken (zombikon) keresztül lanszírozzák a spamküldők, akik számára kiváló bevételi forrást jelent ez a tevékenység.

– Nem sok közvetlen kárt okozó vírust láthatunk manapság; a legtöbbjük inkább csendben megpróbálja átvenni a gép feletti irányítást – mondta Mikko Hyppönen, az F-Secure vírusellenes kutatását vezető igazgató. – A jelenlegi e-mail rendszerek lassan haldokolnak. Attól tartok, hogy a közeljövőben komoly javításokat kell végezni ezeken a rendszereken, ami az alapvető protokollok robusztusabbra cserélését és egy erős felhasználóhitelesítés bevezetését jelentené. Azonban olyan nagy és költséges fejlesztésről van szó, hogy várhatóan senki nem vág bele, amíg a jelenlegi rendszerek csakugyan össze nem omlanak.

Némi vigasztalásul 2004-ben az online bűnözés szankcionálására irányuló törekvések is fellendülést mutattak. Világszerte számos vírusíró kézre került, néhányukat el is ítélték, közöttük a nem túl épületes Magold férget jegyző magyar tinédzsert, aki 2 év felfüggesztettet kapott, plusz meg kell térítenie a félmilliós perköltséget. Sokkal rosszabbul járt az Egyesült Államokban elítélt szemetelő, Jeremy Jaynes, akit 9 évre dugtak rács mögé. Igaz, ő napi 20 millió e-mail kiküldésével havi 750 ezer dollárt keresett, és 24 milliós vagyont halmozott fel.

A nemzetközi bűnüldözési szervek és különböző gazdasági szereplők képviselőinek összefogásával tavaly indult útjára az online bűnözés megakadályozása érdekében a Digital PhishNet (➲ **www.digitalphishnet.org**) kezdeményezés. A program keretében a technológiai, banki, pénzügyi szolgáltató és online aukciós ágazat képviselői, illetve az állami hatóságok együttesen igyekeznek fellépni az adathalászokkal szemben.

– Az adatlopásos bűncselekmények felderítése és büntetése az elkövetők gyors azonosításán és elfogásán alapul – mondta Dan Larkin, az FBI internetes bűncselekmények bejelentésére szolgáló központjának (IC3) vezetője. – A bűnözők rendkívül gyorsan hozzák létre és tüntetik el ezeket a hamis webhelyeket, így igen nehéz őket felkutatni. Pár nap alatt rengeteg bankkártyaszámot, jelszót és egyéb személyes pénzügyi információt képesek felhalmozni. A Digital PhishNet komoly válaszlépés a phishinggel szemben, mivel módot ad az olyan vállalatok adatainak összegyűjtésére, amelyek e bűncselekmények célpontjává válnak – ők egyben a phishing elleni küzdelem élharcosai is. A program emellett közvetlen, valós idejű információs csatornát hoz létre a vállalatok és a bűnüldöző szervek között, így az adathalászoknak nem marad idejük, hogy felszívódjanak a kibertér névtelen világában.

4,5 GIGABájt szoftver
+ DVD-FILM a mellékleten!

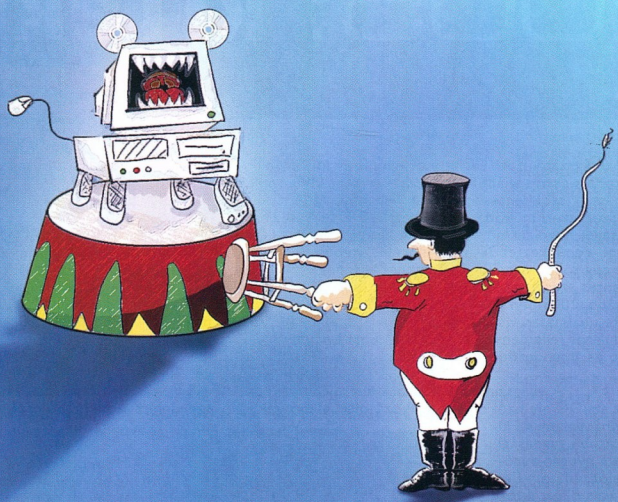

magyar pc magazin

PCM magyar ...az IT-szaklap

Magazinunk új évben megjelenő első számában előretekintünk. Ez lesz az az esztendő, amelyben: az IBM példáját követve még néhány neves gyártó megszabadul PC-ágazatától, a 3G mobil kommunikáció végre csakugyan terjedni kezd, a nyílt forráskódú szoftver pedig a szerverek után versenyhelyzetet teremt az internetböngészők,

2005: kITekintő

a webkeresők és az asztali operációs rendszerek piacán is? IT-kórkép az IDC 700 piacelemzőjének konziliumával.

Kis Endre

Az IT-ágazat vezető szállítói az elmúlt év folyamán kétpólusú stratégiát alkalmaztak: egyrészt költségeik agresszív csökkentésébe fogtak, másrészt kínálatukat és szervezeti működésüket a nagyobb értékű, így nagyobb nyereséget hozó termékek és megoldások köré kezdték csoportosítani – emlékeztet 2005-ös előrejelzésében az IDC. A piackutató cég több mint 700 szakemberének meglátásait összegző jelentés szerint az idei évet ugyanez fogja jellemezni, csak még inkább. 2005-ben így a 6%-os növekedésével első pillantásra szinte unalmasan visszafogottnak tűnő IT-piac meglehetősen fordulatos fejlemények színterévé válhat konvergencia, konszolidáció és átrendeződés tekintetében.

UNALMAS HATOS A világszinten 6,1%-osra becsült növekedés előrejelzését az IDC elemzői olyan várakozásokra alapozzák, mint a tavalyinál valamivel kiegyensúlyozottabb gazdasági környezet és a nyugat-európai IT-piac felocsúdása, változatlanul magas olajáraktól és közeli megoldást továbbra sem sejtető politikai feszültségektől kísérve. Az erős euró azonban visszafoghatja ezt az amúgy sem látványos növekedést Európában, míg a gyenge dollár az Egyesült Államok IT-piacának kedvezhet. Tegyük hozzá, bizonyos határok között, mivel Bush gyenge dollárra játszó gazdaságpolitikája láttán egyre több elemző aggódik az infláció, az eladósodás és a költségvetési hiány, az amerikai gazdaság állapota miatt.

Szektoronkénti bontásban a legnagyobb növekedés a biztonsági és szerverszoftverek, a mobil és a hálózati eszközök, valamint az üzleti folyamatok kiszervezésével kapcsolatos szolgáltatások piacán várható. A következő 12 hónapban élénkülés jelentkezhet az új alkalmazások forgalmazásában és a projektalapú szolgáltatások piacán is. A PC- és szerverfrissítés aktuális ciklusa javában eltart 2005 végéig, a kiélezett árverseny következtében azonban a szállítók bevételei, illetve a felhasználók költségei az ágazat más szegmenseihez viszonyítva kisebb arányú növekedést mutatnak majd.

Az IT-ágazat egy számjegyűként is mérsékeltnek mondható növekedése az IDC szerint nemcsak 2005-re nyomja rá bélyegét, hanem egészen 2008-ig diktálhatja a lépést. A költségeik csökkentésére törekvő gyártók portfóliójában ezért nagyobb szerephez jutnak a polcról, dobozos termékként eladható technológiák. Másrészt a szállítók még aktívabban fogják keresni az átlagosnál nagyobb növekedés lehetőségével kecsegtető réspiacokat, amelyeket még több vertikális megoldás fejlesztésével igyekeznek majd kiaknázni. Erre a kis- és középvállalatok szegmense az egyik legjobb példa, amely az utóbbi két évben a stagnáló nagyvállalati piaccal ellentétben egyre nagyobb bevételeket generált azon gyártók számára, amelyek időben felismerték az itt rejlő potenciált. A növekvő verseny ellenére 2005-ben változatlanul ezek a szállítók – közöttük az IBM, a HP és a Dell – számíthatnak a legjobb eredményre a KKV szektorban.

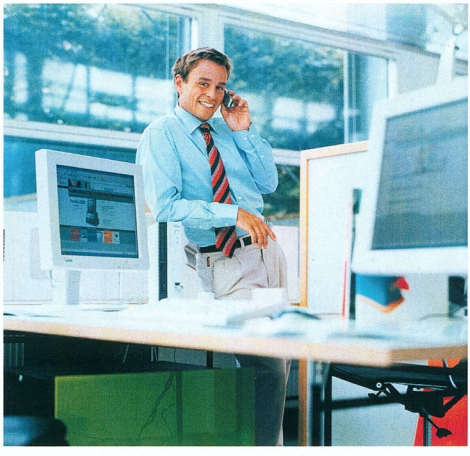

» A kis- és középvállalatok piaca az idén is átlagon felüli növekedést fog felmutatni

A HÁROM PIAC TÉRSÉGE

Más néven a multinacionális vállalatok által egy kalap alá vett Európa, Közel-Kelet és Afrika régiója összetételének megfelelően rendkívül sokszí-

nű képet mutat majd 2005-ben is. Az IDC előrejelzésében Nyugat-Európát mindjárt két eltérő gazdasági környezetet nyújtó földrajzi egységre osztja. Az elemzők rámutatnak, hogy az Egyesült Királyság, Spanyolország és a skandináv államok némelyike esetében a közigazgatás a nemzeti össztermék létrehozásában viszonylag kisebb szerepet játszik, a versenyszféra pedig rugalmasabb, mint Nyugat-Európa más részein. Ezek a gazdaságok többet és szabadabban ruháznak be a fejlesztésbe, recesszió idején pedig jobb átstrukturálást hajthatnak végre, így előbb állhatnak ismét növekedési pályára, ami IT-ágazatuk mutatóiból is kiolvasható.

Ezzel szemben Németországban, Franciaországban és Olaszországban a GDP több mint 45%-a a közszféra közvetítésével jön létre a piackutató cég szerint. Ebben a környezetben a vállalatok nehezebben tudnak elszakadni a rossz hatásfokú, vertikálisan integrált struktúráktól, és a rugalmasabb, nemzetközi téren is versenyképesnek számító működési formák alkalmazása felé nyitni. Következésképp a cégek ezekben az országokban a nehéz gazdasági helyzetre és a fokozódó versenyre hivatkozva a költségcsökkentésben, és nem az újításban keresik a kiutat.

Mindennek alapján az IDC elemzői arra számítanak, hogy Nyugat-Európa IT-piaca a gyenge tavalyi évet követően 2005-ben sem fog látványos növekedésre váltani. Ennek hiányában a szállítók továbbra is egymás tortaszeletéből próbálnak majd elvenni valamennyit, miközben a szegmensek közül a legtöbb figyelmet változatlanul a biztonság, a mobilitás és a változásokhoz rugalmasan idomuló informatikai infrastruktúra (az IDC szóhasználatával a dinamikus IT) kapja. Az elemzők szerint a nagy távközlési vállalatok – a British Telecom, a Deutsche Telekom és a France Telecom – kínálatában egyre hangsúlyosabbá fog válni a dinamikus IT-szolgáltatások portfóliója. A lakossági piacon pedig az informatika és a szórakoztatóelektronika összefonódásából születő digitális eszközök és a hozzájuk csomagolt kommunikációs és tartalomszolgáltatások növekedése lesz a meghatározó (erről bővebben a CES 2005-ről szóló összefoglalónkban olvashat a következő oldalakon).

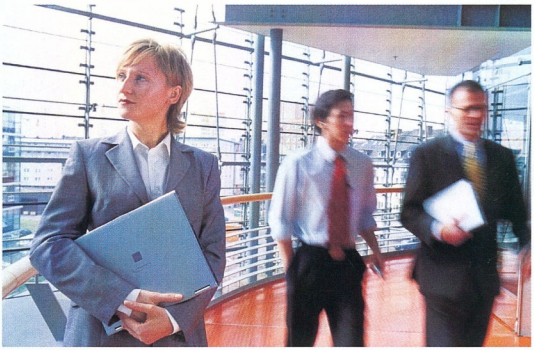

» A mobil eszközök és a segítségükkel elérhető szolgáltatások a vállalatok és a lakosság körében is egyre népszerűbbek lesznek

Kelet felé fordulva már sokkal derűsebb képet láthatunk: az IDC ugyanis arra számít, hogy a kelet-közép-európai térségben az IT-beruházások értéke közel 17%-os növekedést mutat majd 2005-ben, a világviszonylatban számított átlag majdnem háromszorosát. Ebben a térségben még a PC-piac sem telítődött (annyira nem, hogy Magyarországon ez a szegmens tavaly például stagnált), a legnagyobb arányú növekedés azonban itt is a szoftver és az IT-szolgáltatások területén várható. Szűkebb régiónk lakossága körében idén még több felhasználó vált majd szélessávú internetelérésre.

LINUX: A SZALONKÉPESSÉG ÁRA Idén a szállításra kerülő szerverek 20%-a Linux lesz, amelynek forgalma kétszer akkora ütemben fog nőni, mint a Windowsé. Az új évben bővül azoknak a nagy felhasználóknak a köre is – többek között az Egyesült Államok védelmi minisztériumával –, amelyek Linux-barát IT-stratégiát vezetnek be gyakorlatukban. Mindez a nyílt forráskódú platform piaci súlyának növekedését tükrözi. Jóllehet ennek a folyamatnak 2005-ben még meglehetősen az elején tart, a Linux beérésének jelei abban is meg fognak mutatkozni, hogy ezt a piaci sikert egyértelműen a kereskedelmi támogatással övezett – tehát nem ingyenes – disztribúciók könyvelhetik el.

Az IDC elemzői a gyártóiparban, a pénzügyi szolgáltatások piacán és a kormányzati szférában egyaránt ezt az irányzatot azonosították a közelmúltban. A nagyvállalati Linux-disztribúciókhoz hasonlóan a húsznál több nyílt forráskódú köztesszoftver, valamint a legismertebb web- és alkalmazáskiszolgálók, az Apache, a Jonas és a JBoss esetében sem beszélhetünk ingyenességről. A vállalatok érthető módon tervezhetőséget és megbízhatóságot várnak, a lehető legnagyobb biztonságot technológia és üzlet vonatkozásában egyaránt – amiért hajlandók fizetni, de azt is megnézik, hogy mennyit és milyen feltételek mellett. Ez a szalonképessé válás ára, amelyet a Linuxnak meg kell fizetnie az üzlet világában: a vele azonosított modell, az ingyenesség a vállalati piacon legalábbis nem jöhet számításba mint a kereskedelmi szoftver komoly alternatívája. A nyílt forráskódú szoftver esetében a felhasználó egyszerűen másért fizet, és hogy mennyit, az már a Linux-disztribúciót forgalmazó és támogató cég stratégiáján múlik.

Ez a vetélkedés a fejlesztő cég tulajdonát képező és a nyílt forráskódú platformok között 2005-ben a szerveroldal mellett a kliens oldalán, az íróasztalon is megjelenik, és a kezdeti villongást követően 2006-ban vérre menő csatározássá mélyül az IDC jóslata szerint. Itt persze nem csupán a két szoftvermodellről van szó, hanem mindazokról a szoftvercégekről és szolgáltatókról, amelyek szemet vetettek a piacnak erre a kiadós szeletére. Gondoljunk csak a webkeresők küzdelmére, például a Google titokzatos tesztállapotban leledző Gmail levelezőszolgáltatására vagy a legutóbb nem valami nagy tetszést arató dokumentumindexelő és -kereső robotjára. Képlékeny állapotuk ellenére ezek a próbálkozások izgalmas folytatást ígérnek, ami az IDC szerint a közeljövőben intelligensebb kezelőfelületek, kontextusban gondolkodó információkezelés és újszerű informatikai eszközök kifejlesztéséhez vezethet.

KI LESZ A KÖVETKEZŐ? A múlt év több nagy tulajdonosváltással zárult az IT színterén. Az IBM PC-ágazatát a kínai Lenovo, a PeopleSoftot pedig másfél éves ostrom után az Oracle vásárolta meg – ennek a két tranzakciónak a részleteiről bővebben is olvashatnak rovatunkban. A Symantec szintén decemberben jelentette be a Veritas felvásárlását.

Cikkünk elején utaltunk rá, hogy az IDC további konszolidációt és átrendeződést lát az IT-piac szereplői körében. A piackutató cég szerint a Microsoft ilyen értelemben kezdett tárgyalásai az SAP-vel megszakadtak ugyan, ebből azonban nem kellene arra következtetni, hogy a redmondi óriás ezzel letudta volna a bevásárlást – ezt 2005-ben nagyot szóló bejelentéssel bizonyíthatja.

Jegyezzük ezt meg, annál is inkább, mert az IBM PC-ágazatának eladásáról szóló hírt is egy piackutató cég, a Gartner röppentette fel – igaz csak napokkal – a hivatalos bejelentés előtt. A Gartner (amely az év végén maga is költekezett, 162 milliót adva a Meta Groupért) ugyanakkor annak a véleményének is hangot adott, hogy a tíz vezető PC-gyártó közül három kivonul a piacról 2007-re. Ez a tíz szállító a múlt év novemberében a Dell, a HP, az IBM, a Fujitsu-Siemens, a Toshiba, az Acer, az NEC, a Legend (Lenovo), a Gateway és az Apple volt. Az IBM döntését, amelynek eredményeként a Lenovo a 9. helyről a 3.-ra katapultált, már ismerjük. A következő gyártó, amely hasonló lépésre szánja el magát, az árversenyt tartani nem tudó szállító lesz – és erre a bejelentésre szerintünk a dobogó magasságaiban kerül sor. PCM

Morzsák és örömök

A vonalkód-felismerő kenyérsütőtől a koponyacsontra erősíthető mélysugárzóval feltupírozott fejhallgatón át a gépkocsiba szerelhető műholdas kommunikációs rendszerig ezúttal is megannyi szellemes vagy éppen fárasztó próbálkozást láthatott a január első napjaiban Las Vegasban megrendezett nemzetközi szórakoztatóelektronikai kiállítás, az International Consumer Electronic Show közönsége. Ha hinni lehet a trendek megmondóinak, az idei a hordozható videolejátszók éve lesz.

Kis Endre

A sivatagi kaszinóvárosban megrendezésre kerülő CES évek óta az információtechnológia és a szórakoztatóelektronika összefonódásának jegyében zajlik, ami a kiállítás vitalitásának igen jót tesz. Január 6–9. között idén is rekordok születtek: a két és fél ezernél több gyártó mintegy 50 ezer termékújdonságára több mint 140 ezren voltak kíváncsiak, közülük 23 ezer látogató külföldről, a világ 114 országából érkezett.

Szintén hagyomány, hogy a rendezvény előestéjén Bill Gates, a Microsoft elnöke és vezető szoftvertervezője mond nyitóbeszédet. Őt a kiállítás következő napjain neves előadók sora követte a porondon – többek között olyan hírességek, mint Craig Barrett, az Intel és Carly Fiorina, a HP vezérigazgatója –, akik az infotainment jegyében az okítás (értsd: piacteremtés) mellett mulattatni is igyekeztek.

DIGITÁLIS ÉLETMÓD A FŐÁRAMBAN Bill Gates a digitális életmóddal kapcsolatos elképzeléseit ismertetve számos újdonságot mutatott be a digitális zene, a fényképezés, a tévé és a film, a játékok és a kommunikáció területéről.

Beszédében kiemelte, hogy az Archos, az iRiver, a Samsung Electronics és a Gateway új digitális zene- és videolejátszóival együtt immár több mint 50 olyan készülék van forgalomban, amely megfelel a Microsoft PlaysForSure logóval jelzett minősítési követelményeinek. Az eszközök köre a kisebb, egyszerűbb, flash memóriás lejátszóktól kezdve a mindentudó, merevlemezes készülékekig, illetve a később megjelenő, nagy felbontású, hálózathoz csatlakoztatható televíziókészülékekig (HDTV) és DVD-lejátszókig terjed. Gates elmondta, hogy a tavaly októberi kibocsátás óta a felhasználók már 90 millió példányt töltöttek le a Windows Media Player 10-es változatából – ami azt jelenti, hogy másodpercenként nyolcan kezdeményezték a letöltést.

A digitális életmód általánossá válását jól szemlélteti, hogy az elmúlt évben megkétszereződött a Media Centerrel ellátott PC-k értékesítése, melyekből világviszonylatban összesen 1,4 millió készüléket adtak el. Gates a PC- és a tévétechnológia konvergenciáját egy sor gyártó – többek között a HP – új, Windows XP Media Center Edition 2005-re épülő PC-jén szemléltette, mellyel a felhasználók megtekinthetik kedvenc tévéműsoraikat, fényképeiket, videofelvételeiket, valamint meghallgathatják a zeneszámokat. A gépek különlegesen fejlett szolgáltatásai között az Imaging Science Foundation tanúsításával rendelkező HDTV funkció is megtalálható. Az LG Electronics nemsokára forgalomba hozza a Windows CE rendszerre épülő, DVD-k írására képes digitális videofelvevő készülékét, a Philips és a Logitech pedig többek között olyan univerzális távirányítót mutatott be, amellyel a Media Center PC-ken kívül a házimozi-berendezések is vezérelhetők.

» Craig Barrett Liv Tyler apukájával adott elő egy duettet

A kommunikáció és a mobilitás területéről szólva Gates arról számolt be, hogy 37 Microsoft-partner több mint 25-féle Windows Mobile rendszerű telefont gyárt világszerte, és jelenleg 28 ország 61 mobilszolgáltatójánál kaphatók Microsoft Windows Mobile rendszerű Smartphone készülékek. A színpadon azt is demonstrálta, hogy a Windows Mobile rendszerű Audiovox SMT5600 Smartphone mobiltelefon a Windows Media Player 10 segítségével hogyan fogad hang- és videofelvételeket, és felhaszná-

lói miként játszhatják le az előfizetéses szolgáltatások keretében elérhető hanganyagokat, illetve a számítógépükön tárolt videofelvételeket.

Gates előadása befejezéseként visszatekintett az elmúlt évben elért technológiai fejlődésre, és felvázolta azokat a főbb trendeket, amelyek minden valószínűség szerint formálni fogják a szórakoztatóelektronikai ágazat jövőjét. A tárolókapacitás és a hálózati sávszélesség folyamatos bővülésére utalva azt jósolta, hogy hamarosan egy-egy készülék is annyi adat tárolására lesz képes, mint a jelenlegi legnagyobb zeneszolgáltatók, az ultraszélessávú hálózatok pedig még változatosabb és innovatívabb intelligens készülékek megalkotására adnak majd módot.

AZ ANALÓG DIGITÁLISSÁ VÁLT, A DIGITÁLIS VEZETÉK NÉLKÜLIVÉ

Az Aerosmith frontemberével, Steven Tylerrel fellépő Craig Barrett szerint a felhasználók a világ minden táján egyre szélesebb körben ismerkednek meg a világháló és a Wi-Fi kombinációjában rejlő lehetőségekkel, a digitális tartalmakhoz mind többen férhetnek hozzá helytől és időtől függetlenül az eszközök egyre tágabb körét használva erre a célra, különösen otthonaikban (értsd: az Egyesült Államokban).

A szilícium- és a vezeték nélküli technológia, illetve a vezeték nélküli nyilvános és privát hálózatok terjedése Barrett szóhasználatával valóságos „digitális élményfürdővé" változtatja a tartalom világát. Ebben lelkesen mártózik meg az egyéni számítógép-felhasználó, aki egyszerre több tevékenységet is végez PC-jén (például internetes rádiót hallgat, és közben egy grafikailag rendkívül igényes játékkal múlatja idejét), miként az a felhasználó is, aki a házon belül és/vagy kívül másokkal is megosztja a szórakozató, információs és kommunikációs tartalmakat.

Az élmény még élvezetesebbé tételéhez az Intel mindenekelőtt többmagos processzoraival járul hozzá, amelyeket az asztali gépek után a mobil PC-khez és a kiszolgálókhoz is kínálni fog, még az idei év folyamán. Mivel az ilyen processzor kettő vagy több magot tartalmaz, a digitális eszközök egyidejűleg több feladatot képesek gyorsabban elvégezni. Előadása során Barrett bemutatta a nappalíba szánt Entertainment PC kétmagos prototípusát is.

Az Intel a mai asztali számítógépek és az Entertainment PC tulajdonságait a noteszgépekbe is integrálja majd. Az Intel Centrino mobiltechnológia legújabb generációja (kódnevén Sonoma) támogatja a továbbfejlesztett grafikát a DVD- és videotartalmak és játékok jó minőségű megjelenítése érdekében, kiváló MP3-hangzást biztosít, és az ExpressCard tévétunerkártyák használatával is számol. A szórakozás, játék és számítástechnika ilyen szintű ötvözete egy mobil eszközben, amely hosszú akkumulátor-élettartammal bír, illetve könnyű és vékony kivitelű, a notebookokat a digitális életforma nélkülözhetetlen tartozékává fogja avatni, mondta Barrett.

MÁRKASZTRECCS ÉS IMIDZSFELVARRÁS

Úgy tűnik, napjaink popdívái meg vannak róla győződve, hogy egyszerre mindjárt számos műfajban bizonyítaniuk kell, mert a gyorsan múló hírnévért sorban állók tülekedésében ma már leásítják a címlapról azt az énekesnőt, aki mindössze a filmjátszással kacérkodik. A celluloid vagy a videó mellett az életet jelentő deszkák teherbírását is ajánlatos tesztelni, könyvet kell írni vagy parfümök és ruhakollekciók, egyéb termékek „tervezőjeként" tetszelegni. A jelenség szorosan összefügg a digitális technológia társadalomra gyakorolt hatásával, amelynek következtében a média világa is gyökeres változáson megy át – ami cikkünknek ugyan nem témája, de kitérőnket indokolja.

Carly Fiorina showműsorában például olyan digitális fényképezőgépet mutatott be, amelynek cserélhető fedőlapját a helyben fellépő Gwen Stefani (a No Doubt énekesnője) kreálta a japán tinilányok körében dívó konfekciómódosító mozgalom ihletésére. Mindenki valósítsa meg önmagát, ahogyan tudja vagy örömét leli benne – nincs ezzel semmi baj, amíg másokat nem akadályoz ugyanebben. Egy valamirevaló digitális kamera bemutatásának azonban, véleményünk szerint, nem ez a legcélravezetőbb módja (lásd a Nokia fixációját a funkciótlan dizájnnal). Még nagyobb baj, hogy az a szertenyúló brand stretching, amit a CES-en tévékészülékeket, kivetítőt, webkamerát és fejhallgatót is kiállító HP a Compaq felvásárlása óta folytat, egyszer csak szétszakítja a márkát, de legalábbis felhígítja. A HP öt-kilences rendelkezésre állású szerverei és tárolórendszerei ugyanazt a logót viselik, mint a popüdvöske által tervezett kamera – gyerünk, vásároljunk feladatkritikus infrastruktúrát a cégtől?

De fejezzük be szekcionkat valamivel vidámabban. A HP a CES-en már bemutatta az otthoni digitális szórakozás középpontjának szánt két médiacenter termékét, amelyeket idén összel hoz forgalomba. A HP Digital Entertainment Center z550 Series olyan fejlett set top box – valójában digitális videofelvevő és nagy teljesítményű személyi számítógép –, amellyel a felhasználó a tévéműsorok felvétele és lejátszása mellett filmeket és lemezfelvételeket vásárolhat az interneten, e-mailezhet, illetve saját digitális felvételeiből zenével aláfestett videoklipeket szerkeszthet, mindezt a nappaliban, a tévé képernyőjén. A HP Media Center m1200n Series Photosmart PC pedig, miként neve is utal rá, a csúcsminőségű szórakoztatóközpont funkcióit betöltő asztali gép, amely számos további szolgáltatást is nyújt (például DVD-írást lézeres címkegravírozással). A gyártó saját nagy felbontású és széles képformátumú HDTV LCD-kijelzőjét ajánlja hozzá.

» Carly Fiorina és Gwen Stefani: a szórakozás számít

MINDEN MENŐ LESZ, AMI HORDOZHATÓ

Az IDC 2005-re vonatkozó előrejelzésének lakossági piaccal foglalkozó része a mobilitás további diadalmenetét hirdeti. A Sony új hordozható játékkonzola, a Playstation Portable és riválisa, a Nintendo DS nagyszerű ev elé néz. Az Apple iPodjával felhasználók tömegeit fogja megtéríteni 2005-ben is, de a merevlemez-alapú MP3-lejátszók piacán minden eddiginél kiélezettebb lesz a verseny, mivel egyre több gyártó kínál 1 colos meghajtókat, az online zeneboltoknak meg már se szeri, se száma, és egyre rugalmasabb előfizetői ajánlatokkal, mind kedvezőbb à la carte díjszabással igyekeznek túlharsogni egymást. Közvetlenül a CES után nyitotta meg kapuit a MacWorld Expo San Franciscóban, ahol az 500 dolláros Mac minit bemutató Apple az iPod flash memóriás változatával rukkolt elő, így a helyzet ezen a fronton is fokozódik.

Érdekes módon az IDC szerint a hordozható médialejátszók piaca továbbra is kiábrándító lesz, míg a CES szakmai fórumain az elemzők arról beszéltek, hogy a Kodak EasyShare hordozható digitális fényképalbumához hasonló eszközöknek, valamint a kamerák megnövelt képátlójú LCD kijelzőjén történő megjelenítésnek-visszajátszásnak nagy keletje lesz 2005-ben. Idén több mint 80 millió digitális kamera talál majd gazdára. A felhasználók elsősorban a nagy hagyománnyal és fejlett technológiával egyaránt rendelkező gyártók – a Canon, a Fuji, a Kodak és az Olympus – termékeit fogják keresni, a szórakoztatóelektronikai cégek (Casio, Panasonic, Samsung) és az IT-vállalatok (HP, Gateway, Epson stb.) ebben a versenyben le fognak maradni. A Sony a szabályt erősítő kivétel.

Folytatódik a szélessávú internetelérés térhódítása is, amit a szolgáltatók extrák – például VoIP szolgáltatás – hozzáadásával igyekeznek növelni: újabb rossz hír a vezetékestelefon-társaságok számára. Az interneten keresztül történő tömeges tévézés és videózás azonban nincs benne az idei horoszkópunkban. Ne számítsunk még az iTunes videováltozatára, int az IDC. Jövőre? Talán...

PC-t Kínából

Az IBM Személyi Számítógép Divízióját 1,75 milliárd dollárért a Lenovo Group Limited, Kína és Ázsia vezető PC márkájának gyártója vásárolja meg. A decemberben bejelentett tranzakció eredményeként a világ harmadik legnagyobb PC-gyártó vállalata jön létre, az IBM erősebb pozíciót szerezhet a kínai, valamint a nemzetközi fogyasztói piacon, a Lenovo pedig hosszú távú törekvéseivel összhangban immár globális márkaként a világpiacra léphet.

Kis Endre

Az IT ágazat elmúlt évének egyik szenzációját – és egy korszak végét – jelentő IBM–Lenovo megállapodás kezdetei 2000-ig nyúlnak vissza, és az elnök-vezérigazgatói széket akkor elfoglaló Sam Palmisano nevéhez fűződnek. A tárgyalások időközben elakadtak, majd újraindultak, mindenesetre a Kék Óriás a dotkom lufi kippukanásának idején már foglalkozott ezzel az elképzeléssel, ami igen figyelemreméltó, tekintettel arra, hogy PC-gyártása már azokban az időkben is kiszervezett formában zajlott a kaliforniai központú Sanmina SCI-nél.

Nem szimpla adásvételi, sokkal inkább stratégiai megállapodásról van szó, persze. Az IBM a vételárnak csak egy részét kapja készpénzben, és egyúttal a Lenovo második legnagyobb részvényesévé válik 18,9%-os tulajdonrésszel – a Lenovo Csoport 45%-os érdekeltséggel bír majd, a papírok fennmaradó 36%-a pedig nyilvános tőzsdei kibocsátásra kerül.

Az IBM teljes PC üzletágát átadja a Lenovónak, beleértve a fejlesztő- és tervezőközpontokat, kutatólaboratóriumokat és gyáregységeket is. A Lenovo Csoport létrejövő PC üzletága Kína ötödik legnagyobb vállalata lesz, New Yorkban működő központtal, a legfontosabb tevékenységek pedig Pekingben és az észak-karolinai Raleigh-ben folynak majd. A Gartner 2003-as adatai alapján számolva a Lenovo a 16,4%-os részesedéssel bíró Dell és a piac 13,9%-át magának mondható HP után a világ harmadik legnagyobb PC-gyártó vállalata lesz a torta 7,2%-os szeletével és közel 12 milliárd dolláros éves forgalommal. Az új cég évente 11,9 millió asztali gépet és notebookot fog gyártani.

A tranzakció 2005 második negyedévére várható lezárását követően a Lenovónak mintegy 19 ezer alkalmazottja lesz. Közülük 10 ezren az IBM alkalmazottai köréből kerülnek ki – akiknek több mint 40%-a már jelenleg is Kínában dolgozik, kevesebb mint 25%-uk pedig az Egyesült Államokban. Az IBM 20 évvel ezelőtt kötötte első üzleteit Kínában, ahol ma több mint négyezer embert foglalkoztat, kutatólaboratóriumot működtet 150 kínai tudóssal, öt évvel ezelőtt pedig szoftverfejlesztő laboratóriumot is nyitott, amely elsősorban Linux-alapú megoldásokon dolgozik, több száz mérnökkel.

A Lenovo első számú vezetője Stephen M. Ward junior lesz, aki jelenleg az IBM vezető alelnökeként a Személyi Számítógépes Rendszerek Vállalatcsoportjának élén áll. A Lenovo igazgatótanácsának jelenlegi elnökhelyettese, a cég elnöke és vezérigazgatója, Jüancsing Jang pedig a Lenovo igazgatótanácsának elnökévé lép elő.

Az új Lenovo tulajdonába kerül a teljes Think védjegycsalád, és a vállalat öt évig használhatja az – 51 milliárd dollár értékűre becsült – IBM márkanevet. A ThinkPad mobil és a ThinkCenter asztali számítógépek így továbbra is az IBM márkajelzésével kerülnek piacra, gyártásukat pedig a Lenovo várhatóan a Sanmina SCI bevonásával folytatja.

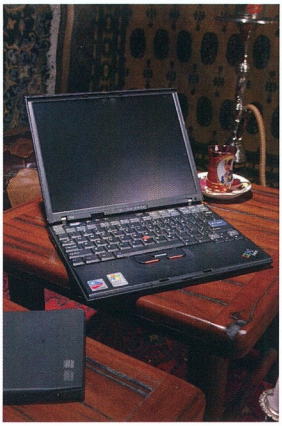

» ThinkPad X40: keleti ízek

Mindez azt jelenti, hogy az IBM PC-k és a hozzájuk kapcsolódó szolgáltatások minősége, valamint a termékfejlesztés iránya változatlan marad, a gépek továbbra is a ThinkVantage technológiát alkalmazzák majd. Az új Lenovo másfél év elteltével hozza létre világszerte forgalomba kerülő portfólióját, amelynek alapját a legfejlettebb technológiák és formatervezési eredmények, az IBM és a Lenovo legversenyképesebb termékei képezik majd.

A termékek értékesítésében a Kék Óriás csatornái továbbra is részt vesznek, világszerte mintegy 30 ezer szakemberrel. Az IBM Global Financing és az IBM Global Services lesz a Lenovo preferált szállítója a lízing- és finanszírozási szolgáltatások, illetve a garanciális és karbantartási szolgáltatások területén. Az új Lenovo IBM márkanevű termékeivel ugyanakkor nyit a fogyasztói piac felé, mind a lakosságnak szánt PC-ket, mind pedig egy szélesebb termékskálát tekintve, amely várhatóan a kiskereskedelmi láncokban is megjelenik.

A bejelentés jó alkalmat ad egy kis nosztalgiázásra: az IBM 1981. augusztus 12-én vitte piacra első személyi számítógépét, amely 4,77 MHz-es órajellel működő Intel 8088 processzorra épült, 16 Kbyte memóriával rendelkezett, ára pedig borsos 1517 dollár volt. Ez a személyi számítógép történelmet írt, gyakorlatilag szabványnyá vált, így az elkövetkező évek PC-i IBM-kompatibilis gépek lettek. A vállalat megannyi találmánya, köztük a merevlemezegység, a PC nélkülözhetetlen alkatrésze. Tizenegy évvel később pedig, a ThinkPad 700C bemutatásával a cég a notebook termékkategóriáját is megalkotta, amelynek ez a termékcsalád máig emblematikus képviselője.

Jóllehet az IBM–Lenovo tranzakció részleteiből kitűnik, hogy a Kék Óriás nem fordított hátat gyermekének, a kezét elengedte. A szkeptikusok azt róják fel, hogy az IBM eddig is a harmadik legnagyobb PC-gyártó volt, és a világpiaci részesedését kb. 3%-kal növelő tranzakcióval akár veszíthet is ugyanennyit. A részvényesek egy része pedig a PC-piac 2005-ös növekedését előrejelző jelentések láttán kérdőjelezi meg a döntés bölcsességét, de legalábbis időzítését.

Sam Palmisano azzal válaszol nekik, hogy erre a növekedésre elsősorban Kínában és a tágabb értelemben vett ázsiai piacon fog sor kerülni – így az IBM részesedése a következő időszakban a kezdeti 3%-nál jóval nagyobb arányban is nőhet. (A HP is ettől tarthat, mert máris ellentámadásba lendült, és olcsó PC-t jelentett be a kínai piacon.)

De nem csupán a PC-piacról van szó. A megállapodás annak a folyamatnak a része, amelynek során az IBM fókusza egyre inkább a nagy számítógépekre és szerverekre, speciális processzor- és más hardvertechnológiákra terelődik, és a cég tevékenységében mind nagyobb hangsúlyt kap a szoftver, a szolgáltatás és az üzleti tanácsadás. Ezeknek a termékeknek és szolgáltatásoknak szintén óriási piaca lesz az ázsiai ország – ebben az értelemben az IBM és a Lenovo közötti megállapodás olyan stratégiai kapcsolatot jelent, amely Kínával köttetett.

Öt visszautasított ajánlattal és egy megnyert trösztellenes perrel a háta mögött az Oracle decemberben végül csak bejelenthette az üzleti alkalmazások piacán riválisának számító PeopleSoft felvásárlását. A közben eltelt másfél év alatt az ár részvényenként 26,50 dollárra, azaz mintegy 10,3 milliárdra kúszott fel, de a tranzakció, amelyet mindkét cég igazgatótanácsa jóváhagyott, most már rövid átfutással, várhatóan e sorok közzétételének idején, január végén lezárulhat.

A megpuhított PeopleSoft

Kis Endre

Az Oracle 2003 júniusában tett nem kért – úgynevezett ellenséges – árajánlatot a PeopleSoft részvényeinek felvásárlására, amely részvényenként 16 dollárról szólt. A PeopleSoft ezt azzal utasította vissza, hogy az Oracle ajánlata alulértékeli a céget, és a papírok megszerzésére tett kísérlet megakadályozása érdekében pert indított. A tranzakciót ellenző vezetők nem pusztán sértett önérzetből vagy személyes ellenérzésből kampányoltak – Craig Conway, a PeopleSoft 2004 októberében menesztett vezérigazgatója korábban éveken át az Oracle alkalmazásában állt –, mivel a PeopleSoft az Oracle akcióját megelőző napokban maga is cégvásárlásról adott hírt. A J.D.Edwardsszal kötött megállapodás azonban másfajta alapokon nyugodott, és a felvásárlás kölcsönös egyetértés és az amerikai versenyhivatal jóváhagyása mellett pár hónap alatt lezajlott.

Az üzleti alkalmazások egyik vezető szállítójának számító J.D.Edwards megszerzése nyilvánvalóan növelte a PeopleSoft értékét, csupán abban kellett egyetértésre jutni, hogy mennyivel. A J.D.Edwards felvásárlása egyébként az Oracle agresszív ajánlattevésének közvetlen kiváltó oka is lehetett: a vállalat nem érzi magát olyan erősnek az alkalmazáspiacon, mint amilyennek szeretné, a vállalatirányítás terén nagyobb és sokrétűbb portfólióval rendelkező, neves versenytársak erőösszevonása így azonnali lépésre sarkallhatta. A gondolat ugyanis nem volt új az Oracle számára, mivel korábban már tárgyalt a PeopleSofttal egy esetleges vállalategyesítésről. Ez a 2004 júniusában kezdődött trösztellenes per során hangzott el, amelynek volt még néhány emlékezetes pillanata. Kiderült például, hogy a Microsoft és az SAP között is szóba került egy hasonló manőver lehetősége, de a dolog annyiban maradt. Larry Ellison, az Oracle vezérigazgatója további cégvásárlási terveiről is beszélt a tárgyalóteremben, de úgy tűnik, azóta módosított rajtuk valamelyest. A PeopleSoft megszerzését bejelentő sajtótájékoztatón már úgy nyilatkozott, hogy vállalata egyelőre csillapította étvágyát, így egy darabig csak apróbb trófeák begyűjtésére kerülhet sor, márpedig az ilyen összefüggésben korábban általa említett BEA és Siebel egyike sem sorolható ebbe a kategóriába.

Három hónappal később a trösztellenes per mindenesetre az Oracle számára kedvező ítélettel zárult, így a vállalat négy visszautasított árajánlat után 2004 novemberében megtette utolsónak szánt, részvényenként 24 dolláros ajánlatát. Ezt a mesteri alkusz PeopleSoft még visszautasította, de a részvényesek körében megtörni látszott a jég, mire decemberben a cég jelezte, hogy részvényenként 26,50 dolláros ajánlatot elfogadna, amit az Oracle nem vonakodott megadni. (Ehhez az árhoz az Oracle 2004 februárjában járt a legközelebb, amikor 26 dollárt ajánlott a PeopleSoft egy részvényéért, hiába.)

A versenyajánlat kezdeti időszakának végéig – 2004. december 28-án New York-i idő szerint éjfélig – a PeopleSoft részvényesei a vállalat kibocsátott részvényeinek közel 75%-át, 298 834 574 darab részvényt kínáltak fel megvásárlásra, ezzel az Oracle kezébe adva a vállalat irányítását. Az Oracle emellett négy képviselőt küldött a PeopleSoft igazgatótanácsába a PeopleSoft által delegált, lemondott tagok helyett, így az új tulajdonos az igazgatótanácsban is többségi képviselethez jutott. A PeopleSoft igazgatótanácsának korábbi tagjai közül kettő mindaddig a helyén marad, amíg a két vállalat fúziója végbemegy.

» Ha Larry Ellison a fejébe vesz valamit...

Az Oracle-nek azonban a PeopleSoft-részvények 90%-át kell megkapnia, hogy a tranzakció a részvényesek szavazás útján történő jóváhagyása nélkül lezárható legyen. Erre a 2005. január 4-én zárult második ajánlati időszak végéig – igaz, hajszál híján – nem került sor: ekkorra a PeopleSoft részvények 89,4%-a került az Oracle tulajdonába. Újabb kétnapos ajánlati időszak meghirdetésére került sor, amely cikkünk leadását követően zárul – mindennek azonban már nincs kihatása a tranzakció befejezésére, legfeljebb annak időpontját tolhatják ki valamelyest ezek a formalitások.

Sokkal érdekesebb számunkra, hogy a PeopleSoft – és vele együtt a J.D.Edwards – felvásárlása után miként változik az Oracle termékfejlesztése és piaci stratégiája. Larry Ellison ezzel kapcsolatban a tranzakciót bejelentő sajtótájékoztatón elmondta, hogy az Oracle mindkét vállalat vezető fejlesztőit megtartja, akik a következő egy-két évben elkészítik a frissítést a PeopleSoft 8-hoz, valamint kihozzák a PeopleSoft 9-es és a J.D.Edwards 6-os verzióját. Az első termék, amely mindhárom szoftvercég technológiáját ötvözni fogja, a PeopleSoft 10 lesz, amelynek megjelenése három év múlva várható. PCM

SOURCE, te csodás!

Sziasztok, kedves olvasók! Legutóbb a hatalmas játéktermésre való tekintettel sajnos kimaradt az FPS rovat, de ezúttal természetesen folytatjuk, hiszen újdonság, érdekesség mindig akad bőven.

Sz@by (szaby@ipma.hu)

Talán mondanom sem kell, a november és a december első fele főként a Half-Life 2 bűvöletében telt, különösen, hogy az előző hónaphoz hasonló meglepetések, sokkoló bejelentések jobbára elmaradtak. De ez talán nem is akkora nagy baj, hiszen Gordon Freeman legújabb kalandjai még mindig éppen elég kiaknázandó témát rejtenek. Mindamellett idő közben felmerült több érdekes fejlemény, illetve említésre érdemes visszajelzések is érkeztek hozzám a múlt havi HL2 cikkemmel kapcsolatban. Miután írásomnak megvoltak a terjedelmi korlátai, több általam fontosnak vélt tény említése, illetve magyarázata elmaradt. Ha megengeditek, igyekszem most pótolni ezt.

ELŐZÉS JOBBRÓL Biztosan emlékeztek rá, hogy nagyjából másfél évvel ezelőtt mindenki messiásként várta a „három nagy" érkezését, e szoftverekről akkoriban még úgy hírlett, közel egy időben fognak megjelenni. Végül – ember tervez ugyebár – nem így lett. A Valve belebonyolódott a Half-Life 2 kódjának ellopása, továbbá az E3-as bemutató során elkövetett csalások körül kirobbant botrányba, és a játék több mint egy évet csúszott. John Carmack ígéretétől eltérően a 2004-es E3-on is bemutatta a Doom 3-at, a S.T.A.L.K.E.R. – Shadows of Chernobyl pedig ismét roppant messzeségbe repült nyújtózó kezeink elől.

Miközben a rajongók és a szaksajtó figyelme jóformán állandó jelleggel e három sztárjáték körül forgott, szinte hajlamossá váltunk elfelejteni, hogy más játékok is elérhetik ezek színvonalát. A német Crytek programozói ennek ellenére szépen csendben dolgozgattak a vetélytársak árnyékában, azzal a céllal, hogy egy kifejezetten licencelésre szánt engine-t készítsenek. Végül úgy jártak ők is, mint annak idején a Croteam a Serious Sammel: az engine-hez készített techdemóból lassanként önálló játék lett. Amikor a legelső bemutatók megjelentek a Far Cryról, olyan szöveggel, hogy „Doom 3-at verő grafika", meg „soha nem látott szabadság", bevallom őszintén, csak mosolyogtam a nem létező bajszom alatt.

» A Far Cry-ban látható dzsungel grafikai színvonalának nemigen akadt eddig vetélytársa

Aztán egy szép napon megjelent a játék, befészkelte magát az eladási listák élére, és elindult a lavina. A program kegyetlenül büntetett, és alázott minden mást, amit addig PC-n láthattunk. Nem csak kiaknázta a DirectX 9 széles körű lehetőségeit, de önálló technológiákat is bevezetett, például a polybumpot. Hullámzó, gyönyörűen tükröződő tengervíz, homokos part, halak, madarak, virágok... Óriási szabadság, hajókázás szigetről szigetre, autózás, úszás, repülés –

» A Painkiller: Battle out of Hell textúrái szintén kiváló minőségűek, a falon még a téglákat összekötő habarcs mintázata is jól kivehető

» Bocs, de a HL2 ominózus házfalai számomra továbbra is ötlettelennek, csúnyácskának tűnnek

ahogy tetszik. Az ember szó szerint a trópusokon érezhette magát, ha végigsétált a lagúnák mentén, a kékeszöld víz szinte mágnesként vonzott, hogy belecsobbanjunk. És a belső terek? „A fenébe, öcsém!" – kiáltottunk fel, valóban a Doom 3 szintjéhez közelítő belső megvilágítási rendszer, azaz valós idejű fény-árnyék struktúra, bump mapek, normal mapek, pixel shader 2.0 támogatás...

A DILEMMA December 1-jén az Ati Technologies hivatalosan is bejelentette X8xx-es kártyacsaládját – X800, X800XL, X850, és X850 XT (PE) vezérlők, melyek mindegyike PCI Express foglalatba illeszthető. Az ünnepi alkalomra természetesen készült a kártyák képességeit bemutató demó is, amely komoly visszhangot keltett, ugyanis a széles nyilvánosság előtt első ízben prezentálta a Crytek következő dobását, a CryEngine legfrissebb verziójára kódolt játék képességeit, The Project címmel (ami a látottak alapján szerintem egyértelműen a Far Cry 2-nek tekinthető). A demó lehengerlő, és olyan grafikai színvonalat mutat be valós időben, amilyet eddig csak a legigényesebb játékok előre számolt (renderelt) animációiban láthattunk. Megtekintése után szinte biztos voltam benne, hogy sikere osztatlan lesz, ám csalódnom kellett. Bizonyos netes fórumok kommentjei láttán igencsak szikrázott a fejem, mert tájékozatlan, hiányos ismeretekkel rendelkező emberek számomra hihetetlen baromságokkal kezdtek hadakozni – „nincs hangulata", „átlagos, csak megy az effektezés, és kész" stb. Nincs hangulata? Egy technológiai prezentációnak? Ez kábé olyan, mintha a GeForce 4 kaméleonos, vagy a GeForce FX tündéres demóira mondanánk ugyanezt. Másrészt, „csak effektezés" megy... Könyörgöm! Mégis mi másról lenne szó, amikor néhány percbe összesűrítve kell bemutatni a nagyközönségnek, hogy mit fog tudni a következő generációs CryEngine egy Ati kártyán?!

De oké, ezeket a vélekedéseket eleinte betudtam a fórumokon szokásos, nagyfiús „csakazértis" rosszindulatnak, esetleg tájékozatlanságnak. Azonban amikor a súlyos beszólások alátámasztására egyesek a Half-Life 2 egetverő képességeit kezdték felhozni, továbbá napról napra olyan kijelentésekkel találkoztam a Source Engine, illetve konkrétan a HL2-cikkben írt mondataim kapcsán, ami egyszerűen nem fedi a valóságot, nos, egyszer csak kiakadt a mutató.

TECHNOLÓGIAI MIZÉRIA Nem akarom ismételni a Half-Life 2-ről múlt havi cikkemben elmondottakat, de néhány olvasói és rajongói felvetésre kénytelen vagyok kitérni. Annál is inkább, mert mindig nagyon ügyelek arra, hogy írásaim abszolút objektívek legyenek (különben mi értelme?), és csak akkor kritizáljak valamit, ha azt tényekkel alá is tudom támasztani. Miután szóba került, érdemesnek tartok némi összevetést a Far Cry-jal, de akár az e havi számunkban szereplő Painkiller: Battle out of Hell, vagy egyéb játékok is jó alapot adnának ehhez.

Milyen eredetű a Half-Life motorja?

Többször tapasztalom, hogy bizonyos fórumokon viták dúlnak az eredeti Half- Life engine származását illetően. Gondoltam, az érdeklődőknek mondok erről is néhány tudnivalót. A Half-Life motorja voltaképpen erőteljesen módosított Quake 1 Engine. A különbség sok mindenben megmutatkozik, ilyen például a központi renderelő architektúra átalakítása, a 16 bites szoftveres renderelés, a csontvázalapú karakteranimáció, továbbá az M. I.-ért felelős rutin teljes kicserélése, és a programnyelv átváltása „Quake C" -ről „C++" –ra. Az akkoriban (1996) még szintén fejlesztés alatt álló Quake 2 kódjából mindössze kb. 50 sor került átvételre. Ezek implementálását John Carmack javasolta hibák orvoslása céljából. Az így átalakított motort a Valve végül saját név alatt védette le.

» Képek a Thief: Deadly Shadows bump mappinggel, illetőleg normal mappinggel ellátott textúráiról

Ott van először is a Source fizikai rendszere, melyet magam is dicsértem. Több olyan eleme van, melyek a konkurens alkotásokból hiányoznak. De fent említett programokhoz képest a különbség mégsem szignifikáns! Ráadásul megint csak külön történet, hogy a Valve megvásárolta a Havok motort, így voltaképpen kizárólag a fizikai rendszer igazán mély kidolgozására kellett koncentrálniuk, ami a 6 éves fejlesztési időt figyelembe véve, ilyen szakembergárdával talán nem világszám.

Az érvek között olvastam olyat, hogy a Source Engine azért is különleges, mert példátlanul nagy tereket jelenít meg. Szerintem ez erős tévedés, mert a pályák kiterjedése átlagos (sok helyütt ügyesen trükköznek ám a pályatervezők). Ezt a szintet a Painkiller, vagy teszem azt a legújabb Unreal Engine-nel készített játékok simán hozzák. A bejárható tér természetesen nagyobb, mint az előző részben, de ennek (a hardverigényt is figyelembe véve) ára van, mert korlátozza a felhasználható poligonok számát, a textúrák felbontását, továbbá a felületi technológiai eljárások egész sorát. Hadd hozzam itt megint elő a Far Cry-t, ahol a külső, és valóban hatalmas terek által nyújtott szabadság lenyűgöző. Bármerre mehetek az erdőben, igazi dzsungel fogad, virágokkal, lepkékkel, szitakötőkkel. Mindenütt minőségi, nagy felbontású textúrák, a karakterek kidolgozottsága példaértékű, amit többek között a polybump technológia is erősít. Ha akarom, elindulhatok csónakkal, repülővel, vagy autóval bármerre, egy-egy célt teljesen tetszőlegesen közelíthetek meg. Nincs a virtuális világ agyonszkriptelve, nem fog el a totális linearitás nyomasztó érzése. És a belső terek? Bump mapping és pixel shaderek minden felületen, valamint roppant meggyőző fény-árnyék rendszer. Amikor például az imbolygó lámpa megvilágítja a felszálló gőzt úgy, hogy a hőtől közben remeg a levegő... Elképesztő! Többen próbálták magyarázni, hogy a Half-Life 2-ben is micsoda bump mapek vannak, meg parallax mapping, és milyen büntető árnyékok... Igen? Hol? Tényleg látni itt-ott bump mapeket, de csak ímmel-ámmal, az eredetileg bőszen beharangozott displacement mapping biztosan megijedt, és elbújt valahová, a textúrák felbontása sok esetben méltatlan egy ilyen szintű játékhoz. Ettől még több helyütt nagyon jól néz ki, ám ez egyedül a kis felbontásban is nagyon igényes, jó érzékkel színezett textúrákat gyártó 2D-s művészek érdeme! Egyik kedves olvasónk kifogásolta azt a meglátásomat, mely szerint egyes házfalak igénytelenek, jellegtelenek, rondák. Érvként hozta fel, hogy a kelet-európai háztömbök változatossága egyenlő a nullával, továbbá a gépigény kordában tartása végett sem használhattak jobb minőségű textúrákat. Nos, először is, szerintem a változatosság hiányát ne keverjük össze a részletesség hiányával. Egy paneltömb a maga lepusztultságában cseppet sem nevezhető változatosnak, mégis rengeteg részletet rejt. (Volt szerencsém játszani a S.T.A.L.K.E.R. két évvel ezelőtti, DirectX 8-as verziójával. Textúrái gyengébbek, de grafikai szempontból a HL2 mégsem érhet a nyomába!). Nem tudom elfogadni azt, hogy egy játékban hatévnyi fejlesztés

» A Thief: Deadly Shadowsban látható, normal mappel feljavított textúrák roppant plasztikus hatást kölcsönöznek a falfelületeknek

» A Far Cry belső tereinek textúrái ugyancsak topon vannak, az összes manapság divatos technológia megfigyelhető rajtuk. Mint látható, ez a külső helyszínek tereptárgyai esetében is így van!

» Ha ezeket a Half-Life 2-ből származó képeket összehasonlítjuk vetélytársaival, akkor bizony szembetűnő a textúrák minőségében is jelentkező grafikai különbség – a konkurens játékok javára

után sok helyen csaknem ugyanolyan felbontású textúrákat használjanak fel, mint Quake 1 Engine-re írt elődjénél! Kövezzetek meg, de ezer példát tudnék most felhozni *évekkel ezelőtti* játékokból (lásd Unreal Tournament S3TC, Unreal 2, NOLF 1 és 2, Alice! stb.), amelyek textúrái magasan verik a Half-Life 2-ben látottakat! Ráadásul a cikkemben szereplő ominózus képek X800XT kártyával készültek, abszolút full beállításokkal! Ha így ilyen csúnyák, akkor bele se merek gondolni, vajon egy GeForce 4-en milyenek lehetnek...? Aztán ott van a gépigény. Részben tényleg emiatt nem részletesebb a grafika. De senkinek ne legyenek illúziói, mindez nem azért van így, mert a felhasználók gépparkja jelenleg csak ennyire képes (noha végeztek előzetes felmérést). Hiszen akkor a Doom 3 -at, vagy a Far Cry-t sem érte volna meg kiadni. Ez üzlet, a Valve és a Vivendi pedig kaszálni akartak, hiszen többek között a fejlesztés is iszonyú sokba került, amit valamiből fedezni kell.

Másik fogós téma a fény-árnyék rendszer (illetve annak hiánya), amivel úgy látom, ismét sikerült felkavarnom egyesek lelkivilágát. Akárhogyan nézem, a Half-Life 2-ben ezen a téren szinte semmilyen fejlődés nem mutatkozik. Ugyan többek írták nekem, hogy mennyire szuper az elemlámpa fénye, milyen szépen csillog minden – de a pixel shaderek alkalmazásának ehhez semmi köze. A Source ugyanazt a lightmapalapú megoldást alkalmazza, amelyet a Quake 2 és az Unreal óta a játékok többsége. Természetesen nem Doom 3 színvonalra gondolok, de azért 6 éves munkát követően szerintem elvárható lett volna némi fejlődés. Igenis lehet meggyőző, amolyan „kevert" megoldásokat is kreálni, mint ahogyan például a Far Cry belső tereinél, vagy a Thief: Deadly Shadows esetében láthattuk.

Egyébként szintén nem mindenki ért egyet azzal a meglátásommal, hogy a Half- Life 2 története sem állja meg a helyét 100%-ig. Oké, önmagában nézve sejtelmes, de a cselekmény alakulásának ennek ellenére sincs elég karaktere, kerete, a játékos nem tud igazán belekapaszkodni. Nem szabad elfelejteni, hogy nagyon sok olyan felhasználó van, aki Freeman dokival most találkozott életében először. Az ilyen vásárlóknak vajmi keveset mond G-Man a kimért szövegével, Barney, vagy akár szemüveges tudós barátunk, dr. Kleiner. Vannak persze utalások, párbeszédekből kirajzolódó részletek, de a legvégén sok minden marad levegőben lógva. Elvárható lett volna szerintem egy vaskosabb történetszál, hogy kerek legyen az összkép, miképpen egyébként ez a filmiparban is alapvető szempont a többrészes mozik esetében (lásd például a Mátrix-trilógiát).

Többen félreértették azt a kijelentésemet, hogy „csírájukban sem találhatók meg az E3-as videókban látott einsteini fordulatok". Természetesen nem azt akartam ezzel mondani, hogy a prezentációk helyszínei hiányoznak. Én inkább a beharangozott, forradalmi történetvezetés teljes hiányára gondoltam. Miután a kód ellopása révén kiderült, hogy mindaz, amit az M. I. bemutatására a videókon láttunk, otromba hazugság volt, azaz előre begyakorolt útvonalra beiktatott, szkriptelt események sorozata, a Valve végül elismerte bűnét, és bocsánatot kért. Ugyanakkor azt állították, hogy csak az idő rövidsége miatt nem tudták valós időben, önműködően létrehozni a látott rendszert, és a végleges változatban már a demonstrált, abszolút in-

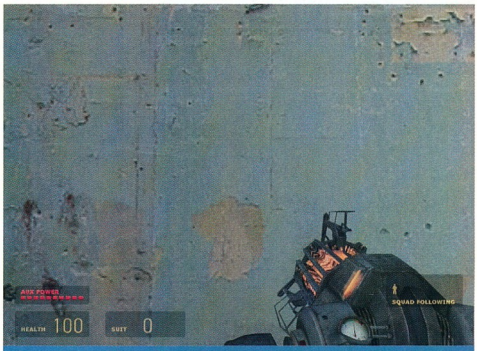

» Ilyen grafikai színvonalú falakat szerintem már a Half-Life első részében is láthattunk

» Hihetetlen, mennyire él, szinte „lüktet" a Far Cry alkotói által képernyőnkre varázsolt környezet

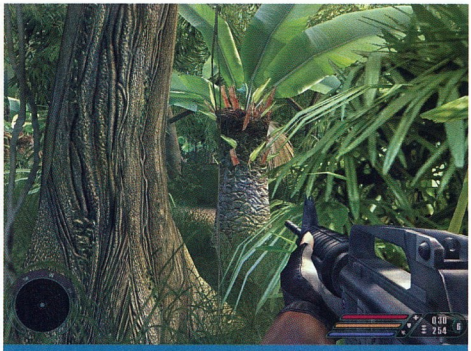

» Jól látható, hogy a Far Cry erdeiben még a fakérgek is nagy felbontású, bump mappinggel ellátott textúrákból állnak

teraktív környezet részesei lehetünk. Nos, nagy levegővel inkább csak annyit mondok: ez nem sikerült.

Amint a tesztben többször is jeleztem: a Half-Life 2 önmagában nézve jó, magas színvonalon elkészített játék. Semmi esetre sem akarom sárba tiporni, mert nagyon igazságtalan lennék. Arra szerettem volna pusztán rámutatni, hogy a hisztéria következtében, továbbá a sorozatos – jobbára a hivatalos megjelenés előtt adott – magas százalékértékek láttán szinte divat lett a „tökéletes" jelző ráaggatása, a játék egekbe magasztalása, márpedig ez a fentiek miatt szerintem egyértelmű túlzás.

VIGYÁZAT, CSALOK! Az elmúlt időszakban újabb érdekes hírek borzolták a kedélyeket a Half-Life 2 körül, gondoltam, ezt sem haszontalan megosztanom veletek. A jobb megértés kedvéért kezdeném a gyökerektől. Ma már tényként kezelhető, hogy az Nvidia részéről nagy melléfogás volt a GeForce FX kártyacsalád piaci bevezetése. A komoly energiaigényhez és roppant hangos hűtéshez siralmas shader-teljesítmény társult, ami erőteljes pozícióvesztést okozott az Nvidiának, miközben a konkurens Ati valóságos diadalmenetbe kezdett. A szorult helyzetben lévő Nvidiának ezért nagyon össze kellett kapnia magát a következő fejlesztési ciklusra, mert a tét óriási volt. Csak a miheztartás végett mondom: a Santa Clara-i székhelyű cég egymilliárd dollárt, azaz átszámítva több mint száznyolcvanmilliárd forintot költött a GeForce 6800-as (NV40) chip kifejlesztésére. Az új kártya 6 vertex shader egység és 16 renderelő futószalag beépítésével valóban sokat köszörült a korábbi csorbán, de egy vitás kérdés még mindig nyitott maradt: a számítási pontosság meghatározása. Miről is van szó? Az FX 5800 Ultra (NV30) színcsatornánként háromféle bitmélységben támogatta a shadereket: 12 bit (egész szám), 16 bit (lebegőpontos), és 32 bit (lebegőpontos). E három módot szokás 128 bites, azaz teljes lebegőpontos üzemmódnak (full floating point precision mode) hívni. Ez mindkét rivális gyártó termékeiben rendelkezésre áll, de eltérő feltételekkel. Az Ati chipjei mindig 24 bitet használnak, és ezt kerekítik fel 32 bitre, míg az Nvidia GPU-i 32 biten működnek. Emiatt nagyon sok kritika érte a gyártót, hiszen a nagy pontosság miatt a komolyabb teljesítményt igénylő alkalmazásokban a GPU-ból kifogyott a szusz, amit az Nvidia olyan megoldással próbált „orvosolni", hogy a kártya egyszerűen átváltott 16 bites módba, így a képminőség lerontásával, némiképpen „alattomos" módon extra teljesítményhez juttatta a grafikus vezérlőt. Vajon ez csalás, vagy nem? A válasz roppant egyszerű, hiszen csak fel kell tenni a kérdést: mit rögzít a DirectX 9 szabvány? Nos, a specifikáció értelmében „a grafikus processzor akkor felel meg a DirectX 9 szabványnak, ha színcsatornánként legalább 24 bites lebegőpontos számítási precizitással képes működni". Így tehát az átváltás elvileg nem csalás, bár ez főként arra az esetre lehet igaz, ha nem következik be képminőségromlás. Itt pedig nagyon nehéz igazságot tenni, hiszen mindegyik gyártó a magáét fújja, ezért a legbiztosabb megoldás, ha az egyszeri felhasználó szépen megtekinti az eredményt saját szemével. A Valve a maga részéről már korábban is felemelte hangját az Nvidia-féle megoldás ellen (többek között Gabe Newell is a Shader's Day nevű fejlesztői konferencián), minek egyenes folyományaként a cég végül úgy döntött, hogy FP24 módban írja meg a Half-Life 2 Source Nvidia renderelőmotorját. Így tehát az Nvidia GPU-k továbbra is FP32 üzemmódban számolják azt, amit egyébként 24 bites precizitással kellene, mindez pedig nyilván igencsak leapasztja a kártyák teljesítményét. Oké, végül is ez még nem olyan nagy ügy, első ránézésre felelős, racionális döntésnek tűnik. A látszat azonban valószínűleg csal. Már a Counter Strike: Source bétájának kiadásakor is feltűnt a derék tesztelőknek, hogy az engine bizony nagy barátságban van az Ati GPU-kkal, miközben GeForce FX termékek esetében csak DirectX 8.1-et (azaz pixel shader 1.4-et) támogat. No persze a Valve ügyelt a csinosításra, és ilyen körülmények között is képes volt létrehozni (jobban mondva szimulálni) a DirectX 9-es effektusok nagy részét, alig észrevehető minőségromlással. Hogy ez mennyiben sportszerű magatartás, azt inkább ne firtassuk. Ilyen előzmények után érthetően még nagyobb visszhangot keltett az egyik fórumon (➲ **www.hardforum.com**) világgá kürtölt felismerés, amely szerint egy viszonylag egyszerű eljárással el lehet hitetni a rendszerrel, hogy a gépben Ati kártya van, és lehetőség nyílik az FP16 üzemmód bekapcsolására, ami Nvidia kártyákon drasztikusan megnöveli a frame rate-et. A dolog azért is enyhén gyanús, mert erre az elemi jelentőségű, futótűzként terjedő hírre a Valve semmilyen módon nem reagált, nem cáfolta, azaz... Mit is szoktak mondani? A hallgatás beleegyezés... Ha pedig ez így van, az azt jelenti, hogy nyilván nem kevés pénz ellenében a Valve szándékosan Ati kártyákra optimalizálta a Half-Life 2 forráskódját, és egyoldalúan lekorlátozta az Nvidia kártyás játékosokat a VGA vezérlőkben rejlő teljesítmény teljes körű kihasználásában.

No, úgy látom ennyi fért bele mostanra, mindenkinek a legjobbakat, találkozunk jövő hónapban! PCM

» Részlet a Crytek „The Project" című demójából

Perzsia komor hercege

Felejtsük el az első rész pompás, fényárban úszó palotáit és tróntermeit, felejtsük el tejfölösszájú, úrifiú főhősét. Bár a főhős megint ő, de most sokkal férfiasabb, ridegebb, sokkal kegyetlenebb... Ilyenné tette a sorsa, amely elől nem menekülhet, hiszen az út végén csak egy zárt kaput talál, amin keresztül nincs kiút – illetve van: a halál!

Demó a DVD-n

INFOBOX

Kategória: **Akció** • Kiadó: **Ubisoft** • Fejlesztő: **Ubisoft Montreal** • Web: **www.princeofpersiagame.com**

- Új, „darkos" hangulat
- Profi harcrendszer
- Élvezetes játékmenet és feladatok

ARÉNA

Prince of Persia: Sands of Time **90%**

Beyond Good & Evil **84%**

Bloodrayne **70%**

aTis79

Nem véletlen ez a sötét hangulatú bevezető, ugyanis nagyjából ilyen hangulatú a játék is. Erre számíthattunk a megjelenés előtt kiadott képek és videók alapján, mert azok is egy darkosabb herceg eljövetelét jósolták.

BELE A KÖZEPÉBE! Minden különösebb bevezető nélkül – na jó, egy rövid animot láthatunk, de még nem sokat fogunk érteni belőle – a tettek mezején, pontosabban egy hajón találjuk magunkat, hercegünkkel egyetemben. Éppen békésen hajókáznak a viharban, amikor egy igencsak jó fenekű hölgyemény :) hajója megtámadja a bárkát, és innen kezdetét veszi az a pörgős akció, ami a program végéig nem is veszít a sebességéből... sőt! Ez a kezdet felfogható egyfajta tanuló résznek is, hiszen miközben harcolunk a hajónkat elözönlő bizarr fejfedős lények ellen, aközben a gép a képernyőre kiír mindenféle útmutatást, hogy melyik ütéskombinációt – vagy inkább kardcsapás-kombináció a helyes kifejezés? :) – alkalmazzuk, és így szép lassan megismerkedünk a támadó mozdulatokkal. Amikből rengeteg van, de ezekről, és a harcról kicsit később szólok részletesen. A hajót megtámadó ellen kaszabolása nem fog sokáig tartani, ugyanis egyszer csak összeakaszkodunk az előbb már említett szép fenekű hölggyel, és bármit teszünk, ő lesz az erősebb... díjunk egy arcunkon végighúzódó seb, majd pedig a hölgyemény elegáns mozdulattal belelök minket a háborgó tengerbe.

EGY HELYSZÍN MIND FELETT... Egy sziget tengerpartján térünk magunkhoz, és ezzel el is érkeztünk a játék fő, pontosabban egyetlen helyszínéhez. Ugyanis ezen a szigeten – az Idő szigetén – fogunk ideoda kóborolni a játék folyamán, illetve nem is magán a szigeten, hanem a rajta található palotában. Most biztosan sokan teszik fel a kérdést, hogy ez nem unalmas és monoton? Egyetlen helyszín?! Megnyugtatok mindenkit, hogy nem! Akik játszottak az első résszel, azok tudják, hogy gyakorlatilag ott is egyetlen palotában folyt az egész történet, de, a pályatervezőknek hála, szinte sose találkoztunk ugyanolyan helyszínnel. Ez most picit másképp lesz, ugyanis néha visszatérünk ugyanarra a pályarészre, de a történet sajátosságából adódóan ég és föld lesz a különbség. Hogy ezt most nem értitek? Nagy vonalakban elmesélem a történetet, és akkor minden világossá válik.

A HOMOK MESÉJE... Az előző rész azzal ért véget, hogy a herceg az időben visszautazva meg nem történtté tette azt a súlyos hibát,

» Időgép – kikapcsolt állapotban

amit akkor követett el, amikor kiengedte az idő homokját, és ezzel szörnyszülötté változtatott mindenkit a palotában. Ezzel viszont kihívta maga ellen a Sorsot, aki egy óriási gólemszerű lény alakját magára öltve (ő Dahaka, akivel a játék során többször is találkozni fogunk) elkezdte üldözni hercegünket. Itt csöppenünk bele mi a történetbe, és bár hirtelen nem tudjuk, hogyan lett a tejfölösszájú hercegünkből ilyen macsó, hideg tekintetű gyilkológép, de az átvezető animációkra odafigyelve, és a később bónuszként kapott animációkat is megnézve lassan kibontakoznak az előzmények. A herceg jelenlegi célja nem más, mint megakadályozni, hogy az idő homokja egyáltalán elkészüljön, amit csak az Idő szigetén lévő palotában tehet meg, hiszen itt készül az idő homokja. Ahhoz viszont, hogy a tervét véghezvigye, ismét vissza kell mennie a múltba.

És ennek köszönhetően nem lesznek unalmasak a helyszínek, még ha többször is járunk ugyanott. Ugyanis az egész játék alatt két idősíkban fogunk kalandozni és feladatokat végrehajtani: a jelenben és a múltban. Viszont a két idősík képi világa teljesen eltér egymástól. Van ugye a jelen, ahol minden lepusztult, mindenhol leomlott falak és oszlopok, a palota romokban hever, és az egész színvilágot a szürke és kék árnyalatai határozzák meg. Ennek szöges ellentéte a múlt, ahol a meleg színek dominálnak, a palota teljes (sz)épségében pompázik, és olyan csodálatos termekre és helyszínekre fogunk találni, hogy a lélegzetünk is eláll. A grafikusok megint kiváló munkát végeztek, mert olyan minősé-

» Hohóóó... ezt Neótól tanultam!

gű és változatos textúrákat sikerült megalkotniuk, és olyan gyönyörűek a különböző fényhatások, hogy biztos köztetek is lesz, aki hozzám hasonlóan percekig csak pörögni és forogni fog egy terem közepén, és nem törődve semmivel, csak a grafikát fogja csodálni.

ARTISTA, VAGY TRÓNÖRÖKÖS? Ha már itt tartunk, ne feledkezzünk meg a pályatervezők munkájáról sem, hiszen a Prince of Persia játékok elengedhetetlen elemei a különböző tereptárgyak, amelyek segítségével hősünk – akrobatikus képességeit felhasználva – tovább tud jutni egy adott pályaszakaszon. Az első részben kicsit frusztráló volt, hogy ezeket a továbbjutáshoz nélkülözhetetlen tereptárgyakat (oszlopok, rudak, kiszögellések) eléggé elrejtették, és néha jó pár perc azzal telt, hogy az ember körbe-körbe rohangált, pörgött-forgott, hogy megtalálja őket, és kigondolja, hogyan juthatna tovább. Most elég könnyű észrevenni a továbbjutás útvonalát, sőt, jó pár újítást is bevezettek. Most is tudunk oszlopokba kapaszkodni, felmászni, lecsúszni, falon szaladni, kiszögellésekben megkapaszkodni, rudakon lengedezni, viszont új elemként megjelentek a hosszú, plafontól földig érő zászlók. Ezentúl ezeket is felhasználhatjuk, méghozzá arra, hogy valami magasabb helyről biztonságban lejussunk. Ha ugyanis ráugrunk egy ilyenre, akkor hercegünk előkapja a kardját, és a zászlót átszúrva lassítja a lefelé csúszást. Másik két újítás a kötél megjelenése – amellyel nagyobb meredélyek fölött tudunk átjutni falon futással kombinálva –, és a vékony pallók, amelyeken meredélyek felett egyensúlyozhatunk át. Új mozdulatokat – már ami az akrobatikus képességeket illeti – nem fedeztem fel, viszont a régiek is eszméletlenül jól néznek ki, teljesen élethű és folyamatos minden mozdulatsor.

» Szerinted megfojtsam?

» Herceg a filmvásznon

Bizony, tervezik a Prince of Persia filmváltozatát! A forgatókönyv megírására nem kisebb embert kértek fel, mint Perzsia hercegének szülőatyját, Jordan Mechnert. Épp ezért ennek a résznek a készítésében nem működött közre, de az előző rész, a Sands of Time munkálataiból jócskán kivette a részét, hiszen az ő nevéhez fűződik a játék sztorijának megalkotása.

De hogy picit lerömboljam az eddig felépített szép képet, itt kell megemlítenem egy hibát, ami már az előző részben is zavart, és itt sem sikerült kijavítani. Ez pedig a kamerakezelés, amely nem olyan bosszantó, mint az elődben, de néha most is sikerül olyan extrém pozíciókba beállni a kamerának, hogy hosszú másodpercekig tart, amíg az ember rájön, melyik iránygombot kellene megnyomni, hogy a herceg arra mozduljon, amerre mi szeretnénk. Ez alapesetben nem is lenne zavaró, de a játékban vannak olyan részek, amikor összefutunk Dahakával, és ilyenkor hercegünk elkezd menekülni – itt nem engedhetjük meg magunknak, hogy akár egy percet is tétlenkedjünk, mert ha Dahaka közel kerül hozzánk, akkor elkap a csápjaival, és game over! Viszont ezeknél a részeknél a kamera olyan módon tud beállni, hogy ember legyen a talpán, aki el tudja dönteni, hogy merre kellene továbbmenni – általában csak többszöri nekifutásra sikerült megcsinálnom ezeket a részeket, amikor már nagyjából tudtam, hogy merre van az arra.

» Micsoda fejetlenség...

KARD KI KARD! A főhős persze nem mindig ilyen bátortalan, nem mindenki elől menekül – nem véletlen, hogy a játék egyik legkidolgozottabb része a harcrendszer. A készítők egyszerűen „freeform fightingnak" nevezik, és bátran állítom, ilyet még egyik hasonló programban sem láthattunk. Maga a harc különböző kombinációkra (combo, kombó) épül. Ez azt jelenti, hogy különböző billentyűkombinációkhoz más-más ütés-, vagy kardcsapás-kombinációk vannak hozzárendelve, és ezeket úgy és olyan sorrendben alkalmazzuk egymás után, ahogy mi gondoljuk. A lehetőségeknek csak fantáziánk szab határt. A rendszer azt is figyeli, hogy csak egy kard van nálunk, vagy mindkét kezünkben van valamilyen szeletelő szerszám – ez alapján változik a harcmodor és változnak a kombók is. Ha ez még nem lenne elég, akkor a harc során felhasználhatjuk a környezetünket is, falakról ugorhatunk tovább, nekivetődhetünk ellenfeleinknek karddal előre, vagy belekapaszkodhatunk egy oszlopba, és azon pörögve a kardot kitartva oszthatjuk a halált. Igazán élvezetesen nem tudom leírni és bemutatni a harcot, ezt mindenkinek magának kell

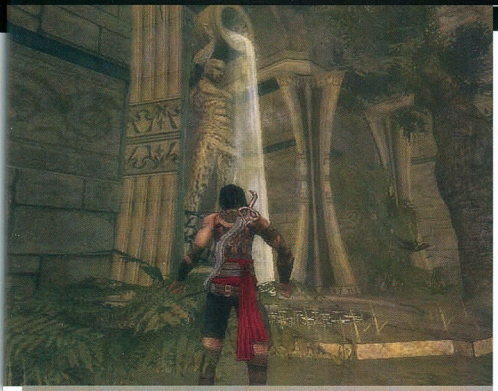

» Hmm... valaki ide engedi a szennyvizet

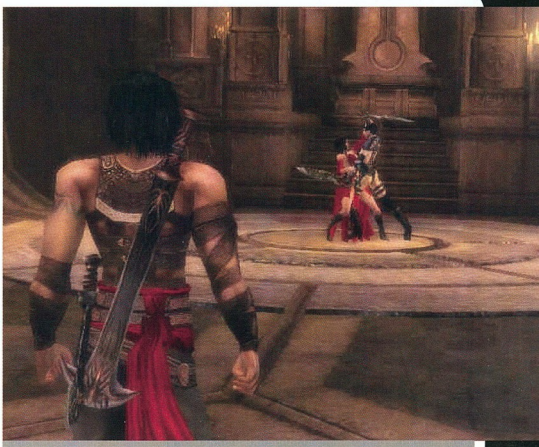

» Ezek a nők... mindig veszekednek

kitapasztalnia, és megtanulni a rengeteg kombinációt. Maguk az ütközetek egyébként könnyebbre sikerültek, mint az előző részben, ami nem baj, mert ott néha frusztráló volt a nehézségük. Itt is akadnak kemény ellenfelek, például a macskaügyességű vámpírnők ellen fel kell kötni a gatyát – de ezek a csaták is inkább élvezetesek, mint nehezek. Érdemes megemlíteni, hogy ahogy a főhős kinézete megváltozott, úgy a harc kinézete is keményedett. Mire gondolok? Az első részben ha legyőztük az idő homokjától megfertőződött elleneket, akkor egyszerűen millió homokszemcsére estek szét. Ez most kicsit brutálisabb lett, ugyanis itt repkednek a levágott fejek, nem ritka, hogy egy-egy ellenfelet hosszában hasítunk ketté, és testük a fejüknél kezdődően lefelé haladva egyszerűen szétnyílik, miközben fröcsög a vér. Ez így brutálisan hangzik, és a játékokban eluralkodó erőszakot ellenzők most biztos hevesen tiltakoznak, de ez az erőszak egyáltalán nem öncélú, és pontosan beleilleszkedik abba a környezetbe, abba a „darkos" hangulatba, ami a játékot belengi.

>> Néhány fogás

- Menteni a falikutaknál tudunk, méghozzá úgy, hogy nagyot kortyolunk a vízből.
- Ha fogytán az erőnk, akkor is használjuk a falikutakat, vagy bármilyen más vizet, amiből inni tudunk.
- Használjuk az időlassítás funkciót – [R] gomb – nehezebb ellenfelek esetén, vagy ha olyan ajtón kell bemennünk, amelyek csak rövid időre nyílnak ki.
- Ha meghalnánk, mert elvétettünk egy ugrást, akkor is tartsuk nyomva az [R]-t, mivel így visszatekerhetjük az időt, és kijavíthatjuk a hibát.
- Megint találkozhatunk furmányos csapdákkal. Figyeljük meg jól a működésüket, így egyszerűbb lesz őket kijátszani.

MÉG EGY PICIT A GRAFIKÁRÓL... Mert ez az, ami mindenkit megfog az első pillanatban, amikor betölti a programot. A helyszínek mesteri megvalósításáról már volt szó, de egyéb részletekről még nem beszéltem. Itt van mindjárt a herceg, és az egyéb karakterek. Ja, igen, azt még nem mondtam, hogy aki az első résszel is játszott, annak talán lesz egy kis hiányérzete, mert itt nem lesz olyan segítőnk, mint az előző epizódban Farah, a gyönyörű hercegnő. Találkozunk ugyan egy-két mellékszereplővel, például Kaileenával, a gyönyörű szolgálólánnyal (akinek mellesleg a nem kevésbé gyönyörű Monica Belucci kölcsönözte a hangját), de ő sem fog tevékenyen részt venni a kalandjainkban. Szóval, hogy visszakanyarodjak az eredeti témához, az ő és hercegünk, sőt az ellenfelek kinézetére sem lehet panaszunk, a ruhadarabok lebegnek, ahogy és amerre kell, bár nekem az előző rész modelljeihez képest kicsit baltával faragottabbnak tűnnek, de ez már csak amolyan szőrszálhasogatás, csak hogy ne dicsérjem már agyon a progit :). Emellett a vegetáció megvalósítása is elsőrangú (bár nem Far Cry-szintű, de ezt nem is várja senki tőle), sőt a víz is jól néz ki, mert bár semmi pixel shader, semmi tükröződés, de ha hősünkkel belegázolunk, akkor valósághűen torzítja a víz alá került testrészeket, nehezebb benne a járás, és annak megfelelően hullámzik, amerre megyünk.

VÉGÜL... pár szó az irányításról. Én billentyűzettel nyomtam végig, és igaz, hogy viszonylag sok gombot kell használni, de ezek logikusan vannak kiosztva, szóval semmiféle problémával nem találkoztam. Sokan úgy vélik, hogy az ilyen programokhoz a gamepad illik... hát én kipróbáltam azzal is, és nem mondom, hogy rossz, csak az én billentyűzethez szokott kezem valahogy nem tudott átállni a gamepadre, és csak bénáztam vele. Ennek ellenére még egyszer mondom, hogy azzal sem rossz, szóval ha valakinek van rá lehetősége, akkor próbálja ki mind a kettőt, és válassza azt, amelyik neki a legkényelmesebb.

Lassan az oldal végére érek, és mivel én nem bánok olyan ügyesen a karddal, mint főhősünk, ezért elkerülném a találkozást a helyi Dahakával, akit úgy is emlegetnek itt felénk, hogy főszerkesztő. És aki a haragjával üldözne árkon-bokron át, ha nem fejezném itt be, és átlépném a háromoldalas határt. Szóval ha röviden és tömören össze kellene foglalnom a tapasztalatokat, akkor azt mondanám, hogy a külső nézetes akciójátékok királyát köszönthetjük a Prince of Persia második részében, és igencsak össze kell szednie magát annak, aki le akarja taszítani a trónjáról. Egy jelentkező már van, hiszen közeleg a Bloodrayne második része, de amíg az nem érkezik meg, addig a trónja be van biztosítva. PCM

» **Pro:** gyönyörű grafika, tökéletes harcrendszer, kidolgozott és érdekes sztori, „nagybetűs" hangulat

» **Kontra:** kamerakezelési gondok, nincs segítőtársunk, Monica Beluccinak csak a hangját hallhatjuk :)

>> HANGULAT:	24/25
>> JÁTSZHATÓSÁG:	24/25
>> EREDETISÉG:	09/10
>> GRAFIKA:	20/20
>> AUDIO:	09/10
>> ÉLETTARTAM:	08/10

ÖSSZESEN **94%**

» **Gépigény:** P4 1,8 GHz, 512 MB RAM, 2 GB HDD, 128 MB VGA

Demó a DVD-n

Exigo seregei

Mindig örülök, amikor olyan hírek jutnak a fülembe, hogy valamelyik magyar csapat újabb játék fejlesztésébe kezdett. Így volt akkor is, amikor először hallottam az Armies of Exigóról – amikor pedig megjelentek az első képek és a fantasztikus bevezető animációból pár képkocka, akkor már biztos voltam benne, hogy nem fogom kihagyni ezt a játékot...

INFOBOX

Kategória: **RTS** • Kiadó: **Electronic Arts** • Fejlesztő: **Black Hole Entertainment** • Web: **www.armiesofexigo.com**

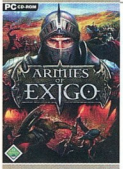

- Lélegzetelállító animációk
- Különő grafika
- Elvezetes játékmenet

ARÉNA

Warcraft 3: Reign of Fire 95%

Warhammer 40 000: Dawn of War 92%

Kohan 2 81%

aTs79

És íme, itt van, elkészült, most már csak az a kérdés, megérte-e a várakozást, illetve rászolgált-e arra a lelkesedésre, amivel a megjelenését vártam? Számomra már nem kérdés, de számotokra sem lesz az, ha elolvassátok ezt a két oldalt.

UNGARISCHE BETYÁROK Mint a bevezetőben már említettem, kis hazánk egyik fejlesztőcsapata készítette a játékot, név szerint a Black Hole Entertainment. Az érdekesség az, hogy a kiadó nem kisebb név, mint az Electronic Arts, amire pestiesen azt is mondhatnánk: ez nem semmi! Hiszen az EA a világ egyik legnagyobb kiadóvállalata, és az, hogy fantáziát látott egy magyar csapat játékában, szerintem jelent valamit. A csapatnak ez az első fejlesztése, bár ez nem igazán látszik meg rajta... profi módon elkészített játék. Most persze gondolhatjátok azt, hogy biztos elfogult vagyok, hiszen magyar fejlesztők, illik róluk jót írni, de ez egyáltalán nem így van. Elég csak elindítani a játékot, és ígérem, hogy már a kezdő animáció után az állát fogja mindenki keresni... már persze az után a fél óra után, ami az első döbbenet és a között telik el, hogy rájön, az a bizonyos testrész lepottyant az asztal alá. Már a megjelenés előtt lehetett az interneten és az írott sajtóban is itt-ott olvasni a tervekről, és hogy olyan animáció készül, ami még a Blizzard által gyúrt csodákkal is felveszi a versenyt, és most, látva a végeredményt, csak annyit mondok: ez igen... megcsinálták! :) De ne csak abból álljon a cikk, hogy az animációkról áradozok – pedig tudnék még :) –, ezért lássuk, mit kínál maga a játék!

A KÉPEK... alapján már biztos mindenki rájött – ha nem, akkor most le is írom –, hogy stílusát tekintve fantasy környezetben játszódó stratégiai játék. A képek, a stílus és az első pár perc játék után biztos lesznek, akik felkiáltanak, hogy *nini, ez olyan, mint a Warcraft 3!* És valóban, elég sok hasonlóságot fedezhetünk fel a két játék között. Az Exigóban is a szokott felállással találkozunk: az emberek, elfek és törpék alkotta szövetséggel szemben áll az orkok, goblinok, trollok és ogrék alkotta bagázs, ám megjelenik egy titokzatos, új ellenség is, amelyek leginkább a rovarokra emlékeztet. A küldetések ennek megfelelően alakulnak, mindhárom fajra 12-12 küldetés jut, ám kezdetben csak az emberi fajjal harcolhatunk, azután ahogy a történet bonyolódik, úgy oldhatjuk meg a másik két fajhoz kapcsolódó küldetéseket.

A TÖRTÉNET... szintén a Warcraft 3-ra hajaz, és sajnos itt is olyan vontatottan indul minden, mint a Blizzard sikerjátékában. A játék

» Bezzeg náluk fehér karácsony volt!

motorjával készített animációkból értesülünk a történésekről, de kezdetben ezek annyira unalmasak – főleg egy-két, a Nagytanácsban játszódó jelenet –, hogy a legszívesebben továbbnyomtam volna őket. Később bonyolódik a sztori, lesz cselszövés, intrika, Manuel Armando elveszi a vak ikertestvérét feleségül – hoppá, bocsánat, csak közben a Brazil Szappanopera Tycoont is tesztelem, és összekevertem a kettőt :). Azért megkímélhettek volna minket a fejlesztő srácok a kezdeti unalmaktól, mert félálomban elég nehéz játszani egy játékkal :).

PEDIG JÁTSZANI... mindenféleképpen kell vele, mert ha sikeresen átvészeljük a kezdeti unalmakat, akkor nagyon jó kis stratégiával találjuk szemben magunkat. És lehet, hogy szentségtörésnek fog hangzani, és sokan nem fognak velem egyetérteni, de jó néhány elemében jobb, mint a Warcraft 3, csak nagy szerencsétlenségére a Blizzard üdvöskéje után jelent meg, így most már nem emlegetik máshogy – ahogy én

» Tippek-trükkök

- Egyszerre csak 15 egységet tudunk kijelölni, ám a funkcióbillentyűk segítségével ezeket a csoportokat összevonhatjuk, és így már 100-nál több egységet is irányíthatunk.
- Néha használjuk az eszünket is, és ne mindig a közvetlen támadásban gondolkodjunk. Sokszor lehet alternatív megoldásokat is találni, vagy esetleg a föld alatti alagutakon keresztül kikerülni a rázós helyzeteket.
- Ne sajnáljuk az időt, és fedezzük fel az egész térképet, mert értékes varázstárgyakat találhatunk elrejtve.
- A megtalált varázstárgyak a képernyő bal felső sarkában jelennek meg, és használat előtt csak rájuk kell kattintani.

» Sikerült! Tudok varázsolni!

» Hé, ez nem a Csillagközi invázió díszlete?

is több helyen olvastam –, mint egy Warcraft-klónt. De lássuk részletesen, miről beszélek.

ELŐSZÖR IS... itt a grafika, ami mérföldekkel szebb, mint a nagy riválisé, de más, hasonló témájú programokéval szemben is megállja a helyét. Szépen kidolgozott, részletes – nem baltával faragott – karakterek, pofás épületek, szépen megvalósított varázslási effektusok és tűz. Nem éri el a mostanság etalonnak számító Warhammer 40K-ban látható színvonalat, de a fantasy témájú RTS-ek között mindenképpen az elsők között szerepel grafikai téren. A kameraállás fix, tehát nem pörghetünk-foroghatunk, és nem nézhetünk be hőseink orrlyukába, mert zoomolni sem tudunk – de mindez nem igazán hiányzik. Én személy szerint ki nem állhatom, amikor a fél játékidő azzal megy el, hogy már a szédülés kerülget, annyit forgattam a játékteret, és még így is van, hogy elveszítek egy csatát, mert egy ellenséges egységet nem vettem észre. Jó ez így, egyetlen kameraállásból, a megszokott izometrikus nézetből.

MÁSODSORBAN... a játékmenet nem tartalmaz hatalmas újításokat – egy valamit kivéve, de arról majd mindjárt részletesen –, hiszen a RTS-ekben megszokott forgatókönyvet kell követnünk: nyersanyagot gyűjteni (esetünkben aranyat, fát és drágakövet), felépíteni saját kis táborunkat, különböző harci egységeket építeni, majd ezeket csatába küldve legyőzni az ellenséget. A „megépíthető" egységek is a szokásosak, semmi extra újdonság, hacsak az nem, hogy egységeink tapasztalati pontokat gyűjtenek – a hősöket kivéve –, és ezek alapján öt fejlettségi szintet érhetnek el. Sajnos ennek kevés a gyakorlati haszna, mert az egységeink nem vihetők át a következő pályára. Mint említettem, a hősök nem fejlődnek, viszont alapból rendelkeznek pár különleges varázslattal, amelyek a csaták folyamán jöhetnek nagyon jól. Ezúttal az egységek útkeresési rutinjával nem gyűlt meg a bajom – ha emlékeztek, pont emiatt mérgelődtem múlt hónapban a Warhammer esetében –, mégsem úsztam meg idegeskedés nélkül. Mert elvileg van egy alapformáció, amit az egységek felvesznek (gyalogosok elöl, a gyengébb egységek, úgymint papok, tá-

Az egyéni küldetések között találhatunk egy érdekes térképet, melynek Chess a neve, és nem véletlenül. Miután kiválasztottuk, hogy melyik faj színeiben kívánunk harcolni, majd a M. I. számára is választottunk fajt, lássatok csodát, egy sakktáblára kerülünk, és annak szabályai szerint kell lejátszanunk a meccset. Nagyon ötletes és hangulatos, érdemes kipróbálni.

volsági fegyverrel rendelkezők pedig hátul), de ez csak addig működik, amíg bele nem keveredünk valamilyen csetepatéba. Ekkor ugyanis varázsütésre mindenki elfelejti, hol a helye, és számtalanszor előfordult, hogy gyengécske kis papom, akinek hátulról kellett volna gyógyítania, belevetette magát a csata sűrűjébe, és böszme nagy orkokat próbált áttéríteni a keresztény hitre... mondanom sem kell, kevés sikerrel. Ezt leszámítva nem találkoztam kirívó hibákkal. A fajok jól ki vannak egyensúlyozva, és a nehézségi szintet is sikerült úgy belőni, hogy a legkönnyebb fokozaton sem fogjuk halálra unni magunkat, hiszen majdnem mindig túlerővel fogunk találkozni, használni kell az agyunkat és taktikai érzékünket, ha ezekből a csatákból győztesen szeretnénk kikerülni.

Említettem az elején egy játékmenetbeli újítást. Ez pedig az, hogy már két szinten is harcolhatunk. Egyes pályákon ugyanis lejuthatunk barlangokba, épületek alatti katakombákba, és így már nem csak a föld felszínén, hanem az alatt is irthatjuk az ellent.

HA ÖSSZE... kellene foglalnom a tapasztalataimat, akkor azt mondanám, hogy az Armies of Exigo egy vesztes... az idő vesztese. Méghozzá azért, mert ha a Warcraft 3 előtt jelenik meg, akkor talán elhódíthatta volna annak sikerét, így viszont mindenki csak egy klónként tekint rá, sőt talán úgy gondolja, hogy a nagy riválisból lopott ötleteket – pedig ha megnézzük a dátumot, amikor a fejlesztésbe belevágtak a magyar srácok (2000 eleje), akkor láthatjuk, hogy erről szó sem lehet. Egyszerűen csak rossz időben jelent meg a program, pedig nagyon korrekt kis RTS, amellyel élvezetes a játék, főleg, hogy magyar nyelven szól hozzánk (illetve a feliratok magyarok). Legyünk büszkék rá, hiszen a mi fiaink gyermeke, és ne sajnáljuk érte a pénzt a boltban, mert megéri az árát, és élvezetes órákat fog nyújtani. Last minute információként csak annyit, hogy hamarosan érkezik hozzá a kiegészítő lemez is, de addig még sok véres csata vár ránk Exigo seregeinek élén. PCM

» Megmondtam, hogy ne hagyd a lecsót a tűzhelyen!

» **Pro:** gyönyörű animációk, szép grafika, megfelelően eltalált nehézségi szint, fejlődő egységek

» **Kontra:** az egységek fejlődését nem tudjuk kihasználni, néha butaságokat művel az M. I., átlagos RTS kevés újítással

>> HANGULAT:	23/25
>> JÁTSZHATÓSÁG:	23/25
>> EREDETISÉG:	07/10
>> GRAFIKA:	18/20
>> AUDIO:	08/10
>> ÉLETTARTAM:	08/10

ÖSSZESEN **87%**

» **Gépigény:** P4 1,8 GHz, 512 MB RAM, 128 MB VGA

Vámpírvilág kicsit másképp

INFOBOX

PC CD-ROM

- Közel 100 küldetés
- Jól kiegyensúlyozott fejlődési rendszer
- Helyenként a klasszikus RPG-ket idéző hangulat

ARÉNA

Soul Reaver **87%**

Vampire the Masquerade – Redemption **68%**

Bloodrayne **56%**

Kategória: **RPG** • Kiadó: **Activision**
Fejlesztő: **Troika Games**
Web: **www.vampirebloodlines.com**

Tinman (tinman@ipma.hu)

A forróság... végre; soha nem elégített meg ki ennyire. Csak ittam, nyeltem, habzsoltam az életet magamba, amíg a halk dobbanások már teljesen megszűntek. És ekkor rádöbbentem... láttam magam kívülről, ahogy az élettelen test fölé hajolok, mint egy parazita. Mint azok, akiket eddig oly mélységesen gyűlöltem... emberek. Csak a saját érdekeiket nézik, falánkságuk nem ismer határokat, csak rágnak, nyelnek és habzsolnak, megeszik a földet, kiisszák a tengereket, feneketlen torkukban lassan eltűnik minden élő, végül majd eltűnnek ők maguk is. Rosszabbak, mint mi. Valaha én is közéjük tartoztam... szégyellem. Hogy ez bűn? Bűn minden egyes alkalommal újjászületni? Bűn olyanok mocskos vétkeit elnyelni, és vérét venni azoknak, akik saját álnok törvényeik védőszárnyai alatt teszik ugyanezt? Ők minden élőt elpusztítanak maguk körül, mi pedig őket... ez a végső igazság.

Számomra és a szépszámú rajongótábor számára a 2004. esztendő legjobban várt játékai között dobogós helyezéssel szerepelt a Vampire the Masquerade „folytatása", a Bloodlines. Úgy látszik, ez az év a csalódások éve is egyben, ugyanis a Half-Life 2 hamis és be nem váltott ígéretei árnyékában alantas csatlósként látszólag ott lohol a Fallout atyjainak legújabb alkotása. Vagy mégsem?

SOURCE ENGINE – VAN-E LEJJEBB? Minden adott volt ahhoz, hogy a Troika Games történelmet írjon. A grafikus motor jogaiért már a kezdet kezdetén súlyos összeget fizettek a HL atyjai-

» Messziről, fél szemmel nem is olyan vészes a grafika

Éhség... Szükségem van rá. Érzem, ahogy életet adó cseppje a nyelvem hegyéhez ér, lassan, lüktetve csorog le kiszáradt torkomon. Az elemi erejű robbanás az agyamban olyan, mintha elevenen égne el a testem. Mindenhol érzem... vér.

» Már csak a fánk hiányzik – egyébként egy fontos mellékküldetés első mozzanata

nak. Akkor mindenki biztos volt abban, hogy bármennyit is fizettek a technológiáért, a befektetett pénz és energia majd busásan megtérül. Bár az egyértelmű dicsőség elmaradt, a Valve összességében nagyon kellemes alkotást tett le az asztalra, így a vele egy napon piacra dobott Bloodlinestől is hasonló teljesítményre lehetett számítani.

Mielőtt nekifognék a negatívumok tengerében való úszkáláshoz, gyorsan ki kell jelentenem, hogy a Vampire the Masquerade folytatása igazán jól eltalált szerepjáték, és a kínszenvedések ellenére majdnem minden perce lebilincselő.

KÜLSŐSÉGEK A Half-Life 2-ben azt becsültem, hogy néhány pályán olyan megdöbbentően valósághű fizikával találkozhattunk, hogy tán még mindig keressük az asztal alá zuhant állunk darabjait. Esetünkben sajnos szó sincs ilyesmiről. A Source engine olyan jól megbújik a zabolátlan pixelhalmaz mögött, hogy észre sem vennénk, ha a kézikönyvben ódákat nem regélnének róla. Annyira amatőr, béka feneke alatti programozói megoldásokat, evolúciós zsákutcákat találunk a játékban, hogy egy kisebb – úgy 20 oldalas – mellékletet megérne ezek felsorolása (khmm...).

Minden adott volt, mégsem lehetett belőle igazi klasszikus...

A grafikai beállításokat maximálisra véve nem fogunk hinni a szemünknek! A hat évvel ezelőtti, a Voodoo 2-es kort csak hajszálnyival megelőző grafika láttán már rohannánk vissza az üzletbe, hogy a pultos fejét a falba verve követeljük pénzünket, ugyanis joggal érezhetjük úgy, átvertek minket. A türelmesebb és toleránsabb játékosok azonban ne legyenek olyanok, mint korunk átlagembere. Ne ítéljünk elsőre. A játék külleme messze nem éri el az igényesnek, de még csak a középszerűnek sem nevezhető szintet, viszont hangulata és igazi lelke van!

» A skizofrén leányzó esete a Tremere-klánnal

FALLOUT LÉLEK... MÁR KICSIT SEM FÉLEK Tim Cain – a Troika Games alapítójának – neve már évek óta egyet jelent a minőségi szórakoztatással. Most sincs másképp. Szinte felfoghatatlan, hogy ekkora lehetőséget, mint a Valve motorja, hogyan hagyhattak ennyire kihasználatlanul. Cainék valószínűleg úgy gondolhatták, hogy egy szerepjátékban nem a csillogás és az effektek a fontosak, hanem minden más. Nagy kérdés azonban, hogy ez elegendő lesz-e ahhoz, hogy legalább nullszaldós legyen a történet. A komor, borongós, mármár gótikus hangulatot sikerült ugyan megteremteni (hála a lepusztult grafikának), de a játékosok többségének ez édeskevés.

Dicséret illeti a ritkán felcsendülő, de annál igényesebb zenéket, melyek olyannyira jól sikerültek, hogy egy „Bloodlines soundtracket" érdemes volna piacra dobni. A hanghatásokra, sem lehet különösebb panasz, de súlyos hiba, hogy karakterünk, sőt az ellenséges vámpírok és egyéb pokolfajzatok lépteit is hol halljuk, hol pedig nem. Arról nem is be-

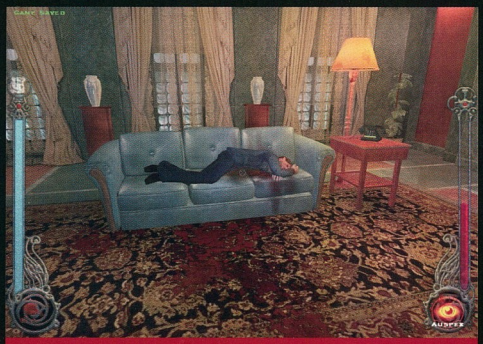

» A visszaadott 250 dollárból új vesét szeretne

» Táncoljatok... amíg van mivel

Szeretnék oldalakat teleírni a szabályrendszerről és azokról a nüansznyi dolgokról, melyek vígan elviszik hátukon az egész játékot – de sajnos helyhiány miatt nem tehetem. Csak a legléényegesebb fogalmakra futja.

Camarilla: a vámpírok titkos szervezete, globálisan felöleli az összes klánt.
Sabbath: az egyik legkülönösebb vámpírszekta. Kegyetlenek és bestiálisak, legtöbbjük csavargó, más vámpírok vérén élnek.
Szekta: az elsődleges csoportok összefoglaló neve.
Jyhad: titkos háború, mely néhány harmadik generációs (sokadik generációs = thin-blood) vámpír között folyik. Fiatalabb vámpírokat használnak fel harcaikhoz, ők maguk mindig háttérben maradnak.
Ghoul: a ghoul szolga, aki rendszeresen issza gazdája vérét. Ezzel korlátozott természetfölötti képességekre tesz szert, mégsem válik vámpírrá. A ghoulok gazdájukat védik, vagy ügyeiket intézik, amíg az alszik.
Gehenna: a Harmadik Ciklus vége. Ekkor az ősök felébrednek, és elnyelnek minden vámpírt. Tulajdonképpen a vámpír-armageddon.

széllve, hogy a különféle felületeken sincs értékelhető hangja lépteinknek.

Boldogan jelenteném ki, hogy ez a legnagyobb hibája a programnak, de sajnos nem így van. Egyes helyeken a textúrák elcsúsznak, a karakterek beragadnak, a megölt ellenfelek azonnal eltűnnek (értem, hogy a vámpírok elporladnak, de az emberek miért válnak köddé?), a motor néha kitesz minket a tenger közepére, és elkezd csúszni a kép, a textúrák minősége leírhatatlanul alacsony. Tovább is van... mondjam még? A bump-mapping használata olyan, mintha egy ötéves gyerek programozta volna, a karakterek poligonszáma közepesnek mondható, de a mozgásuk inkább a marionettbábukéhoz hasonlatos, semmint élő emberére, az átvezető animációkat a játék motorjával készítették, de még itt is néha a plafont vagy a nagy fekete semmit látjuk egy-egy pillanatra. Nem szeretném tovább sorolni, elkeserítő a helyzet.

EGY RÉG ELFELEDETT ÉRZÉS Az átlagosnak nevezhető tutorialon végigverekedve magunkat rögtön a nagybetűs vámpírlét szürke hétköznapjait élhetjük át. A klánok hatalmi harcainak szinte azonnal az eszközévé válunk. Az egyes fő- és mellékküldetéseket mindenképpen érdemes teljesítenünk, ugyanis a tapasztalati pontok nélkül tulajdonságaink elégtelenek lesznek, és pillanatok alatt elvérezhetünk. Oldalakat lehetne regélni arról, mennyire jól működik és mennyire élvezetes a Wieck testvérpár White Wolf szabályrendszere. Aki kicsit is ismeri az egyes klánok tulajdonságait, az

» Kicsit túlzásba vittem ezt a Mátrix-dolgot

» A bácsi szereti a nőket... belülről!

megdöbbenve fogja tapasztalni, mennyire aprólékosan és precízen illeszkedik minden egyes szereplő a történetbe, és az általunk generált karakter tényleg úgy viselkedik, ahogy azt kasztja meghatározza számára. A játékban nagyon fontos, hogy végig ragaszkodjunk megmaradt emberségünk utolsó kis foszlányához is, enélkül ugyanis kitör belőlünk az addig is oly nehezen kordában tartott gonosz, átveszi az irányítást testünk fölött, és elveszítjük a játékot.

Nem véthetünk a Masquerade ellen sem. A vámpírok törvénye ugyanis kimondja, hogy egyetlen „fajtárs" sem véthet a szabályok ellen, melyek egyik legfőbb pontja szerint semmilyen körülmények között nem juthat az emberek tudomására, hogy léteznek vámpírok. A Bloodlines végig annyira változatos, egyedi és lebilincselő játékélménnyel képes megajándékozni a kevésbé szőrösszívű játékosokat, hogy tényleg átérezzük ennek a komplex világnak minden mozzanatát. Nem is emlékszem már rá, mikor éreztem ezt a furcsa és megmagyarázhatatlan érzést (talán még a Baldur's Gate idején), amit csak az igazán kiváló szerepjátékok voltak képesek nyújtani, nevezetesen azt, hogy együtt lélegzem a karakteremmel. A program és a játékos között létrejön egy láthatatlan szál, és biztosítja azt, hogy szinte tökéletesen átélem az általam irányított karakter problémáit és érzéseit. Pontosan emiatt fontos az, hogy a karaktergenerálás során a kérdések alapján válasszuk ki az általunk irányított szereplőt.

SZEREPJÁTÉKOSOK, FIGYELEM! Akit kicsit is vonz a vámpírlét komor világa, vagy elege van a sok műanyag tucattermékből, esetleg szeretné, hogy újra elborítsa egy rég elfeledett érzés, az mindenképpen adjon esélyt a Bloodlinesnak. Próbáljunk meg mi is megváltozni a játék során, keressük, és – ha megtaláltuk – értékeljük az egyéniséget, és próbáljunk meg a való életben is a dolgok mögé nézni, mert enélkül tényleg nem vagyunk mások, mint a fogyasztói társadalom ostoba és irányítható alkatrészei. Az értékelés sajnos nem engedi, hogy a belső értéket és a rég elfeledett érzés felidézését pontozzam, ezért tessék hozzáadni még 10%-ot a végső pontszámhoz, kukába hajítani az értéktelen vackokat, és helyettük megvásárolni ezt a játékot! PC

» **Pro:** egyedi hangulat, elsőrangú zenék, kellően összetett szabályrendszer

» **Kontra:** 6 évvel ezelőtti grafika! bughegyek, felszínes megközelítési mód

>> HANGULAT:	23/25
>> JÁTSZHATÓSÁG:	19/25
>> EREDETISÉG:	08/10
>> GRAFIKA:	07/20
>> AUDIO:	09/10
>> ÉLETTARTAM:	08/10

ÖSSZESEN 74%

» **Gépigény:** PIII 1,2 GHz, 384 MB RAM, 4,7 GB HDD, 64 MB VGA

A Serious Sam nevű, mára valóságos kultusszá vált FPS a maga idején igazi robbanást idézett elő a színtéren, és több tekintetben is utat mutatott. Rádöbbentette az embereket – főképpen a fejlesztőket és a kiadókat – arra, hogy nem mindenki akar bonyolult történetszálakon agyalni, vagy ezerféle billentyűkombinációt megjegyezni az irányításhoz.

Pokolian erős fájdalomcsillapító

INFOBOX

- 10 különálló fejezet
- Továbbfejlesztett grafikai motor
- Roppant igényes munka

ARÉNA

Doom 3 **88%**

Painkiller **84%**

Serious Sam **83%**

Kategória: **FPS** • Kiadó: **Dreamcatcher Games**
Fejlesztő: **People Can Fly**
Web: **www.painkillergame.com**

Sz@by (szaby@ipma.hu)

Egy meglepően széles vásárlói réteg ugyanis csak ritkán, kikapcsolódásként játszik, éppen ezért szép látványt, de egyszerű történetet, és minimális járulékos babrálást vár el az adott programtól. E kritériumok maximális figyelembevétele mellett készült a Painkiller, melynek megjelenése után fél évvel végre kezünkben tarthatjuk az első hivatalos kiegészítőjét.

HAJRÁ, EURÓPA! Meg kell mondanom, roppant nagy örömmel tölt el, hogy jó öreg kontinensünk végre valóban felzárkózott az élbolyba, és az európai államok fejlesztői időről időre olyan játékszoftverekkel rukkolnak elő, melyek méltó vetélytársai az amerikai és ázsiai műveknek. Félelmetes, hogy ismeretlen, eldugott irodák mélyén dolgozó, kezdetben alig néhány embert számláló fejlesztőcsapatok milyen komoly felkészültséggel rendelkező programozókat vonultatnak fel, továbbá ennek egyenes következményeként milyen profi játékokat dobnak piacra, látszólag szinte a „semmiből". Annál is inkább, mert a tengerentúli viszonyokról ideát jobbára még manapság is csak álmodozni lehet, és szűkös keretből, hiányos feltételek mellett jóval nehezebb felvenni a versenyt azokkal, akiknek lehetőségük adatik sok pénzből, kényelmesen dolgozni. A tudás viszont előbb-utóbb mindig felhívja magára a figyelmet, és utat tör. Példa bőven akad. Ott volt a horvát Croteam a már említett Serious Sammel, a cseh Illusion Softworks a Mafiával, illetve a Bohemia Interactive az Operation Flashpointtal, az ukránok hegesztik csodajátékukat, a S.T.A.L.K.E.R.-t, és ebbe a felső ligába léptek be a lengyelek is 2004-ben a Painkillerrel.

A varsói székhelyű People Can Fly 2002 februárjában alakult, kicsivel több mint 20 fővel, és a Painkiller volt első projektjük. Ennek ellenére a tagok nem szenvednek hiányt kellő rutinban, hiszen legtöbbjük már 1992 óta dolgozik fejlesztőként. Összesen 10 játék munkálatainban vettek részt, ezek közül talán a Gorky 17 a legismertebb. A Painkillert méltató 100 kritika, illetve teszt alapján a játékra adott értékelések átlaga 84%, ami sejteti, milyen színvonallal állunk szemben. Nézzük, mit tud ehhez képest a kiegészítő!

ÉLET A HALÁL UTÁN A Painkiller története az említett elvet követi: van némi körítés, de éppen csak annyi, hogy kellő alapot adjon a masszív darálásnak. Az előző epizód legelső jelenetében a főhőst, Daniel Garnert láthattuk, amint barátnőjével önfeledten autókázik.

» Jól látható a hullámvasút tetejéről, hogy a Painkiller motorja hatalmas terek megjelenítésére alkalmas

A férfi jóval nagyobb figyelmet fordít a nő bájaira, mint a vezetésre, így egy óvatlan pillanatban a kocsi megcsúszik a sikos úton, felborul, és mindketten életüket vesztik. Daniel nagyon fura helyen találja magát, ami nem a mennyország, de nem is a pokol. Lelkének kétségkívül vezekelnie kellene, hiszen bűnös, azonban mégis kap egy esélyt a megtisztulásra. Meg kell állítania Lucifer négy generálisát, akik serege-

» „Az emberek tudnak repülni"

Ezt jelenti a People Can Fly név. Vajon honnan ered? Idézek a fejlesztőktől: „Napokig keményen próbálkoztunk azzal, hogy valóban eredeti nevet találjunk, és bár volt néhány jó hangzású ötlet, egyik sem stimmelt igazán. Aztán egyszer csak hozzákezdtünk ambient, techno és house albumokat hallgatni, és pár óra után meghallottuk a People Can Fly című számot. Csak később láttuk a következő idézetet, mely az X-akták főszereplőjétől, Fox Muldertől származik: amikor álmodsz, nincsenek szabályok, az ember képes repülni, bármi megtörténhet. Nos, mi sem fogalmazhattunk volna jobban!"

ikkel az angyalok birodalmát készülnek lerohanni. A pokolba vezető egyetlen kapu a temetőben van, itt kezdődnek hősünk kalandjai, aki a végső csata során magával Luciferrel is megküzd. Ezzel azonban nincs vége a megpróbáltatásainak. A Battle out of Hell nyitó képsoraiban az elkeseredetten harcoló Danielt látjuk, amint éppen Alastorral és pokolfajzataival viaskodik. A főhőst mindvégig segítő angyal, Eve maradék erejével dimenziókaput nyit a purgatóriumba, melyen keresztül az utolsó pillanatban mindketten megmenekülnek. Innentől aztán versenyfutás kezdődik az idővel, hiszen meg kell állítani Alastort, még mielőtt egyesíti seregeit és lerohanja a purgatórium világát. Egyszemélyes hadjáratunk egy árvaházból indul, majd a legkülönfélébb pályákon haladunk tovább ádáz ellenségünk felé.

A játékmenet alapelemei ezúttal sem változtak. Cél az ellenfelek minél gyorsabb likvidálása, de a készítők a hagyományokhoz híven sok olyan érdekességgel is felvértették művüket, melyek által a Painkiller jóval többet nyújt vetélytársainál, és nem válik szimplán monoton mészárlássá. Megmaradt például a kártyák rendszere, tehát a játék folyamán, az egyes szinteken ezúttal is szert tehetünk különféle mágikus tarotkártyákra, mégpedig alapvetően kétféle módon. Egyrészt minden pálya elején kapunk instrukciókat arra nézve, mit kell teljesítenünk a lapok elnyerése érdekében. Ilyen feltételek lehetnek például: főellenfél legyőzése, vagy a pálya végigvitele meghatározott idő alatt, az összes titkos hely felderítése, a küldetés teljesítése egyetlen fegyverrel stb. Ezenkívül a hordókban, dobozokban, koporsókban elrejtett pénz összegyűjtésével az adott szintre való belépés előtt magunk is vásárolhatunk varázserejű kártyákat, melyekkel jelentősen megkönnyíthetjük dolgunkat. A lapok által nyújtott előnyök skálája roppant széles, csak néhányat említek közülük: többszörös sebzés, nagyobb életerő, hosszabb ideig megmaradó lelkek, gyorsabb mozgás, buta ellenfelek stb. Ezekkel a lehetőségekkel azonban okosan kell bánni, hiszen csak bizonyos ideig hatásosak, ugyanakkor roppant jól kiegészítik, és változatossá teszik a játékmenetet. Itt említem meg, hogy 66 lélek elfogyasztása után egy időre démonná (s egyúttal sérthetetlenné) változunk. Ekkor a körülöttünk lévő világot fekete-fehérben, az ellenfelek hőképét pedig narancssárgában látjuk, tudunk repülni, és a tér meghajlítása révén minden atomjaira bomlik, amire csak rálövünk. Hihetetlen élmény, aki egyszer tapasztalta, az tutira arra fog törekedni, hogy újra átélhesse az átváltozást!

» Az engine remek képessége, hogy a kilőtt karók minden testrészbe hajszálpontosan, a célzás szögében hatolnak be, és az ellenfeleket is ennek megfelelően szögezik a falra

A Painkiller: Battle out of Hell komoly vonzereje az abszolút változatosság: nincs két egyforma pálya! A fejlesztők még arra is ügyeltek, hogy egyik textúrát se használják fel kétszer, ez az igényesség pedig igencsak kifizetődő, hiszen a program leköti figyelmünket, és végig frissnek, újszerűnek hat. Sőt, merem állítani, hogy hangulat és félelmetesség terén még kicsit rá is licitál elődjére, egyes helyszínek már-már betegesek. Ilyen például az említett árvaház, ahol késsel hadonászó, felvágott hasú gyerekek rontanak ránk artikulálatlan visítás és hörgés közepette, miközben a szobákban groteszk, véres gyermekjátékok hevernek. Különösen hatásos egyébként az a pszichológiai fogás, hogy gyakorta kisebb, sötét szobákban eresztik ránk a bestiákat, és ilyenkor a szűk hely érzete miatt bizony lehet félni rendesen! Általánosságban elmondható tehát, hogy a helyszínek ötletesek, nagyok, emlékezetesek, mindnek egészen sajátos a hangulata! Ezek közül is kiemelkedik számomra a vidámpark, amely ráadásul olyan vizuális élményt nyújt, amilyet ebben a formában eddig még nem igen láthattunk!

A multiplayer módokat nem akarom most túlzottan részletezni – a játékot a korábbiakhoz képest kiegészítették további két multiplayer opcióval is. Egyik a capture the flag, másik a last man standing.

ELLENFELEK, FEGYVEREK, FIZIKA Ugyancsak dicséret illeti a készítőket azért, mert a Battle out of Hell világát új karakterekkel (szörnyek, démonok, zombik) látták el. Ezek a hagyományokhoz hűen remekül modellezett, eredeti, a maguk nemében különleges figurák, melyek speciális tulajdonságokkal és harcmodorral rendelkeznek. A teljesség kedvéért álljon itt rövid felsorolás az új szereplőkről: láthatók a játékban a purgatórium tengerein sodródó szellemhajó (galleon) tisztjei, bohócok, kommandósok, pattogatott kukoricából felépített mutánsok, gonosz bábok, deto harcosok, „doktorok", „szitakötők", gonosz gyermekek, „fagyott hús" szörnyek, nácí katonák, és tankok, gladiátorok, gremlinek, tűvel hadonászó nővérek, apácaszellemek, gigantikus pókok, Pinokkió-figurák, kalózok, prédikátorok, orosz tisztek, rabszolgák, vudu papok, zombik, illetve piranhák (az első epizódhoz hasonlóan az egyes fő ellenfeleket itt is kizárólag valamilyen trükkel tudjuk legyőzni). Mint a hosszú felsorolásból is látszik, a fejlesztők nagyon komolyan vették a feladatot, annak ellenére, hogy ez „csak" egy kiegészítő lemez! Mesterséges intelligenciáról nem beszélhetünk, hiszen a rémségek folyamatosan özönlenek nyakunkba minden irányból, és nem különösebben érdekli őket, ha esetleg a csata hevében elállítódik a frizurájuk (már ha a testhez fej is tartozik:).

A fegyvertár nagyrészt a régi, de újabb fenyítőeszközök is helyet kaptak arzenálunkban, szám szerint kettő – a lángszóró egyben géppuskaként is funkcionál (SMG), a cölöp-sorozatvető pedig másodlagos módban gránátokat szór. Itt jegyezném meg, hogy szerintem a BOOH-ban szereplő lángszóró működés közben messze a legszebb tűzeffektust produkálja, amit számítógépes játékban valaha is láthattunk!

» Mesterien modellezett, dögös ápolónők igyekeznek védeni egészségünket, és beadni az influenza elleni védőoltást

» A Loony park pálya karakterei nem csak eredetiek, de szinte művészien kidolgozottak. Látszik, hogy a grafikában is nagyon sok munka fekszik

A fizikai engine alapját a Havok 2.0 technológia adja (miként például a Half-Life 2-ét is), és lenyűgöző teljesítményű! A testek a rongybabákra jellemző módon esnek össze (de az is előfordul, hogy csak a fegyvert ejtik ki a kezükből!), a környezeti elemek egy része rombolható, a kilőtt cölöpök hajszálpontosan döfik át az ellenfeleket, vagy szegezik őket a falra. A robbanások a valóságnak megfelelően taszítják arrébb a tárgyakat, vagy repítik el a testeket – és mindez grafikai bugoktól mentesen történik!

JOBB, MINT A SZEX? Na, azt azért tán mégsem, mindenesetre a vizuális orgia fogalmát messzemenően kimeríti mindaz, amit a képernyőn látunk. Nem tudok mást mondani, szerintem döbbenetes! Hogy egy mezei add-onhoz képest milyen komolyan vették a fiúk a fejlesztést, azt jól példázza az átdolgozott grafikamotor is. Ennek keretében további DirectX 9-es effektusok, és egyéb új opciók kerültek az engine-be, melyek a következők szerint foglalhatók össze:

• „High" fokozatú dinamikus fények: voltaképpen valós idejű „phong specular" megvilágítást adnak minden felületnek. Ez a beállítás csak a high-end VGA kártyák tulajdonosainak ajánlott.

• Bloom: a fény-árnyék számítási folyamatot követő – „post processing" – korrekciós (képjavító) eljárás. Nagyon szép derengő, szórt fényt hoz létre a megvilágított tárgyak felszínén.

• Warp: a hőtől remegő levegő szimulálása.

• Árnyékok: a dinamikus fényekhez hasonlóan most már itt is háromféle beállítás van. A „high" teljes körű, azaz minden objektumra kiterjedő, valós idejű árnyékolás.

A motor pályánként átlagosan 350 ezer poligon kirajzolására képes, a kisebb ellenfelek 3000-4000, míg a főellenfelek akár 9000 sokszögből is állhatnak, kidolgozásuk első osztályú. Az engine ugyanakkor ismeri a manapság alkalmazott összes felületi technológiát. Szépek a pixel shaderek, a falakat bump mapping borítja, a textúrák felbontása 1024x1024, valamint egyes esetekben 2048x2048, ami úgy gondolom, igencsak figyelemreméltó jellemző! Különösen durva az égbolt multitextúrás, DirectX 9-es effektusokkal megspékelt látványa, de átlagon felüliek az egyéb fények is!

>> Gyorssegély elakadt kalandoroknak

Mivel a játékban itt-ott akadnak buktatók, gondoltam, adok néhány tippet, hátha segít:

- Többször előfordul, hogy az ellenfelekkel szűk helyen vagyunk kénytelenek megküzdeni. Ilyenkor állandóan mozogni, ugrálni kell harc közben, különben a túlerő miatt biztosan elhalálozunk!
- A háborús helyszíneken mindig az legyen az első, hogy folyamatos ide-oda mozgás közben kilőjük a tankokat, mert egyébként ők végeznek velünk!
- A gladiátorok kolosszeumában csak úgy győzhetjük le a nagy szörnyet, ha előtte szétverjük az oszlopok aljában rakott tüzeket.
- Mindig figyeljük játék közben a felső nyilat, mert az mutatja, merre tartózkodik a legközelebbi ellenfél.
- Ha jó ütemben ugrálunk folyamatosan előre, nagyon gyorsan mozoghatunk, ami segít kimenekülni a veszélyesebb szituációkból.
- Annál a checkpointnál, amely közvetlenül egy autóroncsokkal elborított utca előtt van, ne menjünk tovább, hanem előbb (moccanás nélkül) jó szemmértékkel lőjük ki az összes roncsot, hogy ellenfeleink ne tudják azokat később ránk dobálni (ez amúgy szerintem a BOOH egyik legnehezebb része).
- A megfelelő beállítások érdekében a játék megkezdése előtt lehetőség nyílik gépünk képességeinek tesztelésére. Ehhez a konzolba a következő két parancs valamelyikét kell beírni: benchmark C5L1, vagy benchmark C5L2.

» A pókot megölni egyszerű: csak lőni kell megfelelő távolságból, és felugrani, mielőtt a földre csap

A POKOLBAN JÁTSZANI MAGA A MENNYORSZÁG! Az értékelésnél könnyű a dolgom, hiszen a Painkiller: Battle out of Hell letisztult, alaposan átgondolt, minden ízében minőségi alkotás, csak rá jellemző, egészen egyedi hangulattal és játékmenettel, továbbá professzionális grafikával. Nálam egyértelműen a hónap játéka, és remélem, minél többen ki fogjátok próbálni! Negatívumként mindössze talán annyit jegyeznék meg, hogy bizonyos mentési pontokat még mindig rossz érzékkel helyeztek el a fejlesztők, illetve egyes esetekben a továbbjutás irreálisan nehéz (vagy nem elég egyértelmű), ami a kezdő játékosoknak sok bosszúságot okozhat. Azonban még ez sem akadályoz meg abban, hogy rögvest bevéssek tesztalanyunknak egy igencsak magas százalékértéket! PCM

» **Pro:** új ellenfelek és fegyverek, egyéni hangulatú helyszínek, isteni grafika és fizika, szinte bugmentes, kiváló aláfestő zenék

» **Kontra:** esetenként irreálisan nehéz, magas a gépigénye

>> HANGULAT:	24/25
>> JÁTSZHATÓSÁG:	25/25
>> EREDETISÉG:	10/10
>> GRAFIKA:	19/20
>> AUDIO:	08/10
>> ÉLETTARTAM:	09/10

ÖSSZESEN **95%**

» **Gépigény:** P4 2,4 GHz, 512 MB RAM, 2,6 GB HDD, 128 MB VGA

Vannak olyan érzések, amelyek biztos, hogy minden emberben megtalálhatóak. Ilyen a játék szeretete, a játszani akarás, a félelem, a vágy egy kis borzongásra... És van egy hely, ahol ezeket az érzéseket egyszerre élhetjük át: a vidámpark.

Egy vidám park

INFOBOX

Kategória: **gazdasági/menedzser** • Kiadó: **Atari** • Fejlesztő: **Frontier** • Web: **www.rollercoastertycoon3.com**

- Látványos grafika
- Kitűnő játékélmény
- Részletes gazdasági szimuláció

ARÉNA

Roller Coaster Tycoon 87%

Theme Park 70%

Chris Sawyer's Locomotion 77%

aTis79

Igen, a vidámpark, amelyről a Rollercoaster Tycoon sorozat is szól, és amely valószínűleg nem lenne olyan sikeres, ha nem egy szórakoztató parkot kellene benne irányítanunk. Igen, nem elírás, sorozat, mert bár az éppen aktuális harmadik részt tesszük nagyító alá, de nem lehet kikerülni, hogy ne essen szó az első két részről. Annál is inkább, mert azok – főleg az első rész – tették le azokat az alapokat, amelyre Chris Sawyernek sikerült felépítenie ezt a csillogó-villogó kis gazdasági szimuláció csodát. Á, megint egy gazdasági szimuláció, mondják most sokan, de ez ne rettentsen el senkit, mert ha parkunkat okosan tervezzük meg, és jól igazgatjuk, akkor olyan élményben lehet részünk, mintha mi magunk is vendégek lennénk saját szórakoztató komplexumunkban.

ALAPOK Mint említettem, a játék első részéről mindenképpen meg kell emlékeznünk, mert annak sikere nélkül nem hiszem, hogy lehetőségünk lenne a harmadik részt tesztelni. (A másodikról azért nem írok bővebben, mert gyakorlatilag ugyanaz volt, mint az első, csak apróbb finomítások történtek benne.) Miért volt sikeres az első rész? Talán mert a menedzselős játékok piacán ez volt az első, amelyben vidámparkot kellett irányítanunk, és mert ezt olyan szórakoztatóan tette, hogy az ember nem törődött a csúnyácska és már akkor is idejétmúlt grafikával, hanem próbált minél jobban gazdálkodni, hogy később minél nagyobb és egyre látványosabb hullámvasutakat építhessen a parkjában. És ez a harmadik részben sem változott. A grafika ugyan mérföldekkel szebb és látványosabb, valamint egy csomó egyéb, rendkívül szórakoztató újítással is gazdagodott a játék, de a lényeg ugyanaz: gazdálkodj, tervezz, építs, pattanj be valamelyik általad tervezett hullámvasútba (igen, már ezt is megtehetjük), és eközben szórakozz olyan jól, mintha magad is egy nagy vidámparkban lennél.

A VÁZ... Ezt szinte egy az egyben átemelték az előző részekből. Aki azokat ismeri, egyből otthonosan fog mozogni a játékban, de aki nem, annak sem kell megijednie, mert nincs túlbonyolítva a rendszer. Karrier módot indítva különböző helyszíneken lévő parkok közül választhatunk, ahol a mi feladatunk az, hogy felfejlesszük az alapban roppant szegényes kis parkunkat igazi nagy szórakoztató centrummá. Mindeközben különböző célokat is el kell érnünk, amelyeket a gép tűz ki elénk – például adott látogatószámot, vagy a park értékének növelését, és hasonlókat. Ahhoz pedig, hogy elérjük ezeket a célokat, nem kell mást tennünk, mint okosan gazdálkodnunk, folyamatosan fejleszteni a parkot, úgy, hogy közben figyelünk látogatóink véleményére, hiszen egy vidámpark akkor sikeres, ha az emberek jól érzik ott magukat.

» Egy forgalmas nap

GAZDÁLKODJ OKOSAN Mint minden gazdasági játékban, itt is a pénz a legfontosabb, hiszen minél több van, annál érdekesebb – és több látogatót csalogató – attrakciókat tudunk építeni. A játék gazdasági része annyira részletes, hogy azt már „biznisz szkúlokban" kellene tanítani. Egyszerűen mindent beállíthatunk, kezdve attól, hogy egy adott játékra mennyi legyen a belépő, egészen addig, hogy a hamburgeres bódéban a hambiba adjanak-e automatikusan ketchupot meg mustárt, vagy csak akkor, ha a vendég kéri. Hihetetlenül részletes ez, mégsem bonyolult, hanem egyszerűen áttekinthető, mindeközben szórakoztató. És ahogy azt a fentebb már említett iskolában tanítják, hogy ugyanis a vevő az első, úgy ezt mi is tartsuk szem előtt. A parkban kóricáló emberkékre kattintva kis ablakot kapunk, ahol leolvashatjuk az adott vendég hangulatát, azt, hogy melyik játékokat próbálta ki eddig, az tetszett-e neki, milyen játékokat próbálna ki szívesen, mennyi pénzt költött eddig, mi van a kezében! Egyszerűen hihetetlen a részletesség. Ebből aztán levonhatjuk a megfelelő következtetéseket, és olyan irányba fejleszthetjük a parkunkat, hogy az megfeleljen a látogatók elvárásainak.

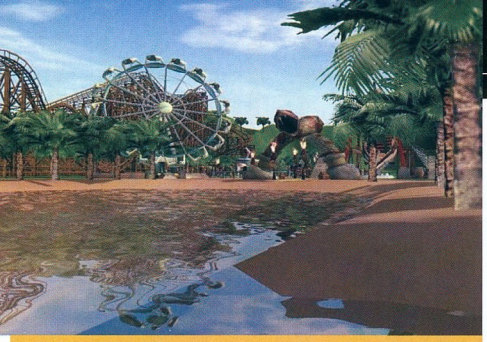

» Gyönyörű vízeffektus

SZÓRAKOZZUNK Mert még a végén elrettentek mindenkit a programtól a gazdasági rész taglalásával, ezt pedig nem szeretném, hiszen nagyszerű élménytől fosztaná meg magát mindenki. Igen, élménytől – nekem legalábbis élményt jelentett az az idő, amíg a programmal játszottam. Élmény különböző játékokat építeni, látni, ahogy az emberkék birtokukba veszik azt, hallani, ahogy egy vadabb körhintán sikítoznak.

A legnagyobb királyság a hullámvasút. Rengeteg típusból választhatunk, jó pár, a valóságban létező és működő modellt is találhatunk. Ahogy az előző részekben, itt is választhatunk előre elkészített sínpályák közül, de a legnagyobb élmény az, amikor mi magunk tervezünk meg és építünk fel egy pályát, ahol megvalósíthatjuk legvadabb ötleteinket is. És itt ismét dicsérnem kell az egyik legszórakoztatóbb újítást, hiszen ebben a részben felülhetünk az általunk tervezett hullámvasútra, és saját nézetből végignézhetjük, milyen is lenne ez a valóságban. De ez nem csak a hullámvasútra igaz, hanem a többi játékra is: felülhetünk a körhintákra, beülhetünk a dodzsemekbe. Ötletes újítás, és nagyon sokat dob a játék hangulatán. És ha már újításoknál meg élményeknél tartunk, akkor itt kell megemlékezni egy másik nagy újdonságról, mégpedig a tűzijátékról. Nem tévedés, tervezhetünk tűzijátékot is, méghozzá nagyon profi módon. Választhatunk a különböző ágyútípusok közül, majd minden ágyúhoz hozzárendelhetünk egyet a rengeteg rakétafajta közül. A kilövések és az egész show szinkronizálását nagyon ötletesen oldották meg. Rendelkezésünkre áll egy ahhoz hasonló időegyenes, mint amilyet animációs programokban és zeneszerkesztőkben láthatunk. Erre az egyenesre fel kell csak dobálni a különböző rakétatípusokat jelölő kis színes csíkokat, majd ahogy az idővonal halad előre, és elér egy ilyen csíkot, akkor megtörténik a kilövés.

>> Korlátlan lehetőségek

Felhívom mindenki figyelmét a játékban található *Sandbox* menüpontra – a korlátlan lehetőségek tárháza. Itt ugyanis kapunk egy bitang nagy üres területet, és végtelen pénzt, amiből azt építünk és úgy, ahogy mi akarunk. Nem kell a gazdasági résszel foglalkozni, nincsenek elérendő célok... illetve mégis van egy cél: szórakozz nagyon jól!

» Uhhh, azt hiszem, félek!

Annyira profin van elkészítve ez a rész, hogy még azt is megoldhatjuk, hogy a show alatt szóló zenéhez hangoljuk a kilövéseket. Profi!

...ÉS LÁTVÁNYOS is egyben, na persze nem csak a tűzijátékok megvalósítása, hanem az egész játék. Nagyon szép az új 3D-s motor, amely pörgethető-forgatható-zoomolható. Ahogy az előző részekben, itt is változik az időjárás, változnak a napszakok, de ezeket akár mi is megváltoztathatjuk kedvünk szerint. Kiemelkedő a víz megvalósítása is. Döbbenetes, hogy olyan dolgokra odafigyeltek, hogy ha fúj a szél, akkor a víz felülete elkezd fodrozódni! Sőt... ha az egérmutatót a víz fölé visszük, akkor ahol a felülethez ér, ott elkezd fodrozódni, ha pedig szép lassan húzzuk a mutatót, akkor elkezdi tolni maga előtt a vizet, mintha kis hajó lenne. Bár ilyet már láthattunk annak idején a Black&White-ban is, de ez sokkal jobban néz ki!

NEGATÍVUMOK... pedig nem nagyon vannak. Talán a kezelőfelület elsőre bonyolultnak tűnhet, de hamar kiismerhető és megszokható. Annyit kukacoskodnék csak, hogy a kiszolgáló személyzet szerepét ellátó jómunkásembereket nagyon nehéz megtalálni a vendégseregben, így ha éppen szükségünk van rájuk, akkor nagyon kell meresztenünk a szemünket, hogy felfedezzük őket. Az előző részben jobban elütöttek a tömegtől... bár a ruhájuk színe itt is megváltoztatható, de még így is jól el tudnak bújni.

Biztosan észrevettétek, hogy ez nem a megszokott, részletes ismertető. Nincsenek benne komoly számadatok, hogy ennyi meg annyi fajta hullámvasutat építhetünk, meg hasonlóak. Nem is szerettem volna ilyeneket írni, mert erre kevés ez a két oldal, hiszen ha mindennel részletesen foglalkoznék, akkor az újság is szűknek bizonyulna. Ezért inkább arra összpontosítottam, hogy a leírtakból kiderüljön: annak ellenére, hogy ez gazdasági szimuláció, rendkívül szórakoztató kis játék, amit érdemes mindenkinek kipróbálni, ha másért nem, egy kis hullámvasutazásért. PCM

» **Pro:** látványos 3D-s grafika, profi gazdasági rész, tűzijáték-szerkesztő

» **Kontra:** elsőre talán picit bonyolultan kezelhető, nem adnak hozzá ajándék vidámparkbelépőt :)

>> HANGULAT:	24/25
>> JÁTSZHATÓSÁG:	22/25
>> EREDETISÉG:	08/10
>> GRAFIKA:	18/20
>> AUDIO:	08/10
>> ÉLETTARTAM:	08/10

ÖSSZESEN **88%**

» **Gépigény:** P4 1 GHz, 256 MB RAM, 250 MB HDD, 64 MB VGA

A Worms 3D „küldetésalapú" felfogása ismerős a sorozat rajongóinak, hiszen elődeinek némelyikében is felfedezhettünk kalandjátékelemeket. Ezek lényegüket tekintve borzasztóan egyszerű feladatok – találd meg ezt, pusztítsd el azt, ass ki valamit, vagy vigyázz, nehogy kárt tégy valamiben stb. –, de úgy gondolom, a játék alapjainak egyszerűsége szinte követelte, hogy történjen valamilyen irányban komolyabb változás.

» Szaby: – A tűz ura vagyok!
Tinman: – Akkor ezért ég a farkad?

Támadnak a férgek!

INFOBOX

Kategória: **stratégia** • Kiadó: **SEGA** • Fejlesztő: **Team 17** • Web: **www.wormsforts.com**

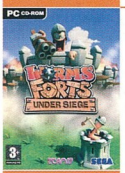

- 20 egyjátékos hadjárat
- 4 változatos éra
- Poénokkal teli történet

ARÉNA

Worms Armageddon **91%**

Worms 3D **78%**

Worms World Party **74%**

Tinman (tinman@ipma.hu)

A Worms Forts: Under Siege! bejelentése előtt sokan arra tippeltek, hogy innen már nincs tovább, szinte lehetetlen többet kihozni a kukacok harcából. E harc alapjaiban soha nem volt több, mint állandóan változó fizikai körülmények között zajló egyszerű adok-kapok játék. Szerencsére a Team 17-es srácokban most sem kellett csalódnunk, a kukacok harca változatosabb, mint valaha!

FÉREGLYUK Az első gyökeres változást már a játék neve is sejteti. Itt már szó sincs arról, hogy minden egyes pályán az ellenséges kukacsereg életerejének nullára redukálása lenne a cél. Példátlan az is, hogy eddig egyetlen Worms-részben sem volt semmiféle történet. Ezzel szemben a Worms Fortsban immár 4 korszak konfliktusait „kukacosították meg" a fejlesztők – véres küzdelmekre számíthatunk a piramisok földjén, Trója falai közt, a mesés Távol-Keleten, végül a sötét középkor sárkányai és lovagjai között dől el, valóban érdemesek vagyunk-e az arany trófeára. Mert bár személyes kedvencem a Worms 3D, de az a határozott vélemény alakult ki bennem az Under Siege kapcsán, hogy ha kihagyták volna a történelmi vonatkozásokat (melyek valójában nem egyebek, mint egyszerű paródiák), akkor nem élveztem volna ennyire a sok kupacnyi kopasz kukac harcát.

Sajnos és szerencsére mélyrehatóan megváltozott a használható fegyverek köre is. Azért kezdtem az előbbi mondatot ilyen ellentéttel, mert ez az érzés rányomja bélyegét a programra. Az ostromgépek jelenlétére és ötletességére nem lehet különösebb panaszunk. A hagyományosnak mondható harci gépezeteken kívül van itt kérem mérges csilis mexikói, rakétás víziló, görényekkel teli hűtőszekrény, betépett galamb és robbanó jávorszarvas. Viszont szinte teljesen eltűntek a közelharcban használatos fegyverek. Csupán rakétavető, gránát és „tűzütés" áll rendelkezésünkre, ha ellenséges területen tartózkodunk. Ezek erejét

» Hát, fiúk... Remélem, szeretitek a mexikói konyhát!

annyira visszafogták, hogy általában 3-4 kör kell ahhoz, hogy egy maximális életerejű gyűrűsférget eltegyünk láb alól. Persze gyorsan rájövünk, hogy ebben a játékban nem mindig az a nyerő taktika, ha likvidáljuk az ellenfeleket. Bevezetésre került ugyanis a bázis-, illetve épületrendszer, sőt – Worms-sorozatban soha nem látott módon – egy kórház felépítését követően elhullott társainkat is visszahozhatjuk a harctérre. A legtöbb valós idejű stratégiához hasonlóan – noha itt körökre osztott játékról van szó – az épületek milyensége és elhelyezése borzasztóan fontos. Mivel az épületek felhúzása a soros kapcsolás elvén működik, ezért ha az ellenfél sikeresen megtöri az épületek törékeny kohézióját, vagy kiiktat egy gyengébb (például őrtorony) láncszemet, akkor megsemmisülhet a hozzá kapcsolódó összes épület. Azonban ha bázisunkat éri találat, nem kell egy ideig aggódnunk, ugyanis az 1000 feletti HP-vel rendelkező monstrum megsemmisítése szinte csakis ötös szintű ostromgépekkel lehetséges, melyekből így is több lövés szükségeltetik, mint azt hinnénk. A „gigászi lézer" az egyetlen fegyver, mellyel 2 körös rendelkezésre állás esetén azonnali győzelmet ér-

hetünk el. Ilyen hirtelen és mindentől független győzelmet jelentő szimbólum, ha emelünk egy szobrot, mely 3-4 kör elteltével (ha közben nem pusztítják el) a pálya sikeres teljesítését jelenti.

A hadjárat során akadnak egyszemélyes kommandós akciók is – ezek annyira változatosra sikeredtek, hogy ötletességükkel szinte azonnal belopják az ember szívébe magukat (lásd Szent Grál). A hadjárat végét követően érdemes nekiállni a „deathmatch" küzdelmeknek is, ugyanis ily módon nagyon kellemes pályákhoz juthatunk hozzá. A többjátékos üzemmód ismét hozza a régi Worms-partik színvonalát – felesleges az élményről mesélni, ki kell próbálni!

HOROGRA TŰZVE Nem véletlenül hallgattam eddig a játék technikai hátteréről. Úgy érzem, igazságtalan lett volna, ha egy ilyen jellegű játékot rögtön a negatívumok felsorolásával kezdek, hiszen a Worms-saga mindig arról volt híres, hogy minimális hardverigény mellett több száz óra felejthetetlen küzdelmet ígér. Az objektív véleménynyilvánítás azonban megköveteli, hogy ne hunyjunk szemet a hibák fölött.

Kezdjük a küllemmel. PSX színvonalú grafika, szentségtörésnek számító lerombolhatatlan tereptárgyak (pedig ez mindig védjegye volt a sorozatnak), botrányos irányítás és Andaxin nélkül elviselhetetlen kamerakezelés. Nem szeretném ennyivel elintézni a kérdést, bővebben is kifejtem. A Worms 3D korántsem volt tökéletes, de határozottan kezelhetőnek bizonyult, a grafikája pedig éppen elegendő volt ahhoz, amit a program megkövetelt magának.

Egy lépés előre, kettő hátra...

Azt hittem, rosszul látok, amikor először elindítottam az Under Siege-et. Alacsonyabbnál alacsonyabb minőségű textúrák, nincs átmenet egyes környezeti elemek között, például éles vonal választja el a tengert a szárazföldtől. A víz megvalósítása kritikán aluli, ahogy a grafikus motor is rémálom. Egy majdnem high-end gépen előszeretettel „rángat be" néha, hogy az itt-ott feltünedező grafikai bugokat már ne is említsem. Az automatikusan működő kamera alkalmazása sokkal jobban sikerült az elődben. Az Under Siegeben számtalanszor előfordul, hogy a kamera a pálya alá bukik, vagy mindent mutat, csak éppen azt nem, hogy mi történt egy löveg elsütését követően.

Az irányítás sajátosságait a már megszokott gyakorlópályákon lesz alkalmunk elsajátítani – de egy élet kevés lesz ahhoz, hogy pondróinkat rutinosan kezeljük. A kamera megkergült szamár módjára ugrál néha, ilyenkor meglepően nehéz feladat egy tenyérnyi helyen ejtőernyővel landolni. Sok minden fölött képes vagyok szemet hunyni, ha legalább a jól bevált megoldásokat nem rontják el. Megbocsáthatatlan, hogy a tereptárgyak lerombolhatatlanok. Egyszerűen nem értem, miért kellett ezt a jól működő rendszert a játékból végleg száműzni. Sokkal nagyobb változatosságot garantált a képlékeny terep, a remek támadó és védekező pozíciók kialakításának lehetőségéről nem is beszélve. Ez egyértelmű visszaesés!

A KETTÉHARAPOTT ALMA ESETE Kicsit úgy érzem magam, mint aki fényesen csillogó, lédús almába harapott, majd a következő harapásnál észrevette, hogy az alma mellett más is lecsúszott. A Worms Forts olyan stratégiai játék, mely még mindig sokkal inkább szórakoztató akció-, semmint kőkemény taktikai játék. Emiatt nagyon szerethető és hosszú órákra szavatol felhőtlen szórakozást. Viszont a tisztelt fejlesztők mindezt olyan technológiai köntösben tárták elénk, melynek hatalmas foltok éktelenkednek a hátán. Mint szórakoztató termék, az Under Siege átugrotta a lécet, de programként többször is leverte. Rajongóknak kötelezően ajánlott, azonban mindenki más előbb próbálja ki a demóváltozatot – és ha még mindig bejön neki a játék, akkor bátran tegye a kosarába, mert összességében jól fog szórakozni. PCM

» Amikor a kiadó sakkozik ;-)

>> Worms-história

A Worms-sorozat sorsa az 1995-ös, első epizód megjelenése óta meglehetősen hányattatott. A Team 17 csapat – hol saját hibájából, hol önhibáján kívül – többször kényszerült kiadót váltani, mint szerette volna. A DOS alá elkészített üttörő remekmű még a legendás Ocean kiadóvállalat szárnyai alatt tette meg első lépéseit. A váratlan sikeren felbuzdulva a kiadás jogait az EA vette át a haldokló óriáscégtől – és 1998-ban a fantáziadús Worms 2 néven óriásit bukott a program.

A Worms Armageddon ezredfordulós debütálása a játékipar történelmének egyik legfurcsább eseménysora. Az eredetileg Dreamcastre elkészített folytatás 1999-ben jelent meg a Hasbro Interactive gondozásában. Nintendóék az Infogramesre bízták a korántsem hálás munkát, míg a Sony a Microprose-t kérte fel.

A játék színre lépése ennyi kiadó ellenére meglepően jól sikerült, így a Team 17 úgy döntött, a láncolatot folytatni kell. Hibáikból tanultak, és 2001-ben már kitűnően játszható többszereplős program látott napvilágot műhelyükből – kiadóként „csak" a Titus Interactive és a UbiSoft Entertainment működött közre ebben.

Ez év elején a Team 17-es fiúk – főleg a kiadó nyomására – úgy döntöttek, hogy a 3D-s forradalom nem kerülheti el a „lábatlani dolgozók" világát sem. Ennek eredményeképpen kora tavasszal egy kiválóan kidolgozott egyjátékos hadjáratban, valamint egy merően új és addiktív többjátékos üzemmódban próbálhattuk ki a gyűrűsférgekről felhalmozott tudásunkat.

Senki ne gondolja azt, hogy nem zajlott le újabb kiadóváltás, ezúttal a – napjainkban csődöt jelentett – Acclaim vette át a stafétabotot. Az előzetes hírek szerint ugyanez a kiadó lett volna a Worms Forts: Under Siege! publikálója, de a csődeljárás miatt végül a Sega lett a befutó.

A végére egy slusszpoén: a hamarosan boltokba kerülő N-Gage-es változat kiadója a THQ...

» Pro: történelmi vonatkozások, ostromgépek jelenléte, szórakoztató

» Kontra: borzalmas kamerakezelés, alacsonyabb színvonalú grafika, mint az elődjében, túl kevés fegyver

>> HANGULAT:	21/25
>> JÁTSZHATÓSÁG:	16/25
>> EREDETISÉG:	07/10
>> GRAFIKA:	14/20
>> AUDIO:	07/10
>> ÉLETTARTAM:	07/10

ÖSSZESEN **72%**

» Gépigény: PIII 1,2 GHz, 256 MB RAM, 800 MB HDD, 64 MB VGA

Ismét képernyőn a vietnami zöld pokol

Az 1998-ban alakult, Tulsa (Oklahoma) székhelyű 2015 Inc. már első munkájával, a Wages of Sin című kiegészítővel biztosította helyét a legnagyobbak között, majd a mindössze másfél év alatt elkészített, 2002 januárjában kiadott Medal of Honor: Allied Assault valódi robbanást idézett elő.

INFOBOX

Kategória: **FPS** • Kiadó: **Vivendi Universal** • Fejlesztő: **2015 Inc.** • Web: **www.menofvalorgame.com**

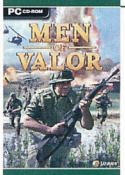

- Csapatalapú játék
- Filmszerű átvezető animációk
- Közepes minőség

ARÉNA

Medal of Honor – Pacific Assault **94%**

Call of Duty **92%**

Vietcong: Fist Alpha **71%**

Sz@by (szaby@ipma.hu)

A fejlesztők két év után most újra bizonyítani akarnak, ezúttal azonban nem a második világháborúból merített témával, hanem az USA történelmének egyik fekete foltjaként számon tartott vietnami háború feldolgozásával.

AZ IGAZSÁG NÉHA FÁJ Amikor 1959 januárjában az észak-vietnami vezetés a déliekkel szemben követendő stratégia elnevezését „politikai harcról" „fegyveres küzdelemre" módosította, már tudni lehetett, hogy kemény idők következnek. A helyzet 1963 novemberében vált igazán kritikussá, hiszen katonai puccs során megölték a dél-vietnami elnököt, Dallasban pedig John F. Kennedyt. Miután 1964. augusztus 7-én a Tonkini-öbölben északi hajók megtámadták az amerikai Maddox rombolót, Lyndon B. Johnson elnök felhatalmazást kapott a kongresszustól „minden lehetséges katonai eszköz alkalmazására". 1966. december 31-éig csaknem 400 ezer amerikai katona érkezett a térségbe (ez a szám két évvel később már 544 ezer), az általuk okozott pusztítás pedig leírhatatlan volt. Az USA hadereje lombölő vegyszerekkel és napalm folyamatos bevetésével igyekezett a kommunisták rejtekhelyeit felkutatni, miközben amerikai katonák tízezrei is életüket veszítették. 1973. január 27-én aláírták a párizsi békeszerződést, majd 1974 decemberében az északiak megtámadták a déli Phuoc Long tartományt, illetve városról városra haladva végül Saigont is, ahonnan az amerikaiak kimenekítették embereiket. 1975. április 30-án a déli kormány kapitulált, Saigon az északiak kezére került, és a háború – gyakorlatilag az USA vereségével – véget ért.

A 15 évig tartó öldöklés mérlege közel hatmillió halott, mérhetetlen szenvedés a civil lakosság számára, kegyetlen akciók, melyek nagy részéről a közvélemény soha nem szerzett tudomást (kivétel volt ez alól például az 1968 márciusában My Lai-nál végrehajtott mészárlás, melynek során amerikai katonák polgári személyek százait gyilkolták meg). Csak mostanság kerül elő egy-egy korabeli kisfilm, amely mindig sokkolja az embereket, egészen addig, amíg a hivatalos propaganda meg nem magyarázza a látottakat. Tavaly keltett például nagy nemzetközi visszhangot az a felvétel, melyen amerikai tisztek közvetlen közelről fejbe lőnek sorba állított vietnami civileket, és jókat nevetnek azon, amint idős emberek a fejükhöz tapasztott fegyver hatására bevizelnek. De hozzá kell tenni, manapság sem élünk jobb időket. A terrorizmus elleni harc (ál)szent és feloldozó eszméjének védelme alatt amerikai katonák simán fejbe lövik a mecsetbe menekült és sebesülten fekvő iraki polgárt, mégpedig a kamerák előtt. Szerintem ezek a cselekedetek semmivel sem különbek, mint a nemzetközi közvélemény által naponta nyilvánosan elítélt egykori náci rémtettek. Na, de ennek boncolgatása talán nem is ide való, ezért nézzük inkább, mit mutat fel a Men of Valor.

» Mivel mániákus lepkegyűjtő vagyok, mindenképpen jó pont, hogy a fejlesztők pompás királylepkéket (Danaus plexippus) is integráltak a játékba. Gyakran előfordult, hogy a legnagyobb golyózápor közepette, tojva a parancsra, szépen szaladtam az erdőbe a lepke után :)

TÖRTÉNELEM ÉS TECHNOLÓGIA HÁZASSÁGA Kemény feladat a vietnami háborút számítógépes játékban jó színvonalon visszaadni, mind technikai, mind történeti szempontból. Előfordultak már próbálkozások (lásd Vietcong), de valahogy ezek a játékok nem működtek igazán, egyik sem hagyott maradandó nyomot emlékezetünkben. Vajon mi ennek az oka?

Először is, nagyon fontos a történelmi hűség, és az élvezetes játékmenet kellő egyensúlyának megteremtése. Miután a szoftvert amerikaiak készítették, így nyilvánvaló, hogy mindez a történetben is tükröződik. Egyszerűen szólva vannak ugyebár a derék, hatalmas szívvel, és bajtársi érzelmekkel megáldott katonák, velük szemben pedig a „sok mocskos rohadék", akiket amúgy az amcsik előszeretettel hívtak Charlie-nak. Ezt a sok „mocsok sárgát" lőjük halomra utunk során, miközben egészen nyilvánvaló, hogy az észak-vietnami lakosok nem lehettek hatással kormányuk döntéseire, és csak szenvedő alanyai voltak a kommunista politikának. Mindössze élni, jobban mondva túlélni akartak, mégis gyilkolták őket, nőkre és gyerekekre való tekintet nélkül, felégették házaikat, erdeiket. Arcpirító például az a jelenet, amikor az egyik házból kiszaladó nő földre rogy a katonák előtt, és tört angolsággal könyörög saját és férje életéért, mire a csupa szív tiszt nagy pá-

» Csavardi Samu a Men of Valorban

Manapság egyre gyakoribb (főként marketinges megfontolások miatt), hogy a kiadók játékaik szereplőinek hangját filmszínészektől kölcsönzik. Ez történt például a GTA-sorozat esetében, és most a 2015 Inc. legújabb alkotásában is, hiszen a játékban a Gyűrűk Ura sztárja, Sean Astin személyesíti meg Pat Hodgest, egy fiatal rádiós.

tosszal odaszól társainak, hogy engedjék el az ártatlan civileket. A valóság, mint tudjuk, „kicsit" más volt...

Apropó, az előbb történetet mondtam, ami talán nem is a legjobb kifejezés, lévén, hogy a háborúnak igazából nem története, sokkal inkább kronológiája van. A játék lényege is egymás után következő küldetések teljesítésében áll. Feladataink közé tartozik például házak elfoglalása, ellenséges táborok megsemmisítése, vagy foglyul ejtett társaink kiszabadítása. Vannak egyébként jó ötletek itt-ott, főként filmekből elcsípett jelenetek, és a főmenü zenéje is korrekt, szemben a játék eléggé sivár hanghatásaival. Egyik legnagyobb problémám az, hogy a fejlesztők egyszerűen nem tudtak érdekfeszítő játékot készíteni. Nincsenek olyan adalékok, melyek a felfedezés izgalmát csempésznék a küzdelembe, vagy éreztetnék a rendkívül feszült háborús helyzetet. Sőt, igazából azt is mondhatnám, hogy egy idő után frusztráló az egész. Feszülten kell figyelni, mert bármelyik pillanatban beleszaladhatunk egy rejtett csapdába, vagy fejbe lőhet valamelyik, a bokrok között rejtőző vietkong. Ez a legnagyobb körültekintés ellenére is gyakran bekövetkezik, és olyankor minden esetben végig kell néznünk saját halálunk animációját, aztán a küldetési statisztikát, ezt követően elolvashatjuk a szüleinknek írandó gyásztáviratot, majd utána töltés... Ha 5 perc játékidőből ez a feleslegesen vontatott procedúra 3-at elvesz, többszöri próbálkozás után, higgyétek el, ki fogjátok kapcsolni a programot, „nanemáazérmosmá" felkiáltással. Ha már egyszer nincs quicksave, akkor legalább törekedhettek volna arra, hogy minimális időn belül folytathassuk a játékot, ne kelljen néhány másodperces durrogtatás után ezerszer, kötelezően végignézni ugyanazokat a képsorokat. Oké, én elhiszem, hogy a valóságban is pont ilyen könnyen ki lehetett nyiffanni, és a készítők törekedni akartak a reális szimulációra. De azért nem ártott volna észben tartani, hogy ez alapvetően játék, amelynek fő célja a szórakoztatás. Éppen elég egyéb csiszolgatásra váró elem maradt, ha már olyan reális játékot akartak. Ott van például a grafika, vagy az olyan elemi hiányosságok, hogy – teszem azt – bedobok egy gránátot a házba, az felrobban, a lakók pedig a legnagyobb nyugalommal sertepertélnek tovább odabent. Egy szó, mint száz, hamar elmegy az ember kedve... Ráadásul a program tele van grafikai bugokkal, az M. I. pedig jobbára siralmas.

» Dióhéjban: A vietnami háború három évét feldolgozó FPS, az átlagostól éppen csak jobb grafikával, nem különösebben lebilincselő atmoszférával.

» A készítők a történelmi hűség jegyében – egyébként helyesen – egy operatőrt is betettek a csapatba

Azonban a felsoroltak mellett a grafika is bőven hagy kívánnivalót maga után. Eleve érdekes, hogy egy 2004 végén megjelenő játékban a legmagasabb grafikai beállítás miért csak 1280x1024, de amúgy semmilyen említésre méltó látványelem nincs – a pixel shaderrel ellátott vizet ma már messze nem tekinthetjük annak! Ennek tetejébe a bejárható terület nagyon kicsi, a növényzet modellezése pedig szélsőséges: néhol igazán szép, másutt kifejezetten ronda. Réülldöztem a katonák láttán is: kevés poligonból álló szögletes karakterek, sok esetben igénytelen kialakítású fejjel, ráadásul olyan csúnyán, „robotszerűen" mozognak (és „korcsolyázva" haladnak előre), amilyet nem tudom, mikor láttam utoljára. De nem is folytatom, mert megint megkapom, hogy a program sárba tiprása révén akarom magamra felhívni a figyelmet, noha mindig azt mondom, beszéljenek az objektív tények: az előző hónapban tesztelt, igen hasonló MOHPA, illetve még inkább az abszolút etalon Far Cry minőségi színvonalával a Men of Valor még csak egy galaxisban sem említhető. Előbb nevezett remekművek hiányában akár azt is mondhatnám, hogy a jelenlegi hardveres környezet egyelőre sajnos nem elegendő egy igazán szép, nagy szabadságot nyújtó, dzsungelben játszódó mű elkészítéséhez. De nem mondom, mert a Far Cry ismeretében ez bődületes hazugság lenne.

Tulajdonképpen egy próbát megér a program, de nagy csodát senki ne várjon. A fejlesztők korábbi munkáihoz képest (lásd például a két éves MOHAA-t!) – számomra egyébként megmagyarázhatatlan módon – egyértelmű visszalépés. A Men of Valor ugyan nem tucatjáték, de a középszintet semmilyen tekintetben nem teljesíti túl, ami a konkurens termékek ismeretében bizony roppant kevés az üdvösséghez. PCM

» Néhol egészen igényes és szép helyszínekkel is találkozunk, miként a kép is mutatja. Kár, hogy a Men of Valorra leginkább ennek ellenkezője igaz

» Pro: a növényzet modellezése néhol kifejezetten igényes, vannak lepkék :)

» Kontra: átlagos grafika, nincs háborús hangulat, idegesítően lineáris játékmenet, gyenge M. I., sok programhiba, hamar unalmassá válik

» HANGULAT:	18/25
» JÁTSZHATÓSÁG:	22/25
» EREDETISÉG:	06/10
» GRAFIKA:	16/20
» AUDIO:	06/10
» ÉLETTARTAM:	07/10

ÖSSZESEN **75%**

» Gépigény: P4 2,8 GHz, 512 MB RAM, 3 GB HDD, 128 MB VGA

A DVD-filmeket a NetPiac Kft. biztosította. NetPiac Kft. ☎ 239-4517, www.netpiac.hu

» Genius: A Night for Ray Charles

Tisztelgés egy zseni előtt

Weisz Tamás

2004. október 8-án a Los Angeles-i Staples Center koncerttermében gyűltek össze Ray Charles barátai és tisztelői, hogy emlékezzenek és tiszteljenek a június 10-én, 73 éves korában elhunyt soul-legenda emléke előtt. A *Genius: A Night for Ray Charles* című rendezvényen Elton John, Mary J. Blige, Usher Raymond, Steve Wonder, Norah Jones, Jamie Cullum, Reba McEntire, B.B. King, Billy Preston, Al Green és Kenny Chesney tolmácsolásában szólaltak meg a leghíresebb Ray Charles-dalok. Az est (amelynek láthatatlan konferansziéja a CBS „hangja", Joe Cipriano volt) folyamán a zenészeken és az énekeseken kívül színpadra léptek olyan sztárok is, hogy pár szóban emlékezzenek a Zseniről, mint például Tom Cruise, Morgan Freeman, Quincy Jones, Bruce Willis és házigazdaként – mondhatni természetesen – Jamie Foxx, a nálunk február 3-tól mozikba kerülő Ray című film főszereplője.

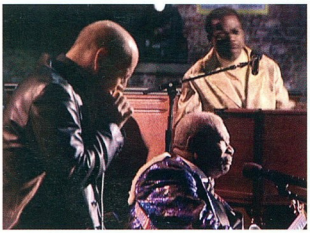

» B.B. King, Billy Preston és Bruce Willis – Sinners Players

A DVD-n, amelyre az egyórás koncert hanganyaga DTS és Dolby Digital 5.1-es formátumban is felkerült, mindezek mellett megtalálják a (már említett) Ray Charles életét bemutató film előzetesét, annak egy rövid, inkább csak beharangozó jellegű werkfilmjét, valamint a zenész utolsó, halála előtt nem sokkal befejezett, Ray Charles: Genius Loves Company című, duetteket tartalmazó albumának werkfilmjét.

kép	★★★★★
hang	★★★★★
extra	★★☆☆☆

- DTS: **angol**
- Dolby Digital 5.1: **angol**
- Feliratok: **–**
- Kép: **4:3**
- Hossz: **61 perc**
- Kiadó: **Universal**
- Ár (bruttó): **4990 Ft**

» Cliff Richard Live – Castles in the Air

Egy lovag a színpadon

Nagy Zoltán

Cliff Richard a rock and roll nagy öregje, aki egykor a Shadowszal a háta mögött kezdte pályafutását – még a Beatles színre lépése előtt. Ő volt a britek Elvis Presleyje, akinek fényét a gombafejűek is csak tompítani tudták, már csak azért is, mert nem egészen ugyanazt a stílust képviselték – főleg a Fab Four fennállásának második korszakában. Cliff Richard még 60 évesen is koncertezik, gyakran olyan festői helyszíneken, mint például a Londontól délkeletre fekvő Leeds-kastély. Éppen ezért a koncertről készült DVD nem egyszerű koncertfilm, hanem bemutatja magát a helyszínt is, Cliff Richard kalauzolásával.

» Festői környezetben épült fel a színpad

Hajlott kora ellenére (ami nem látszik meg rajta) pergő ritmusú előadást produkál Cliff, amelyen a közönséget is megmozgatja. Az örökifjú stílusnak is köszönhető, hogy a közönség java része fiatal – vagy legalábbis fiatalos. A hőskorszak slágerei mai hangszerelésben, új felfogásban is kellemesen, frissen szólnak, a zenész még mindig magával tudja ragadni hallgatóságát.

A DVD-n, mivel elsősorban a zenén van a hangsúly, nincsen felirat, még a kastély bemutatása alatt sem. Van viszont háromféle hangsáv, egy sztereó PCM, egy DD 5.1-es és egy DTS 5.1-es. Mind a koncerten, mind a DVD készítésekor gondosan ügyeltek a hangminőségre, és a végeredmény fantasztikus lett. Aki szereti a nosztalgikus rock and rollt, annak kellemes szórakozást tud nyújtani ez a lemez.

kép	★★★★★
hang	★★★★★
extra	★★★☆☆

- DTS: **angol**
- Dolby Digital 5.1: **angol**
- LPCM: **angol**
- Feliratok: **–**
- Kép: **16:9**
- Hossz: **157 perc**
- Kiadó: **Universal**
- Ár (bruttó): **4990 Ft**

» New York-i bújócska

Újra akcióban az Olsen-ikrek

Weisz Tamás

Ashley és Mary-Kate Olsen – akik alig töltötték be a 18-at – a mozilátogatók és tévénézők szeme előtt nőttek fel az *Irány a nagyi!* és a *Két tojás száz bajt csinál* aranyos – ám már akkor is „életveszélyes" – lurkóiból kész nőkké. A két lány gyakorlatilag 6 éves kora óta a kamerák előtt éli életét, sőt 1999, azaz 13 éves koruk óta filmjeik egy részét (így például a *New York-i bújócskát*) producerként is jegyzik.

A zöld szemű ikrek (ahogyan az a címből is sejthető) ezúttal New York utcáin kerülnek bajba. Jane Ryan (Ashley) élete előadásával egy oxfordi ösztöndíjat szeretne elnyerni, míg testvére, az iskolakerülő Roxy Ryan (Mary-Kate) egy Simple Plan videoklip-forgatásra szeretne eljutni. Ám állandó konfliktusaiknak és a kínai maffiának „köszönhetően" ez lesz életük legkalandosabb napja.

» Rettegj, New York, jönnek az ikrek!

A lányok mellett a filmben találkozhatunk a nálunk elsősorban az Amerikai pitéből ismerős Eugene Levyvel, Andy Richterrel (Totál káosz, Dr. Dolittle 2), Andrea Martinnal (Segíts, mumus!, Bazi nagy görög lagzi) vagy Ozzy Osbourne legkisebb fiával, Jackkel.

A nálunk a mozikba el sem jutott film DVD-kiadásán a film mellett a szokásosnak mondható extrák (a negyedórás werkfilm és bakiparádé) mellett találunk egy alternatív befejezést, és egy zenés fényképgalériát a forgatásról.

kép	★★★★★
hang	★★★★★
extra	★★★☆☆

- Dolby Digital 5.1: **magyar, angol**
- Dolby Stereo: **török**
- Feliratok: **magyar, angol, bolgár, horvát, román, szerb, szlovén, török**
- Kép: **16:9**
- Hossz: **87 perc**
- Kiadó: **Warner Bros.**
- Ár (bruttó): **4990 Ft**

» Arthur király

Nem Pendragon, hanem Castus

Branyiczky Gábor

A közismert avalonos, sárkányos, morganas, a feudális Angliába datált Artur-legenda helyett a film egy új keletű történelmi teóriára épít. Róma szolgálatában álló, a brit provincia határait védő lovagként mutatja be Arturius Castust, a későbbi Artur királyt. És bár a varázslatok hiányoznak, és Merlin sem atyai jó barátja és tanácsadója Arturnak, a kerekasztal létezik és lovagjai – bár nem az Isten hívei és a Grál kutatói – kétségtelenül bátrak. A film során többször és igen látványosan bizonyítják, hogy koruk legjobb harcosai. Nem hiányozhat Guinevere sem (még harcos amazonként), kinek felbukkanását a történetbe kivételesen nagyon is beleillő szerelmi szál mellett arra is felhasználták, hogy megerősítsék a brit anyától született Artur kötődését a Róma által feladni készült szülőföldhöz.

» Szászokból lesz szósz – illetve hideg mártás

A rendezői változatot hordozó DVD nemcsak a néhány visszarakott jelenetben több a mozifilmnél. Emellett 5.1-es magyar szinkront is kapott, ami kimondottan jót tett a nagyszabású csatajelenetekben bővelkedő filmnek. Az extrák között fotógalériát, magyarul feliratozott werkfilmet és alternatív befejezést kínáló lemez kellemes órákat szerezhet még A Gyűrűk Ura-trilógia pompás képsoraihoz szokott nézőknek is.

kép ★★★★★
hang ★★★★★
extra ★★★★☆

- Dolby Digital 5.1: **magyar, angol, cseh, török**
- Feliratok: **magyar, angol, arab, cseh, szlovák, török**
- Képarány: **16:9**
- Hossz: **135 perc**
- Kiadó: **Buena Vista**
- Ár (bruttó): **4990 Ft**

» Riddick – A sötétség krónikája

A gonosz és a még gonoszabb

Nagy Zoltán

Alig 5 éve, hogy Riddick elmenekült arról a bolygóról, amelyen 22 évenként beáll a teljes sötétség, és ilyenkor a félelmetes, mindenevő lények uralják a világot. Mindössze hárman élték túl a kis „kalandot", rajta kívül egy szent ember és egy alig 12 éves gyermek. Az 5 évet önkéntes száműzetésben töltötte, hogy megvédje azt a gyermeket, aki hősként tisztelte, és példaképének tekintette őt. Nem tudhatta, hogy mindezt feleslegesen teszi.

» Lord Marshal, a főgonosz

A két film, a Pitch Black és a Sötétség krónikája történet között szoros a kapcsolat, bár a második rész alapjaiban más, mint az első. Az csak egy, az Alienhez hasonló rémisztgetős alkotás volt, ez azonban annál sokkal több akar lenni – ebben már a világot, sőt világokat kell megmenteni a gonosz nekromongerektől. A történet pikantériája, hogy nincs olyan pozitív hős, aki megbirkózna ezzel a feladattal, így egy negatív hősre kell mindezt rátestálni.

Bár a DVD-s kiadás csak egylemezes, extrákban nincs hiány, ennek fejében csak két hangsávja van, az eredeti és a magyar szinkron. Nincs kommentársáv sem, de ezt pótolja egy extra feliratsáv, amely mind a sztorihoz, mind a forgatáshoz érdekes információkat fűz. Ezenkívül van egy képes útmutató a film leglényegesebb elemeihez, egy naplófelvétel Riddick üldözéséről, egy werkfilm a vizuális effektekről, valamint a kulisszák mögé is elkalauzol bennünket Vin Diesel.

kép ★★★★★
hang ★★★★★
extra ★★★★☆

- Dolby Digital 5.1: **magyar, angol**
- Feliratok: **magyar, angol, dán, finn, holland, norvég, svéd**
- Kép: **16:9**
- Hossz: **115 perc**
- Kiadó: **Universal**
- Ár (bruttó): **4990 Ft**

» A Macskanő

Egy cicus második élete

Weisz Tamás

A filmvásznon is fel-felbukkanó szuperhősök körében a női nem (legalábbis ez idáig) erőteljesen háttérbe szorult, mondhatni csak az X-Men-csapatban találkozhattunk velük – vagy csak említés szintjén, például a *Batman visszatér*ben a Michelle Pfeiffer által megformált csábos Selina Kyle-lal, azaz a Macskanővel. Ám ezúttal a helyenként nem túl sokat takaró bőrszerkóba bújt cicus fő- és címszereplőként tér vissza a vászonra az Oscar-díjas Halle Berry alakításában, vagy inkább domborításában, hogy revansot vegyen saját haláláért (egy macskának kilenc élete van, így van még miből gazdálkodnia), és hogy leleplezze a nők millióit rabigába hajtó krém kitalálóit.

» Sokaknak nem hoz szerencsét ez a fekete cica

Rendezőként a Vidocq-kal nyitó Pitof második filmjén túlontúl látszik, hogy korábban a vizuális effektusokért volt felelős (igaz, olyan filmekben, mint például az *Alien 4 – Feltámad a halál*). Így aztán a történet gyengeségeit – amiből akad bőven – megpróbálja látványos képekkel és Halle Berry idomaival leplezni.

Az extrák között találunk egy félórás bemutatót a Macskanők történetéről Eartha Kitt-től (az 1967-es Batman-sorozatból) Michelle Pfeifferen át Hale Berry-ig, egy negyedórás werkfilmet, néhány kimaradt jelenetet, valamint a film mozis előzetesét – ráadásul mindezeket magyar felirattal.

kép ★★★★★
hang ★★★★★
extra ★★★☆☆

- Dolby Digital 5.1: **magyar, angol**
- Feliratok: **magyar, angol, bolgár, horvát, román, szerb, szlovén**
- Kép: **16:9**
- Hossz: **116 perc**
- Kiadó: **Warner Bros**
- Ár (bruttó): **4990 Ft**

Én, a robot

» Asimov mint marketingelem

A hónap DVD-je

Asimov robottörténeteinek és a három törvényre épülő univerzumának rajongói részben felháborodtak, részben pedig totális értetlenséggel álltak a Hollóval és Dark Cityvel a sci-fi filmekben már gyakorlottnak számító Alex Proyas rendezte mozi megtekintése után. A film a robottörténeteket csokorba foglaló novelláskötettel azonos címet visel. Akik nem ismerik a sci-fi nagymesterének kötetét és egyéb munkáit, illetve nem kérik azt számon a filmtől, egészen jól szórakozhatnak ezen a robotos akció-thrilleren.

Branyiczky Gábor

Del Spoone nyomozó (Will Smith) heveny robotfóbiában szenved, ami 2035-ben elég nagy problémát jelent, hiszen minden pillanatban kénytelen szembesülni az antropomorf robotokkal, akik vidáman végzik akár a legalantasabb munkákat is, ugranak az emberek egyetlen szavára, és ennek megfelelően roppant népszerűek. A dolog mögött természetesen egy személyes probléma húzódik meg. Spoone leginkább azt fájlalja, hogy egy balesetnél őt és nem egy kislányt mentett meg a biztos haláltól a helyszínre elsőként érkező robot. Pedig csak logikusan, az esélyek alapján döntött a gépember, hiszen nekik nincsenek érzelmeik.

Ugyanakkor szoros kapcsolat fűzi minden robotok atyjához, dr. Alfred Lanninghez, aki robottechnológiát testébe ültetve adta vissza a balesetben elvesztett karját. A fő robottervező furcsa módon maga kéri fel egy hologramon keresztül gyilkossági ügyének kivizsgálására a nyomozót, aki hamarosan egy roppant furcsán viselkedő robotra bukkan.

Egysíkúsággal semmiképpen nem vádolhatjuk a forgatókönyvet eredetileg Hardwired cím alatt, tehát Asimovtól gyakorlatilag függetlenül elkövető Jeff Vintart, aki közel tíz évig „házalt" robotos-hatalomátvételes-gyilkosságos történetével. A cím megváltoztatása tehát a stúdió marketinggépezetének számlájára írható, miként az is, hogy egyes jelenetek tornacipőreklámnak is beillenek, és a jövő Chicagójában csak Audival járnak a tisztelt lakosok. A bőséggel alkalmazott csúcstrükktechnika viszont nagyon jól mutat, és a korábbi mozijaiban elég sötét képekkel operáló rendező is világos, színes, de nem csak csillogó krómból és hibátlan plasztikfelületekből álló, egyszóval hihető világban mozgatja valós és digitális szereplőit. Elmerülhetünk ebben a világban, és a rendre megérkező akciójelenetekben izgulhatunk a főszereplő(k)ért.

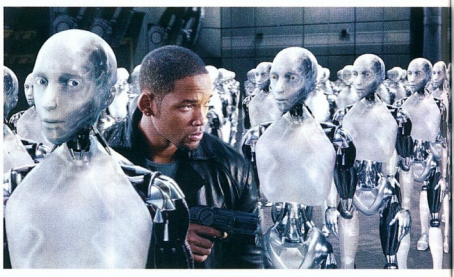

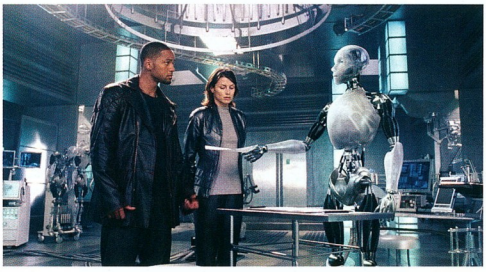

Arról pedig próbáljunk megfeledkezni, hogy a szintén Asimovtól „kölcsönzött" Susan Calvin, a regények rideg és szuperintelligens robotpszichológusnője, itt jobbára csak a kötelező érzelmi szál langymeleg pengetése okán van jelen.

Cserébe jó minőségű képtranszfert és ütős hangzásokat kapunk, akár szinkronnal, akár eredetiben kívánjuk élvezni a filmet, no meg a nagy kalapnyi extrát a három szöveges kommentárral, a bakiparádéval és a képgalériával az első lemezen. A második, sajnos magyar feliratot nélkülöző korongon pedig sorakoznak – több mint négy órában – a nézni való háttéranyagok, a kilenc fejezetre bontott werkfilmtől kezdve a négy dokumentumfilmen és kimaradt jeleneten át az alternatív befejezésig. Sőt még rejtett extrát is ígérnek (bár ezt hirtelenjében nem sikerült megtalálni).

DVD-szempontból tehát, ha nem is etalon, de mindenképpen az átlag fölé emelkedő kiadványt kapnak mindazok, akik képesek a címválasztással elkövetett „szentséggyalázást" megbocsátani, és élvezik egy Asimovtól kissé idegen, de jó robotos mozit.

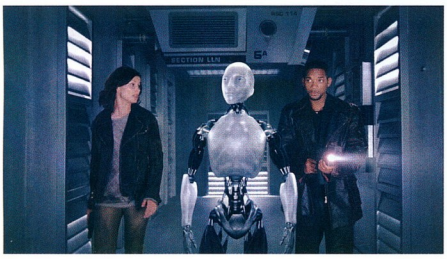

kép	★★★★★
hang	★★★★☆
extra	★★★★☆

- DTS: **angol**
- Dolby Digital 5.1 EX: **magyar, angol**
- Feliratok: **magyar, angol**
- Képarány: **16:9**
- Hossz: **110 perc**
- Kiadó: **20th Century Fox**
- Ár (bruttó): **5990 Ft**

www.irobotmovie.com
www.cinematrix.hu/honlapok/enarobot

Magyar Műszaki Magazin MMM

HÓNAPRÓL hónapra AZ ÖNÉ

- gépgyártás
- ipari elektronika
- minőségbiztosítás
- mérés-, szabályozás és irányítástechnika
- környezettechnika
- energetika
- logisztika
- informatika

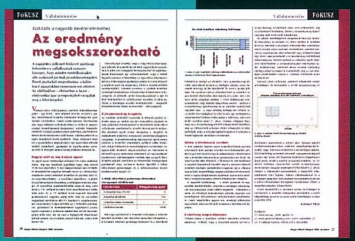
FOKUSZ Vállalatvezetés

Az eredmény megsokszorozható

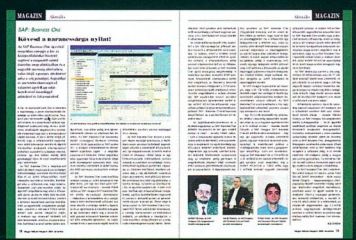
MAGAZIN Almedia

SAP: Bonyolt Ön!

Válassza a magyarországi Magyar Műszaki Magazin és Magyar Minőségügyi Magazin

További információk:
MMM Magyar Műszaki Magazin
Telefon: 340-4893
Előfizetés: terjesztes@ipma.hu

» Hadtörténelmi közlemények (1997–2004)

Hadak útján

Nagy Anna

A Hadtörténelmi Közlemények című folyóiratot – amelyet a Magyar Tudományos Akadémia alapított 1888-ban, és amely 2004-ben már a 117. évfolyamánál tartott – létrehozásától 1944-ig az MTA adta ki, melyhez 1910–30 között a honvédelmi minisztérium is anyagi támogatást nyújtott. Kiadását 1954-ben – az 1945–53 közötti átmeneti szünetelést követően – a Hadtörténeti Intézet, majd a Hadtörténeti Intézet és Múzeum vette át. A kiadvány mostani, digitális megjelenéséhez az Osztovics Levente, dr. Rázsó Gyula és dr. Szakály Sándor hadtörténész által létrehozott Alapítvány a magyar hadi történetírás támogatására is hozzájárult.

Jelenleg évente négy számban, közel ezer oldalon jelennek meg a magyar és az egyetemes hadtörténelem új kutatási eredményei. A folyóirat a kezdetektől jelentős szerepet játszik a hazai történetírás fejlődésében és a magyar hadtörténeti szakirodalom gazdagításában. A kiadvány az utóbbi évtizedben tovább növelte elismertségét, elsősorban a XX. század hadtörténelmét tárgyaló tanulmányai, forrás- és visszaemlékezés-közlései révén, mind a szakmai, mind a szélesebb olvasóközönség körében.

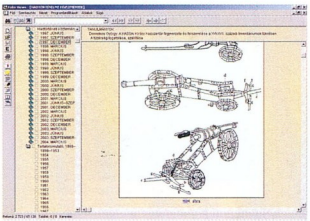

» Eleink fegyverei a XVI. századból

A korong az 1997 és 2004 közötti hét évfolyam teljes anyagát tartalmazza, köztük a jelentős visszhangot kiváltott emlékszámokét is (például a két 1848–49-es és a Rákóczi-emlékszám). Ezenfelül a lemezen megtalálható az 1888-tól 2000-ig megjelent évfolyamok teljes tartalommutatója is. Az elmélyült kutatáshoz, kíváncsiskodáshoz az anyagok könnyebb elérhetőségét keresőprogram segíti, amely a mutatóban és a legújabb hét évfolyam szövegében teljes körű keresést nyújt.

tartalom ★★★★★
tálalás ★★★★☆

- Ár (bruttó): **6250 Ft**
- Kiadó: **Arcanum Adatbázis Kft.**
  ☎ **481-0900**
- **www.arcanum.hu**

» Hadtörténelmi levéltári kiadványok

Katonavilág emlékeinek őre

Nagy Anna

A Habsburg-uralom négy évszázada alatt az országra vonatkozó legfontosabb döntések Bécsben születtek. Ezek iratait, így a magyar katonai múlt írásos emlékeit is az ottani levéltárakban őrizték, és ezen az 1867-es kiegyezés sem változtatott. 1915 őszén azonban sikerült elérni, hogy a magyar honvédség és népfelkelés alakulatai harctéri irataikat közvetlenül a Honvédelmi Minisztériumba küldhessék. Ezt követően a minisztériumi osztályon több alcsoport – múzeumi, statisztikai, hadifogoly, hadtörténelmi – is létrejött, munkájukat fényképészműterem és számos rajzoló segítette.

» Íme, a történetíró

Érdekesség, hogy 1916-ban a múzeumi alcsoport által indított katonadalok gyűjtésébe többek között Bartók Béla és Kodály Zoltán is bekapcsolódott.

A Hadtörténelmi Levéltár feladata a katonai múlt, a magyar hadtörténelem írásos emlékeinek gyűjtése, megőrzése és kutatásra bocsátása. Jelenleg a levéltárban 13 fondfőcsoportban mintegy 7000 irat-folyóméternyi anyag található. Az 1924-ben megkezdett, de 1945-ben megszakadt könyvkiadói tevékenység 1997-ben újból indult a Hadtörténelmi Levéltári Kiadványok sorozattal, ezen belül a hadtörténeti események korabeli dokumentumait teszik közzé forráskiadvány formájában. A levéltár birtokában lévő irategyüttesekről a levéltári segédletek adnak tájékoztatást.

Az Arcanum együttműködésével elkészített korong a kiadói tevékenység során megjelent munkákat tartalmazza. Nemcsak gyűjteménye a hadtörténelmi kiadványoknak, hanem az ismerős teljes szövegű keresőrendszer révén jól használható segédeszköz a kutatók és érdeklődők kezében.

tartalom ★★★★☆
tálalás ★★★★☆

- Ár (bruttó): **6250 Ft**
- Kiadó: **Arcanum Adatbázis Kft.**
  ☎ **481-0900**
- **www.arcanum.hu**

» Az első katonai felmérés

A Magyar Királyság (tér)képekben

Weisz Tamás

A „Josephinische Aufnahme", azaz az I. katonai felmérés keretében 1763 és 1785 között a Császári Királyi Főszállásmesteri Kar tisztjei és az ezredeiktől vezényelt tisztek irányításával szó szerint feltérképezték az Osztrák Birodalmat. A felmérés során mintegy 3400 darab 63,2x42,1 cm nagyságú, 1:28,800-as méretarányú, kéziratos, színes szelvény készült. Ezek eredetijei a bécsi Hadileváltár Térképtárában, míg a térképek eredeti méretű, színes másolatai a Hadtörténeti Intézet és Múzeum Térképtárában találhatók meg. Az Arcanum kiadványa a Magyar Királyság területén 1782 és 1785 között készült 965 darab térképszelvény nagy felbontású (300 dpi-s, kb. 8000x5000 pixeles!) digitalizált változatát tartalmazza egy speciális képmegjelenítő programmal, amely még ezeket a hatalmas szelvényeket is elfogadható sebességgel rajzolja ki akár a monitoron, akár a nyomtatón.

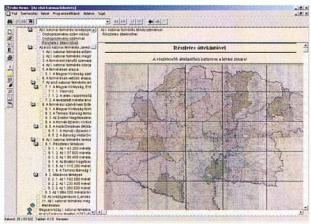

» Három különböző áttekintő térkép segít az eligazodásban

A kétrétegű DVD-n (a képek közel 8 Gbyte-ot foglalnak el!) a térképek mellett megtalálható a nagyszabású térképészeti munkához kapcsolódó német nyelvű – eredetileg gót betűs – „országleírás" és két, a felméréssel foglalkozó tanulmány is.

Az országleírásban megtalálható a községek közti órában(!) mért távolság, a fontosabb szilárd épületek felsorolása, a vizek, az utak minősége, az erdők, a rétek, a mocsarak és a környező hegyek bemutatása. A két tanulmány közül a régebbi, az 1932. októberi Térképészeti közlönyben megjelent dr. Borbély Andor és dr. Nagy Júlia munkája, míg a legújabb kutatások eredményeit Jankó Annamária, a Hadtörténeti Intézet Térképtárának vezetője foglalja össze.

tartalom ★★★★★
tálalás ★★★★☆

- Ár (bruttó): **25 000 Ft**
- Kiadó: **Arcanum Adatbázis Kft.**
  ☎ **481-0900**
- **www.arcanum.hu**

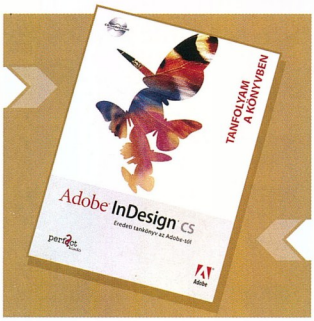

Adobe Creative Team

Adobe InDesign CS

A könyv – amely az Adobe „Tanfolyam a könyvben" sorozatának tagja, és amely a cég grafikus kiadványszerkesztő programjainak hivatalos képzési anyagát tartalmazza – elsősorban azokhoz a kezdő felhasználókhoz szól, akik igényes kivitelű színes dokumentumokat szeretnének készíteni akár asztali nyomtatáshoz, akár nyomdai sokszorosításhoz, akár PDF vagy HTML formátumban. Az olvasó egy logikusan felépített tankönyvet tarthat a kezében, melynek segítségével elsajátíthatja a sokrétű rajzolási, tervezési és szerkesztési műveleteket, és a fejezetek végére érve akár saját tervezésű könyvet is készíthet. Az önálló tanulást a fejezetek végén összefoglaló kérdések, az ellenőrzést pedig a kidolgozott válaszok segítik, sőt önbizalmunk erősítéséhez ötleteket kapunk az önálló kísérletezgetéshez is.

A könyv elején rövid áttekintést kapunk a program legfontosabb funkcióiról. Az első három fejezetben a munkafelülettel és a dokumentum beállításának miréntjével, a mesteroldalak létrehozásával, majd a keretek használatának rejtelmeivel ismerkedhetünk meg. Ezt szövegkezelési és tipográfiai ismeretek követik. Ezután kerül sor a grafikai funkciók (színek, képkezelés, táblázatok létrehozása stb.) használatának bemutatására, majd azt is megtudhatjuk, hogyan kell készíteni úgynevezett interaktív dokumentumokat. Az utolsó fejezetek anyagai alapján elkészíthetjük saját könyvfile-unkat, ezt előkészíthetjük nyomdai sokszorosításra, illetve bepillantást nyerhetünk a PDF-készítés rejtelmeibe is.

A CD-melléklet a könyv feladatainak elvégzéséhez szükséges file-okat tartalmazza.

Nagy Anna

Perfact-Pro Kft., 2004, 390 oldal, CD-melléklet, **4998 Ft**

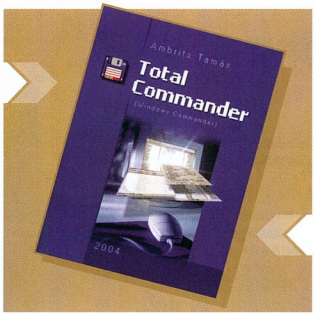

Ambrits Tamás

Total Commander

A Total Commander (leánykori nevén Windows Commander) az egyik legnépszerűbb shareware program, amellyel sokan – még a kezdők közül is nagyon sokan – helyettesítik a Windows saját Intézőjét. Ám ahogyan az a legtöbb gazdag funkciókészlettel rendelkező programmal lenni szokott, még azok sem ismerik igazán képességeit, akik pedig nap mint nap használják – de csak lehetőségeinek egy töredékét. Éppen ezért örömteli, hogy elkészült egy, a Total Commander részletesen bemutató könyv – ráadásul nem másnak, mint a program hazai képviseletét is ellátó „guru", Ambrits Tamás tollából.

A könyv valóban a legelső szükséges lépéstől, a beszerzési helyek bemutatásától indul. Ezután ismerteti a felhasználói felületet és a különféle beállítási lehetőségeket. Ezt követik a Total Commander legfőbb feladatának, a file-kezelésnek az alapjai, majd ennek a magasabb szintje, a tömörített file-ok kezelése, a file-ok keresése (egy mini reguláris kifejezések tanfolyammal tarkítva), könyvtárak szinkronizálása stb.

A következő két fejezet (a másfél oldalas *Start* menüt leszámítva) azt mutatja be, hogyan használhatjuk a Total Commandert FTP-klensként, illetve két gép közötti közvetlen összekapcsolása során file-átvitelre. A program képességei tovább bővíthetők a számtalan plug-innel. Ezek közül mutat be néhányat a GYIK és az ini file-okat részletesen leíró függelék előtti utolsó fejezet.

Úgy vélem, e könyv elolvasása után a többség (hozzám hasonlóan) kicsit más szemmel fogja nézni a Total Commandert, és nem utolsósorban sokkal jobban ki fogja használni a – nem is olyan rejtett – képességeit.

Weisz Tamás

Ambrits Bt., 2004, 188 oldal, **2350 Ft**

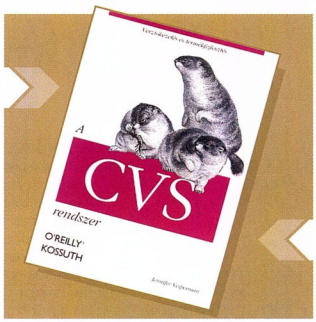

Jennifer Vesperman

A CVS rendszer

A CVS rövidítéssel gyakran találkozhatunk például programfejlesztéssel kapcsolatos írásokban vagy forráskód-letöltési lehetőségek megadásánál. A „mágikus" kifejezés a *Concurrent Versions System* rövidítése, ami egy olyan eszközt takar, melynek segítségével bizonyos file-ok változásait követhetjük nyomon. Nagy segítséget nyújt a fejlesztőknek, de mindenki használhatja, aki időben változó dolgokat hoz létre. A CVS minden file-ban tárolható dolog verzióit képes kezelni, elősegíti a csoportmunkát, hiszen a több forrásból származó változásokat is képes értelmezni, összefésüli azokat, illetve a feloldhatatlan eltéréseket megjelöli.

A könyv, amely felhasználóknak és rendszergazdáknak is szól, remek bevezetést ad a CVS alapjaiba, majd részletesen elkalauzol a különféle szolgáltatások között. Nem kell feltétlenül lineárisan átrágni magunkat rajta, szerkezetéből adódóan bármikor felüthető a megfelelő fejezetnél, ha éppen egy-egy speciális esetre vagy szolgáltatásra vagyunk kíváncsiak. Ezt az olvasási módszert támogatja a Hivatkozási útmutató című rész, ahol a különféle parancsokat, beállítási dolgokat találhatjuk meg jól szerkesztett csoportokban, indexelve. Külön fejezet foglalkozik az eltérő platformokra (Windows, Unix, Linux Mac OS) készült kliensprogramokkal.

Aki szeret mindenféle adatot számítógépen tárolni, hamar ráérez a dolog ízére, és hogy stílusos maradjak, akár még a süteményreceptjeinek gyűjteményét is kezelheti a sokoldalú CVS segítségével.

Siposs Zoltán

Kossuth Kiadó, 2004, 322 oldal, **3990 Ft**

A bemutatott könyvek megvásárolhatók a PC Magazin könyvesboltban az alábbi címen:

1132 Budapest, Visegrádi utca 11.
Telefon: 350-7144, telefon/fax: 339-8617

PCM magyar Impresszum

» SZERKESZTŐSÉG
Főszerkesztő: Bérces László
Főszerkesztő-helyettes: Dervenkár István
Rovatvezetők:
Bata László (Szoftver)
Kis Endre (Hírek, Üzlet)
Nagy Zoltán (Hardver, Mobil világ, Tesztlabor)
Weisz Tamás (Tartalom és forma)
Dudás Zoltán (Kommunikáció, Magyar PC Magazin Online)
Munkatársak: Branyiczky Gábor, Dvorák Bence, Herczeg József Tamás, Nagy Lajos, Sponga Tamás, Sz@by (Gamer)
Tervezőszerkesztő: Varga Balázs
Korrektor: Szabó Eszter
Szerkesztőségi asszisztens: Albert Anna
Címlap és lapterv: Varga Balázs

A szerkesztőség címe:
1139 Budapest, Hajdú u. 42–44., I. emelet.
Levelezési cím: 1300 Budapest 3., Pf. 210,
Telefon: 350-8276 Fax: 350-8004

E-mail címünk: pcmagazin@ipma.hu
Honlapunk: www.pcmagazin.hu

» TERJESZTÉSI ADATOK
A MATESZ 2004. III. negyedévi gyorsjelentése alapján a terjesztett példányszám 13 979.
Magazinunk e havi száma 17 000 példányban készült.

» KIADÓ
Kiadja a G.F.H. Kiadó Kft., a Magyar Terjesztés-ellenőrző Szövetség (MATESZ) tagja.
A kiadásért felel: a kiadó ügyvezetője
Ügyvezető igazgató: Ali Mehdi
Lapigazgató: ifj. Ivanov Péter
Tel./fax: 350-8004

» HIRDETÉSFELVÉTEL
IPMA-Service Kft.
Üzletkötők: Szabóné Véghelyi Anna (szanna@ipma.hu)
Levelezési cím: 1300 Budapest 3., Pf. 210
Telefon/fax: (36-1) 350-8041

Hirdetési marketing:
Oláh Gabriella (ogabi@ipma.hu)
Tel./fax: 350-8004

A hirdetések körültekintő gondozását kötelességünknek érezzük, de tartalmukért felelősséget nem vállalunk.

» TERJESZTÉS
Terjeszti a Budapesti Hírlap-kereskedelmi Rt. és a Magyar Lapterjesztő Rt. regionális részvénytársaságai.

Terjesztési marketing:
Kerbolt Pál,
Oláh Gabriella
Telefon: (36-1) 349-4768
E-mail: terjesztes@ipma.hu
Megjelenik havonta,
ára 1496 Ft.
Előfizethető megrendelőlevélben:
IPMA-Service Kft., Budapest.
Levelezési cím: 1300 Budapest 3., Pf. 210
Telefon: (36-1) 349-4768
Előfizetési díj: 5994 Ft (6 szám), egész évre (12 szám) 11 988 Ft (33% kedvezménnyel).
Előfizethető továbbá hírlapkézbesítőknél és a Hírlap-előfizetési Irodában (Bp. Lehel u. 10/A, levélcím: HELIR, Budapest 1900), átutalással a HELIR 11991102-02102799 pénzforgalmi jelzőszámra, ezenkívül Budapesten a Magyar Posta Rt. LHI kerületi ügyfélszolgálati irodáin, vidéken a postahivatalokban.
Előfizetési díj negyedévre: 2997 Ft (3 szám), fél évre: 5994 Ft (6 szám), egész évre: 11 988 Ft (12 szám).

A tördelés a Magyar PC Magazin szerkesztőségében történik.
Montírozás és nyomás: Veszprémi Nyomda Rt.

A közölt cikkek fordítása, utánnyomása, sokszorosítása és adatrendszerekben való tárolása kizárólag a kiadó engedélyével történhet. A megjelentetett cikkeket szabadalmi vagy más védettségre való tekintet nélkül használjuk fel.

HU ISSN 1588-9289

Lapunk 2003. II. félévi terjesztett példányszáma a MATESZ által auditálva 16 321

Hirdetőink

DESIGN SHOP 79
DEWECO B/2
GAME PRO 59
KESZO 35
KIMSOFT 77
ODEON B/4
STUDIO 10 53
TECO 77
TOPSOFT 9
VTCD B/3

Lapunkat rendszeresen szemlézi Magyarország legnagyobb médiafigyelője az
»OBSERVER«
BUDAPEST MÉDIAFIGYELŐ KFT.
1084 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4738, Fax: 303-4744
E-mail: marketing@observer.hu
http://www.observer.hu

PC magyar Magazin

1132 Budapest, Visegrádi u. 11. **Tel.: 350-7144**
E-mail: pcmbolt@chello.hu **fax: 339-8617**

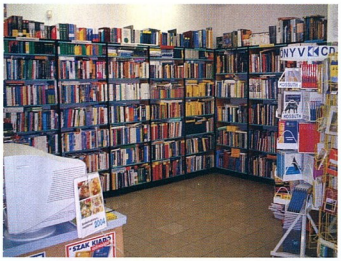

Széles választék a számítástechnika területén megjelenő könyvekből, a kisebb és nagyobb kiadóktól egyaránt.

Rendelésre belföldön és külföldön megjelent könyveket egyaránt beszerzünk!

A számítástechnikán kívül ajánljuk:
közgazdasági és jogi-, műszaki-, építészeti-, lakberendezési-, autótípus ismertetők és szerelési útmutatók, barkács-, hobbi-, kertészet-, szakács-, nyelv és nyelvvizsga könyvek széles kínálatát. Ismeretterjesztő-, nyelvoktató-, szótár-CD-ROM-ok. Szakfolyóiratok (régi számok akciós áron)!

Nyitva tartás:
Hétfőtől péntekig: 9^{00}–18^{00}
Szombaton: 10^{00}–13^{00}

Következő számunk 2005. február 23-tól kapható az újságárusoknál.

ELŐZETES

Öreg, de nem vén

Az Athlon XP-k lassanként már túljutottak fénykorukon, de még sok feladatra meglehetősen impozáns teljesítményt nyújtanak. Tesztünkben éppen ezért megvizsgáljuk, milyen nForce 2-es és Via KT880-as alaplapokat kínálnak még ehhez a platformhoz a hazai boltokban.

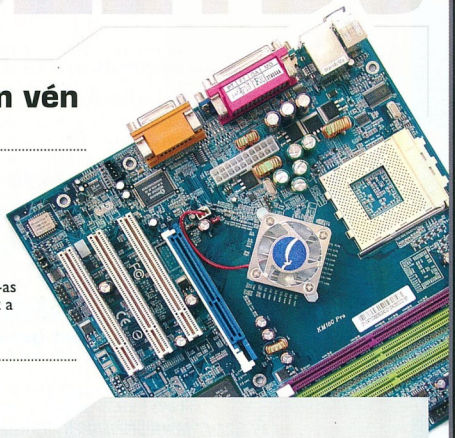

Kézre eső képkezelő

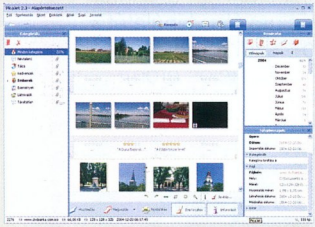

Még a Microsoft is nyitott a digitális fotózás felé, hiszen a Windows XP tudja detektálni a csatlakoztatott kamerát, ezek után naná, hogy a magukra valamit is adó klasszikus képnézők, ahogy az ACDSee is, léptek: már nemcsak a mappákban kutatják fel a grafikai formátumokat, hanem külső eszközökből is tudják importálni a felvételeket. Van azonban erre jó célszoftver is, például a magyarul is tudó PicaJet.

Mac mini

A találgatások igaznak bizonyultak, az Apple minden eddiginél kisebb és kedvezőbb árú Macintosh számítógépet mutatott be. A lényegre szorítkozó, tenyérnyi Mac minihez még billentyűzet és egér sem tartozik, nemhogy monitor, 499 dolláros árával azonban imponálhat azoknak – a Windows-felhasználóknak – is, akik most kezdenének ismerkedni a Mac OS X, és az Apple más szoftverei nyújtotta innovatív szolgáltatásokkal. A San Franciscóban megrendezett Macworld Expo kiállításnak azonban a Mac mini mellett akadt még néhány figyelemre méltó apró mozzanata.

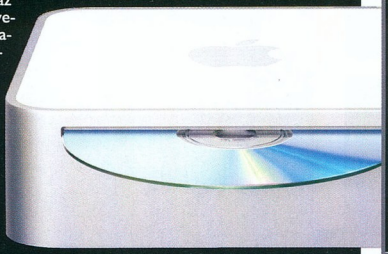

További témáink

Tűzzel-vassal

Számtalan biztonsági rendszer közül választhatunk, amelyek képesek megvédeni a belső hálózatokat a külső támadásokkal szemben. A Netscreen 5GT például egy védelmi hardver, melyben ötvözték az átjárót, a routert, és tartalmazza magát a védelmi szoftvert, azaz a tűzfalat is. A külseje leginkább egy routerre emlékeztet, ám ha tüzetesebben szemügyre vesszük, mi több, megtekintjük a konfigurációs lehetőségeit, azonnal kiderül, hogy annál jóval többre képes.

Digitális negatív

A hagyományos filmes fényképezőgépekben van egy film, a negatív, amely minden későbbi kép alapja lesz, a fotós ezt nagyítja ki újra és újra. A digitális masináknál is van igény egy ilyen „negatívra". Ez lehet a RAW formátum, melynek most folyik a szabványosítása. De milyen előnyökkel is jár ennek a formátumnak a használata?

Microsoft AntiSpyware

Úgy tűnik, jó biznisz a számítógépes kalózok elleni védelmi eszközök fejlesztése, hiszen a Microsoft is beszállt erre a piacra AntiSpyware nevű termékével. A termék nem saját fejlesztés, a Microsoft a Giant Company Software Inc. megvásárlásával jutott a technológiához. Megvizsgáljuk, mennyire nyújt hatékony védelmet a kémszoftverekkel szemben.

Az új akrobata

Egyre fontosabb szerepet kap az Adobe PDF formátuma. Már nemcsak a webes publikálásban, illetve a nyomtatott dokumentumok elektronikus imitációjában hódít, hanem a nyomdászat is használja. Így érthető, hogy az Adobe folyamatosan fejleszti a legismertebb PDF-készítőt, az Acrobatot, amely a 7-es verziójában ismét egy sor újdonsággal bővült.

AZ AKTUALITÁSOKBÓL EREDŐ VÁLTOZTATÁSOK JOGÁT A SZERKESZTŐSÉG FENNTARTJA.

MINDENT EGY HELYEN

UJ

masteringtől a sokszorosításig...

UJ UJ

DVD5, DVD9, DVD10

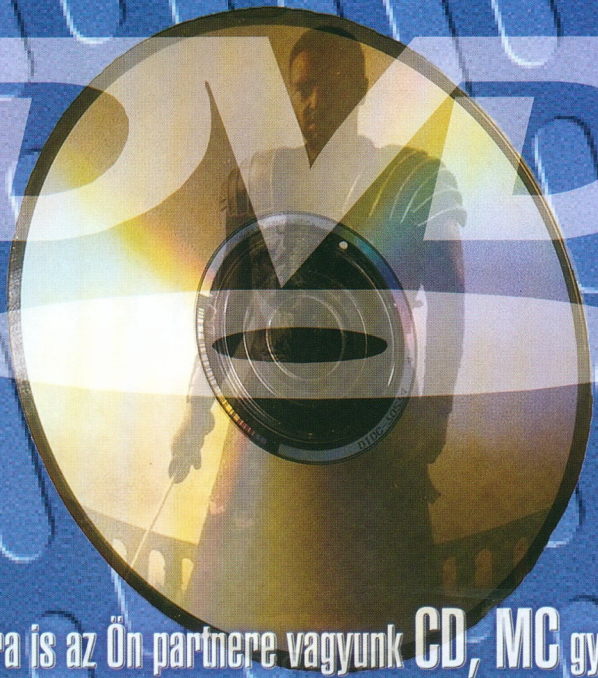

...továbbra is az Ön partnere vagyunk CD, MC gyártásban.

VTCD VIDEOTON
Kompaktlemez-gyártó Kft.

TÜV Rheinland EUROQUA EN ISO 9001:2000 ZN 75.100.8843

H-8001 Székesfehérvár, Pf.: 175 Tel.: +36-22-533-571, Fax: +36-22-533-077 Email: vtcd@vtcd.hu internet: www.vtcd.hu

Tessék jó(l) filmet nézni!

Odeon mozimagazin

Minden vasárnap 18:30-tól a Viasat 3-on.

mozimagazin.odeon.hu